DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

SAYI 6
HAZİRAN 82

2,- DM
16 ÖS
2 SFR
2.50 HFL

Nr.6
GÜLTIG vom 16.JUNI
bis 18.JULI

G 2008 E POSTVERTRIEBSTÜCK GEBÜHR BEZAHLT

Türkiye İnsan Hakları Mahkemesine verildi

Bilindiği gibi aralarında Norveç'in de bulunduğu beş batılı ülke, Türkiye'yi İnsan Hakları Komisyonuna şikayet etmek için bir takım hazırlıkların içindeydiler. Ancak tartışmaların uzaması, bazı İskandinav ülkelerinin kararsız kalması, işi sürüncemede bırakıyordu.

Norveç hükümeti, bu duruma daha fazla seyirci kalmak istemedi ve Cuntayı tek başına İnsan Hakları Komisyonuna şikayet etti.

İnsan Hakları Komisyonu, şikayeti Cunta hükümetine iletecek ve savunmasını isteyecektir. Türkiye hükümeti, en geç üç hafta içinde savunmasını İnsan Hakları Komisyonuna göndermek zorundadır.

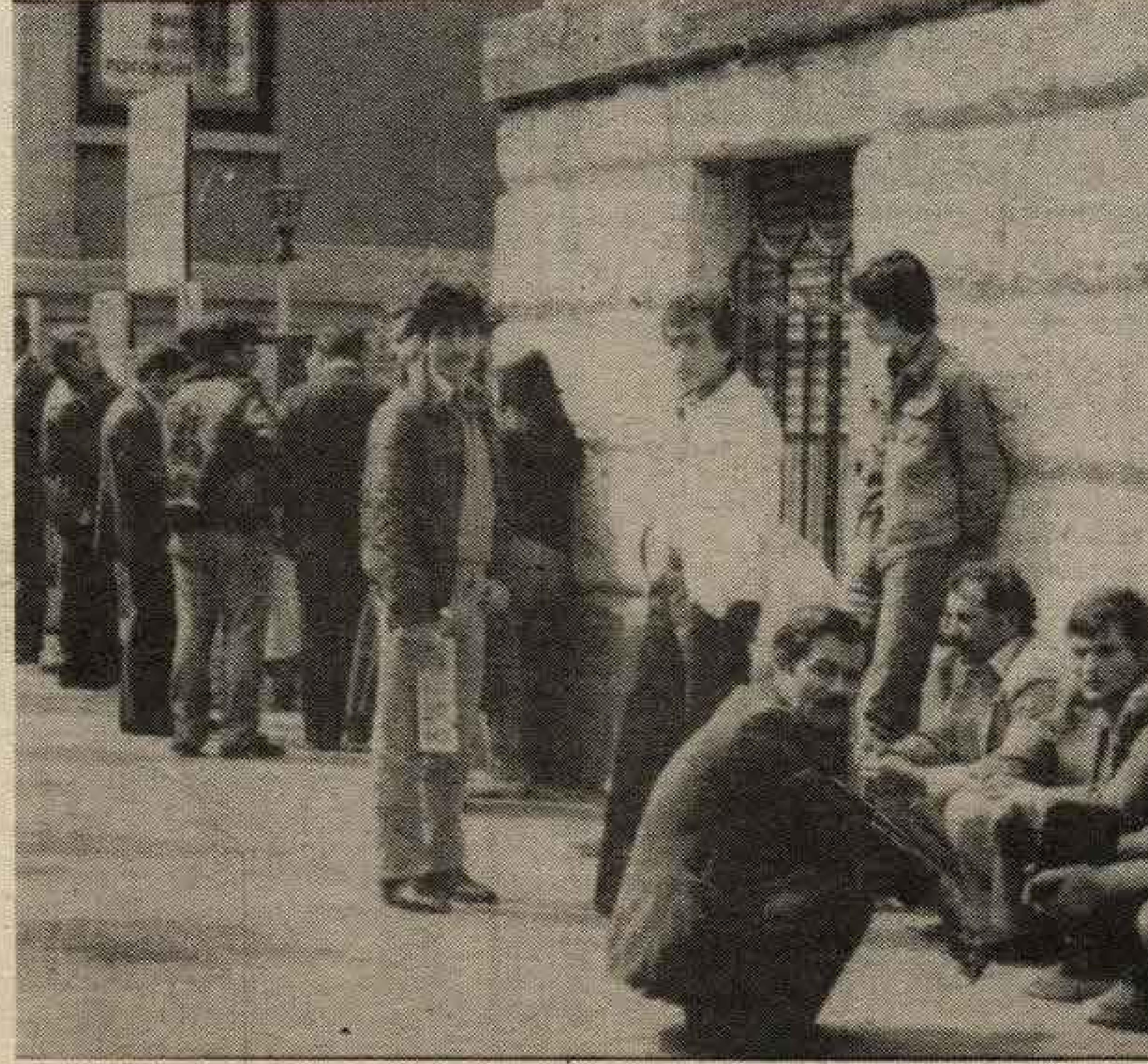
Edinilen bilgilere göre, Türk hükümeti Cunta şeflerinden aldığı buyrukla soruşturmayı kabul etmeyecek, ancak reddedilmesi yolunda bir istemde de bulunmayacaktır. Bunun yerine Avrupa Konseyine başvurarak 'Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu'ndan geçici bir süre için çekildiğini bildirecek, bu yolla şikayetten yakasını kurtarmaya çalışacaktır.

Sosyalist Enternasyonal Türkiye'deki askeri cuntayı kınadı

7.SAYFADA

İşçi dövizlerinin resmi tacirleri konsoloslukla r

Yılda 300 milyon mark topluyor

Hem paramızı alırlar, hem de kuyrukta bekletirler

- İmza ve mühür karşılığı toplanan bu paraların 50 milyonu memur aylıklarına, 250 milyonu lüks tüketime harcanıyor.
- İşçilerden mark sızdırmanın bir başka yolu da çeşitli adlar altında toplanan bağışlardır.
- Silahlı kuvvetlere bağış yapmayan işçilere vatan haini gözüyle bakılıyor. Bu hesaba göre NATO bizden daha vatanseverdir.

19.SAYFADA

Döviz gelsin canları cehenneme

18.SAYFADA

Federal Almanya ve Avrupanın 25 kentinde cunta protesto edildi

Açlık grevleri büyük yankılar yaptı

- **Grevlerde Türkiye'deki baskı, zulüm, işkence, idam ve hapishanelerdeki katliamlar protesto ediliyor.**

ARKA KAPAKTA

İstanbul Metris'te bin tutuklu açlık grevinde

- **Tutuklu velileri hapishane önünde oturarark direniş yaptılar.**
- **Tutuklulara sürekli dayak atılıyor.**

ARKA KAPAKTA

Fatsa iddianamesi açıklandı

691 sanıktan 259'unun idamı isteniyor

7.SAYFADA

Sicilleri elimizde

17.SAYFADA

Cannes'in ardından

Yılmaz Güney ve Cuntacı basın

14.SAYFADA

İsrail Lübnan'a ve Filistin kamplarına saldırdı

Yurtsuz Filistinliler katlediliyor

İsrail, korsan saldırılarından birisini daha yaptı. Güney Lübnan'a girdi, FKÖ Kamplarını bombaladı. Havadan ve karadan yaptığı saldırılarda yine çok sayıda masum insan kanı döktü. İşgal ettiği yerlerden aç susuz insanları göçe zorladı...

Bu saldırı İsrail'in ne ilk kuşkusuz ne de son saldırısıdır. Emperyalizmin Orta Doğu'daki bu eli kanlı maşası patronlarından buyruk aldıkça kan dökmeye devam edecektir.

Sık sık yinelenen bu kanlı senaryo danışıklı bir dövüştür. Ve hep böyle sürüp gitmektedir. Önce saldıracak, yakacak sonra da efendileri "Dur" deyince duracaktır!

Nitekim bu kez de öyle olmuştur. Saldırının bilmem kaçıncı gününde emperyalizmin baş patronu ABD ve onun Reagan'ı Bonn'daki **"NATO Doruğu"** toplantısında köpeğine **"Dur"** dedi, ardından yine Birleşmiş Milletler Konseyi **"Ateşkes"** kararı aldı ve saldırı durdu.

Ne var ki bu saldırı, emperyalizmin maşasına bu kez biraz pahalıya mal oldu. Genel Kurmayından önemli subaylarını ve çok sayıda askerlerini kaybetti.

Kuşkusuz bir gün mazlum halkların gücü zalimin başına yaman bir tokat olarak inecektir.

Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi kuruldu

- **Dokuz örgütün kurduğu FKBDC bir bildiri yayınlayarak tüm demokratik kuruluşları birliğe çağırdı.**
- **Bildiride, "Türkiye halklarının kurtuluşu bügünkü zulüm ve teröre dayalı faşist rejimin yıkılması ile mümkündür" denildi.**

2.SAYFADA

Kelepçeli üniversite ve emperyalizmin bir karanlık adamı

8.SAYFADA

DGB Kongresinin ardından

Sendikalar ve politika

15.SAYFADA

Yurdumuzda amerikan postalları dolaşır

Kürt ellerinde zulüm var

12-13.SAYFADA

Demokrat Türkiye'nin Türkiye'den röportajı

Et yerine Atatürk

10.SAYFADA

DEMOKRAT TÜRKİYE'DEN

Sevgili dostlar,

Bir baharı daha yolcu ediyoruz yaban elde. Ardından yıllık izinler, yaz tatili... Biz gurbetçiler, baharını göremedik memleketimizin, yazını görenler olacak. Dileğimiz görsünler, yaşasınlar ülkemizin güneşini, denizini, taşını, toprağını yaşasınlar soluk soluk... Özlem gidersinler cömert insanlarımız arasında...

Bu bahar uğur getirmedi gurbetçilere. Düşmanlık daha da büyüdü üstümüzde. Hasta gövdesiyle dayanamadı genç kardeşimiz Semra, **"Bu düşmanlığı protesto ediyorum!"** *dedi ve benzin dökerek yaktı kendisini;* **"Beni bu hale getirenler, utansınlar!"** *diyerek alevler içinde verdi son nefesini...*

O yüzden yüreğimiz ağrılı,acılı!..

Ya yurdumuzdaki insanların baharı, bu baharı, bir önceki baharı?..

"Kanı durduracağız!" *diyenler, operasyonlarda, işkencelerde, darağaçlarında oluk oluk kan döktüler, çiçeği çimeni kana boyadılar.*

Nice canlar zindanlarda şimdi, işçiler, köylüler, gençler, aydınlar, yaşlı, genç kardeşler, analar bacılar, yürekli kocaman nice canlar zindanlarda.

Onlar baharı, yazı, güneşi, denizi hiç görmediler. Namlular, süngüler döndü dolaştı başlarında. Küfür yediler, cop yediler. Metris'de cezaevinde 1000 tutuklu açlık grevinde. 20'sinin durumu ağır, 20 can, can derdinde.

Bahar geldi memleketimin dağlarına.
Haberin var mı taş duvar?
Demir kapı, kör pencere,
Yastığım, ranzam, zincirim,
Uğruna ölümlere gidip geldiğim
Zulamdaki mahzum resim,
Haberin var mı?
Görüşmecim yeşil soğan göndermiş,
Karanfil kokuyor cigaram
Dağlarına bahar gelmiş memleketimin.

Dileğimizi yineleriz, gidenlerimiz güzel bir tatil geçirsinler, bir yaz geçirsinler memleketimizde. Ülkesine dönemeyenlerin de yerine dolaşsınlar yurdumuzun dağını, bağını, yaylasını. Onların gözü, kulağı, yüreği olsun öyle dolaşınlar. Bir de şunu düşünsünler, emekçi halkımızın alın terinden, Anadolunun toprağından yaratılanlar, bugün neden yabana sığınmak zorunda kalmışlardır? Düşünsünler ve onların acılarını, öfkelerini taşısınlar yüreklerinde.

Zamanı elverenler, mahpushanelerdeki işçilerimizin, yiğit analarımızın, bacılarımızın, kardeşlerimizin hatırlarını sorsunlar isteriz. Eğer soyadları tutmuyorsa, telörgülerden içeri sokmuyorlarsa, işkenceden sakat kalanları görsünler onların yerine, biraz dinlesinler. Oğlunu, kızını şehit vermiş anaların, babaların yüreğinde dolup taşanları da duysunlar isteriz. Ama ağıt dinlemesinler, **"Zulmün topu var, kalası var, güllesi varsa/ Hakkın da bükülmez kolu ve dönmez yüzü vardır."** *desinler.*

Gurbetçiler izin dönüşü Demokrat Türkiye'ye sıcak memleket haberi getirmeyi de unutmasınlar. Otobüse, dolmuşa binsinler, köyleri, kentlerde mahalleleri, gecekondu meskenlerini dolaşsınlar. Işçi ücretlerini, memur aylıklarını, ev kiralarını öğrensinler. Mağazalardan alışveriş yapmayı da unutmasınlar. Bakkaldan, kasaptan öte beri yiyecek maddeleri satın alacakları da doğaldır.

Kısacası halkımız nasıl yaşıyor ülkemizde, ne yiyor, ne diyor. Acıları, sevinçleri, özlemleri nedir, bir bir öğrensinler.

Dileğimizi üçüncü kez yineleriz, sizlere iyi tatiller dileriz.

Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi kuruldu

FKBDC: « Tüm insanlığı emperyalizme, militarist ve faşist Ankara rejimine karşı mücadeleye » çağırıyor.

12 Eylül sonrası çeşitli politik gruplar arasında sürdürülen " **"Birlik"** çalışmaları geçtiğimiz günlerde somut bir aşamaya ulaştı. Dokuz örgüt (**Devrimci Yol, PKK Emekçi, SVP, TKEP, TKP(ML) *Acilciler, Devrimci Savaş, İşçinin sesi**) bir araya gelerek **"Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi"(FKBDC)**'ni kurdu.

"FKBDC Genel Komite" imzası ile yayınlanan bildiride, cephenin kuruluş amacı şöyle açıklandı.

"Tüm siyasal hakları gasbedilmiş, kendi kaderini tayinden yoksun, emperyalist sömürü ve baskı altındaki halklarımızı, holdinglerin,bankaların ve onların müttefikitoprak ağalarının çiftliği haline getirilmiş ülkemizi, Milli Güvenlik Konseyi adlı askeri-faşist cuntanın esaretinden kurtarmak ve demokratik halk iktidarını gerçekleştirmek için *faşizme karşı birleşikdireniş cephesi* **"kurulmuştur."**

Bildiride,"ülkemiz bugün **halklarımızın rızası ve isteği dışında emperyalistlerin, bir avuç işbirlikçi sömürücünün ve NATO generallerinin çizmesi altındadır"** denildikten sonra şu görüşlere yer veriliyor:

" Bugün Türkiye halklarımızın rızası ve isteği dışında emperyalistlerin, bir avuç işbirlikçi sömürücünün ve onların NATO generallerinin çizmesi altındadır "12 Eylül 1980'de faşist katliam ve suikastlerin ardından iç barış bahanesiyle iktidara el koyan generaller kliği ülkemizi faşizmin en derin karanlıklarına sürüklenmiştir. Yurdumuzun dört bir yanında halka karşı sistemli bir saldırıve terör uygulanmaktadır. Demokratik haklar ve en temel özgürlükler yok edilmiş, en basit yaşam olanaklarımız elimizden alınmıştır. İnsancayaşayabilmek, demokratik haklarımızı elde edebilmek, bu sınırsız sömürüye son verebilmek ancak baskı zulüm ve teröre dayalı faşist rejiminyıkılmasıyla mümkündür.

Daha sonra ekonomik iflas, devlet terörü, tekelci sermaye sultası ve Kürt ulusu üstündeki baskılara yer verilen bildiri şöyle devam ediyor.

" Apaçık bellidir ki halklarımız çetin bir mücadele ile karşı karşıyadır. Emperyalizmin askeri örgütü NATO ile faşist Generaller çetesi içiçedir. Cunta'nın ekonomik politikasını İMF ve OECD gibi emperyalist finans kuruluşları belirlemekte ve desteklemektedirler. ABD'nin ülkemizdeki askeri varlığı hızla artmaktadır. Eğitimden yargıya kadar tüm devlet kurumları askerileştirilmekte, faşist çeteler köşe başlarına yerleştirilmektedir. Fabrikalara garnizonlar kurulmuştur.

Ülkemiz kendi ordusunun işgali altındadır. Poliste işkence ekipleri, jandarmada katliam birlikleri oluşturulmuştur. Tekellerin eline geçen basın ve TRT yalanlar yayarak bu düzene destek olmaktadır.

Cephe bildirisinde. **"Çabamızın başarı ile sonuçlanacağına ve cephenin geniş halk yığınlarına kök salacağına inanıyoruz."** deniyor ve sürdürülüyor.

Hedefimiz halk demokrasisi ilkelerini şimdiden halk güçleri arasındaki ilişkilerde hayata geçirmektir. Geleceğin halk iktidarının tohumlarını içinde taşıyan bu birliktelik faşist diktatörlüğü altedecektir.

Bildiride daha sonra tüm anti-faşistlere ortak mücadele çağrısı yapılıyor ve bildiri şu ifadelerle son buluyor.

"Türkiye işçi sınıfını, köylülerini ve tüm halk kesimlerini iktisadi çöküntüye ve siyasi köleliğe uğratan askeri faşist diktatörlüğe karşı tek kurtuluşları olan demokratik halk iktidarını kurmak için,

Ulusal baskı altında tutulan, faşist rejim ve toprak ağalığı tarafından katliamlara uğratılan yoksul köylülerin ve tüm ezilenlerin ulusal gelişmelerini durduran her türlü insani değerini çiğneyen bu eli kanlı düzenden kurtulmak için,

Ortadoğunun mazlum kalklarını, bölgemizde ABD emperyalizminin ileri karakolunu oluşturan, Siyonizmin ve bölge gericiliğinin işbirlikçisi, savaş kışkırtıcılığı yapan ve işgal emelleri güden faşist rejime karşı Türkiye halklarının mücadelesini desteklemek için,

Barıştan ve silahsızlanmadan yana tüm insanlığı, dünyamızı barut fıçısına çeviren emperyalizme ve onun Ortadoğudaki maşası militarist ve faşist rejimden kurtarmak için halklarımızın mücadelesini desteklemeye, dayanışmaya çağırırız. •

(*) TKP/ML bu tartışmalara katılmış fakat yetkili organlarında konuya ilişkin tartışmalar halen sonuçlanmadığı için platforma imza atamamıştır.

HÜSEYİN

UĞUR DURAK

IMPRESSUM
Herausgeber/Sahibi: ADA Verlags- u. Handels GmbH,

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi: Postfach 25 04 63, 5000 Köln 1.
Verantwortlicher Redakteur/ Sorumlu Müdür: Ayşe Danış, Bonner Str. 24, 5000 Köln 1, tel. (0221) 21 90 64
Druck/Baski: Kon-Stahl-Stiftung KG, 5309 Meckenheim.
Erscheint monatlich/Aylık Dergi.

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	12 Aylık
Almanya İçi	Almanya Dışı
DM 15.00 □	DM 30.00 □
Almanya Dışı	Almanya Dışı
DM 18.00 □	DM 36.00 □

ÖDEME
ADA Verlags- und Handels GmbH
Postscheckamt Köln
Konto Nr.321 568 -508
BLZ 370 100 50
Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ 370 700 60

İdamı iştenenlerin sayısı bu ay 428 arttı

MAHKEMELER DEVAM EDİYOR

Geçtiğimiz bır ay içinde Askeri Savcılar 428 yeni idam talebinde bulundu.

Bunların 415'i sol görüşlü. Böylece idamı istenenlerin toplam sayısı 4522 oldu. Yeni idam talepleri arasında, Ankara'dan 1, İstanbul'dan 3 devrimci yer alıyor. Ayrıca Giresun ve Bergama Devrimci Yol davalarında 29 sanık için idam isteniyor. Mardin PKK davasında 123, Fatsa Devrimci Yol davasında 259 kişi idam talebiyle yargılanacaklar. Bunların yanısıra 13 ÜGD'linin de Askeri Savcılarca idamı istendi.

Sıkıyönetim Mahkemesinde görülmekte olan davalardaki gelişmeler şöyle:

ANKARA'DA BİR İDAM TALEBİ DAHA

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 numaralı Askeri Mahkemesinde **Aslan Torer** idam, üç arkadaşı ise ağır hapis cezası istemiyle yargılanıyor. Sanıklardan **Seyfettin Cem** için 25 yıl, **Yunus Kıvılcım ve Nuri Yazgan** için ise 10'ar yıl hapis cezası isteniyor. Sanıkların, Ankara İsmetpaşa mahallesinde, 1977 yılında bir kahveyi kurşunladıkları ve iki kişinin ölümüne neden oldukları ileri sürülüyor.

MLSPB'Lİ ÜÇ KİŞİNİN DAHA İDAMI İSTENDİ

Marksist Leninist Silahlı Propaganda Birliği'nin militanı oldukları ileri sürülen üç kişinin daha idamı istendi. **Muzaffer Karataş, Metin Şahin ve Fikri Güneş** 17 mayıs günü İstanbul'da yargıç karşısına çıktılar. Sanıklar hakkında Eyüp'te dört kuyumcuyu, Cennet mahallesinde bir kuyumcu ve Zeytinburnunda Derimod soygununu gerçekleştirdikleri iddiasıyla Anayasayı ihlal suçundan idam cezası isteniyor.

Duruşmada, sanıklardan Muzaffer Karataş kimlik bildiriminde bulunmayarak dosyanın MLSPB davasıyla birleştirilmesini istedi.

TİKKO DAVASINDA BİR AVUKATIN HİÇ BİR DURUŞMAYA SOKULMAMASI KARARLAŞTIRILDI

İstanbul **TKP-ML TİKKO** davasına Metris Askeri Cezaevi duruşma salonunda 31 mayıs 1982 günü devam edildi. Duruşmada, sanık avukatlarından **Hasan Girit, "mahkeme heyetinin sanıklara, sanki suçları kanıtlanmış gibi davrandığını'** ileri sürdü. Bunun üzerine avukat Hasan Girit mahkemeye hakaret ettiği gerekçesiyle salondan çıkarıldı ve hakkında mahkeme heyetince bir daha hiçbir duruşmaya alınmama kararı verildi.

Avukat Hasan Girit, mahkemenin sanıklara soru yöneltiş biçimini eleştirirken, **"Metris Tutukevinde meydana gelen olaylarla ilgili olarak sanıkların örgüt üyesi olabilecekleri varsayımı ile davranılmaktadır"** dedi. Mahkeme Heyeti bu sözleri mahkeme heyetine ve duruşma hakimine hakaret kabul ederek Komutanlığa suç duyurusunda bulunulmasına ve durumun Adalet Bakanlığına bildirilmesine karar verdi. Mahkeme aynı zamanda avukat Girit'in bir daha hiçbir duruşmaya alınmamasını karara bağladı.

TDKP DAVASINDA BİR SANIGIN DAHA SAHTE KİMLİKLE YARGILANDIGI ORTAYA ÇIKTI

İstanbul Sıkıyönetim 1numaralı Askeri Mahkemesinde **"YDGF, HK ve TDKP"** örgüt davasında bir sanığın daha sahte kimlikle yargılandığı ortaya çıktı. Daha önceki duruşmada savcının hakkında idam talep ettiği **Ali Aslan**'ın gerçekte **Ulvi Güçlü** olduğu anlaşılmıştı. Mahkeme bu durumu açığa çıkarmak için yazışmalar yaparken bu kez **Ahmet Nazmi Gürçay** adıyla yargılanan bir sanığın gerçek adının **Tacettin İvdik** olduğu avukatı tarafından açıklandı.

"Müvekkilimin gerçek adı Tacettin İvdik'tir ve 14 eylül 1980 tarihinde gözaltına alınmış, 15 kasımda tutuklanmıştır. İddianamedeki nüfus kayıt yeri, ana ve baba isimleri gerçek değildir." diyen sanık avukatı, müvekkilinin Niksar lisesinde okurken ailevi nedenlerle İstanbul'a geldiğini belirterek sözlerine şöyle devam etti: "Tacettin kahvede otururken polis tarafından alınmış, sorgulamada kendisine Devrimci-Demir İş Sendikasını kurduğu ve örgütlediği ifadesi kabul ettirilmiştir. Halbuki müvekkilimin yaşı o tarihte küçüktür. Sendika kurmasına imkan yoktur."

Bunun üzerine mahkeme, bu durumun açıklık kazanması için nüfus müdürlerine ve Niksar Lisesi Müdürlüğüne birer yazı gönderilmesine karar verdi.

Duruşma sonucunda Hacı Karaaslan, Muammer Demirci ve Ahmet Necdet Öğütçü adlı sanıklar tahliye edildiler. Duruşma ileri bir tarihe atıldı.

ANKARA TDKP DAVASINDA MAHKEMENİN ÇEKİLMESİ İSTENDİ

52 sanıklı **Türkiye Devrimci Komünist Partisi** Ankara davasında mahkeme heyetinin tarafsızlığının şüpheye düştüğü gerekçesiyle heyetin davadan çekilmesi istendi.

2 Numaralı Askeri Mahkemede 4 Haziran günü yapılan duruşmada sanık avukatlarından Kemal Akalın, **"tahliye talebinin reddine dair kararda...-sanıkların tamamının mahkum edileceği sonucuna varılmaktadır"** diyerek mahkeme heyetinin davaya bakmaktan çekilmesini istedi. Duruşma savcısının itirazına rağmen duruşmada kıdemli hakimliğe yazı yazılması, yeni heyetçe verilecek karardan sonra duruşmaya devam edilmesi kararlaştırıldı.

ZONGULDAK DEVRİMCİ YOL DAVASI SONUÇLANDI

Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Gölcük Askeri mahkemesinde görülen Zonguldak Devrimci Yol davası sonuçlandı. Yargılanan 44 sanıktan 26'sı beraat etti. 14 kişi çeşitli hapis cezalarına çarptırıldılar.

Sanıklardan **Orhan Çoban** 20 yıl, **Mehmet Özüver** 10 yıl, **Ergun Eksizoğlu** 6 yıl 8 ay, **Hüseyin Taner** 16 yıl, **Cahit Kılıç** 6 yıl 8 ay, **Mehmet Ertan** 8 yıl, **Adil Karabaş** 6 yıl 8 ay, **İbrahim Trankin** 5 yıl, **Gürler Kubilay** 8 yıl, **İbrahim Cem Köğen** 6 yıl 8 ay, **Bayram Yıldır** 6 yıl 8 ay, **Mesut Yazıcı** 6yıl 8 ay, **Muharrem Kutlu** 5 yıl ve **Yüksel Altıntırmık** 10 ay 20 gün hapise mahkum oldular.

ADANA DEVRİMCİ YOL DAVASINDa SANIK SAYISI 311'E YÜKSELDİ

206'sı tutuklu, 277 sanıklı Adana Devrimci Yol dava dosyasına 34 sanıklı üç iddianame daha eklendi. Böylece Adana Devrimci Yol davasındaki sanık sayısı 311'e yükseldi. Bu 34 sanığın 31'i tutuklu.

Bugüne kadar 48 kişinin salıverildiği davada yer alan 277 kişinin sorguları tamamlandı. Bir ek iddianame ile davaya katılan 34 kişinin sorgusuna ise Adana 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde başlandı.

AYDIN DEVRİMCİ YOL DAVASI BAŞLADI

Aydın ve çevresinde yasadışı çalışmalarda bulundukları iddiasıyla suçlanan 8 kişinin yargılanmasına Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri mahkemesinde başlandı. **Mustafa Adıgüzel, Yıldırım şahin, Ekrem İyibol, Ekrem Ayyıldız, Hatice Aslan, Ömer Şahin, Şeref İnci ve İlhan Dönmez** adlı sanıkların 5-15 yıl hapisleri isteniyor.

Öte yandan Nazilli ve yöresinde çeşitli eylemlere karıştıkları iddiasıyla 54 Devrimci Yol militanının yargıanmasına 2 Numaralı Askeri Mahkemede başlanıldı. Sanıklardan beşi ölüm, ikisi ömür boyu hapis ve diğerlerinin de 5-15 yıl arasında hapisle cezalandırılmaları isteniyor.

İDAMLA YARGILANAN BEŞ DEVRİMCİ YOL SANIGININ CEZASI ÖMÜR BOYU HAPSE ÇEVRİLDİ

Bursa-İnegöl çevresinde yasadışı çalışmalarda bulundukları iddiasıyla yargılanan 16 sanıktan **Cemal Taşkan, Talat Varol, Turan Gökçe ve Atilla Yerliköy** önce ölüm cezasına çarptırıldılar. Mahkeme daha sonra **"eylemlerinin etkinlik derecesini"** gözönüne alarak idam kararını ömür boyu hapise çevrildi.

Öteki sanıklar, **Adnan Erkuş 16, Erdoğan Gökdemir 15, Yunus Holat ile Zeki Arkaoç 13'er, Hasan Talaşçı 9, Ertan çelik 6, Hüseyin Şengül 5 yıl ve Mücahit Söğütlü 10 ay hapse mahkum oldular.**

BERGAMA DEVRİMCİ YOL DAVASI BAŞLADI

Bergama ve çevresinde Devrimci Yol örgütüne bağlı çalışmalarda bulundukları iddiasıyla yakalanan 19 kişinin yargılanmasına İzmir'de başlandı. 4 Haziran 1982 günü yapılan duruşmada Askeri savcı, sanıklardan 7'si için ölüm, 12'sine de 5 ile 15 yıl arasında değişen ağır hapis cezası istedi.

ŞENTEPE DEVRİMCİ YOL DAVASINDA İKİ TAHLİYE VAR

39 sanıklı Ankara-Şentepe Devrimci Yol davasında idam istemiyle yargılanan **Nejat Nergis** ile hakkında 5-15 yıl hapis cezası istenen **Cengiz Atalay** salıverildi.

GİRESUN DEVRİMCİ YOL İDDİANAMESİ AÇIKLANDI

3.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığınca açıklanan Giresun Devrimci Yol iddanamesinde 212 sanıktan 22'sine idam isteniyor.

Mahkeme önümüzdeki günlerde başlayacak.

12 TEĞMENİN YARGILANMASINA BAŞLANDI

Kurtuluş örgütüne üye oldukları iddiasıyla 12 teğmen hakkında açılan davaya 4 Haziran günü başlandı. Ankara 3 numaralı Askeri Mahkemede yapılan duruşmada sanıklardan **Metin Cülü, Hüseyin Ali Aydınoğlu, Tuncay Akçil, Erdak Karahanlı, Mustafa Cinkılıç, Ali Pamuk, Cemal Korzay**'ın sorguları tamamlandı. Sanıklardan Metin Cülü tahliye edildi. Duruşma 2 temmuz 1982 tarihine bırakıldı.

TİP DAVASI SORGULARLA DEVAM EDİYOR

Türkiye İşçi Partisi 80 yöneticisinin yargılanmasına İstanbul 2 numaralı Askeri Mahkemesinde devam edildi.

❯

---

21 Ağustos 1981 günü Adana'da idam edilerek öldürülen Mustafa Özenç'in cezaevinden çıkarabildiği bir şiirini aynen yayınlıyoruz.

o büyük gün geldiğinde
ben kim bilir kaç yıldan beri
ebedi uykumda, toprağın derinliklerinde
sonsuz bir uykuda uyuyor olacağım.
Fakat alınca ne zamandır beklediğim haberi
uyanıp, sesimi kimse duymasa
o büyük zaferin tarifsiz coşkusuyla
kara toprağın altında ben de haykıracağım.
Unutup geçmişte kalan acı günü
kim bilir belki bir kış günü
üzerime bir yorgan gibi kaplayan
bembeyaz karın keskin soğuğundan
yada sonbahar mevsiminde
kemiklerime işleyen yağmurdan duyacağım...
O milyonları saran doyumsuz sevince
ben de sesizce ortak olacağım.
Mevsim ilkbahar, sıcak bir yaz olsa da
kalmamış da olsa şu dünya da mezarım
hatırlayıp tek canlı gelmese de başucuma
o müjdeyi ben doğadan alacağım...
Dost ellerle yaratılan o görkemli bayrama
hiç kimse farketmeden ben de katılacağım.

(*) Mustafa Özenç 8 ocak 1981 günü Tarsus'ta yakalanmış ve götürüldüğü karakolda kendisine işkence yapılmak istenmesi üzerine kaçmaya çalışmıştı. Bu kaçış sırasında karakolda bulunanlarla çıkan çatışmada üçü asker, biri orman muhafaza memuru dört kişi ölmüştü. Özenç 12 Mart 1981 de Adana Sıkıyönetim Komutanlığı 1 nolu askeri mahkemesince ölüme mahkum edildi. Bu karar 23 Haziran 1981'de yargıtayca onaylandı ve 20 Ağustos günü MGK tarafından imzalanarak 21 Ağustos'ta uygulandı.

Daha nice Semralar

Güner GÜNEŞ

Hamburg'un Saunt Paul'i alanında bir kadın kendini yaktı. Adı Semra, 25 yaşında. Alevler içinde Semra'nın son sözleri şu oldu," Beni bu duruma düşürenler utansınlar. "

Kimler utanacaklardı? Semra'nın babasını Alman patronlarına kol gücü olarak satanlar mı? Yoksa emeklerini yedikleri insanlara düşman gözü ile bakan insan taslakları mı? Schmit'ler, Kohl'ler, Nazi artığı çapulcular mı?... Her halde çok utanmışlardır!...

Almanya baskısı yapan bizim burjuva basını da olayı duygusal planda sansasyon konusu yaptı. Ve tek yanlı pompaladı. Semra'nın intiharına neden olan tek şey yabancı düşmanlığı idi!

Biz burada elbet de Nazi artığı insan düşmanlarının yüzünü yıkamıyoruz, burjuva basınının bir hünerini vurgulamak istiyoruz. Ülkemizde çağdışı zorbalıklar kol gezer, insan haklarına, özgürlüklerine alabildiğine saldırılar yapılır, bunların ya sesi hiç çıkmaz, ya da allar pullar şirin göstermeye çalışırlar. Ama sıra Almanlara, Alman hükümetine geldi mi, her biri bir demokrasi ve insan hakları havarisi kesilirler!...

Türkiye'de kentlerin yüzünü bile çoğunlukla görememiş okumasız-yazmasız Anadolu insanını 6. yüz yıl zencileri gibi Alman metropollerine döviz makinası olarak satanlar, sonra da onları yaman dramları içinde bırakarak yalnız döviz sızdırmayı düşünenler kimlerdir ? Onlar da hiç mi suç yok? Köprüleri, barajları D.M. karşılığı satışa çıkaranlar, Semra'nın intiharında olsun seslerini çıkarabilecekler midir? Hiç sanmıyoruz.

Ne diyecekler yani ?

"Siz bizim insanlarımıza baskı yapıyorsunuz, aşağılıyorsunuz"mu diyecekler? Hangi yüzle? Alacakları yanıt her halde pek iç açıcı olmayacaktır:

"Biz, sizin yurttaşlarınıza baskı yapıyoruz ama kitleler halinde zindanlara atmıyoruz, işkencede öldürmüyoruz!" demeyecekler midir? Ve yine demiyecekler midir, "Bu insanlar sizin yurttaşınız, alın götürün, bizim artık ihtiyacımız yok bunlara!" O zaman yanıtları ne olacaktır acaba ?

Semra'nın intiharı, bundan 20 yıl önce 1962'de hazırlanmaya başlamıştı. Ablası Zuhal, Milliyet gazetesine yaptığı açıklamada şunları söylüyor:

"Babam 1962 yılında Mersin'den Almanya'ya işçi olarak gitti. Hepimiz küçüktük o yıllarda. Semra 5,6 yaşlarındaydı. Babam üç yıl tatile gelmedi. Semra babamı gördüğü zaman tanıyamadı. 1972 yılına kadar ya ana yoktu, ya baba. Ya Türkiye'deydik ya Almanya'da. Çocukluk yaşamımız depremli geçti. Biz Türkiye'de mi oturacaktık, Almanya'da mı? Belli değildi. Türkiyedeki durumumuz da iyi değildi, dönemiyorduk. Bu olayların Semra'nın üstündeki etkileri büyük oldu. Sinirsel buhranları buralardan kaynaklanıyordu..."

Semra ancak ortaokulu bitirdikten sonra temelli gelebilmişti Almanya'ya. Uyumsuzluk, eğitim sorunu, dil sorunu, yaş sorunu Semra'nın öğrenimini sürdürmesini engelliyordu. O nedenle ne bir meslek sahibi, ne de iş sahibi olabilmişti. Umutsuz bir yaşam onu iyice sarmış, hasta düşürmüştü.

Genç kadın, sürüklendiği çıkmazın hazırlanmasında etken olan toplumsal olayların (el yordamı ile de olsa) bilincindeydi. İntiharından önce ZDF ve WDR muhabirlerine şunları söylemişti," Almanlar bizi pis, ikinci sınıf insanlar olarak görüyorlar. Yanıt verdiğimiz zaman, ülkenize dönün diyorlar. Türklerin de Almanların da bunda suçu yok. Çünkü Almanya işgücü, Türkiye döviz istiyor..."

Semra, dışlanmanın, horlanmanın baskısı altında duygularını yazdığı dizelerde dile getirmiştir:

Benim üç adım var
Rentner, Sozialempfenger, Schwerbehinderte
....
Okul, meslek vermediler
İşsiz yaptılar
Sozialempfaenger oldum.

Kısacası genç kadın yalnız işsiz, mesleksiz değil, umutsuz inançsız, sevgisizdir de. Yaşadığı koşullar onu yıkmıştır. O artık dönüşü olmayan bir yolun yolcusudur:

"Ben ne için yaşıyorum
Her gün sorarım kendime...
Ben ne için, kimin için yaşıyorum?
Sevgim yok
Geleceğim yok
Ben ne için yaşıyorum
Yoklar için mi?"

Dedi ve yokluklara karıştı.

Semra'yı tek bir şey kurtarabilirdi: Ülkesinin ve halkının kurtuluşuna olan inançı ve bu inançla vereceği örgütsel mücadele.

Türkiye'de faşizmin zindanlarında her türlü baskıya, zulme karşı nice Semralar direniyor, yiğit Semralar, düşmana inat.

İdama mahkum edilen Erhan ve Yazgan yeniden yargılanacak

Askeri Yargıtay, ölüm cezasına hükümlü Ahmet Eren ve Erdoğan Yazgan'ın yargılanmalarının yenilenmesine karar verdi. Ayrıca **Cafer Aksu Altıntaş ve Halil Uyguntürk**'ün idam dosyaları da hükümet tarafından Danışma Meclisinden geri alındı.

Tek tanığın ifadesine dayanılarak ölüme mahkum edilen Ahmet Eren'in yeniden yargılanmasına karar verildi. Ahmet Eren'in kesinleşen ölüm kararı, Danışma Meclisi Adalet Komisyonu'-tarafından da onaylanmıştı. Bu arada tanığın yalan beyanda bulunduğuna ilişkin bir mektup yazdığı saptandı ve Askeri Yargıtay yeniden incelemek üzere dosyayı geri aldı. Askeri Yargıtay yaptığı inceleme sonucunda davanın tekrar görülmesini kararlaştırarak dosyayı İstanbul 1 Numaralı Askeri Mahkemesine gönderdi.

Öte yandan Askeri Yargıtay, Gölcük Donanma Mahkemesince ölüm cezasına çarptırılan Erdoğan Yazgan'ın da yeniden yargılanmasını karara bağladı. Erdoğan Yazgan hakkında verilen ölüm cezası Danışma Meclisi tarafından da onaylanmıştı. Askeri Yargıtay sanığın akli dengesinin yerinde olmadığı iddialarını dikkate alarak yargılanmanın yenilenmesini istedi.

İKİ İDAM DOSYASI DANIŞMA MECLİSİNDEN GERİ ALINDI

Hükümetin tashihi karar istemi ile Adalet Bakanlığının başvurusu üzerine Cafer Aksu Altıntaş ve Halil Uyguntürk'ün idam dosyaları Danışma Meclisinden geri alındı.

MGK DUDU GÜL'ÜN DOSYASINI GÜNDEMİNDEN ÇIKARDI

Milli Güvenlik Konseyi idam mahkumu Dudu Gül'ün dosyasını gündeminden çıkardı. Dudu Gül'ün dosyasının hukukçular tarafından tekrar inceleneceği bildirildi. Dudu Gül, iki kardeşiyle birlikte hırsızlık yapmak üzere girdikleri evin sahibini öldürmüştü.

« Kurucu ve Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin sorguları yapıldı. Duruşmada sanıklardan **Müşfik Eren 1979** yılına kadar Parti Merkez Komitesinde yeraldığını söyledi. Eren "**TİP yasal olarak kurulmuş bir sınıf partisidir, ancak dar çerçevede tek bir sınıfın partisidir, ancak dar çerçevede tek bir sınıfın partisi değildir. İddianamede ileri sürüldüğü gibi sınıfsal bir parti karakteri, daha doğrusu sınıf tahakkümü esasına dayanan bir parti karakteri amaç edinilmemiştir**" dedi.

Merkez Komitesi üyesi olan **Alp Selek** ise sorgusunda "**tüzük ve programımız denetimden geçmiştir. İddianamede belirtildiği gibi partimiz ne kuruluğunda ne de fiilen kapatıldığı 12 Eylül 1980 tarihine kadar yasa dışı hiçbir eylem içinde olmamıştır.**" dedi. Yargıçın TCK'nın 141-142. maddelere neden karşı oldukları sorusuna karşı ise Selek, "**Bu maddeler faşist İtalya Ceza kanunundan alınmıştır. Fikir ve örgütlenme özgürlüğünü tehdit etmektedir... Biz Türkiye'de Komünist Partisi adı altında bir partinin yasal olarak kurulmasına izin verilmesi görüşündeyiz... Partimiz kesinlikle ırkçılığa karşı olmuştur. Türkiye'nin bölünmezliğini ve bütünlüğünü hep gözetiştir. Doğuda ki etnik grupların Türkiye'den ayrı düşünülmesi, varlıklarının inkar edilmesi mümkün değildir... Bu tarihi bir gerçektir, ancak bunları ayrı bir vatandaş olarak düşünüp bölücülük yapmak bizim partimiz hedefleri ile kesin çelişir**" dedi.

İLHAN ERDOST DAVASINDA TANIK POLİS: "DÖVÜLME SESLERİ GELİYORDU

İlhan Erdost'un Mamak Askeri Cezaevinde öldürülmesi davasında tanıkların dinlenmesine devam edildi. İlk olarak dinlenen tanık polis memuru Mustafa Sarıgül "**Köşeden göremiyordum ama dövülme sesleri geliyordu**" dedi. Mustafa Sarıgül'ün ifadesi tutanaklardan özetle şöyle:

"**Olay günü akşam saatlerinde F. blokta bir suçtan ötürü tutuklu bulunurken reo ile iki kişi getirildi. Reodan indirildiğinde bir tanesi bitkin vaziyette idi. Düştü. Blok avlusu önündeki iki tel örgü arasında gördüm, daha sonra içeri alındılar, yanlarında bir onbaşı ve iki er vardı. Gelen iki kişiyi blok giriş kapısının sağ tarafındaki köşeye götürdüler, ve oradan cop sesleri gelmeye başladı... Daha sonra bu kişiler blok içine getirilirken ben de kapıya çıktım. İçlerinden biri düştü, kaldırmak istedim, nöbetçi onbaşı**" bırak, kendisi gitsin" dedi. **Bir daha düşünce tekrar müdahale ettim, teneffüs yaptırmak istedim, yanımda Haluk isminde birisi vardı, doktormiş, o da müdahale etti. Daha sonra bu kişi öldü.**"

"BİZ DAVALI DEĞİL, TARİH ÖNÜNDE DAVACIYIZ"

"**Anti-Emperyalist güçler egemen olmadıkça, ülkede birlik ve beraberlik sağlanamaz.**"

Halkevleri Genel Merkez Yöneticilerinin yargılanmasına Ankara'da devam edildi. Sanıklardan Niyazi Ağırnaslı "Tam bağımsızlıkçı antiemperyalist güçler ülkede egemen olmadıkça birlik ve beraberlik sağlanamaz" dedi.

Ankara Sıkıyönetim komutanlığı iki numaralı Askeri Mahkeme'de yargılanmaları sürdürülen Halkevleri Davası sanıkları, kendilerini yöneltilen suçlamaları reddettiler, "**bu davada asıl suçlular ortada yok, davacı durumunda olan bizler yargılanıyoruz,**" dediler

Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanı Avukat Niyazi Ağırnaslı,"**Biz sadece Halkevlerine ve üyelerimize karşı girişilen cinayetlerden ve kabuvvet saldırılarından ötürü değil, hakimlerin, savcıların, avukatların doktor ve mühendislerin, üniversite öğretim görevlisi bilim adamlarının, gazetecinin, işçinin ölümünden de davacıyız,**" dedi.

Niyazi Ağırnaslı daha sonra şunları söyledi:"**Bu dava, faşist cinayetlere, zulme karşı olan tüm Türkiye halkının davasıdır. Bu tarihsel dava tam bir tarafsızlıkla ve titizlikle suçların kökenine inmedikçe, bunun için tam bağımsızlıkçı anti-emperyalist kadrolar yönetime egemen olmadıkça, bu ülkede ulusal birlik sağlanamaz. Bu da göstermelik Atatürkçülükle değil gerçek devrimcilikle sağlanabilir.**"

MARDİN PKK DAVASINDA 123 İDAM İSTENDİ

PKK Mardin grubunun yargılanmasına Diyarbakır 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde devam edildi. 10 haziran günü yapılan duruşmada kimlik tespiti tamamlandı ve iddianame okundu. İddianamede Askeri Savcı 385 sanıktan 123'ü için idam kararı verilmesini istedi.

TKP DAVASINDA SANIKLAR EMNİYET İFADELERİNİ REDDETTİLER

Mayıs ayı içinde Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan TKP davasında sorgulamalara devam edildi. Sorgusu yapılan sanıklar emniyette verdikleri ifadeleri reddettiler.

Sanıklardan Süleyman Çoşkun, "**44 gün devam eden ağır psikolojik baskı altında tutulduktan sonra Askeri Savcılığa getirildim.**" dedi. Ankara emniyetinde DAL Grubunda gördüğü baskıları anlatan Süleyman Çoşkun,"**Karımı ve kardeşimi getirip onlara da işkence yapmaya başlamaları üzerine TKP üyesi olduğum suçlamalarını kabul ettim. Bunun üzerine eşimi ve kardeşimi serbest bıraktılar**" diyerek sözlerini bitirdi.

TKP-B DAVASINDA SANIK POLİS MEMURU POLİS EĞİTİM MERKEZİNİ MHP'LİLER DOLDURMUŞTU DEDİ

Ankara'da 2 Numaralı Askeri Mahkemede sorgusu yapılan TKP-B sanıklarından eski polis memuru İmdat Hallis Polis Eğitim Merkezinin MHP yandaşlarının toplandığı yer haline getirildi dedi. Sorgusunun Ankara Emniyet Müdürü Ünal Erkan tarafından yapıldığını söyleyen İmdat,"**Komutan bizi sıkıştırıyor, örgüt üyelerinin isimlerini vereceksin, yaratacaksın**" diyordardı. Bir odada askıya alındım, işkence altında kaldım. Sonunda, şahsımla ilgili suçlamaları kabullenebileceğimi ancak başkaları hakkında yalan yerde beyanda bulunamıyacağımı söyledim. Bu işkence bir ay devam etti, dedi. Yapılan duruşmada daha sonra sanıklardan Zeynel Binici, Yeter Yaman ve Rukiye Nügün Başaran'ın salıverilmelerine karar verildi.

TKP DAVASINI SORUŞTURAN KOMİSER MUAVİNİ İLE BİR POLİS SARKINTILIKTAN 5,5 YILA MAHKUM OLDU

Ankara TKP davasının soruşturmasını yürüten Komiser Muavini Ömer Bülbül ve polis memuru Kenan Avcı "**kişi özgürlüğünü kısıtlamak, geceleyin konut dokunulmazlığını bozmak, usulsüz arama yapmak ve sarkıntılık**" suçlarından 5,5'ar yıla hapis cezasına mahkum oldular. TKP-B davası avukatlarından Özbayrak bu konuda Askeri Mahkemeye bir dilekçe verdi. Dilekçede "**Bu kişiler Ömer Aslan'ın nişanlısı Esin Ünaldı'yı ve arkadaşları Zehra Zervalı'yı siyasi örgüt soruşturması yapacaklarını söyleyerek yakaladıkları ve dövdükleri, daha sonra arama yapacakları bahanesi ile Esin'in evine gittikleri, cinsi münasebette bulunmak istedikleri için 5,5 yıla hapse mahkum olmuşlardır. Bu durumda olan kişilerin neler yapabilecekleri, bu kişilerin yaptığı soruşturmaların güvenilir olup olmadığının takdirini yüce heyetinize bırakıyorum.**" diyerek emniyetteki ifade tutanaklarının reddedilmesini istedi.

İzmir Devrimci Yol davası

BARIŞ DERNEĞİ ÜYELERİNİN YARGILANMASINA 24 HAZİRAN'DA BAŞLANIYOR

Barış derneği yöneticileri hakkında açılan davaya 24 Haziran 1982 günü başlanacağı açıklandı. Dernek yöneticileri, yasa dışı örgüt kurmak, yönetmek, komünizm, bölücülük, ırkçılık, yurtdışında Türkiye aleyhine propaganda yapmak ve suç işlemeye teşvik, suç olan fiili övmek iddialarıyla yargılanacaklar. İstanbul 2 numaralı Askeri Mahkemesinde yargılanacak olan 30 sanık hakkında 8 yıldan 30 yıla kadar değişen hapis cezaları öngörülüyor. Barış derneğinin kurucusu ve yöneticisi 44 sanıktan şu ana kadar 26'sı tutuklanmış durumda. Barış derneği sanıkları yaklaşık üçbuçuk aydan beri tutuklu bulunuyorlar.

Sanıkların isimleri şunlar: Barış Derneği Genel Başkanı eski Büyükelçi Mahmut Dikerdem, Zonguldak Milletvekili Kemal Anadol, İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın, Türk Tabibler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Erdal Atabek, H.Aykut Göker, Reha İsvan, Adana Milletvekili, Köy-Koop eski Genel Başkanı Nedim Tarhan, Şefik Aşan, Hüseyin Baş, Ataol Behramoğlu, Mustafa Gazalcı, Metin Özek, İ.Hakkı Öztorun, Ali Sürmen, Gencay Şeylan, Uğur Kökten, Ali Toygun, Orhan Taylan, Haluk Tosun, Melih Tümer, Aybars Ungan, Tahsin Usluoğlu, Nurettin Yılmaz, Niyazi Dalyancı, Gündoğan Görsev, Semra Özdamar, Yavuz Çizmeci, Medet Serhat, H.Fehmi Mavi.

TUTUKLU ODTÜ ÖĞRETİM ÜYESİNİN GÖREVİNE SON VERİLDİ: Barış Derneği soruşturması nedeniyle bir süredir tutuklu bulunan **Dr. Gencay Şaylan**'ın işine son verildi. Dr. Şaylan geçtiğimiz ocak ayı içinde çalışmakta olduğu Türkiye ve Ortadoğu Amme İdare Enstitüsü'ndeki görevinden ayrılarak nakil yoluyla ODTÜ'ye geçmişti.

ODTÜ Rektörlüğünün Şaylan'a gönderilen yazısında," **Üniversitemiz İdari Bilimler ve Kamu Yönetimi Bölümüne atanmanıza ilişkin güvenlik tahkikatının olumsuz sonuçlanması nedeniyle 1 mart 1982 gününden itibaren sözleşmeniz feshedilmiştir** " denildi.

YARGITAY BİR İDAM KARARINI BOZDU: Sağmalcılar ceza ve tutukevinde jandarma Bölük Komutanı Yzb. İsa Yalçın'ı 29 ekim 1980 günü öldürmekten idama mahkum edilen **Engin Yücesan**'ın cezası Askeri Yargıtay 3. Dairesince bozuldu. Yargıtay hafifletici nedenler gözönüne alınarak kararın " **yaşam boyu hapise** " çevrilmesi gerektiğini savundu.

GÖLCÜK: Askeri Mahkemede çeşitli suçlardan yargılanan **Mehmet Doğan, İskender Yunusoğlu,** ve **Tayyar Sürül** birer yıl hapse mahkum edildi.

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu yapıldı

Genel Başkan Sav:

Ölüm cezaları insancıl bir ceza değildir

Türkiye Barolar Birliğinin Genel Kurulu 14 mayıs günü Zonguldak'ta yapıldı. Genel Kurul açış konuşmasını yapan Atilla Sav, ölüm cezalarına karşı çıktı. Genel Kurul sonrasında yayınlanan bildiride ise " savunma hakkını kısıtlayan engellerin kaldırılması " ve " ceza kararı verilen tüm mahkeme başkanlarının mutlaka hukukçu olması " istendi.

Atilla Sav açış konuşmasında yaşama hakkının temel hakların en eskisi ve en önemlisi olduğunu belirterek şöyle devam etti. " Bu hakka dokunma, onu kısma, onu sınırlama değil onu toptan ortadan kaldırmaya yönelen ölüm cezasını insancıl bir ceza sayamayız. Hukuk yaşama hakkının dokunulmazlığını kabul zorundadır."

Anayasamızda," insan onuruna yaraşmayan ceza konulamaz " ilkesinin yeraldığını ve ölüm cezasının bu temel ilkeye aykırı olduğunu söyleyen Sav " Bir insan suçlu bile olsa, toplum adına öldürülmesi insanlık onuru ile bağdaşamaz. Kanı kan ile yıkamak diye anlatılabilecek cezanın öç alma özelliği artık çağın gerisinde kalmıştır. " diyerek sözlerini bitirdi.

Genel Kurul sonrasında, genel kurulda saptanan görüşler bir bildiriyle açıklandı. Bildiride hazırlanmakta olan Anayasanın " Milli, demokratik, laik, sosyal hukuk devleti ile Atatürk ilkeleri " temeline dayanması," hukuk devletinin tam bir işlerlik kazanması ve ceza kararı veren tüm mahkemelerdeki başkan ve üyelerin mutlaka hukukçu olması " istendi. Savunma hak ve görevinin yargının ayrılmaz bir parçası olduğu anlatılan bildiride şu görüşlere yer verildi:

Savunma hakkının kağıt üzerinde kaldığı ve tüm gerekleri ile tanınmadığı bir toplumda adalet gerçekte adaletsizlikten başka bir şey değildir. Bu nedenle, savunma hakkını kısıtlayan çeşitli engelleri ortadan kaldırma doğrultusundaki çabalar Türkiye Barolar Birliğinin bundan sonra da baş uğraşı olarak kalacaktır. "

İZMİR BAROSU DA ÖLÜM CEZALARINA KARŞI ÇIKTI

İzmir Barosu başkanı Güney Dinç, ölüm cezaları konusunda Barolar Birliğinin raporunda yer alan görüşlere aynen katıldıklarını belirterek " Çağdaş hukuk kurallarına uygun bulmadığımız için ölü, cezasının kaldırılmasını istiyoruz dedi "

12 Siyasi tutuklu Elazığ Cezaevi'nden kaçtı

12 Haziran 1982 günü 12 siyasi tutuklu Elazığ Cezaevi'nden kaçtı. Cezaevinden tünel kazarak kaçan tutuklulardan üçü, kaçıştan bir saat sonra yakalandı. Kaçmayı başaran diğer 9 kişi ise cuntanın kolluk kuvvetleri tarafından aranıyorlar. Bu arada kaçan tutukluların avukatlığını yapan Ali Senci ve Süleyman Yeter gözaltına alındılar.

Öte yandan, Elazığ Barosu, iki avukatın gözaltına alınması üzerine Adalet Bakanlığına telgraf çekti. Baro, Ali Senci ile Süleyman Yeter'in avukatlık görevini yerine getirmekten başka bir işlevleri olmadığını ve serbest bırakılmalarını istedi.

230 sanıklı TKP Gölcük davası

KÖŞEYİ DÖNÜYORMUYUZ ?

24 Ocak kararları bu güne değin şu veya bu şekilde çeşitli kesimlerce yorumlandı. Tekelci sermaye ve onların koro şefi Turgut Özal bu modelin bu rejimde alternatifinin bulunmadığını, tek ve son çare olduğunu her fırsatta açıkladı. Neyi amaçlıyordu bu 24 ocak kararları? Neden tek ve son çareydi? Getirilen yenilikler nelerdi? Toplumun çeşitli sınıf ve katmanlarını ne ölçüde ve hangi biçimde etkileyecekti? Bu konuların geniş tahlilinin yeri burası değil. Biz burada bu proğramın içeriğini genel hatlarıyla belirtmekle yetineceğiz.

24 Ocak kararları ekonomide bir, yapısal değişikliği amaçlamaktadır. Amaç daha önce uygulanan "İthal ikamesine dayalı" ekonomik-politika yerine "ihracata yönelik" bir ekonomik modelin oluşturulmasıdır.

Ancak bu proğram bugüne kadar ne ölçüde başarılı olmuştur? Bunalımı ne kadar düzlüğe çıkarmışlardır? İhracat, ihracat diye ülkenin topraklarından halkın etine, ekmeğine kadar her şeyi satmaya çalışanlar gerçekten ihracatı arttırabilmişler midir? Bu soruları tekelci sermayenin sözcülerinin açıklamaları ışığında yanıtlamaya çalışalım.

İHRACATIN DURUMU NEDIR?

Üst üste yapılan devalüasyonların sonucu ihracat artışında parasal olarak, kağıt üzerinde bir büyümeden söz edilebilir. Ancak gerçekte böyle bir artıştan söz edilemez. Bugün yapılan ihracat ile ithalat arasındaki fark, sürekli ihracatın aleyhine gelişmektedir. Dilencilik yöntemlerini en iyi kendisinin bildiğini böbürlenerek söyleyen Özal, kapı kapı dolaşarak alacağı borçlarla bu açığı kapatmaya çalışmaktadır. Tekelci sermayenin yayın organlarından biri olan Rapor Gazetesinde şöyle denilmekte: "Türk ekonomisi büyük bir çelişki içerisindedir. İhracat seferberliği ilan ediyoruz ancak daha fazla mesini istiyor. Ve Ulusu, "Yangını söndüremedik", Özal "Ekonomi istediğimiz kadar iyileşemedi" diyor.

Enflasyon, bütün çabalara rağmen yüzde 30'un altına düşmemiştir. Bu rakam resmi ağızlardan da verilmiş olsa küçümsenecek boyutta değildir. Kaldı ki hayat bize enflasyonun hiç bir zaman %30'a düşmediğini çok açık gösteriyor. Yalnızca tekelci sermayenin sorunlarını bile istenilen biçimde çözümleyemiyen bu program, acaba tekel dışı unsurlara neler getirmiştir? Geniş emekçi kitlelerinin durumu nedir?

TEKEL DIŞI UNSURLAR TASFIYE EDILIYOR

Uygulanan ekonomik-politika sonucu tekel dışı unsurlar bir bir iflas etmekte, sahneden çekilmek zorunda kalmaktadırlar. İzmir'de her ay ortalama on ayakkabıcı "işi bırakarak" kepenk kapatıyor. Şirketler topluca iflas ettiklerini ilan ediyorlar. Türkiye ekonomisinin yaklaşık yüzde 40'nı oluşturan inşaat sektörü, bunalım içerisindedir. Tasarruflar bir türlü istenilen hedeflere varamıyor. Şimdi halkın elindeki altınlara göz diken tekelci sermaye, hükümetten buna çare bulmasını istiyor. Üst üste yapılan devalüasyonlarla Türk Lirası son bir yılda dolar karşısında yüzde 48, Mark karşısında yüzde 39 değer kaybetti.

Emekçi kesiminin durumu daha da kötü. Deyim yerinde ise içler acısı. Uygulanan politika gereği, tekelci sermaye ihrac için daha çok üretmek, üretileni iç pazarda tüketilmesini engellemek zorundadır. Daha çok üretim için işçiler, emekçiler askeri disiplinle çalışmaya zorlanmaktadır. Üretilen malların iç pazarda tüketiminin yapılamaması içinde zam üstüne zam yapılırken, halkın alım gücü düşürülmektedir, yani ücretler dondurulmaktadır. Son yıllarda tekelci sermayenin itiraf etme zorunda kaldığı gibi işçilerin gerçek ücretleri %50 ge-

ihracat için barutumuzun olmadığı söyleniyor. Madem barutumuz yok, o halde neden harbe gidiyoruz? Sanayi kesimi giderek dar boğaza gidiyor" denilmektedir. Yine rapor gazetesinde "Gelişmekte olan ülkelerin yatırım malları ve sınai üretimi icin ara girdi ithal etmesi zorunluğu ithalatın kısılmasını engellemektedir. Bizim gibi ülkelerin ithalatı sanayi malları ithalatına dayandığından bu malların fiatlarının hızla yükselmesi faturayı kabartıyor. Bu nedenle dış ödemeler sorunun 1985 yılında çözümlenebilmesi bir yana giderek derinleşmektedir." deniliyor.

Ülkemizde gelişen kapitalizm göbeğinden dışa bağımlı olduğundan üretim için gerekli hammadde, teknik bilgi, yedek parça vs. girdilerin dışarıdan alınması zorunludur. Zorunlu olarak yapılan bu ithalatın ma liyeti ihracatın (ki yeterince zaten yapılamıyor) maaliyetinden fazla tuttuğu için her geçen gün dış açık artmaktadır. Bugün yapılan bu ihracatın büyük bir bölümü eskiden olduğu gibi tarım ürünlerine dayanmaktadır. Ancak buğday ihraç etmekten söz ederken ithal etmek zorunda kalışımız, üzüm ihracatçılarının ihracat yapamamaları, tonlarca çayın denize dökülmesi, 35 bin ton pamuk stokunun elde kalması tarım ürünleri ihracatının da iç acıcı bir durumda olmadığını göstermektedir. Tekelci sermaye Hükümetten Devlet olanaklarının ihracat için daha fazla seferber edilrilemiştir. Bu rakam Rapor Gazetesinden alınmıştır. Gerçek ise yüzde 50'nin çok üstündedir. Sendikaları, örgütleri dağıtılan emekçiler en ufak bir talepte dahi bulunamamaktadırlar. En ufak bir ekonomik-demokratik talep onların vatan haini ilan edilmesine, işkençe tezgahlarında katledilmesine ya da zindanlarda çürümesine yetmektedir. İşsizlik korkunç boyutlara ulaşmıştır.

İLO'nun belirlemesine göre 6 milyon 500 bin işsiz vardır. Hergün yapılan zamlar hayatı çekilmez hale getirmiştir. Elektriğe % 300-700 arası, Şehir içi ulaşım ücretlerinde %400-500 zam yapılmış ayrıca bir çok şeyde olduğu gibi ekmek fiyatı ve şehirler arası ulaşım ücretleri serbest bırakılmıştır. Yaşamak için zorunlu olan temel gıda maddeleri artık emekçilerin yalnız düşledikleri şeylerdir. Kiralara maaşlar yetmemektedir. Turgut Özal: **"Herkes et yemek zorunda değildir"** diyerek kitlelerle alay etmektedir. Artan ulaşım giderlerini karşılayamayan kitleler için Devlet Başkanı "**Yürüyerek işe gitsinler, spor olur. Ben de fırsat buldukça Çankaya Köşkü'nün bahçesinde yürüyorum**" diyerek anlayışını ve kimin yanında olduğunu en açık biçimde vurgulamaktadır.

İşte kısaca tekelci sermayenin sözcülerinin itirafları doğrultusunda 24 ocak kararlarını ve uygulamalarını anlatmaya çalıştık. İşte bu adamlar köşeyi böyle dönüyorlar.

15-16 Haziran Büyük işçi direnişi

15-16 Haziran büyük işçi direnişi 12. yıldönümünde. Sömürü, zulüm ve hakların elden alınışına karşı yapılan bu onurlu başkaldırışı bir kez daha saygıyla selamlıyoruz.

İki günde tam 170 bin işçiyi-emekçiyi ayağa kaldıran, direnişe yönelten nedenler nelerdi? Şimdi kısaca o günleri hatırlayalım:

-1963'de grevli-toplu sözleşmeli sendikal hakların kazanılmasından 1970'e kadar geçen süre içinde sınıf mücadelesi giderek keskinleşmiştir. Grev, direniş, işgal eylemleri artmaktadır, önemli ücret ve sosyal haklar elde edilmektedir.

-1967 de kurulan DİSK, Türk-İş'e bağlı işçileri hızlı bir şekilde örgütlemektedir. DİSK'in üyesi 100 bine çıkmıştır. Türk-İş bu durum karşısında telaş içerisindedir.

-Ulkede tüm alanlarda muhalefet artmaktadır. Üniversite işgalleri, yürüyüşler, mitingler, toprak işgalleri, çatışmalar tüm heryeri sarmış duumdadır.

- Ekonomik krizle birlikte enflasyon hızlanmaktadır. İMF patentli devalüasyon eli kulağında beklenmektedir (büyük devalüasyon 15-16 Hazirandan sonra Ağustos ayında gerçekleşti).

-Ekonomik krizin derinleşmesi egemen sınıflar açısından da iç çatışmalar getiriyor, yerli tekelci sermaye yönetimdeki diğer işbirlikçi guruplara tahammül edemez duruma geliyordu. Bunun politikaya yansıması olarak da AP bölünüyor DP doğuyor, CHP iki kere bölünüyor GP (Güven Partisi), CP (Cumhuriyetçi Parti) doğuyordu.

Yukarıda sıraladığımız gerekçeler çerçevesinde burjuvazi işçi sınıfı muhalefetini kırabilmek için onun örgütlü gücünü yasa değişiklikleri yaparak yok etmek ve kendi denetimindeki Türk-İş çevresinde kontrol etmek istiyordu. Bu amaca yönelik olarak çalışmalar 1969'dan itibaren başlatıldı. 274 ve 275 sayılı Sendikalar, Grev-Toplu iş sözleşmesi ve Lokavt kanunlarında değişiklik yapan teklifler hazırlandı. 1970 şubat ayında Meclis komisyonunda, Türk-İş'in ve Demirel Hükümetinin verdiği 274 sayılı Sendikalar yasasını değiştiren taslaklar birleştirildi. Bu yasa tasarılarını birleştirerek meclise sunan komisyon üyeleri arasında o zaman AP milletvekilleri olan şimdinin Türk-İş yöneticileri de vardı (Şevket Yılmaz, Kaya Özdemiroğlu vb).

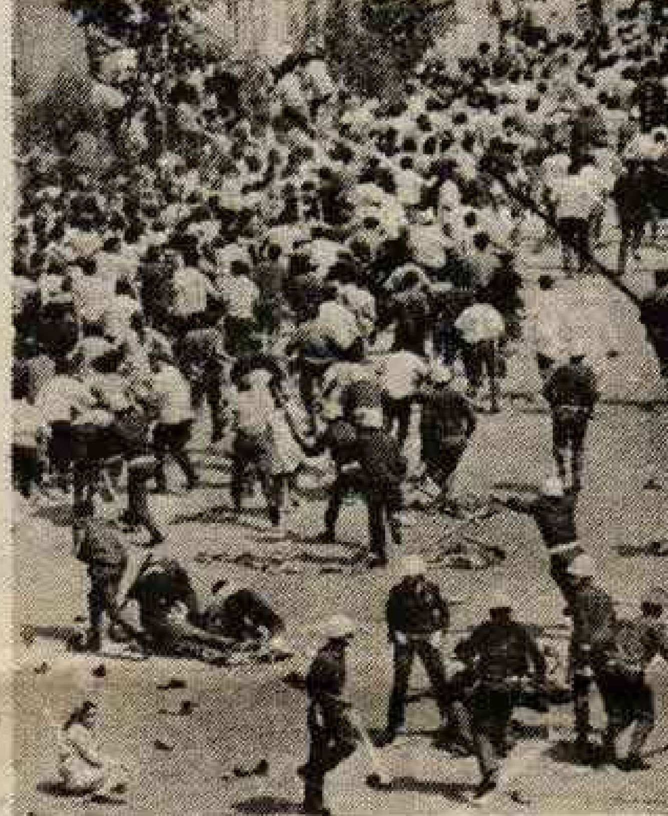
Böyle yangından mal kaçırırcasına hazırlanan 274 sayılı sendikalar yasasını mecliste değiştiren yasa önerisini 11 Haziran 1970 günü görüşmeye başladı. Meclis tarihinde görülmemiş bir hızla yasa önerisi görüşüldü, oylama yapıldı ve kabul edildi.

Meclisteki görüşmeler sırasında DİSK'li sendikacı-milletvekili Rıza Kuas şunları söylüyordu: "**Bu kanun Anayasa'ya taban tabana zıttır.** Türk-İş diktası getirilmek isteniyor. Bu anti-demokratiktir. Demokratik hayatın dibine dinamit koymak niyetindesiniz. Çalışma Bakanı DİSK'i kapatmak istediklerini Erzurum'da Türk-İş kongresinde söylemiştir. DİSK anayasal haklarını kullanarak direnecektir. Kanun bu şekilde çıkarsa DİSK yine direnecektir. Sorumluluk bu kanunu çıkaranlara aittir." CHP gurubu adına konuşan ve Türk-İş İzmir Bölge Temsilcisi Burhanettin Asutay ise, "**Bu tasarı sendikacılığımızın güçlü hale gelmesini temin edecektir.**" İşçi ve işveren memleketin kalkınmasında menfaat çatışması halinde değil, menfaat dayanışması halinde olduklarından hizmet edebileceklerdir. Kanun boşlukları dolduracak, adaleti müsavati, hürrüyeti ve birliği sağlayacak bu kanuna CHP olarak müspet oy vereceğiz." Daha sonra konuşan AP ve GP gurup sözcüleri tasarıyı savundular ve olumlu oy vereceklerini bildirdiler.

Türk-İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy basına verdiği demeçte şunları söyledi: "**Kanun, Türk sendikacılığına yepyeni bir sistem getiriyor, bir nizam getiriyor.** İsteklerimizin çoğunun kabul edilmiş olmasından memnunluk duyuyoruz."

Ankara'daki 62 üniversite öğretim görevlisi bir bildiri yayınlayarak yasayı eleştirdiler. Bildiride şunlar yazıyordu: "**Getirilmek istenen değişiklikler, sendika kurma hakkını büyük ölçüde kışıtlamakta, işçilerin istedikleri sendikaya üye olmak özgürlüğünü ortadan kaldırmakta, siyasal iktidarın görüşüne ters düşen sendikaların güdümlü sendikal örgütler aracılığıyla baskı altında tutulmasına imkan hazırlamakta, grev ve toplu sözleşme haklarını işlemez duruma getirmektedir.**"

DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'de 12 Haziran'da yayınladığı basın bildirisinde yasa hakkında şunları söylüyordu: "**AP-CHP ve GP oylarının birleştiği yeni tasarı, işçilerin serbestçe sendika seçme özgürlüğünü yok etmektedir. Memleketimizde faşist sendikacılığın temelleri atılmaktadır. Bundan sonra Türk-İş** dışında işçi sendikalarına hayat tanınmayacak, işçiler, üyesi olmadıkları halde Türk-İş'e haraç şeklinde aidat ödemek zorunda bırakılacaklardır. Meclisten çıkan yeni kanun tasarısı, getirdiği ilkeler açısından tümü ile Anayasa'ya aykırıdır... Bu suretle amaç olan, devrimci sendikaları ve DİSK'i bertaraf etmeyi, bunu kanunla

için) ve yurt çapında faaliyet gösterebilmesi için o iş kolunda çalışan işçileri üçte birini üye yapmış olması koşulu getirilmiştir. Konfederasyon kurabilmek için sendika ve federasyonların üçte biri ile Türkiye'deki işçilerin üçte birini biraraya getirme zorunluluğu getirilmiştir.

Bütün bu değişiklikler sonucunda (9madde ile) ise DİSK ve ona bağlı sendikalar pratikte otomatik olarak münfesih olacaktı. Yalnızca Lastik-İş sendikası ayakta kalabilecekti. Ama o sendikanın karşısına Türk-İş işverenlerle birlikte bir naylon sendika kurmuştu bile.

12-13-14 Haziran tarihlerinde olağanüstü toplanan DİSK yürütme, yönetim, sendika başkanları, sendika temsilcileri yapılacak eylemler üzerine görüştüler. Oldukça tartışmalı geçen toplantılardan sonra DİSK direniş kararı aldı. Direniş sendikalardan bağımsız ve kendiliğinden bir işçi direnişi olarak gösterilecekti. İşçi temsilcileriyle sendika yöneticilerinin aldıkları karar bu doğrultudaydı.

15 Haziran gününün sabah mesaisinin 1-2 saat sonrasında direniş başladı. Önce işyerlerinde başlayan direniş daha sonra işyeri dışına taştı, yürüyüşler başladı. 15 Haziran günü 70 bin işçinin gür sesleri İstanbul caddelerini-alanlarını dolduruyordu. Eyüp ve Topkapı bölgesindeki işçiler bir yürüyüş kolu, Kadıköy-Kartal bölgesi işçileri bir yürüyüş kolu, Şişli-Levent bölgesi işçileri bir yürüyüş kolu oluşturmuşlardı, yürüyorlardı. İşçiler, "**Anayasa'ya aykırı kanun çıkaranlar işçi düşmanıdır**", "**Anayasa ve sendika özgürlünü alanlara derslerini vereceğiz**", "**Hakkımızı almadan dönmeyiz yolumuzdan**", "**Bağımsız Türkiye**", "**Kahrolsun Amerika**" sloganlarını atarak ilerliyorlar, polis barikatlarını kolayca aşıyorlardı. Gebze ve İzmit'teki işçiler de direnişe katılıyor, Ankara asfaltını trafiğe kapatıp İzmit'te miting yapıyorlardı.

sağlamayı düşünmektedirler, esas plan budur."

Ayrıca bu bildiri ile DİSK yönetim kurulu, sendikalar yönetim kurulları ve tüm sendika yöneticileri-işçi temsilcileri olağanüstü toplantılara çağrılıyorlardı.

Meclisten yıldırım hızı ile çıkan ve 1317 sayılı yasa olarak tanınan bu yasayla neler değiştirilmiştir. 1963 tarihli 274 sayılı Sendikalar Yasasındaki bu değişikliklerle işçi sınıfının örgütlenme özgürlüğü ve buna bağlı olarak ekonomik-demokratik mücadele kısıtlanıyor ve baltalanıyordu.

Kısacası sendikalara üye olma, sendika kurma, üyelikten ayrılma ve birden fazla sendikaya üye olma hakkına önemli sınırlamalar getirilmiştir. Bir sendikanın toplu sözleşme yapabilmesi (yani pratikte yaşayabilmesi

İlk gün direnişe 113 işyeri katılıyordu. Türk-İş'e bağlı sendikalardan direnişe katılan işçi sayısı hiç de az değildi.

Direniş 16 Haziran sabahı daha da genişliyor, katılan işçi sayısı 150 bini aşıyordu. Sabahleyin erken saatlerde Eyüp-Topkapı yöresi işçileri Beyazıt yolu ile Vilayete yürüyüşe geçiyorlar ancak Babıali'de bu yürüyüşü tanklar ve askerler durdurmaya çalışıyorlardı. İşçiler bu barikatları kolaylıkla aşıyor Eminönü'ne varıyorlardı. Yürüyüşü durduramayanlar bu sefer Galata köprüsünü - Unkapanı köprüsünü açıyorlardı. İşçiler yürüyüşte, "**Çoban çeşmem akmam diyor/Bizim işçi bıkmam diyor/Şanı büyük sendikamız, halk yolundan çıkmam diyor**", "**Zulüm birgün duracaktır, halk zinciri kıracaktır**" marşları söylüyor ve devam ediyorlardı. Kadıköy-Kartal bölgesi işçileri Ankara yolunu kesmişler, önlerindeki asker-polis barikatlarını aşarak Üsküdar'a gelmişler, fakat vapur seferlerinin kaldırıldığını öğrenince Kadıköy Kaymakamlık binası önüne gelmişlerdir. Burada polisle çıkan çatışmalarda polisten ve işçilerden ölenler oldu. Polis araçları yakıldı. Gebze ve İzmit'te mitingler, yürüyüşler devam ediyordu.

Direnişin genişlemesi ve çığ gibi büyümesi karşısında burjuvazi her türlü yollarla kontrol sağlamaya çalışıyor ve DİSK yöneticilerine radyodan direnişin bitmesini isteyen anonslar yaptırıyordu. Ayrıca olağanüstü toplanan Demirel hükümeti İstanbul ve İzmit'te sıkıyönetim ilan etti. DİSK yöneticileri-işçi temsilcileri tutuklandı, sendikalar arandı.

16 Haziran direnişinde işçilerden Yaşar Yıldırım, Mustafa Bayram, Mehmet Gıdak, Abdurrahman Bozkurt, asker ve polis kurşunlarıyla şehit düştü. 200 işçi yaralandı.

15-16 Haziran direnişinde toplam 168 işyeri kapatıldı. Bunlardan 121'i Türk-İş'li sendikaların örgütlü olduğu işyerleriydi ve 30 bine yakın Türk-İş üyesi direnişin en ön saflarında yer aldı. Bu gerçeğe rağmen Türk-İş yönetim kurulu 16 Haziran günü yayınladığı bildiride şöyle diyordu: "İstanbul ve Kocaeli civarında başlatılan, can ve mal güvenliğini tehdit eden yürüyüş ve direnişlerin, taşlı-sopalı saldırıların ekmek kapımız olan fabrikaları tahriplerin başlıca teşvikçilerinin Türk Hakimi tarafından yıllarca önce mahkum edilmiş, militan komünistler ve onların işbirlikçileri oldukları kesindir."

Sıkıyönetim direnişle ilgili olarak yüzlerce insanı gözaltına aldı. Daha sonra Askeri Mahkemelerde DİSK davası, Anadolu yakası direnişçileri davası, Kocaeli davası, DEV-GENÇ'li öğrenciler davası açıldı. Ancak bu davalar daha sonra nakledildikleri sivil mahkemelerde beraatle sonuçlandı.

Değiştirilen yasa ise daha sonra Anayasa Mahkemesince iptal edildi. 275 sayılı toplu iş sözleşmesi, grev kanununu değiştiren önerge ise büyük direniş karşısında Meclis'e bile getirilemedi. 15-16 Haziran bir korkuydu, bir ihtardı egemen sınıflara.

15-16 Haziran büyük ölçüde kendiliğindenci de olsa bir büyük direniştir.

15-16 Haziran direnişi politik önderlikten yoksundu, ağırlıkla ekonomik-demokratik hakların korunmasını hedefliyordu.

15-16 Haziran direnişi, işçi sınıfının direnme azmini, taşıdığı potansiyeli göstermesi bakımından önemli derslerle doludur. Bu direnişiyle işçi sınıfı bağımsız siyasi güç olarak, siyasi planda yer sahibi olduğunu su götürmez bir şekilde göstermiştir. Ve 15-16 Haziran direnişi Türkiye işçi sınıfının en büyük siyasi nitelikli eylemidir.

Cuntanın ve patronlarının şirin örgütü

TÜRK-İŞ BİR DE KONGRE YAPTI

Denizcier-Yılmaz/Halef-Selef

. Türk İş çalışma raporunda DİSK'i askeri savcılar gibi yargıladı.

. Kongrede Cuntaya övgüler diziliyordu

Geçtiğimiz mayıs ayı sonu Türk-İş Genel Kurulu toplandı, seçimlerini yaptı, dağıldı.

Sıradan bir demokratik derneğin bile kapatıldığı Türkiye'de Türk-İş'in maşallahı var, yaşıyor! Sünnetçiler derneğinin kongresine izin verilmezken Türk-İş Cuntanın Başbakanı, Bakanları ile kolkola kongresini yaptı.

Biz bu yazımızda epeyce tartışmalara konu olan Türk-İş Kongresi'nin oldu bittisini bir kulis havası içinde yansıtmaya çalışacağız.

Ancak daha önce bir kaç saptama yapmada yarar görüyoruz:

1) Türk-İş 12 Eylül faşist askeri darbesi sonrasında açık tutulan Tek işçi konfederasyonudur. Gerçi tüm sendikal faaliyetler yasaklanmıştır ama Cunta tarafından Türk-İş bilinçli bir şekilde açık tutulmuştur. Ancak tamamen hareketsiz, fonksiyonsuz bir duruma getirilmiştir. Bu anlamda Türk-İş 12. Genel Kurul çalışmaları, gündemi, seçimleri, konuşmaları ilgi ile bekleniyordu.

2) Türk-İş Genel Kurulu zamanlama açısından önemli bir döneme rastlıyordu. Sendikal haklar, grev, toplu sözleşme v.b... işçi sınıfımız ve tüm emekçi halklarımız açısından önem taşıyan (Tabii Türk-İş'i de yakından ilgilendiren) yasaların hazır bir şekilde gündemde tutulduğu, Anayasa çalışmalarının ilerlediği bir dönemde yapılıyordu Genel Kurul. Bu açıdan Genel Kurulun bu konularda bir tartışma alanı olması ve işçi sınıfının hakları konusunda, Genel Kurul kararları alması bekleniyordu.

3) 24 Ocak kararları ve 12 Eylül darbesinden günümüze kadar olan dönemde yok edilen işçi hakları açısından bu Genel Kurul'un bir günah çıkartması olaylarına neden olacağı bekleniyordu.

a- 24 Ocak 1980 tarihinde alınan ekonomik kararlar işçi ücretlerinin dondurulması, grevlerin ertelenmesi, devalüasyon, işçi sınıfımıza ve emekçi halkımıza açlık, sefalet getiriliyor, Türk-İş bu kararlar karşısında ses çıkarmıyor, tepki göstermiyordu.

b- 12 eylülde grevler yasaklanıyor, sendikal faaliyetler askıya alınıyor, Türk-İş'in bazı sendikaları kapatılıyor, Türk-İş bunlara rağmen faşist cuntayı destekliyor, yardım vaad ediyordu.

c- Cunta Ekim 1980 tarihinde en önemli işçi haklarından olan kıdem tazminatını yok ediyor, Türk-İş ses çıkartmıyordu.

d- Cunta toplu iş sözleşmeleri için Yüksek Hakem Kurulunu kuruyor Türk-İş'te bu kurulu destekliyor ve üye veriyordu.

e- İşçiler, işçi önderler işten çıkartılıyor, hapishanelere dolduruluyor, Türk-İş konuşmuyordu.

f- İşçiler memurlaştırılıyor, böylece örgütlenme kırılıyor, Türk-İş'te ses yok.

g- İşçi emeklilerinin en önemli haklarını Cunta bir kanunla yok ediyor, işçi sigorta primleri % 12'den % 44'e çıkarılıyor, Türk-İş'te ses yok.

h- İCTFU Türk-İş'in hiç bir sendikal faliyet göstermediğinden ve bir yöneticisinin Cuntanın bakanı olmasından dolaylı üyeliğini donduruyor, Türk-İş: " **Onlar bizi anlamıyor** "diyordu.

4) Bu Genel Kurulda ufak çaptada olsa bir yönetim değişikliği olacağı daha 6 ay öncesinden bekleniyordu. Tamamen hareketsiz bir yönetim kadrosunun tabandaki emekçiler açısından getireceği sorunları göz önüne alarak bir değişiklik yapılması kesinleşiyordu.

Genel Kurula yaklaşırken Türk-İş'e bağlı iki büyük sendikanın (TEKSİF ve TEK GIDA-İŞ) kongreleri yapıldı. Bir anlamda Türk-İş genel kurulunun provaları olan bu kongrelerde gelecek yönetim kurulu büyük ölçüde belirleniyordu. Böylece TEKSİF başkanı, Şevket Yılmaz'ın başkanlığı kesinleşiyor, Denizcier ise çekilme kararı alıyordu. Ayrıca Genel Sekreterliğe tekrar adaylığını koyacağını açıklayan Sadık Şide'nin giderek güçlendiği görülüyordu.

DİSK'E KARŞI SAVCI GİBİ DAVRANIYORLARDI

Bu hava içerisinde 24 Mayıs günü 300'ün üzerinde delege ile başlayan Türk-İş kongresinin açılışında bir konuşma yapan Genel Başkan İ. Denizcier kısaca "**Bu ortamda bu kadar yapılır** " diyordu. Oysa Türk-İş'in Cunta öncesinde de pek fazla bir şey yaptığı yoktu, yani geleneksel olarak yaptıkları bu kadardır. Şimdi sadece bir şey yapmış görünemiyorlar o kadar.

Daha sonra ilk gün birer konuşma yapan, Türk-İş Genel Sekreteri ve Sosyal Güvenlik bakanı Sadık Şide ile Çalışma Bakanı Turhan Esener 12 Eylül sonrası dönemde emekçilerin kazanılmış haklarından geriye dönüş olmadığı yalanını gevelemeye çalıştılar. İlk gün yapılan konuşmalardan sonra divan başkanlığına İbrahim Denizcier, yardımcılıklarına da Şevket Yılmaz ve Emin Kul seçildiler. Oysa kongreden önce toplanan Türk-İş başkanlar divanında kongre divanı için başka isimler seçilmiştir. Bu ani değişmenin gerekçesinde ise herhalde Genel Kurulu tam anlamıyla kontrol etmek ihtiyacı yatmaktadır.

Daha ilk gün kabul edilen gündemle birlikte 12. Genel Kurulun emekçileri adına, hiç bir kazanım sağlayamayacağı ortaya çıktı. Çünkü Bakan ve Sekreter Şide tarafından hazırlanan ve okunan çalışma raporu sanki hiç bir sendikal hak yok edilmemiş, sanki herşey güllük gülistanlıkmış gibi düzenlenmişti. Çalışma raporunda 12 Eylül darbesi destekleniyor, Cuntaya övgüler diziliyordu. Ayrıca yine çalışma raporunda kapatılan Disk ve davaları devam eden Disk'li sendikacılara ilişkin sanki bir savcı gibi hareket ediliyordu. Ve Sadık Şide raporun bu bölümünü okurken duruyor, ICTFU'ya çatıyor ve "ICTFU bizden (Türk-İşten), Disk'in avukatlığını yapmamızı istiyor. Biz Disk'in avukatı olamayız" diyordu.

Çalışma raporu eleştirileri mali raporlar vs derken kongrenin üçüncü günü Başbakan Bülent Ulusu geliyor ve oldukça önemli bir konuşma yapıyordu. Ulusu konuşmasında, asgari ücret kıdem tazminatı gibi önemli bir konuyu işliyor ve Türk-İş'li sendikacılarda hiç bir ses çıkarmıyordu. Kısaca Ulusu, 12 Eylül'den bu yana kademe kademe yok edilen kazanılmış işçi sınıfı haklarına bir yenisinin daha ekleneceğini, yani kıdem tazminatının tamamen yok edileceğini açıklıyordu.

MERSEDES VİLLA MEYHANE LÜKS İŞTE TÜRK-İŞ

Bu kadar pasifliğe, sessizliğe Türk-İş'in ilk Genel Başkanı İsmail İnan bile isyan ediyordu. İsmail İnan Türk Iş'in ilk kurulduğu 1952 yılı ile günümüzü karşılaştırıyor ve şöyle diyordu: **"1960 öncesinde de bugünkü koşullar vardı, ama böyle yılgınlık yoktu. Mercedesler, lüks bürolar, uzmanlar, sekreterler her şey var ama..."**

Bu eleştiriler Genel Kurul kulislerinde delegeler arasında tartışmayı hızlandırdı. Ve sendika yöneticileri arasındaki kişisel çekişmeler ortaya ilginç iddiaları getirdi.

Örneğin; başkan adayı olan Şevket Yılmaz ve arkadaşları yaptıkları bir araştırmayı kulislerde açıkladılar. Buna göre İbrahim Denizcier Başkanlığı döneminde tam olarak 300 güne yakın hiç Türk-İş'e uğramamış. Kulislerde Denizcier ile ilgili konuşulan bir iddia daha ise Yankı dergisinde çıkan bir habere dayanıyor. Habere göre Denizcier çoğu zaman içkili gazinolarda sabahlara kadar eğleniyordu, fotoğrafları çekiliyordu ayrıca en az 4-5 defa sokakta içki şişeleri ile görülmüştü. Bu iddiaların karşısına ise Denizcier'in delegeleri Şevket Yılmaz'ın Mercedes otomobili ile sık sık Avrupa'ya yaptığı ziyaretleri aktarıyorlardı.

Bütün bu dedikodunun dışında pek fazla sesi soluğu çıkmayan Genel Kurula birden Amerikan takviyeli Halil Tunç getirildi. Hastalığı nedeniyle ABD'ye giden ama nedense aniden geri dönerek Genel Kurulun 4.gününe yetişen yeni Milliyet gazetesi yazarı ve işçi danışmanı (eski Türk-İş başkanı, eski Tabii Senatör) Tunç, ayağındaki Amerikan tozu ile Genel Kurulu tozu dumana kattı. Tunç diyordu ki, "Türk İş sessiz kalmamalı... Türk-İş gücünü göstermeli... Türk İş Anayasa'daki sosyal devlet ilkesine sahip çıkmalı..." vs. vs. ve alkışlanıyordu. Tabii ki Tunç ne de olsa tüm Türk-İş'li **sendikacılardan daha eskiydi, daha tecrübeli idi ve ortama göre konuşmasını biliyordu.** Türk-İş kongresindeki bıkkınlık ve yılgınlık çok ileri bir düzeydeydi. Oldukça sessiz ve kamuoyunda fazlaca eleştirilen Türk-İş kongresi işverenler ve Cunta tarafından da tehlikeli bulundu. Bu sessizliği giderebilmek açısından Halil Tunç apar topar getirildi.

ÜLKEDE BASKI, ZİNDAN, KAN TÜRK-İŞ BİR SAĞIR SULTAN

Genel Kurulda konuşulmayan en önemli konu ise ülkenin içinde bulunduğu politik durumdu. Tutuklamaların, işkencelerin, mahkemelerin bütün hızıyla sürdüğü, idam kararlarının çoğaldığı dönemde yapılan Genel Kurul bütün bu gelişmelere karşı sanki sağır bir sultandı.

Genel Kurulun son gününe gelinmişti ama Genel Kurulda hem Türk-İş için hem de tüm emekçiler için çok önemli yasalar üzerinde bir tartışma bile açılmamıştı. Özellikle 274 ve 275 sayılı sendikalar ve grev-toplu sözleşme yasaları olduğu gibi değiştiriliyor. Faşist tek tip sendikacılık gündeme getiriliyor, grev yasakları yasaya konuluyordu. Ayrıca 1961 Anayasasındaki 46 ve 47. maddeler (ki sendika kurma ve sendika seçme özgürlüğü sağlayan maddeler) yeni Anayasaya girmeyeceği ya da özü yok edilmiş şekilde gireceği kesinleşiyordu. **Türk-İş Anayasa hazırlıkları ve bu yasalar hazırlanırken ufak bir eleştiride bile bulunmuyordu. Türk-İş'in bu tavrı Genel Kurulda da açıkça görüldü.** Bu yasalar hakkında en ufak bir tartışma bile olmadı.

Yine 12 Eylül sonrası dönemdeki kaybedilen işçi hakları konusunda bir tartışma açılmadı. Sanki, "**görmedim, duymadım, bilmiyorum**" oyunu oynanıyordu.

Yurtdışında çalışan işçiler konusu da bu sağırlık içinde gerçekleştirildi.

Seçimlere geçildiği zaman ise zaten çok daha önce saptanmış olan bir isimler listesi sadece onaylanıyordu.

KİRLİ YÖNETİCİLERİN KİRLİ ÇAMAŞIRLARI

Şevket Yılmaz'ın başkan olacağı daha 1982 başından biliniyordu. Öyleki Milliyet gazetesinde 1981-82'ye başlıklı yazı dizisinde Türk-İş adına Şevket Yılmaz 6 Ocak 1982'de yazı yazmıştı. Böylece Denizcier'in başkanlığ bırakması daha 6 ay öncesinden hesaplanıyordu. Ayrıca Şevket Yılmaz ocak ayında Türk-İs Genel Kurulu'na kadar başkan adaylığını Türk-İş tabanında yaygınlaştırdı. Nisan başında yapılan işveren sendikaları Konfederasyonu Genel Kurulunda yaptığı konuşma ile işverenlerin onayını aldı.

İşverenlerin genel kurulunda şunları söylüyordu Şevket Yılmaz, "İşçilerle işverenler et ve tırnak gibi biribirlerine yapışmışlardır ve sizin (işverenlerin) olmadığınız yerde biz de (işçilerde) yokuz" ve işverenler bu sendikacıyı alkışlıyorlardı.

Böylece Şevket Yılmaz başkanlığa hazırlanırken eski başkan Denizcier hakkındaki iddialar gazetelerde bolca yer almaya başladı. Oysa yalnız Denizcier değil tüm Türk-İş yöneticilerinin (bu arada Şevket Yılmaz'ın da) yığınla kirli çamaşırları ortada duruyordu. Ama bu malzemeler yalnız Denizcier için kullanıldı.

Seçimlerde ufak çapta da olsa bir yönetim değişikliği olması 12 Eylül 1980'den beri oturan, hareketsiz Türk-İş yöneticilerine karşı gerek kamuoyunda, gerekse tabanda oluşan muhalefeti bir ölçüde kırmayı amaçlıyor.

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANLIĞINI MHP KAZANDI

Bu anlamda yapılan seçimlerde Genel Başkanlığa Teksif sendikası başkanı Şevket Yılmaz geldi. Şevket Yılmaz, 1960 yılından beri ilk defa Tek Gıda İş sendikası dışında başkanlığa gelen biri. Yine Şevket Yılmaz hiç kimsenin bilmediğ yeni bir isim değil. 1966 'da toplanan Türk-İş 6. Genel Kurulu'ndan bugüne değin Türk İş başkan vekilliği, 1969-1973 döneminde AP'den Adana Milletvekilliği yapan Şevket Yılmaz, milletvekilliği sırasında hazırlanan 15-16 Haziran direnişine neden olan sendikal yasa değişikliğinde aktif görev almıştır. MHP'ye olan yakınlığıyla tanınan Şevket Yılmaz, seçimlerde Sadık Şide dışında, kendi kadrosunu kurmuştur. Sosyal Güvenlik Bakanı ve Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide ise tüm emekçilerin ve uluslararası sendikal kuruluşların açık muhalefetine rağmen Cunta'nın isteği üzerine görevinde kalmıştır. Yine yaklaşık 25 senedir mali daireye bakan eski tabi senatörlerden Ömer Ergun görevinde kalmıştır. Eğitim Sekreterliğine yine Kaya Özdemir seçilmiştir.

Türk-İş kongresi seçimlerinde Şevket Yılmaz, büyük oyunlarla, MHP'li olarak tanınan ve sendikası hakkında dava bile açılmış olan Yusuf Ziya Kara Teşkilatlandırma Sekreterliğine (Örgütlenme dairesi) getirilmesini sağladı. Yeni hazırlanan sendikalar yasası ile ilerde tek tip sendikacılığın zorunlu olacağı gözönüne alınırsa ve Disk ve Bağımsız sendikaların Üyelerinin Türk-İş veya yeni kurulacak konfederasyonda örgütlendirileceği düşünülürse Türk-İş örgütlenme dairesine açıkca faşist bir sendikacının getirilmesi anlam kazanıyor. Seçimlerdeki bir özellikte geçen genel kurullarda belli bir muhalefet grubu olarak ortaya çıkan Sosyal Demokrat sendikacıların bu genel kurulda yönetimden silinmeleriydi. Bu durum bir gerçeğide yansıtıyordu, 12 Eylül sonrasında Cunta tarafından uygulanan terör ile politik anlamda tüm güçlerini kaybeden Sosyal Demokrat hareket sendikal planda da 12 eylül sonrasında da hızla tasfiye olmaya başlamıştır ve bu genel kurul bunu teyit etmiştir.

TÜRK-İŞ CUNTA'NIN VE PATRONLARIN ŞİRİN ÖRGÜTÜDÜR

Kısaca toparlamak gerekirse 30 senelik bir işçi konfederasyonunun son durumunu gözden geçirmek açısından oldukça bilgi verici bir genel kurul oldu. Kurulduğu günden bu güne kadar sınıf uzlaşmacı temelinde, partiler üstü politika numaralarıyla işçileri kolayca satan, Cuntanın tüm yaptığı işkence, katliam, idamlarını sessizce kabullenen, destekleyen işçi sınıfının kanla canla kazandığı hakları kademe, kademe yok edilmesine seyirci kalan Türk-iş bu kongeresiyle tüm halklarımız işçilerimiz, emekçilerimiz nezdinde iflas etmiştir, batmıştır. Kurulduğu günden bu yana yönetim kademelerine bir oturmuş bir daha kalkmamış işçi sınıfı düşmanı sendika ağalarıyla Türk-İş'in Cuntanın yanında onun hizmetinde olmaktan başka yapacağı şey yoktur.

Baştürk:

"Kapitalistler dün de sömürüyorlardı bugün de sömürüyorlar"

DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün sorgulaması sürüyor.

Baştürk "**Kurtuluş savaşlarının haklı savaşlar ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkına karşı çıkan emperyalist savaşlar**" olduğunu söyledi...

Yargıcın "**Ezilen halklarla DISK 'in ne ilişkisi var?**" sorusuna da Baştürk "**DİSK'in ülkemizde olduğu gibi, bir başka ülke halklarının da sömürülmesine karşı çıkması doğaldır. Birleşmiş Milletler'in yan kuruluşu İLO da, sendikalara böyle görevler yüklüyor**" dedi.

Yargıcın DİSK'le ilgili öteki soruları pek ilginçti. Aşağıda bazı örnekler sunuyoruz:

Yargıç- DISK demokratik sınıf ve kitle sendikası mıdır?

- Evet. Bütün sendikalar demokratik, sınıf ve kitle örgütleridir.

Yargıç- DISK, işçi sınıfının ekonomik, politik, mücadelesine inanır mı?

Baştürk- İnanır. DİSK işçi sınıfının ekonomik, politik, ideolojik mücadelesinin bütünlüğüne inanır.

Genel grevler, mitingler ile devleti yıpratmaya yönelik yasa dışı çalışmaların yapıldığını iddia eden yargıç "**Her işçi atıldığında miting mi yapıyorsunuz**" demesine karşılık Baştürk, "**Her işçi için değil, binlerce işçinin atılmasında ekonomik mücadelenin zedelenmemesine karşı yapılan grevler mücadelenin bir parçasıdır**" dedi.

sine karşı yapılan grevler mücadelenin bir parçasıdır" dedi.

Faşizme, emperyalizme karşı mücadelenin, işçi sınıfının ekonomik yaşama ve sosyal mücadelesi olduğunu belirten Baştürk, "**DİSK demokratik kitle örgütlerine yaptığı çağrı ile anti-faşist mücadelede birlik tesisini oluşturmaya çalışmış ancak bunda başarılı olamamıştır. Kapitalistler, ellerinde bulundurdukları üretim araçlarıyla çalıştırdıkları işçileri dün de sömürüyorlardı. Bugün de sömürüyorlar. Kapitalist düzen, toplumu değil, kendi çıkarlarını ön planda tutar. O nedenle ülkemizdeki mevcut düzende kapitalizmin sömürüsü vardır**" dedi.

Cunta yargıcının benzer sorularını da Baştürk şöyle yanıtladı:

Yargıç - Türkiye'de sınıflar var mıdır?

Baştürk - Vardır

Yargıç - Hangileri bunlar?

Baştürk - Sermaye sınıfıdır, işçi sınıfıdır.

Yargıç - Faşizm bunlardan hangisinindir?

Baştürk - Faşizm sermaye sınıfınındır.

Yargıç - Türkiye'de faşizm var olduğuna göre faşizm varmıdır, yok mudur?

Baştürk - TC. Anayasası faşizme kapalıdır. DİSK her zaman faşizme karşı olmuştur.

Yargıç - Türkiye'de işçi sınıfı sömürülüyormuş. Kimin tarafından?

Baştürk - Kapitalistler ellerinde bulundurdukları üretim araçlarıyla çalıştırdıkları işçileri dün de sömürüyorlardı, bugün de sömürüyorlar.

Yargıç - Bugün hakkında cevap veremezsin

Baştürk - Ben genel söylüyorum

Yargıç - Emperyalizme ve faşizme karşı mücadelenin, ekonomik mücadele ile ne ilgisi var?

Baştürk - Demokrasi mücadelesi ile ilgisi var.

Yargıç - Mücadele ortamında barış ne zaman tesis edilecek?

Baştürk - Bu soruya cevap vermek için falcı olmak gerekir. Bu ekonomik güçlerin, uluslararası kuruluşların ve devletlerin kendi aralarında çözümleyecekleri bir sorundur.

Yargıç - Devletlerarası bir konu ise DISK neye mücadele ediyor?

Baştürk - Barış istemek, herkesin hakkıdır. Bu anayasanın da ilkesidir. Devlet egemenliği kayıtsız şartsız milletindir...

DİSK davası halen Baştürk'ün sorgulamasıyla sürmektedir.

Fatsa iddianamesi açıklandı

691 sanıktan 259'unun idamı isteniyor

12 Eylül 1980 gününden beri beklettilen Fatsa Devrimci Yol iddianamesi nihayet açıklandı. 3. Ordu ve Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının iddianamesinde sanık sayısı 691 iddianamede aralarında Fatsa Belediye Başkanı Fikri Sönmez'in de bulunduğu 259 sanığın idamı istendi. Diğer 416 sanığın 5 yıldan 15 yıla, 10 sanığın ise 1 yıldan 5 yıla kadar çeşitli hapis cezalarına çarptırılmaları isteniyor.

Ayrıca Prof. Mümtaz Sosyal ve Çağdaş Gazeteciler Sendikası Başkanı Mahmut Tali Öngören de TCK'nın 146/2. maddesine karşı gelmekten aynı davada sanık olarak yargılanacaklar.

Hatırlanacağı gibi Fikri Sönmez, 14 ekim 1979 yılında devrimcilerin adayı olarak büyük oy çoğunluğuyla Fatsa Belediye başkanlığına seçildi. Sönmez seçim kampanyası sırasında iki kez sivil faşistlerce öldürülmeye çalışıldı. Birincisinde evi önünde kurşunlandı ve ayağından yaralandı. İkincisinde ise yara almadan kurtulabildi.

Sönmez daha sonra, 11 temmuz 1980'de, II. MC hükümetinin, sivil faşistlerle işbirliği içinde yaptıkları operasyonlarda tutuklandı. 22 aydan beri tutuklu bulunan Sönmez nihayet yargı önüne çıkarılıyor.

Ecevit tahliye edildi

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 numaralı Askeri Mahkemesi 3 haziran günü yapılan duruşmada, Bülent Ecevit'in tahliyesine karar verdi.

Kapatılan CHP eski Genel Başkanı Bülent Ecevit sorgusunda kendisini Wallesa'ya benzetti. **"Vermediğim bir demeç için 2 aydır tutuklu bulunuyorum"** diyen Ecevit şunları söyledi.

"Hiç bir delil olmadığı halde hakkımda soruşturma açıldı. Mart 82 yılından bu yana demeç vermiyorum. Demeç için bana müracaat eden gazetecileri de kibarca reddediyorum. Polonya'da Wallesa 'Bu demeci ben vermedim' dedi mi yönetim ona inanıyor. Türkiye'de ise ben aynı şeyleri söylediğim de bana inanmıyorlar. Ben eşimle birlikte 8 kez silahlı saldırıya, 3 kez de suikast teşebbüsüne hedef oldum. Şimdi bazı çevreler 'Kendini içeri attırıp kahraman olmak istiyor' diyorlar. Bu kadar saldırıya uğramış, 57 yaşında bir kişi kendisini hapse attırarak kahraman görünemez."

ECEVİT 18 HAZİRAN'DA TEKRAR YARGIÇ ÖNÜNE ÇIKACAK

Bülent Ecevit tahliye edildiği günün ertesinde yine yargıç önüne çıktı. Hollanda televizyonunda verdiği ve Der Spiegel'de yayınlanan demeciyle ilgili açılan davaya 4 haziran 1982'de 1 numaralı askeri mahkemesinde devam edildi. Mahkeme Ecevit'in avukatlarının savunma için mahil taleplerini kabul etti ve duruşmayı 18 haziran'a erteledi.

CHP SORUŞTURMASI SÜRÜYOR

MHP davası sanıklarının CHP ile ilgili olarak MGK'ne yapılan suç duyurusu üzerine başlatılan soruşturmaya devam edildi. Bu güne kadar (10 haziran 1982) 153 eski CHP milletvekili ve yöneticisi ile 10 CHP Gençlik Kolu başkanı Askeri Savcılıkta ifade verdi.

133 CHP ESKİ PARLAMENTERLERİNİN YURT DIŞINA ÇIKIŞI YASAKLANDI

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Barış Derneği ve DİSK'le ilgili olarak yürütülen soruşturma nedeniyle 133 CHP eski parlamenterinin yurtdışına çıkışını yasakladı. Bunlar arasında CHP eski genel başkanı Bülent Ecevit de var.

TERÖR ÜZERİNE

Demir ÖZLÜ

Güncel Türkiye'de nasıl bir şiddet mekanizması kurulmuştur? Bu şiddetin kaynağı nedir? Ve bu şiddet 12 Eylül **"temel egemen"** sınıfın hükümet darbesi" ile açık" **burjuva askeri diktatörlüğü** "ne dönüşerek, nasıl egemen sınıfların hegemonyasının sürdürülmesine yaramaktadır?

Türkiye'deki" **tarihsel şiddet** "i bir yana bırakalım, günümüzü yakından belirleyen şu güncel döneme bakalım:

27 Mayıs 1960 Devrimi'yle, Türkiye'de, kapitalistleşme süreci içinde güçlenmeye başlayan işçi sınıfının ve onun tarihsel müttefiği öteki halk tabakalarının da toplumsal istekleri dolaylı ya da dolaysız yollardan su yüzüne çıkıyor (işçi mitingleri, öğrenci gösterileri... v.b.); gerek devrimin yapılış biçimi, gerekse egemen sınıfların çabuk toparlanması dolayısıyla bu güçlerin elinde sadece, toplumsal sınıflar arasındaki dengeyi " **sosyal adalet** " düşüncesi çevresinde kollayan 1961 Anayasası ve -sınırlı ölçüde - toplumsal muhalefeti siyasal planda oluşturma olanağı kalıyordu. Böylece sınıfsal muhalefeti temsil edecek olan TİP, 1961'de kurulabiliyor, 1963'de bazı işçi hakları (sendikal, grev ve toplu sözleşme...) Liberal anlamda sağlanabiliyordu. (İşçilerin gerçek ekonomik güvenceleri, lehlerine bir konut politikası, işsizlik karşısında güvence, halk sağlığının güvence altına alınması gibi temel kurumlaşmalar dışta kaldığı halde).

Türk toplumunun **barışçıl** gelişimi, ancak bu kazanımların teminat altına alınmasına ve demokratik yönde geliştirilmesine bağlıydı. Bu gelişmenin sadece siyasal bir gelişme olarak kalması, Anayasa'nın öngördüğü, halk yararına ekonomik düzenlemelerin de, çeşitli görüşlerin tartışılabildiği bir ortamda gerçekleştirilmesi gerekliydi.

Genel bir bakışla söylersek, 1961 Anayasası, **"sosyal-demokrat"** bir uygulamayı gerektiriyordu.

Toplumun barışçıl gelişiminin karşısına ilk çıkışlar şunlardır:

- Sosyal-demokrat, ya da sosyal-kapitalist doğrultuda öneriler getirileceği anlaşılan Devlet Planlama Teşkilatı'nın dağıtılması;
- Doktorluğun devletleştirilmesi sorununun rafa kaldırılması;
- TİP toplantılarına karşı taşlı-sopalı pro-faşist unsurlarca yapılan baskınlara göz yumulması, hatta gizlice bu saldırıların örgütlendirilmesi;
- Toplumun barışçıl gelişmesinin gereksinimiyle hiç bağdaşmayan 141 ve 142, maddelerin adli uygulamadan kalkmaması için gerek hükümetler düzeyinde, gerekse hukuksal kurumlarda yapılan baskılar.

İnönü döneminin tutumudur bu.

Elbette sosyalistler ya da toplumsal, sınıfsal muhalefetin temsilcileri, herşeyden önce barışçıl gelişmeden yanadırlar. Yukarıda sıraladığım engeller, daha çok egemen sınıfların tarihsel konumlarından, ona bağlı olarak da devlet yapısının despotik niteliğinden geliyordu.

Bu dönemden sonra, toplumsal yapımıza, Johnson mektubuyla da belli olan, daha çok " **dış müdahale** " başlayacaktır. Bu " **dış müdahale** "nin uygulayıcıları, 1965'de iktidara gelen Süleyman Demirel ile o dönemlerden başlayarak alacakaranlıkta geliştirilen Türkeş hareketidir.

Türkeş, 10 Ocak 1969 tarihli **Hürriyet** gazetesine, açık açık şu beyanatı verebiliyordu:

" SORU- Komandoları parti mensuplarının eğittiği, yetiştirdiği söyleniyor, ne dersiniz Sayın Türkeş ?

YANIT- **Doğrudur. Bu kurslarda gençler boks yaptılar, spor yaptılar, judo yaptılar ve asıl gaye, komünistlerin hareket haline geçmeleri halinde, bir mitingin nasıl dağıtılacağı, nasıl karşılanacağı gibi belirli ve esaslı bilgiler verildi.**

SORU- Siz komandolarla görüşüyor musunuz ?

YANIT: Hayır ben görüşmem. Arkadaşlar var, biz taktikleri hazırlarız, arkadaşlar oraya iletirler.

SORU: Milliyetçi gençliğin komünist hareketlerin önlenmesi ve durdurulabilmesi için ayrı bir aksiyon grubu olarak hareket halinde olduklarını, görevlerini yerine getirdiklerini ve sizin bu komando gençlerin hareketini tamamen desteklemekte olduğunuzu yazabilirmiyim ?

YANIT- **Doğrudur. Ben bu gençleri tamamen ve her bakımdan destekliyorum.**

SORU- İki gurup arasındaki çatışmalar daha da genişlerse, hatta halka kadar inerse bu tehlikeli olmaz mı ilerde ?

YANIT- **Olmaz, çünkü bu gençlerimizle barajı kurduk, komünistlerin hareketleri artık gelişemez. Göreceksiniz, bir süre sonra tamamen duracaktır. Bugünlerde bir kaç olay olabilir ama yatışacaktır. Çünkü karşılarında biz varız. "**

Şiddetin kaynağını nerede arayacaksınız ?

Açıkça Anayasal yapıya ve siyasal rejime karşıydı bu durum. Bir sağ-sol çatışması da hiç değildi.

1968 yazında, bazı amerikan deniz erlerinin Dolmabahçe'de denize atılmaları üzerine bu süreç hızlandırılmıştır. 1969 şubatı : Kanlı Pazar, işçilerin, öğrencilerin, sendikacıların öldürülmeye başlanması, katillerin korunması, Doğu'da halka uygulanan kitlesel şiddet... 15-16 Haziran işçi hareketinden sonra düzenlenen 12 Mart 1971 faşizm denemesi: İşkence, cinayetler, haksız ölüm cezaları... Bunlar terör uygulamalarıydı; öte yandan da toplumun geleceğine de terörün tohumlarını ekiyordu. Artık bunalım içindeki temel egemen sınıf, şiddet yoluyla soluk alır olmuştu.

Bugün de, toplumun geleceğine şiddeti yerleştirecek her çeşit tohum ekilmekte.

***

Artık CIA danışmanlarıyla eyleme geçmişti. MIT'in önemli bir bölümü ele geçirilmiş, Kontr-Gerilla örgütü kurulmuş (Süleyman Demirel bunu bir demecinde: "200 bin silahlı adam çıkarırım" diye ifade edecektir), cepheleşme politikası yaratılmış, 1977 seçimleri önlenmek istenmiş (1977 kanlı 1 Mayıs'ı, Yeşilköy Havaalanı'na ve Sirkeci İstasyonu'na atılan bombalar, CHP mitinglerine saldırılar...v.b.) seçim önlenemeyince 3 milletvekiliyle hükümete alınarak orduda, polisde, brokraside güçlendirilen MHP, ikinci MC'ye de alınarak süreç sürdürülmüş (öyle ki, bu parti, Malatya eski milletvekili Hamido'ya bombalı paket gönderilerek ve aynı gün Ankara'da MHP mitingi düzenlenilerek faşist ayaklanma denemesi dahi yapacaktı-bomba erken patladığından yaratılan tepki aynı güne rastlamamıştır-), ardından Maraş kıyımı gibi, kitle kıyımlarına başlanmıştır.

Bugün, bazı cinayetlerde kullanılan, özel silahların ve Türkiye teknik standartlarını aşan yapılıştaki bazı bombaların failleri ortada yoktur.

Bu arada toplumsal muhalefetin yükseldiği sıralarda 1974'de ve 1977 de genişleme olanağı bulan CHP'nin de, demokrasi sınırlarını genişletmek ve şiddeti yaratan çevrelerin üzerine yürümek konusundaki tutarsızlığının ve tarihsel şaşkınlığının altını çizmek gerekir. Bütün bu dönemlerde, halkın, güncel şiddetin kaynaklarını kurutma gücü vardır.

Aslında **statu quo**'nun sosyal-demokrasiye yaklaşan bir seçeneği olan, o dönemdeki CHP'nin açık seçik ulusal burjuvazi ile bazı küçük burjuva kesimlerin partisi olarak örgütlenmesi gerekirken o iktidara gelince soyut devlet fetişizmine kapılıyor ve bütün sınıfların siyasal örgütü olma rolünü üstlenmeye çalışıyordu. Doğal olarak bu mümkün olmadığından, o sınıflarla büsbütün çakışmayan politikası ile egemen sınıfların oyuncağı haline geliyor hızla iflasa sürükleniyordu.

1973 seçimlerinden buyana yaşadığımız tarihte, bir kaç kez güncel şiddetin kaynaklarının kurutulması fırsatı ele geçmiştir. Faşizm kadar değildir. Tarihsel şiddetin kötü sonuçları yüzünden zayıflatılmış ve politik olgunluğa varamamak yüzünden parçalanmış solla, CHP'nin bu tutumu birleşince bu fırsatlar boşa harcanmıştır.

***

Şu düşünceleri açıklıkla ifade etmeyi tarihsel bir sorumluluk sayarım: Türkiye'de şiddet, egemen sınıflarca ve dış güçlerce başlatılmış ve planlı olarak güçlendirilmiştir. Solcu gençlik bu şiddetin içine zorla çekilmiştir. Ama bu çekiliş, planlı bir çekiliştir de. Çarpık kapitalist yapı, ülkedeki tarihsel şiddet geleneği, toplumun barışçı gelişme yollarının tıkanması, ortada bırakılan 3.5 milyon gencin politik gelişme ve toplumda yer tutabilme olanaklarını da yok eden toplumsal bir kaos yaratmıştır. Bu kaosun içinde, meşru savunma dışında karşı-şiddet yoluyla iktidarın politik aygıtlarını ele alabilmek olanaksızdı. Zaten toplumda şiddeti yaratan karşılık vermeye zorlamak, böylece onları, düzene karşı siyasal alternatifler hazırlamaktan alı koymaktı. Bu ortamda MHP eylemleri direnişle karşılanınca ve MHP'nin durmadan bazı NATO çevreleri rahatsızlık duyunca, onun yerine günümüz rejimi hazırlanmıştır.

Faşizmin saldırılarına karşı savunma düzeyinin dışında kalan ve karşı-şiddeti o günkü ortamda iktidar alternatifi gibi düşünebilen varsayımlar mevcutsa, bunlar şiddetin kaynağı ile ilintili olmayan, bunun dışında da sosyalist teori ve sosyalist siyaset açısından ayrıca yargılanması gereken olgulardır. Türkiye'de şiddetin oluşturulma süreci incelenmeden ve olaya tarihsel süreç açısından bakmadan " **sağdan da, soldan da gelen şiddete karşıyız** " demek, sorunların çözümüne yardım edebilecek bir görüş değildir. Oluşumlar tarihsel gelişimi içinde gerçek olgulara dayanarak saptanmadan, çözüm bulmaya kalkışan politikalar, tarihsel yanılmalar üzerine oturmuş olurlar.

Bugünkü Türkiye ortamında temel egemen sınıfın amacı, solu, Türkiye toplumunun tarihsel örgütlenme biçiminde var olan ve 1960'dan sonraki dönemde güncel örgütlenmelerle gerçekleştirilen terörün içine çekmek ve onu-solu- ideolojisini yaymak, sınıf ittifaklarını da içeren geniş politik örgütlenmesini gerçekleştirerek sınıf temeline oturarak kurumlaşmaktan alıkoymaktır. Çünkü onlar, birçok sol kesimden daha iyi biliyorlar ki, toplumun her bölümüne yayılmış, kurumlaşmış bir devrimci parti olmadan, her hangi bir yolla devrimci bir dönüşümü gerçekleştirmek olanaksızdır.

Türkiye solu, bugün, her dönemden çok, teorik bilgiyle donanma gereksinimindedir.

Sosyalist Enternasyonal Türkiye'deki cuntayı kınadı

Sosyalist Enternasyonal Bürosu'nun Türkiye'deki Durum Üzerine Kararı (II.Enternasyonal) özetle şöyle:

1- Türkiye'de insan haklarının şiddetle ve sürekli bir biçimde kısıtlanmasını, parlamentonun ve çok sayıda sendikal örgütün dağıtılmasını, yasal eylemlerin kökten engellenmesini, basın özgürlüğü üzerine konan yasağın sürdürülmesini üzüntüyle karşılar.

2- Mahkemelerde sürdürülen politik duruşmaların derin yaralar açtığını, savunma yapan avukatlara engeller çıkarıldığını ve istenen ölümcezalarının sürekli adet haline geldiğini belirterek kınar.

3- Eski başbakanlardan Bülent Ecevit'in sistemli baskılar altında tutulması ve tekrar hapsedilmesinin Ecevit'i susturmayı amaçladığını belirtir.

4- Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun ve Avrupa Konseyi'ne üye bazı devletlerin işkence sorununu ve öteki insan haklarının çiğnendiğini gündeme getirmelerini ve bu girişimin destek bulmasını önemle belirtir.

5- Eski politikacılara politik yaşamdan tümüyle el çektirilmesini ve bu rejime devam edilmesi niyetini mahkum eder.

6- Avrupa Konseyi Parlamento toplantısında 28 Ocak 1982 de alınan ve Türkiye'nin bugünkü durumunun avrupa konseyi tüzüğüyle çeliştiğini ve politik partilerin kapatılarak mallarına el konmasına hükmedildiğini belirten 765 nolu karara dikkat çeker. Aynı biçimde, 13 Mayıs 1981 de alınan ve Türk Parlamenterler Delegasyonunun Avrupa Parlamentosuna üyeliğinin uzatılmasını reddeden karara da dikkat çekerek konseydeki sosyalist ülkelerin bu konudaki eylemlerini selamlar.

7- Avrupa Parlamentosu'ndaki sosyalist gurubun, Türkiye'ye yapılan Ortak Pazar yardımlarının engellenmesini isteyen girişimini selamlar.

Çoğulcu parlamenter demokrasi ve tüm uygar ilkeler, politik ve sendikal haklar Türkiye'de onarılıncaya dek bu yardımın yapılmaması yolundaki tutumu destekler.

8- Türkiye ile ikili yardım anlaşması bulunan devletlerden her biri eğer yaptığı yardımı azaltmayı sürdürürse, bu eylemin rejim temelini çürüteceğine dikkat çeker. Sosyalist Enternasyonal bu devletlere Avrupa Ortak Pazarının gösterdiği yolu izlemelerini salık verir.

SOSYALİST ENTERNASYONAL NEDİR?

Sosyalist Enternasyonal, 1952 yılında kurulan sağ sosyalistlerin, sosyal demokratların uluslararası örgütüdür. Marksizmi uygulamayı reddeder, reformist düşünceleri yayar. Sermaye sınıfı ile işbirliğinden yanadır. Emperyalizmin NATO gibi saldırganlık paktlarını destekler. Resmi ideolojisi, "Demokratik sosyalizm"dir.

Sosyalist Enternasyonale üye partiler arasında değişik sosyal yapıya sahip ülkelerin bir arada yaşamasını savunanlar, Avrupa güvenliğinin sağlanması konularında sosyalist ülkelerle görüş birliği içinde olan ülkeler de vardır.

Bilindiği gibi Bülent Ecevit'in başkanlığı döneminde CHP'de Sosyalist Enternasyonel'e üye olmuştur. Cunta tarafından kapatılmış olmasına karşın CHP halen sosyalist enternasyonelin üyesi bulunmaktadır.

Gönensin ve Apaydın yargılandı

Cumhuriyet Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Okay Gönensin ve Avukat Burhan Apaydın'ın yargılanmalarına 1 numaralı Askeri Mahkemede başlandı.

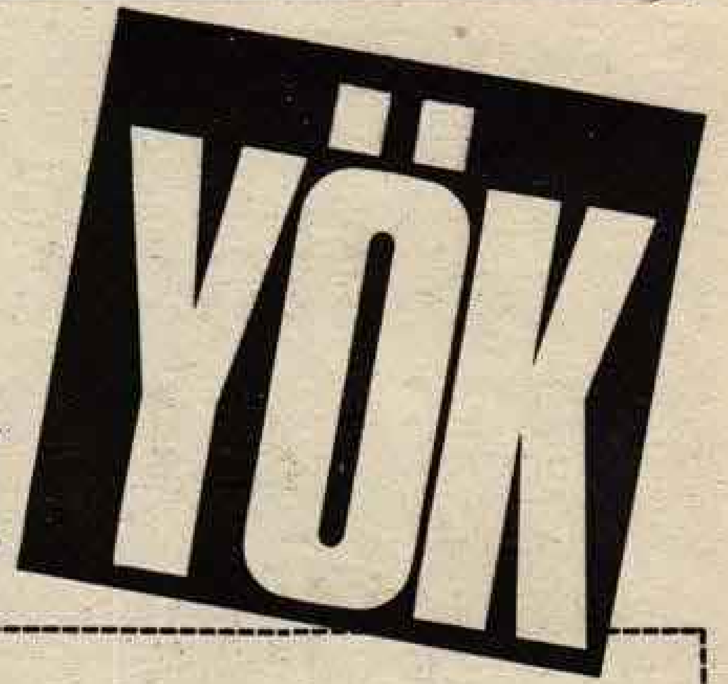
Askeri Savcı Gönensin ve Apaydın'ın 3 yıldan 18 yıla kadar hapse mahkum edilmelerini istedi.

Burhan Apaydın söz alarak, **"avukatlık yasasının 58.maddesine göre bir avukatın yargılanabilmesi için Adalet Bakanlığından izin alınması gerekir"** dedi. Ve mahkemenin, Bakanlıktan izin alınmadığı için, yetkisizlik kararı vermesini istedi. Apaydın ayrıca, Barış Derneği soruşturmasıyla ilgili olarak basına açıklama yapan Askeri Savcı **Süleyman Takkeci** için de suç duyurusunda bulunulmasını istedi. Mahkeme heyeti bu konunun davanın ileri aşamasında ele alınmasını kararlaştırdı.

Apaydın sorgusunda, **"Bir avukat, bir mahkeme kararını tenkit edemeyecek ise veya kararın kanunlara aykırı olarak verildiğini ortaya koyamayacak ise, avukatlık yapmasına lüzum ve zorunluluk yoktur."** dedi.

Okay Gönensin ise sorgusunda, **"Burhan Apaydın tarafından verilen dilekçelerin savunma haklarının kullanılması olarak gördüğüm için yayınladım"** dedi.

Yaklaşık beş saat süren duruşma sonucunda Mahkeme Barış Derneği dava dosyasının incelenmesine karar verdi ve duruşmayı ileri tarihe erteledi.

Kelepçeli Üniversite

YENİ ÜNİVERSİTELER YASASI

Oya YAYLALI

Faşist 12 Eylül harekatını izleyen günlerde kimi çevrelerde çarpık bir yorum gelişmişti. Bunlar, 12 Eylül harekatının *eylemci* sola karşı bir girişim olduğunu ve aydınlar üzerinde baskı yapmaya yeltenmeyeceğini öne sürüyorlardı. Oysa cunta daha iş başına gelir gelmez, tüm demokratik güçlere karşı olduğunu açıkça ilan etti. Aydınları da sindirmek bu genel programın ayrılmaz bir parçasını oluşturacaktı. Ama belli çevrelerin - kuşkusuz yürek serinletmek için- kasıtlı olarak yaydığı « Bu harekat, "terörizme" karşı bir tavırdır, aydınlara dokunmayacaktır » şeklindeki çok sakıncalı söylentiler, **aydınlar arasında baskılara karşı korkulu bir suskunluk yarattı.** 12 Eylül harekatının, ülkemize tepeden tırnağa korporatif bir faşist devlet yapısı kazandırma niyetinin hem Türkiye'de hem dünya demokratik kamuoyunda sergilenmesini geciktirdi.

Ardarda çıkartılan dernekler, devlet memurları ve üniversite yasaları karşısında bu çevrelerin artık akıllanmış olması gerekiyor. Herhalde artık 12 Eylül harekatının aydınlar da dahil, tüm demokratik güçlerin hayat damarlarını yok etmeyi amaçlamadığını kimse söyleyemez!

Aydınları susturma girişimlerinin en önemlilerinden biri, hiç kuşkusuz YÖK diye bilinen *Yüksek Öğretim Kurumları Yasası*'dır. Bu yasa ile üniversite öğretim elemanları faşist devletin birer kapıkulu haline getirilecektir. Bundan böyle üniversite devletin resmi görüşlerini papağan gibi tekrarlayan, her yaptığını onaylayan, bilimsel gelişmelere kapalı bir medrese eğitimi yapan bir kurum haline gelecektir.

YÖK yasasının bu şekliyle çıkacağı belliydi. Cunta işbaşına gelir gelmez «üniversite özerkliğini» ortadan kaldıracak bir yasa üzerine çalışmalarını başlatmıştı.

Ama, 12 Mart 1972'den bu yana izlenen politikalarla gerçekten devrimci ve demokrat öğretim elemanlarının tek tek içlerinden ayıklandığı, profesörlük gibi üst düzey görevlere getirilmelerinin engellendiği üniversitelerin mevcut kadroları, bol paralı işlerini kaybetme kaygusu ve geleneksel korkaklıklarının bir ürünü olarak, ilk başlarda bir ses etmeme ve bekle-gör dönemine girdiler. Ancak yasanın son hazırlıkları da tamamlandıktan sonra birkaç mahcup eleştiri yükselebildi. Örneğin Ankara Üniversitesi rektörü Türkan Akyol, Karadeniz Üniversitesi rektörü Erdem Aksoy gibi görece demokrat kişiler, bu hazırlıklar karşısında sert birer eleştiri yapmak yerine, yapılan toplantıları "boykot" etme, basına açıklama yapmak yerine, Kenan Evren'i "ikna" etmek için onunla görüşme gibi garip bir muhalefet gütmenin ötesine gidemediler.

Diğerlerinden bu kadar da tepki gelmedi. Türkiye'deki 17 üniversitenin rektörlerinden 14'ü yeni yasayı desteklediklerini açıkladı. Bazıları iyice ileri giderek cuntaya yağ çekti, utanmadan televizyonda yasayı savundu. Örneğin Fırat üniversitesi rektörü Prof.Mustafa Temizer, televizyonda şöyle diyordu: «Yeni YÖK yasası hiyerarşi getiriyor. Hiyerarşi askerliğin temelidir. Öyleyse kanun isabetlidir»! Konuşabilecekler susarken, yasanın baş mimarı İhsan Doğramacı «üniversite özerkliği diye bir sorunumuz yok» "(*) diyor, Kenan Evren ise şaşmaz mantığı ve parlak zekasının ışıltılarını yansıtan «özerklikle herşey halledilseydi, tüm müesseseleri özerk yapardık» sözleriyle, çıkacak yasanın ne menem birşey olacağını sezdiriyordu.

Böylece Türkiye halkı, günlerce, "Prof"ların «bilim»e karşı ortaçağ geriliğinden de öte bir alçaklıkla ihanet edişini ibretle izledi ve üniversitenin zavallılığını gözleriyle gördü. YÖK yasallaştı.

YÖK YASASI NELER GETİRİYOR

MGK, *YÖK* yasasını 6 kasımda yürürlüğe koydu. Böylece Türkiye'deki tüm üniversiteler bir yeniden örgütlenme sürecine girdi. Bu yasa demokrasi, fırsat eşitliği, düşünce özgürlüğü ve akademik özerklik ilkelerine taban tabana zıt hükümler getirmektedir.

Tam bir askeri düzenleme içindeki yasaya göre, üniversitelerin tam tepesinde YÖK *(Yüksek Öğrenim Kurulu)* bulunacaktır. Bu kurul 26 üyeden oluşacaktır. Bunların 8'i doğrudan doğruya devlet başkanı tarafından, 8'i de işbaşındaki hükümet tarafından atanacaktır. Ayrıca Milli Eğitim ve Genelkurmay bakanlıklarından da birer üye bulunacaktır. Üniversitelerarası kurul ancak 8 kişi atama yetkisine sahiptir. Üniversitelerarası kurulun atayabileceği kişiler de üniversitede en az 25 yıl çalışmış (yani yeterince taviz verebilmiş ve siyasal ortama uyum yapabilmiş kişilerden oluşacaktır. Kurul sadece 16 üye ile toplanıp karar alabilecektir. Yani sadece devlet başkanının ve hükümetin atadığı üyeler bir araya gelip üniversitelerin her şeyi hakkında karar alabilecektir. Bu kararlar da az-buz şeyler değildir; YÖK, istediği üniversiteyi kapatmaktan, istediği öğretim üyesinin işine son vermeye dek tüm kararları alacak yetkiye sahiptir.

Öğretim üyeleri ise tam bir kapıkulu durumuna getirilmektedir. «Atatürk ilkelerine uygun, devletin ve milletin bölünmezliği ilkesine göre, vb.» eğitim yapmak zorundadırlar, siyasi partiye giremezler, siyasi dernek kuramazlar, kamu yararına çalışan derneklere bile girebilmek için rektörden izin almak zorundadırlar. YÖK istediği anda onları görevden alabilecek, ya da başka yerlere atayabilecektir. Tüm bu hükümler üniversite üyelerinin iş güvenliğini ortadan kaldırmaktadır.

Öğrenciler için getirilen hükümler de bunlara benzemektedir; siyasi çalışma yapmak onlara da yasaktır. Ayrıca getirilen diğer bazı hükümler, yoksul öğrencilerin hem çalışıp hem okumasını olanaksız kılmaktadır. Bunlara ek olarak üniversite paralı hale getirilmektedir.

Böylece üniversite siyasi iktidarın tam bir uydusu olma durumuna sokulmuştur.

ŞİMDİ "BİLİM" NEREDE ÜRETİLECEK

Şu haliyle üniversitelerin toplumsal olayların iyice gerisinde bir çizgiye girmesi kaçınılmazdır. Artık Türkiye üniversitelerinde yapılan eğitimle "bilgili" bir insan haline gelmek, "aydın" niteliği kazanabilmek olanaksızlaşmıştır.

"Bilimsel süreç", tek tek olgular arasındaki ilişkileri bulmak, bu ilişkilerin hangi koşullarda ortaya çıktığını, hangi koşullarda değiştiğini ve değişim yönünü saptamak ve bu *gözlem-derleme-yorumlama-yeniden üretme* olayını sürekli kılmayı içerir. Bu anlamda Türkiye üniversitelerinde üretilen *bilgi* hiçbir zaman bir derleme aşamasının ötesine gidememiştir. Sosyal bilimlerde bu böyle olmuştur. Doğa bilimlerinde ise Türkiye üniversiteleri özgün bilgi derlemesi bile yapamayacak derecede geridir. Bu bilgiler, diğer ülkelerdeki birikimin Türkiye'ye aktarılmasından öteye gidememiştir.

Türkiye üniversitelerinde bugüne dek barınabilen kişilerin büyük çoğunluğu birer derleyici ya da aktarıcı olarak çalışmıştır. Bunun dışındakiler zaten sürekli olarak kadrolardan ayıklanmıştır. Ne zaman bir gerçek bilim adamı çıkıp bilgilerin **toplumsal** anlamını (*gerçek bir bilim adamına yaraşır şekilde)* açıklamaya kalkıştıysa bu toplumsal ilişkilerin değişebilirliğini gösterdiğinden, geri kalmış, bağımlı kapitalist toplumun siyasal yapısına ters düşmüş ve üniversite dışına itilmiştir. Böylece üniversitelerin üst kadroları daima siyasal yapıyla uzlaşan kişilerden oluşmuştur. Bu "özerklik" döneminde de böyleydi. Şimdi ise yasallaştı.

Ama, üniversitenin tersine, Türkiye toplumu uzun süredir siyasal yapıyla uyum içinde değil. Hayati bilgiler günlük pratik içinde üretiliyor ve topluma büyük bir hareketlilik kazandırıyor. Bu hareketlilik, YÖK yasası var diye değişmeyecek. Pratik hayat yine bir sürü bilgi üretecek. Bu bilgiler günlük yaşamın değişe bilme koşullarını, üniversite olmasa bile, bizlere öğretecek. Toplumu gözleme ve yorumlama olanağını üniversite bünyesi içinde bulamayan aydınlar ister istemez o bünyeden ayrılmak zorunda kalacak. Bundan sonra gerçek demokrat aydınlar için eski üniversite özerkliğini savunmak bile sözkonusu değildir. Artık ancak gerçek özerkliği gündeme getirecek olan toplumsal ilişkilerin toptan değişimini savunmak zorundayız.

Aydınların bilgilerini üniversite dışında, halkın hizmetine daha çok sunmalarının zamanı geldi. Bilimi biz üreteceğiz!

DOĞRAMACI AİLESİNİN KABRİSTANI.

"*Doğramacı ailesi,, nin kabristanı ve dua tahmini...*"

«Allah gecinden versin» YÖK Başkanı Prof. Dr. İhsan Doğramacı *Karşıyaka mezarlığında 14 kişilik beyaz mermerden bir kabristan yaptırdı.* Doğramacı *ailesinin özel kabristanında şu anda üç yer dolu bulunuyor. Bu üç mezarda* Abdurrahman kızı Heybet Hatun Han Doğramacı *(1867 - 1960)*, Tahsin oğlu Mahmut Doğramacı *(1945 - 1965)* ve Tahir kızı Ayşe Doğramacı *(1887 - 1967) yatıyor. Altı basamaklı mermer bir merdivenle çıkılan kabristanın önünde yine mermerden başlık üzerinde büyük harflerle* «Doğramacı ailesi» *yazıyor. Buradan geçenler ellerini yukarıya kaldırarak «dua»ya başlıyorlar Özellikle üniversite çevrelerindeki kişilerin boş mezar yerlerine bakıp hangi yolda dua ettikleri de aşağı yukarı tahmin edilebiliyor.*

Cumhuriyet

Emperyalizmin karanlık bir işbirlikçisi Prof. Dr. İhsan Doğramacı

YÖK yasasının baş mimarı ve savunucusu olan Profesör Ihsan Doğramacı'nın karanlık bir geçmişi ve kişiliği vardır.

Yüksek derecede mason olan Doğramacı, 1950'lerde, kendisi gibi Kerkük asıllı olan eşinin petrol kuyularından kaynaklanan servetiyle Ankara'da lüks bir muayenehane açıp zamanın bürokratları ve sosyetesinin çocuklarına, bakarak ün yaptı.

O yıllarda ayrıca **"Annenin Kitabı"** *ismiyle bir kitap yayınladı. Bu kitap, 1952'den bu yana Türkiye'de 22 baskı yaparak, Aziz Nesin'in kitaplarıyla boy ölçüşen bir popülerlik kazandı.* **Ama aslında bu, Amerika'nın ünlü çocuk doktoru Benjamin Spock'un 1948'de yayınlanan "Bebek ve Cocuk Bakımı" isimli kitabının kelimesi kelimesine yapılmış bir tercümesidir. İhsan Doğramacı, başkasının yazdığı ve kendisinin tercüme ettiği bu kitaba, sanki kendi yazmış gibi imza atarak, bilim dünyasında kopyacılık suçunu işlemiş bir açıkgözdür.** *Kopyacılık bilim dünyasının en büyük suç kabul ettiği bir hırsızlıktır; Demokratik ülkelerde bu suçu işleyenlerin bilimsel ünvanları geri alınır. Ama bizim ülkemizde kopyacı profesörler üniversitelerin başına geçer. Faşizmin en sevdiği bilimadamı bunlar olur.*

CIA UZMANLARIYLE İÇLİ DIŞLI

İhsan Doğramcacı'nın yıldızı, 1950'lerde çocuklarını tedavi ettiği nüfuzlu kişilerin etkisiyle, o zamanlar için küçük bir çocuk hastanesi olan Hacettepe'nin baş hekimliğine getirilmesiyle daha çok parladı. O zamanların Hacettepe hastanesi Ankara'nın yoksul mahallelerine sırt veren bir tepede kurulmuş 100 yataklı bir küçük kurumdu. Doğramacı'nın baş hekim olmasıyla bu hastanenenin de kaderi birden değişiverdi. Doğramacı, Amerika'nın Rockfellar ve Ford Vakıf'larına bu yoksul kuruma yardım etmeleri için başvurdu. Soğuk savaş yıllarında NATO'nun bu pek iyi bilinmeyen ülkesinde Amerikan entellijansının yaygınlaştırılması için üs olarak kullanılabilecek bir kuruma ihtiyaç vardı. Bu iki güçlü vakıf kesenin ağzını açmakta gecikmediler. Içinde en çok CIA ajanını barındıran sivil Amerikan kuruluşu olmakla tanınan Amerikan yardım kurulu AID (Uluslararası Işbirliği Ajansı)'nın Ankara'daki misyonu kanalıyla gelen yardımlar, Hacettepe Hastanesinin büyüyerek bugünkü haline dönüştürülmesine yaradı. Yardımlara karşılık, Hacettepe, ABD'ye Türkiye hakkında bilgi toplamaya yarayacak her türlü olanağı sağlayacaktı. 1963 yılında Hacettepe'de kurulan "Nüfus Etüdleri Enstitüsü", emperyalizmin geri kalmış ülkelerde çok önem verdiği nüfus hareketlerini izlemekle görevlendirildi. Bu Enstitü, o gün bu gündür, Türkiye halkının akşam yemeklerini nasıl yediğinden tutun da geceleri yatakta nasıl davrandığına değin araştırmalar yapmakta ve sonuçlatrı ABD adına "değerlendirmekte"dir. Hacettepe'nin bir çok bölümü, ABD'nin Türkiye'deki yaptırımlarını onaylamak ve nüfuzunu arttırmak için birer araç olarak kullanılmıştır. Amerikan eğitimli uzmanlar Türkiye'de nasıl buğday ekileceğini nasıl doğum kontrolü yapılacağını, Amerika'dan nasıl gıda yardımları alınıp bunların halka nasıl yedirileceğini, ilaç ve sağlık teknolojisinin nasıl yaygınlaştırılacağını, v.b. gibi, doğrudan siyasal nitelikte olmayan, ama siyaseti yönlendiren kararların alınmasında etkili bir hareket alanı olarak Hacettepe'yi bulmuşlardır.

Taşra üniversiteleri de Hacettepe'nin nüfuzunu yurt geneline yaymak için, ilk kez Doğramacı tarafından ortaya atılan bir düşüncedir örneğin. Atatürk (Erzurum) üniversitesi, ilk önce Hacettepe'ye bağlı olarak kurulmuştur. Bu girişimler, çok kazançlı olmuştur. Böylece, bir taşra üniversitesinde görevli görünüp yine de Ankara'da oturan, normal öğretim üyesi maaşına ek olarak döner sermaye ve muayenehane gelirlerinin üstüne bir de harcırah ve görevli göründüğü üniversiteden rektör yada dekan yada profesör olarak para alan bir "uçan öğretim üyesi" tabaksı oluşturulmuş ve bunlar bozuk eğitim düzeninin açıklarını sömürmeye başlamıştır. Bugün, bu olanaktan ve Doğramacı'nın kendilerini yüksek görevlere getirmesinden yararlanan geniş bir öğretim üyesi grubu (ki çoğu Hacettepli-dir), Doğramamı'ya sonsuz bir mihnet ve şükran duygusuyla, göbeklerinden bağlıdır.

YALNIZ ANKARA'DA 6 VİLLASI VARDIR

Doğramacı'nın en önemli özelliği her devrin adamı olabilmesidir. Nerede kim en kuvvetliyse, Doğramacı o'nun dostu olur. Yakın dostları arasında Pinochet vardır (Şili darbesinden sonra gazetelerde Doğramacı ile Pinochet'in yanyana resimleri yayınlanmıştı). Öte yanda, dünya Sağlık Teşkilatı bünyesinde, üçüncü dünya ülkeleri lehine oluşan değişikliklere ayak uydurmayı başarmıştır. Ama şu günlerde faşist Türkiye Cuntasının hizmetine girerek gerçek yerini göstermiş bulunuyor.

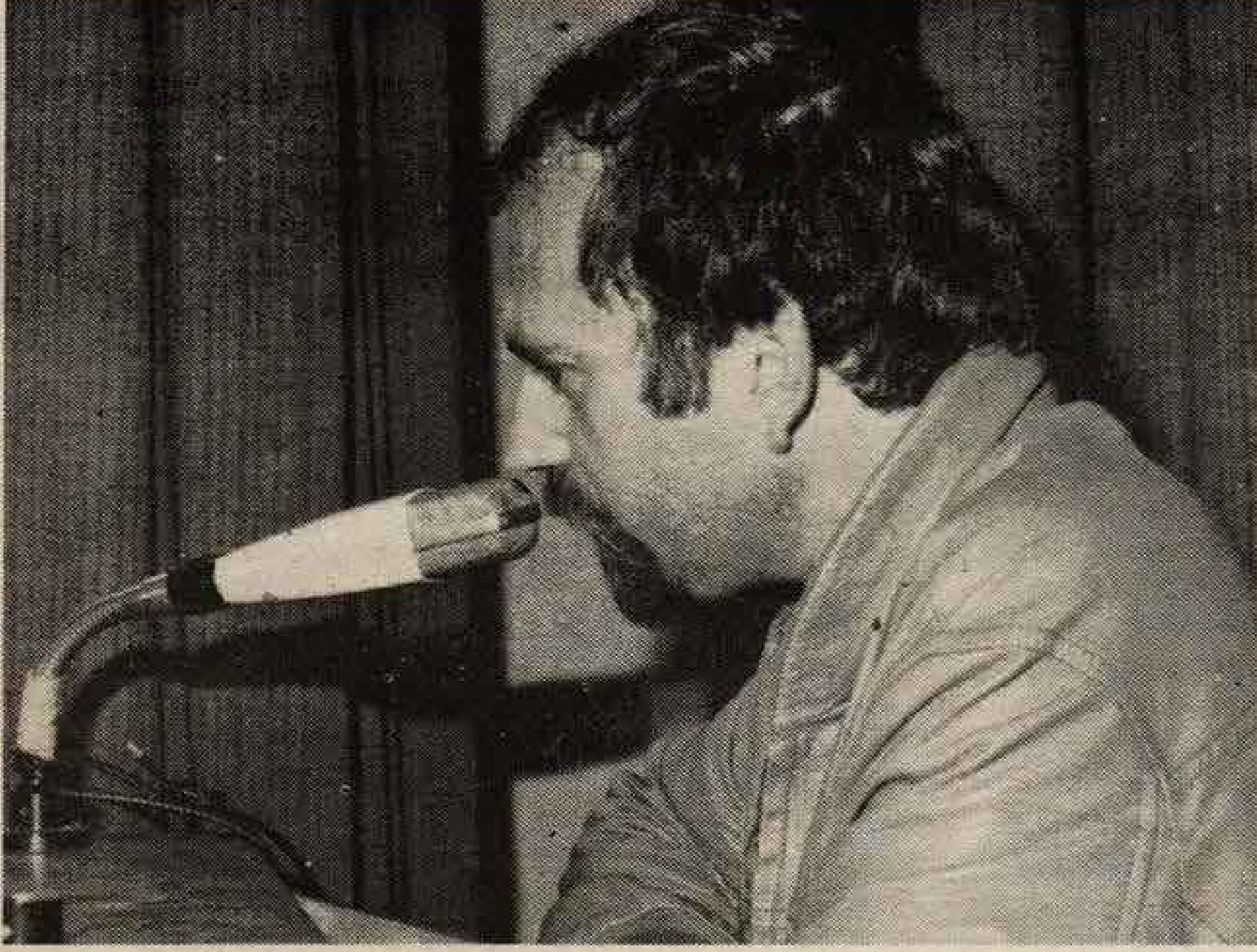
Doğramacı, YÖK yasasının hazırlanmasınde başrolü oynadı. Halen de YÖK başkanı olarak üniversiteleri her türlü bilimsel gelişmeye kapatırken, öte yanda emperyalizmin yurdumuz hakkında öğrenmek istediği bilgilerin o tarafa aktarılmasını sağlama hazırlıkları içindedir. Böylece, Türkiye üniversiteler kanalıyla, emperyalizmin bir laboratuvarı haline getirilecektir.

Bütün bu yaptırımlar sonucu Doğramacı çok zengin bir insan olabilmiştir; salt Ankara'da özel kullanımına ayrılmış altı tane villası vardır ve bu villaların herbirinde uşak hizmetçi ve aşçı bulunmaktadır. Doğramacı, istediği görüşleri savunacak yabancı uzmanları bile satın alabilecek kadar zengindir. YÖK yasasını savunmaları için geçtiğimiz Aralık ayında, Amerika ve Avrupa' dan 10 rektörü, özel davetlisi olarak ve tüm masraflarını karşılayarak Türkiye'de davet etmiş evlerinde ağırlamış ve bu kişilerle bir sempozyum düzenleyerek YÖK'ü övmelerini sağlamıştır.

Doğramacı'nın bunca canla-başla faşist cunta'nın hizmetine girmiş olması, kişisel istekleriyle açıklanamaz. Bunun ardında mutlaka efendilerinin parmağı vardır. Son YÖK yasasının ABD emperyalizmi tarafından dikte ettirildiği kuşkusuzdur. Bunun yürütücülüğüne sadık emperyalist uşağı kendi halkının düşmanı İhsan Doğramacı'nın getirilmiş olması rastlantı değildir.

Gazeteci - Yazar Jürgen Roth

Askeri Cunta ABD'ye teslim olmuştur

Türkiye'nin sosya-ekonomik yapısı üstüne çeşitli çeşitli incelemeler yapmış olan tanınmış gazeteci-yazar Jürgen Roth, Demokrat Türkiye'yi ziyaret etti. Türkiye de yaşanan olayları da yakından izleyen ve bu alanda makaleler yayınlamakta olan Jürgen Roth kendisine yönelttiğimiz sorular üzerine aşağıdaki açıklamayı yaptı. Roth'un açıklamasını özet olarak sunuyoruz.

"Türkiye'de ilerici, devrimci hareket, 12 Eylül cuntası ile ağır bir darbe yedi. Ancak devrimci hareketin bu darbeden yılgınlığa düşmemesi sevindirici bir olaydır. Geçmişteki yanlışlardan da ders alınarak yeniden derlenip toparlanmanın cesaretle, inançla sürdürülmesi umut vericidir.

Ülkenin gerçeğinden, emekçi halk kitlelerinin yaşamından kopuk soyut teoriler üstüne politika oluşturmanın sakıncaları bugün bir kez daha ve somut olarak gün yüzüne çıkmıştır. Politik hareketler, devrimci hareketler, kitlelerin ekonomik, sosyal, kültürel gerçekleri üstüne oturtulduğu ve bu somutlardan hareket edildiği zaman başarıya ulaşmıştır. Türkiye devrimci hareketi, geçirdiği acı deneyimlerden de dersler çıkararak örgütleneceğine ve kitlelerin yeniden umudu olacağına inanıyorum."

Jürgen daha sonra sözü Kürt sorununa getirerek şunları söyledi, **"12 Eylül darbesi, özellikle Kürt halkına zulüm ve işkence getirdi. Türkiye'nin NATO'ya bağlı ordularının komandoları, kürt köylerine yaptıkları baskınlarla kan kusturdular, yoksul köylülere. Bir cehennem bir zindan ettiler kendi topraklarını bu insanlara. Aç ve topraksız köylülere karşı kullanılan silahlar, tanklar maalesef Almanya'dan gönderilmiştir. Biz Alman demokratları bu durumdan utanç duyuyoruz ancak..."**

Jürgen şöyle sürdürdü:

"Federal Almanya'da bugün 300 bin Kürt var. Kürtler, Türkiye'de olduğu gibi Alman hükümeti tarafından da kuşku ile izlenmektedirler. Kültürel geleneklerini yaşatmaya çalışan bu insanlar, Federal Almanya ile Türkiye arasındaki politik ilişkileri bozmakla suçlanıyorlar. Ve hepimiz biliyoruz ki, uzun süreden beri Türk hükümeti, Bonn hükümetine yönelttiği yoğun baskı ile burada yaşayan Kürtlerin politik, kültürel istemlerini kısıtlamaya, yok etmeye çalışıyor."

ABD emperyalizminin Türkiye üstündeki baskılarına da değinen Jürgen Roth, "Cunta şefleri bugün ABD'ye teslim olmuştur." dedi ve şöyle sürdürdü, **"ABD Türkiye'ye NATO'dan ayrı bir bekçilik görevi daha yüklemektedir. Ortadoğu'da Sovyet tehlikesine karşı kendi çıkarlarını korumak, özellikle Süveyş kanalını ve denetimi altındaki petrol kaynaklarını güvence altına almak amacı ile kurmayı tasarladığı Çevik Kuvvetleri Doğu Anadoluya yerleştirmek istemektedir. Yapılacak bir anlaşma ile Türkiye'yi bu kuvvetlerin suç ortağı yapmaya çalışmaktadır.**

"Bu yeni stratejinin bir başka amacı daha vardır. ABD ve NATO Doğudaki Kürtleri devrimci bir potansiyel olarak görmektedir. Çevik Kuvvetin bir görevi de bu potansiyeli yok etmek olacaktır. ABD ayrıca bu devrimci potansiyelin Orta Doğu'daki diğer kurtuluş hareketleri ile birlikte bölge halklarının birleşeceğini ve büyük bir güç oluşturacağını, tutarlı bir kurtuluş hareketini başlatacağını da bilmektedir. Bunu engellemek için yeni savaş stratejileri geliştirildi. ABD dış bakanı bir tökezletme teorisinden sözetmektedir. Bunun anlamı şudur: Kurtuluş hareketinin Orta doğu'da başlatacakları bir askeri eylem önce tökezletilecek, ardından da nükleer bir darbeyle tümden imha edilecektir. Ve Pentagon'dan daha yeni çıkan belgeler, geçmişte 3. dünya ülkelerine karşı nükleer silahların kullanılmasının kabul edildiğini gösteriyor. Bu şekilde Kürt halkı, NATO ve ABD'nin etkinlik alanlarının güvencesi için oynadıkları iktidar pokerine bağlamıştır. Bu nedenle bağımsız politik hareketlerin varlığına tahammül edememektedirler. Türkiye' nin Doğusunda sık sık NATO manevraları boşuna değildir."

Jürgen, Roth daha sonra sözlerini şöyle tamamladı:

"ABD ve müttefikleri her dakikada silahlar için 1 milyon dolar harcamaktadırlar. Silahlanma harcamalarının yalnızca 4 saatliğine durdurulmasıyla sıtma hastalığı tüm dünyada etkin bir şekilde imha edilebilirdi. Yeryüzünde yaşayan her beş insandan birisi yoksulluk, hastalık veya okuma fakat Almanya'da ya da Türkiye' de olsun silahlanma harcamaları giderek artmaktadır.

Maxwell Taylor adındaki bir ABD generali bu harcamaların hammadde ve pazarları güvence altına almak ve yenilerini fethetmek için zorunlu olduğunu söylüyor. Ve bu şekilde devrimci değişimleri gelecek nesillerden uzak tutmaya çalışıyorlar. Bu tehlikeli oyunların karşısında Türk-Kürt devrimcilerinin çok uyanık olmaları gerekmektedir."

LANET KÖR ŞEYTANA!..

ÇAYIRDA BULDUM SENİ

Cevdet Sunay öldü. Karadenizli hemşerilerimizin başı sağolsun. Biz gurbetçiler, büyüğümüzün ölümünde bulunamadık, bulunsaydık da devlet törenindeki protokolda bize yer vermezlerdi. Ama biz onu burada anacağız. Pek dilimiz varmıyor ama Sunay paşamız şimdi değil, Cumhurbaşkanlığı sona erdiği gün ölmüş sayılırdı.

Ardında büyük hizmetler bıraktı. 12 Mart gibi karanlık ve kanlı bir dönemin içinde zuhur ederek önemli görevler yapmıştı. Ancak o dönemde temel hak ve özgürlüklere yapılan saldırıları, dopdolu zindanları, işkeceleri, operasyonlarda, darağaçlarında katledilen devrimcileri anlatmak büyüğümüze her halde onur sağlamıyacaktır. Ayrıca bir ölünün ardından kötü konuşmak da bizim geleneğimizde yoktur.

O nedenle bu ay "Lanet Kör Şeytana" sayfamızı bu büyüğümüze ayırdık. Onu en güzel anılarıyla bu sayfada anacağız. Her biri bir şaheser anılarını bir araya toplamakla da Türk sanat ve edebiyatına ayrıca hizmet edeceğimize inanıyoruz.

Sunay Paşa yeşil alanları ve çayırları çok severdi. Ses sanatçılarından en çok İnci Çayırlı'yı beğenirdi. En çok sevdiği şarkı da "Çayırda buldum seni."

Evlilik yıldönümlerinde bu şarkıyı paşa karısına özel olarak söyletirdi, *"Çayırda buldum seni/Çayırda buldum seni"*

Sunay, gösteri yürüyüşleri ve mitinglerden hoşlanmazdı. Ancak bu yürüyüşlerden birisinde gözüne çarpan bir pankartı çok beğenmişti. Yasal her mitingte bu pankartın taşınmasını buyurmuştu. Pankart şu:

"Bebeye süt
Öküze ot"

Çankaya çevresinde çimenlerin hiç boy atmadığını gören bir diplomat, bahçıvana bunun sebebini sorar.

Bahçıvan:

"Devlet sırrıdır, söyleyemem mösyo!" diye yanıt veriri.

●

Sunay'ı ülkesine davet eden zamanın Cumhurbaşkanı Conson Sunay'a sormuş:

"ABD'de en çok nereyi seversiniz?"

Sunay:

"Teksas çayırlarını..." demiş.

Gençliğinde Teksas'da çoban olan Conson, Sunay'a olumlu yanıt vermekte olukça zorluk çekmiş.

●

İra'nın 2500.'cü Kuruluş Yıldönümü törenine katılan Sunay, konuşmasını yapmak üzere mikrofona gelir. Kameralar çevrilir, flaşlar yanar, söner. Sunay rahatsız olur ve görevlileri uyarır:

Ayrı ayrı değil, Türk-İran TRT leri ortak çekim yapsınlar!"

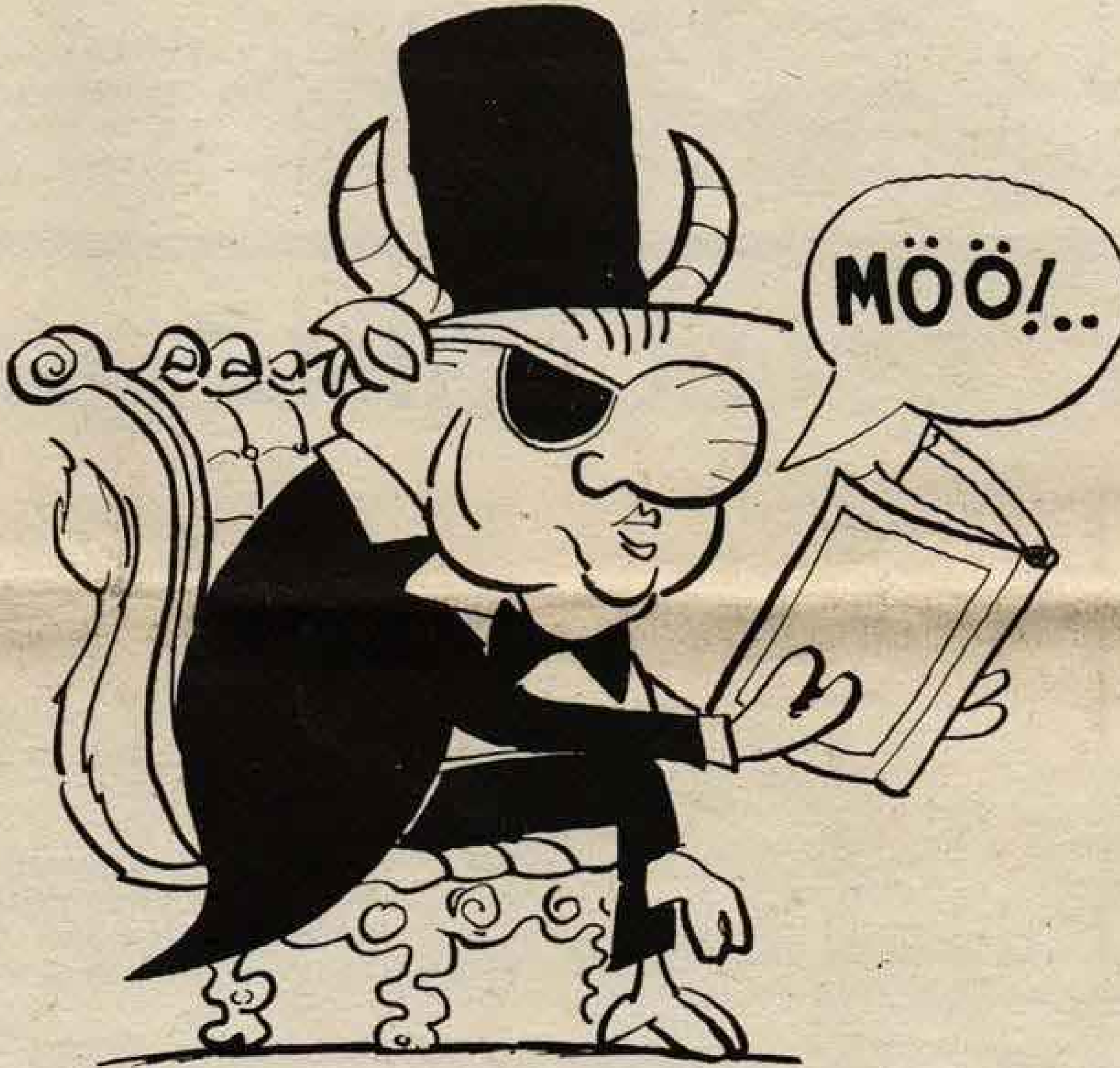
Sekreter yerinden fırlar, sessizce:

"Aman efendim, yanlış yapıyorsunuz. Siz yalnız yazılı metni okuyun."

Sunay başlar metni okumaya, ancak bu kez de Milâttan Önce' nin rumuzuna (M.Ö.) takılır ve sevdiği bir sesi anımsayarak, **"MÖÖÖ!"** diyerek uzatır durur.

Sekreter oturduğu yerden ünler:

İkinci cümleye geçin paşam, ikinci cümleye!"

Yurtdışı gezilerin birisinde Sunay'ı bir beyin müzesine götürürler. Burada beyinlerin kaçıncı kilometrede durdukları gösterilmektedir. En az 50'den 100'e değin kilometre yapan çeşitli beyinler vardır.

Sunay cam içinde ayrı bir beyin daha görür. Fakat üstünde rakam yok.

Cumhurbaşkanımız sorar:

"Peki şu beyin kaçıncı kilometrede?"

Klavuz ellerini ovuşturarak:

"Efendim bu beyin zatıalinizin, sıfır kilometrede kalmıştır!"

Bir Avrupa ülkesine yaptığı gezide Sunay'ın sekreteri, toplantıda söylenecek bir nezaket sözcüğünü yazar, kıravatının arkasına bir iğneyle tutturur:

"Unutursanız bu yazıyı okuyun paşam." der.

Sunay toplantıda ayağa kalkar, fakat sözü unutur. Sunay acele kravatını çevirir, bu, kez de yazıyı değil, kravatın markasını okur, **"Trevira!"** Herkes şaşkın bakmakta. Sunay öfkelenir, ikini kez askere komut verir gibi bağırır **"Trevira!"** der ve oturur.

●

Sunay yerli-yabancı ortaklığı ile kurulmuş bir sosis fabrikasını gezer. Teknik uzman kendisine bilgi verir:

"Efendim, fabrikanın bu başından öküzü sokarız, öte baştan sosis çıkar."

Sunay öfkelenir:

"Öte baştan sosisi sokarsak, bu baştan öküz çıkar mı?"

Uzman başını eğer, biraz da korkarak:

Şey efendim, o bir kere olmuş ve zatıaliniz çıkmışsınız!"

●

Sunay hizmetçi kadını çağırır:*"Çamaşır değiştireceğim."* der.

Hizmetçi iki büklüm özür diler:

"Beyefendi çamaşır yıkayamadım, piyasada Öküz-baş çivit kalmamış!"

●

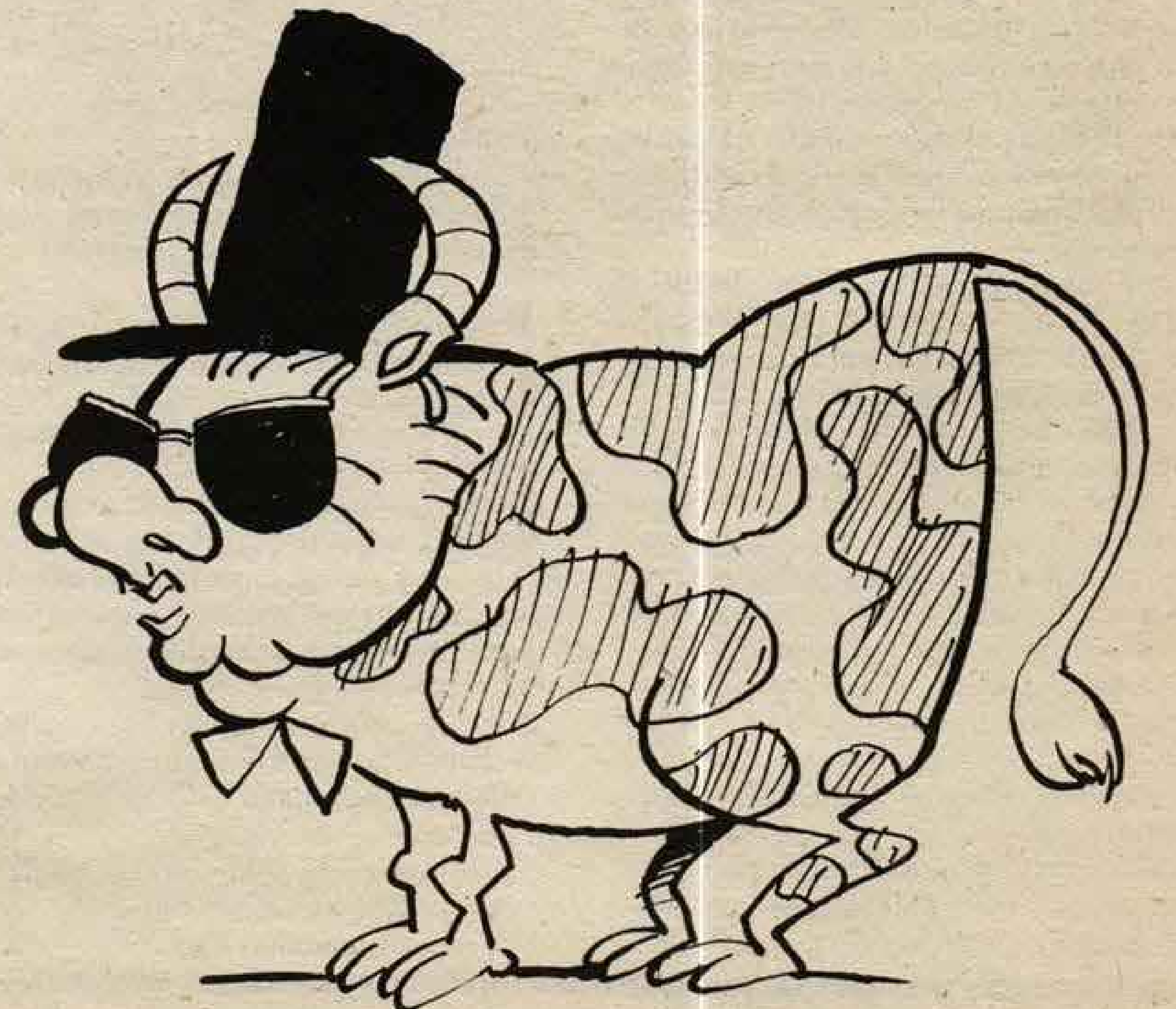
Bilmece hazırlayan bir meraklı Birleşmiş Milletlere başvurur, ot uzmanı bir devlet başkanının adını rica eder.

Meraklı'ya hemen yanıt verilir:

"T.C. Cumhurbaşkanı Mr. Cevdet Sunay."

Yazının altına küçük bir not düşülür:

"Uzmanımız yalnız çayır ve meralardaki inci uçlu otlaklardan anlar!"

Demokrat Türkiye'nin Türkiye röportajı

Ahmet CELİKEL

Et yerine Atatürk

Hava güneşliydi Ankara'da. İçimde yine sıkıntı. Dışardayım ama mahpus gibiyim. Volta atmak istiyor canım. Kentin içine inmek istemiyorum. Kızılayda, Atatürk Bulvarında, Sıhhiye'de, hep aynı anlamsız kalabalığı görmekten, tek düze görüntüleri yaşamaktan bıktım, usandım. Hele köşebaşlarında göreve durmuş erler, adım başı karşıma çıkan üniformalı subaylar hepten deli ediyor beni. Ya o kordonlu, coplu Harbokulu öğrencilerinin, koşuma hazırlanmış beygirler gibi şangur şungur yürümeleri, sinirlerimi büsbütün tahrip ediyor.

Başka bir alana gitmeliydim. Önüme, ardıma bakmadan yürüdüm, izleyen polisler var mı, yok mu tasa etmeden yürüdüm. Birden dolmuş çığırtkanının sesine uyandım, " **Akdere! Akdere!** " Atladım dolmuşa ver elini Akdere dedim.

Akdere dolmuşu tıka basa doluydu. Kimi kucakta, kimi ayakta gidiyordu. İri gövdeli, asker suratlı bir adam abanmıştı önündeki kısa boylu, zayıf olanın üstüne. Kimsede ses yok. Zayıf adam arkasındaki iriden rahatsız Dönüp dönüp bakıyor, öteki hiç oralı olmuyordu.

Dayanamadı, sordu:

" Subay mısın beyefendi? "

" Hayır! "

" Emekli subay? "

" Hayır! "

" Oğlun subay mı? "

" Hayır! "

" Akraban? "

" Hayır dedik be, ne sorup duruyorsun? "

" Öyleyse neden eziyorsun beni moruk! " diyerek patladı.

Yolcular sıcak bir kahkaha attılar. Bazıları zayıf adamı uyardılar.

" Kimliğine bakmadın! "

" Subaydan komşusu var mı sormadın? "

Olayı ilgiyle izlediğimi gören yanımdaki yolcu bana döndü:

" Her zaman olur bu, dolmuşlarda otobüslerde olur. Biri öbürünü rahatsız etmese de, ayağına, bir başka yerine basmasa da canı isteyen sorguya çeker, " Subay mısın beyfendi? " der. " Hayır! " cevabını alınca da basar küfrü adama? "

" Adamın suçu ne? "

" Kızım sana diyorum, gelinim sen işit anlamına gelir bu! "

" Yani halk paşalara olan öfkesini bu yolla boşlatır! "

Son durağa gelmiştik. İndim. Karşı evin çevresinde silahlı askerler ve başlarında subaylar vardı, savaş giysileri içinde. *" Operasyon var! "* dediler.

Gerisin geri döndüm. Askersiz, subaysız bir mahalle bulamayacak mıydım? Önümde Abidinpaşa, ötede Tuzluçayı r. Akşama daha koca bir gün vardı. Tuzluçayır'da hemşehrimiz Garip vardı. çoktandır görmemiştim, hal hatır sormamıştım.

ALINLARINDAN ÖPERDİM

Tuzluçayır, görmeyeli epeyce değişmiş, epeyce büyümüştü. Ama yaşantısı, insanları pek değişmemişti. Çocuklar oynuyorlardı öbek öbek, zayıf, renksiz, kiminin yüzü nar kırmızısı. Top saçlı, kel başlı, donlu, donsuz çocuklar oynuyorlardı. Abilerini anımsadım, 12 Eylül öncesi Tuzluçayır'da. Yine Garip'e uğramıştım çay içiyorduk, bir akşam üstü.

" Faşistler mahalleyi bastı! " diye haber getirdi bir kadın soluna soluna.

Garip ayaklandı, karısı bırakmadı:

" Karışma, başına bir bela gelir. " dedi bana yalvardı, *" Bırakmayın ne olur!.. "*

Garip öfkelendi:

"Bekleyeyim, gelsin öldürsünler mi?.."

Dışarı çıktık, silah sesleri geliyordu. Sakınarak ilerledik. Karşıdan ateş yağmuruna tutmuşlardı mahalleyi. Yapıların köşesinden ateş ediyor, sonra saklanıyorlardı. Beri baştan da karşılık veriliyordu. Küçük çapta bir savaştı bu. Biz arada kalmıştık. Saldırıya geçemediler. Bir süre sonra ateş kesildi, kayboldular. *"Faşistler kaçtı"* denildi. Polisler göründüler. Biz eve döndük.

Evet, çocuklar oynuyorlardı. Abilerinin iki yıl önce mahalleyi korumak için verdikleri meydan savaşından habersiz. Şimdi onlar nerelerdeydi? Belki de işkencede ölmüştü bazıları, bazıları Mamak Askeri Cezaevinde, bazıları kayıptı!..

Bir ana, kucağında çocuğu, suya gidiyordu, karnında bir bebesi daha, elinde plastik bidon. Ananın kucağındaki çocuğu düşünüyorum, karnındaki çocuğu, onların geleceğini, onların dünyasını... Ana daha nice yıllar besleyip büyütecekti, on beş yıl, yirmi yıl, belki de otuz yıl... Operasyonlar, işkenceler, Mamak cezaevi yine olacak mıydı?.. Ama olanaksız, toplumsal yasalar tarihin akışı yönünde kanalına bir güzel oturacak, kısa çöp uzundan hakkın alacaktır.

Yaşlı-genç kadınlar, kızlar toplanmışlar bir musluğun başına. Gecekonduda yine su yok. Bu pazar, su günü olmalı. Topu topu haftada iki gün, bilemedin üç gün akar gecekondu mahallesinde sular. Ama gün akşama kadar değil, her seferinde iki saat, bilemedin üç saat. Yollar yine bozuk, yollar çamur içinde. Kahvelerde kir, koku. Bakkal dükkanları yine aynı. Satıcıların, müşteriye göre durmadan biçimlenen çehreleri, düzmece kibarlık, düzmece kahkahaları yine aynı...

Garip'in evini bulamıyorum, unutmuşum! Sokaklar, yapılar bana hep yabancı. Kime soruyorsam, *"Bilmem"* diyor, kimse uzun söz de etmiyor. *"Bilmem!"* hepsi bu kadar. Oysa bir adamın memleketini yeter gecekondularda. Adresten önce memleket sorulur gecekondularda. Ben ikisini de soruyorum, yine koskoca bir *"bilmem!"*

Birden Garip'i gördüm karşımda, ellerime sarıldı.

"Seni çok aradım." dedim

Garip gülerek:

"Biliyorum!" dedi.

"Nereden biliyorsun?"

"Beni sordukların geldi, haber verdiler."

şaşırdım.

"Peki bana niye söylememişler?"

"Kim olduğunu bilememişler. Polis sanmışlar. Tedbirli olayım diye de bana haber verdiler. Ve sonra da seni uzaktan bana gösterdiler. Tanımasaydım, kaybolacaktım." dedi.

Ne yalan söyleyeyim, öfkelendiğim o adamlara içimden derin bir saygı duydum. Yeniden görseydim, alınlarından öperdim.

ONLAR BİZDEN ÇOK UZAK

Garip asgari ücretten bir işçi. Bayındırlık bakanlığına bağlı bir işyerinde çalışır. Garip'in evi iki oda bir aralık. Garip'in üç çocuğu var. Cemre(11), Cemile(8), Cemal(6). İki de karı-koca, beş can insan.

İki odanın arasında "aralık"ta oturuyoruz. İki sedir, köşede yemek masası, üç sandalye. Bir de koltuk var sedirin başında. Beş kişiye en azından beş sandalye gerekmez miydi?

Garip leb demeden leblebiyi anlıyor:

"Yemek yerken masayı ortaya çekeriz, sedirde oturuyuz."

Hangi yemekleri yerler diye düşünüyorum:

"Ayda kaç lira alırsın Garip?"

"9500 net..."

"Ev kirası?..."

"5 bin!..."

Ensemden yumruk yemişe döndüm. Çık ev kirasını, geriye kalan 4500! Beş can insan.

"Bu para yetiyor mu garip?"

"Biz ona yetmeye çalışıyoruz!"

"Ekmeğin kilosu?.."

"Kiloyu bilmem, 460 gram, 25 lira!.."

"Günde kaç ekmek?.."

Güldü:

"Yavan ekmeğe zorluyoruz. Sayısını söylersem ayıp olur. Sen yine de günde dört ekmek hesapla!"

"Peynir kaça?"

"Beyaz peynir, 300-350 lira"

"Kaşar?"

"Bilmem!"

"Tulum peyniri?"

"Bilmem!"

"Neye bilmiyorsun?"

"Satın alamazsam nasıl bileyim?"

"Yumurta?"

"Tanesi 12 lira"

"Yumurta yiyebiliyor musun?"

Omuzunu silkti sustu.

"Etin kilosu?"

Düşündü, alnını kırıştırdı:

*"Bilemeyeceğim"*dedi.

"Et almaz mısınız?"

"Alamam!"

"Hiç mi?.."

"Bazan kemik alırım, çorbaya katmak için... Aybaşların da biraz kıyma..."

"Kıymanın kilosu?"

"Garib yine sustu. Karısı yardıma yetişti:

"450 lira"

"Sucuk?"

"Bilemeyeceğim."

"Pastırma?"

"Bilemem?"

"Sen de hiçbir şey bilmiyorsun!"

Garip öfkelendi:

"Sorduğun şeyler bizden o denli uzak ki ne bileyim ben?"

Cemre, Cemile, Cemal boyun boyuna vermiş oturuyorlar. Yüzlerinin rengi cigara kağıdı. Cemile'nin burnunu sıksan canı çıkar. Cemre, Cemile, ikisi de ilkokula gidiyor. Kara önlükleri, ak yakaları duvardan asılı. Cemre beşinci sınıf, Cemile üçüncü...

HER GÜN ATATÜRK YEMEKTEN İSHAL OLMUŞLAR

Cemre, Cemile okul denince seviniyorlar mıydı, bilemeyeceğim. Ama ben üzülerek bakıyordum. Çocuklar ikisi de tepeden tırnağa Atatürk kokuyordu. Öğretmenler papağan, ders kitapları papağan, her söz başı Atatürk! Tören üstüne tören,Atatürk ! Her gün sabahtan akşama, Atatürk yemekten çocuklar ishal olmuşlardı herhalde!...

"Cemre çalışkan" dedi babası. Tut ki çalışkan oldu, kokmuş bilgi artıklarını ezberleme yarışında. Tut ki başı çekti ve üniversiteye girdi. Görüyoruz işsiz güçsüz dolaşan sefil üniversite diplomalıları...

Cemre, babasının övgüsünden güç alarak masanın başına oturdu. Kitabına bakarak bir şeyler hazırlıyordu.

"Ne çalışıyorsun Cemre?" diye sordum.

"Atatürk'ün Türk kadını için söylediği sözleri..."

Tuvaleti sordum. Dışardaymış.

"Her zaman dışarı gidip gelmek de zor" dedim.

Garip gülümsedi:

"Biz sık sık çıkmayız !" dedi.

"Neden ?"

"Ne yiyoruz ki ne edelim !" diye karşılık verdi.

EVDE HİÇ KİTAP GÖREMİYORUM

Evin duvarları çıplak.

"Sen eskiden okurdun Garip, kitaplığın nerede ?"

"Kitaplarımı yaktım. Her daim başımda belâ. Arama yapan asker-polis, gördükleri kitabı alıp götürüyorlar, seni de birlikte!.. Vazgeçtim okumaktan..."

"Bırak o tür lafları... Kitap al, hiç olmazsa çocuklarına al, okusunlar, Çocuk hikâyeleri, romanları..."

"Başları belâya girsin istemiyorum. Cahil kalsınlar daha iyi..."

"Gazete de okumuyorsun ?.."

"Hani para ?..Zaten gazete mi kaldı. Hepsi birbirinin aynı, hepsi televizyonun sesi... Arada bir Cumhuriyet elime geçende okurum..."

"Aferin, tam Evren paşanın istediği adam olmuşsun Garip ! Elbet de bunca baskı, bunca korku, işkence, darağacı..."

Sözümü böldü:

"Onları sayıp dökme, hepsi yüreğimde bir acı... Varsın bizi korkak, aptal bellesinler, varsın meydanlardaki şakşaklara sevinsinler !.. Hele yüreğimizdeki acılar çağlasın bir, o zaman konuşuruz !..."

Garip'lerin çağlayacağı günlere !...

ÇOCUKLAR GELECEĞİMİZDİR

Elif BAŞAK

Ve sonra gelip aldılar babasını ve götürüp savaşta öldürdüler.
Dedim: Karnımda taşıdığım artık görmeyecek böyle günler.

Her yıl 1 Haziran "Uluslararası çocuk Günü" olarak kutlanır. O günde insanlığın geleceği olan çocuklar üzerine titrenmesi gereği vurgulanır, çocuklara savaşsız ve sömürüsüz bir dünya hazırlanmasının önemi bir kez daha belirtilir... 1 Haziranın uluslar arası çocuk günü olarak kabul edilmesi, her ulustan dünyanın ilerici analarının girişimi sonucunda gerçekleşmiştir. Dünya ilerici kadınlarını bağrında toplayan Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun girişimi sonucunda 1950 yılından bu yana uluslararası çocuk yılı kutlanıyor. Bu savaşımın birikimi sonucunda Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun XXXI. toplantısında 1979 yılı Uluslararası Çocuk Yılı ilan edilmişti. Çocuklara ayrılan bu yıl Birleşmiş Milletler Örgütü'nün yirmi Kasım 1959 da kabul ettiği Çocuk Hakları Bildirisi'nin yirminci yıldönümüne rastlıyordu.

Çocuk Hakları Bildirisi'nin bazı maddelerini birlikte izleyelim:

« Çocuk horlanmadan, her türlü ezgiden, acımasızlıktan ve sömürü biçimlerinden korunmalıdır.»

« Çocuğun özel olarak korunması, beden ve kafa bakımından, moral, tinsel ve toplumsal bakımlardan gelişmesi yolunda olanaklar ve elverişli koşullar, yasalar ve diğer araçlarla sağlanmalıdır.»

« Çocuklar beden ve kafa bakımından olgun olmadıklarından dolayı özel korunma ve özene gereksinim duyarlar.»

« çocuklar öğrenim görme hakkına sahiptirler ve bu hak, hiç olmazsa ilkokul düzeyinde, parasız ve zorunlu olarak gerçekleştirilmelidir.»

Bildiride çocuk haklarının ırk, renk, dil, din, politik inanç, ulusal köken, sosyal ve maddi durum ayrımı yapılmaksızın tüm çocuklara uygulanması öngörülüyor. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Çocuk Hakları Bilidirisi'ni kabul ederken, ana ve babaların, toplumsal örgütlerin, ulusal hükümetlerin çocuk haklarını tanımaları ve bunların uygulanması için gerekli yasal ve diğer önlemleri almaları için çağrıda bulunmuştur.

Dünyanın tüm kurtulmamış ülkelerinde ve Türkiye'de çocukların ezici çoğunluğu, eğitimsiz, sağlıksız kalmaya, okul çağında ağır koşullar altında çalışmaya, kimi yerlerde açlıktan ölmeye yargılıdırlar.

Çocukların çoğu tarlalarda, yollarda, hapishanelerde en kötü koşullarda doğarlar. Sömürü sınıflarının, emperyalizme kölece bağlılığının bedelini onlar ödemek zorundadırlar.

Türkiye topraklarında doğan ve sömürü sınıflarından olmayan çocukları karanlık bir tablo beklemektedir.

Görünce ekmek somunlarını vitrinlerde
ve bunların saklandığını açlardan, dedim: Vücudumda taşıdığım kurtaracak insanları açlıktan.

Her yıl doğan bin çocuktan yüz elli beşi yetersiz beslenmeden ölürler. Türkiye'de her beş çocuktan biri beslenme yetersizliği nedeniyle büyüme geriliği göstermektedir.

Gelir düzeyi yüksek kentli ailelerin çocukları normal olarak büyüdükleri halde, işçi emekçi mahallelerindeki çocukların beşte ikisi, köylerde ise her üç çocuktan ikisinin kemikleri normal gelişmemektedir.

Sıfır ile beş yaş arasında kötü beslenen çocuklar daha ilkokul yıllarında yaşıtlarından zekaca geri kalmaktadırlar.

Açıkça görülüyor ki, emekçi halkın sırtına bindirilen yaşam pahalılığı, işsizlik ve yoksulluk çocukları yeterince beslenebilmesini engelliyor. Bu çarpık düzen çocuklarımızı daha ana karnında iken korkunç bir eşitsizliğe mahkum etmektedir.

Yasalar ilkokulu zorunlu kıldığı halde binlerce köyün ilkokulu yoktur. Köy ekonomisinde, okul çağındaki çocukların büyük kısmı boğaz tokluğuna çalışmak zorundadır.

Sana verecek bir lokma ekmek grev gözcülüğünde durmak demek, tanklara karşı durmak demek, büyük generalleri yenmek demek.

Kentlerde yaşıyan emekçi çocukları atölyelerde, fabrikalarda çalışarak ailesine katkıda bulunmaktadır. Çocuk işçiler patronlara büyük kar sağlarlar; çünkü büyüklerin yaptıkları hemen hemen tüm işleri yaptıkları halde, ücretleri çok daha düşüktür. Bunlar sendikal haklardan yararlanamadıkları için çalışmalarına gerek duyulmadığı anda derhal sokağa atılabilmektedirler.

Yurt dışındaki çocukların büyük çoğunluğu da ağır sorunlar altında ezilirler. Bu çocuklar, ailelerinin yer değiştirmelerinin, kültürel ve toplumsal köklerden koparılmanın, insanlar arasında yapılan ayırımın ilk kurbanlarıdır. Yurt dışındaki çocuklarımız bu acıları ayrıntılı ve katmerli bir biçimde yaşarlar...

Kuşkusuz bu karanlık tabloyu değiştirmek olanaklıdır. Ancak bu değişiklik için atılan her adımı egemen güçler kana boğmaktadır... Geçtiğimiz yıllarda her gün onlarca devrimci gencin kanının dökülmesi, bugün Evren Cuntasının cinayet ve işkenceleri Türkiye'nin aydınlık geleceğini isteyenlere emperyalizmin, iç sömürü güçlerinin saldırısıdır.

Bu yıl da çocuk gününü Türkiyeli çocuklar acılarla geçirdiler. Bilinen zorluklara ek olarak, zindanlarda doğanlar daha da çoğaldı... Babası vurulmuş, işkencede öldürülmüş, asılmış yetim doğanlar daha da çoğaldı...

Türkiyeli çocuklara hazırlanmak istenen kara geleceğin yükünü çocuklarımızın çekmesine karşı duracağız. Aydınlık ve güzel günler birleşen ellerimizdedir.

Bir büyütebilirsem seni bu kavgada, ufaklık, bir kişi daha kazandım demektir bizle birlikte savaşıp zafere ulaşacak.

NOT: Şiirler Bertolt Brecht

Sıkıyönetim Komutanı Askeri Savcılığa buyruk verdi

"İşkence sorumlularını tutuklamayın"

Korgeneral Deliç: "Sorumluların tutuklanması, öteki görevlileri pasifleştirir"

Elazığ, Malatya, Bingöl, Tunceli, Muş, Bitlis illeri Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral Sabri Deliç, tutuklu işkencecilerin salı verilmesini istedi. Tunceli ilinin Kuyluca köyünde yakalanarak gözaltına alınan Hasan Kılıç'ı işkencede öldürdükleri için tutuklanan ikisi subay, ikisi polis dört görevlinin salıverilmesi için askeri savcılığa Korgeneral Sabri Deliç'in imzasıyla bir yazı gönderildi. Yazıya göre Hasan Kılıç D.Halkın Birliği'nin sorumlularındandı. Tunceli'de yapılan bir dizi yasadışı eylemler nedeniyle aranıyordu. Tutuklanan görevliler böyle bir kişinin yakalanması için gece gündüz mücadele eden ve çalışan kimselerdir. Hasan Kılıç'ın bu operasyona katılan kişilerce dövüldüğü de belli değildi. Buna benzer olaylarda " sorumlular tutuklandığı takdirde bundan sonra bütün görevliler pasif bir görev anlayışı içinde kalacak, terörist militan ve anarşistlere ve suç işleyenlere karşı eylemli hareketleri olmayacaktır "

Bu nedenlerden tutuklu işkenceciler salıverilmeliydi. (18.1.1982 tarihinde 1981/1129 sıra nolu Elazığ Sıkıyönetim Askeri Savcılığına gönderilen yazı)

HASAN KILIÇ NASIL KOMAYA GİRDİ

Hasan Kılıç 22 Aralık 1980 günü, Tuncelinin Kuyluca köyünden babasının evinden güvenlik kuvvetlerince alındı. Sapasağlamdı. 5 gün sonra 27 Aralık gecesi Elazığ Askeri Hastahanesine komada getirildi. 30 Aralık 1982 günü kurtarılamayarak hastahanede öldü. Elazığ Asker Hastahanesinin verdiği otopsi raporunda ölümün " darba bağlı solunum ve dolaşım yetmezliği ile ağrı şoku " sonucu olduğu belirtiliyordu. Hasan Kılıç yakalanışını izleyen 5 gün içinde komaya girmişti. Gelişmeleri tutanaklardan izleyelim:

" Duyduğuma göre sanık 22 aralık günü gözetim altına alınmış ve Tunceli'ye getirilmiş, ancak Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı gözetimine doğrudan doğruya getirildi yoksa başka bir kademeye uğradı bilmiyorum. "." Operasyona katılanlar Yzb. Muammer Yazıcı ve sorgulama tim komutanı Yzb. Metin Balyemez'dir " Kurmay KD. Yzb. Hüseyin Tanyer'in ifadesi 7 Ocak 1981)

" 22 aralık günü erken saatlerde köye vardık, köyde aramalara başladık, bu arada Hasan Kılıç'ın evinde olup yakalandığını öğrendim... Saat 3.30 civarında dere kenarına indim sanığı Muammer Yzb.'nın yanında gördüm...beraberimizde Hasan Kılıç olduğu halde değirmende arama yaptık. Orada birşey bulamadık...Bilahare Tunceliye doğru yola çıktık. Sanığı ben kendi Landrover marka cibime bindirdim...sanığı doğruca Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı gözetimine teslim ettik...evraklarının tamamlanması için gözetim evinde 5 gün bekletildi, biz kendisini sorgulamaya alacağımız sırada hasta olduğunu beyan edince Elazığa gönderilmiş. Bu nedenle Tunceli'de sorgulaması yapılamadı. "(Sorgulama timi sorumlusu istihbarat Yzb. Metin Balyemez'in ifadesi- 7 ocak 1981)

" 22 aralık sabahı Hasan Kılıç'ın evine vardık. Annesini ve babasını derhal gözaltına aldık. Ve Tunceli'ye gönderdik. Hasan Kılıç gözaltına alındıktan sonra Metin Balyemez komutasındaki sorgulama timi tarafından silahların yerinin bulunması için arama faaliyetleri konusunda götürüldü. Sanık evine 100 metre uzaklıktaki dere kenarındaki kayalıklarda silahların bulunması konusunda sorgusu yapılarak araştırma yapıldı. Daha doğrusu yapılmış, ben görmedim. "(Operasyon sorumlusu Yzb. Muammer Yazıcı'nın ifadesi- 7 ocak 1981)

MUHTELİF YERİNDE MORARTILAR VARDI

Hasan Kılıç gözaltına alındıktan sonra görevlilerce sorgulanmamıştı bile! Evraklarının hazırlanması da beş gün sürmüştü, bu nedenle sorguluyamamışlardı onu! Böyle ifade veriyor cuntanın işkenceci subayları, polisleri. Ama birde sıhhiye çavuşu Yılmaz Savuran'ın ifadesine bakalım:"...Sanığı, Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı gözetimevinden 27 aralık akşamı saat 20.30'da aldık, aldığımızda durumu oldukça ağırdı, konuşamayacak durumda idi, böğürtü şeklinde sesler çıkarıyordu. Götüreceğimiz sırada Albayım Salih Açarel sanığa soru sorduğunda sadece ismini ve hangi köyden olduğunu söyleyebildi. Sanığın vücudunun muhtelif yerlerinde morartılar vardı, dövüldüğü zehabını uyandırıyordu."

Elazığ Asker Hastahanesinde görevli hariciye mütehassısı Tabib Asteğmen Alper Akıncıoğlu da ifadesinde Hasan Kılıç'ın hastahaneye kimler tarafından getirildiğini, evraklarının eksik olduğunu, istediğinde acele olarak gelindiği için evrak getirilemediği daha sonra gönderileceği cevabını aldığını anlattıktan sonra şöyle devam ediyor. " Hasan Kılıç 27 Aralık 1980 gecesi Hastahanemize getirildiğinde durumu gerçekten çok acildi. Vücudunun muhtelif yerlerinde bizim ekimoz olarak tabir ettiğimiz cilt altı kanamaları mevcuttu, ayağının altları iltahaplı yara idi, yüzü gözü şişti."

"KÖYÜN YAKININDAKİ DEREDE DARP EDİLMİŞ"

Hasan'ın kardeşi İbrahim Kılıç Askeri Savcılığa 7 ocak 1981 günü verdiği ifadesinde olayı şöyle anlatıyor!

"22 veya 23 aralık günü güvenlik kuvvetleri köyümüze gelip annemi, babamı ve kardeşimi gözetim altına almışlar. Bilahare annemi ve babamı Tunceli'ye jandarma karakoluna getirmişler. Kardeşim Hasan Kılıç'ı operasyon yeri olan köyde bırakmışlar.. .kardeşim köy yakınındaki bir dereye götürülüp darp edilmiş, akşam üzeride Tunceliye getirmişler. Duyduğuma göre kardeşim köyde darp edilmiş ve ayakta duracak hali yokmuş. Ben bunları köyümüzdeki değirmen sahibi Hüseyin Sezgin'den duydum... arabaya kollarına girmek suretiyle bindirilmiş. Kardeşimin daha önceden bir hastalığı yoktu."

SIKIYÖNETİM KOMUTANININ TUTUKLANMASINA KARŞI ÇIKTIĞI İŞKENCECİLER KİM ?

Artık herşey ortadadır. Hasan Kılıç işkencede aldığı ağır yaralar sonucunda ölmüştür. Kimdi bu işkenceciler ? Askeri Savcılığa verilen ifadelerden Sorgulama ekibinin, Tunceli İli Merkez Jandarma Bölük Komutanı, 1949 doğumlu, Yusuf oğlu, Artvin Zeytinlik Bucağı nüfusuna kayıtlı **Yzb. Muammer Yazıcı** komutasındaki 6 kişiden oluştuğu anlaşılıyor. Bunlar, Tunceli Sıkıyönetim İstihbarat görevlisi 1951 doğumlu, Dursun oğlu, Gümüşhane Siran köyü nüfusuna kayıtlı **Yzb. Metin Balyemez**, Tunceli Em. Md. 1. şubede sorgulamada görevli 1943 doğumlu Osman oğlu polis **Ahmet Malkoç**; polis **Nedim Kaynar**. 1950 doğumlu, Ahmet oğlu, Vezirköprü nüfusuna kayıtlı polis **Mahir Çelenk** ve polis memuru **Ümit Taşkın**.

Sıkıyönetim ve Kolordu komutanı Korgeneral Sabri Deliç'e göre bu fedakar görevlilerin "üstün görev duygusu ile günlerce dağlarda, kırlarda kışta mahrumiyet içinde çalışmalarının karşılığı olarak takdir ve taltif edilmeleri gerekirken tutuklanmalarına karar verilmesi" hiç iyi olmamıştır. İşkence yapmıyoruz. İşkence yapanları cezalandırıyoruz! "diyen Cunta Şefleri siz ne dersiniz ?

Hasanların kanı yerde kalacak mı ?

HAYRETTİN EREN NEREDE

İşkencede öldürdüklerini aranıyor listesine koydular

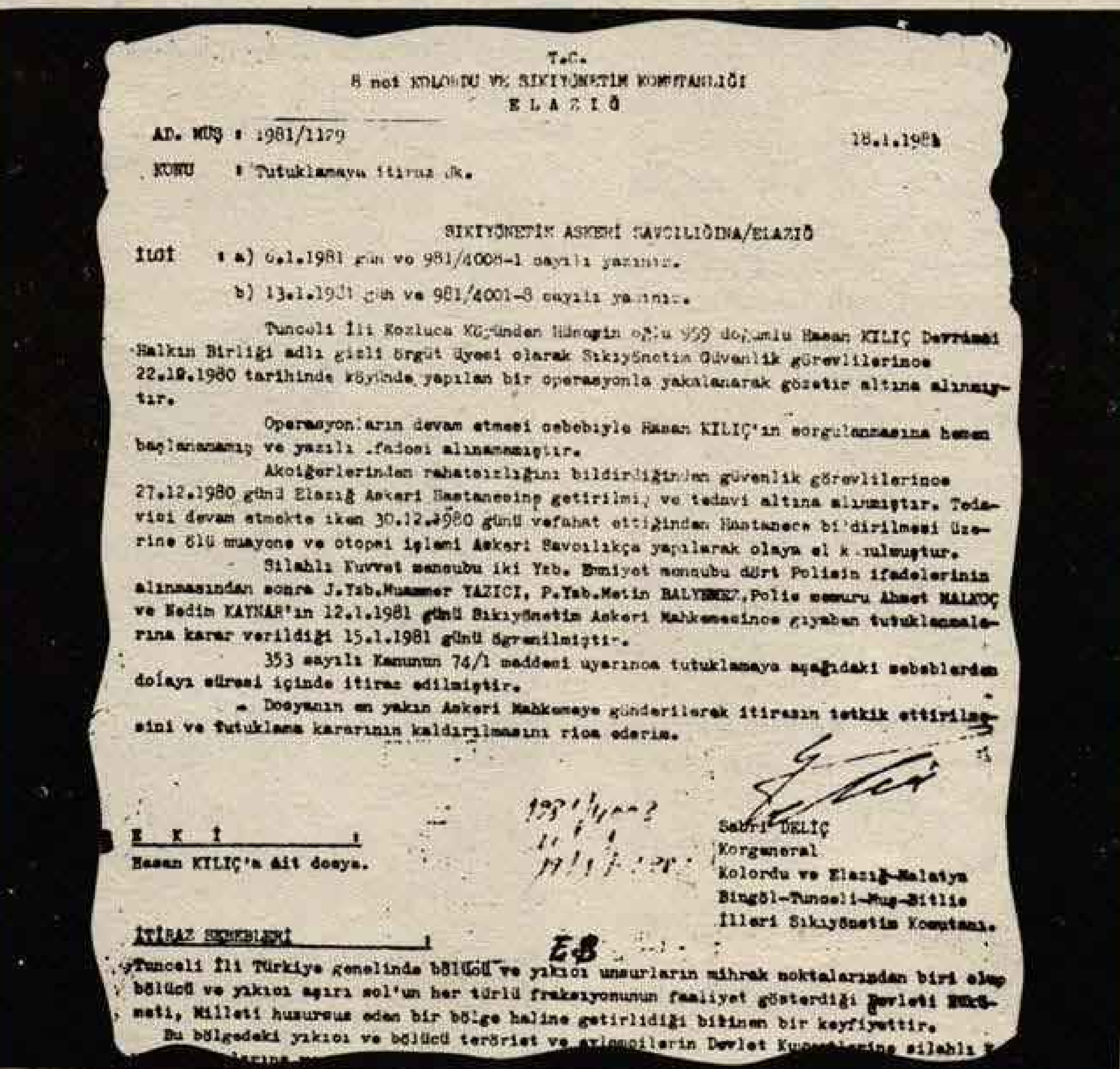
20 Kasım 1980 günü İstanbul Emniyet Müdürlüğünce gözaltına alınan Hayrettin Eren hakkında hiç bir bilgi alınamıyordu. Eren'in ailesinin tüm başvurularına İstanbul Emniyet Müdürlüğü **"burada yok"** yanıtını veriyordu. Eren 1. Şubede kaybolmuştu. Polis kaybettiği (!) yurttaşımızın adını sonunda arananlar listesine koydu.

Eren'in gözaltına alındığı sırada İstanbul Emniyetinde gözaltında bulunanların verdiği bilgilere göre olayın ayrıntıları şöyle:

Hayrettin Eren 20 kasım sabahı, Unkapanında Murat marka otomobilinde giderken İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube ekipleri tarafından alınarak götürüldü. Burada kendisine sürekli işkence yapıldı. Buna karşın Eren örgütsel hiçbir ilişkiyi kabul etmedi. Onunla birlikte gözaltına alınanlar cezaevine gönderildikleri halde Eren ortada görünmüyordu. Bu arada ailesi sık sık Emniyet Müdürlüğüne başvurarak Eren'i soruyordu. Başvurular ya yanıtsız bırakılıyor, yada burada yok karşılığı veriliyordu.

Polis, mart 1981 den sonra tavrını değiştirdi ve emniyete düşenlere Eren' i sormaya başladı. Sorgulamaya alınları kişilere Eren'in resmini göstererek **"Bu kişi nerede?"** diye sözde araştırma yapıyorlardı.

Bu yeni bir taktikti kuşkusuz. Önce işkencede öldürüyorlar, sonra da arananlar listesine koyuyorlardı. Cuntanın kolluk kuvvetleri cinayetlerini örtbas etmenin yeni bir yolunu bulmuştu.

T.C.
8 nci KOLORDU VE SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
E L A Z I Ğ

AD. MÜŞ : 1981/1129 18.1.1981

KONU : Tutuklamaya itiraz Hk.

SIKIYÖNETİM ASKERİ SAVCILIĞINA/ELAZIĞ

İLGİ : a) 6.1.1981 gün ve 981/4008-1 sayılı yazınız.
b) 13.1.1981 gün ve 981/4001-8 sayılı yazınız.

Tunceli İli Kozluca Köyünden Hüseyin oğlu 959 doğumlu Hasan KILIÇ Devrimci Halkın Birliği adlı gizli örgüt üyesi olarak Sıkıyönetim Güvenlik görevlilerince 22.12.1980 tarihinde köyünde yapılan bir operasyonla yakalanarak gözetim altına alınmıştır.

Operasyonların devam etmesi sebebiyle Hasan KILIÇ'ın sorgulanmasına hemen başlanamamış ve yazılı ifadesi alınamamıştır.

Akciğerlerinden rahatsızlığını bildirdiğinden güvenlik görevlilerince 27.12.1980 günü Elazığ Askeri Hastanesine getirilmiş ve tedavi altına alınmıştır. Tedavisi devam etmekte iken 30.12.1980 günü vefat ettiğinden Hastanece bildirilmesi üzerine ölü muayene ve otopsi işlemi Askeri Savcılıkça yapılarak olaya el konulmuştur.

Silahlı Kuvvet mensubu iki Yzb. Emniyet mensubu dört Polisin ifadelerinin alınmasından sonra J.Yzb.Muammer YAZICI, P.Yzb.Metin BALYEMEZ,Polis memuru Ahmet MALKOÇ ve Nedim KAYNAR'ın 12.1.1981 günü Sıkıyönetim Askeri Mahkemesince gıyaben tutuklanmalarına karar verildiği 15.1.1981 günü öğrenilmiştir.

353 sayılı Kanunun 74/1 maddesi uyarınca tutuklamaya aşağıdaki sebeblerden dolayı süresi içinde itiraz edilmiştir.

- Dosyanın en yakın Askeri Mahkemeye gönderilerek itirazın tetkik ettirilmesini ve tutuklama kararının kaldırılmasını rica ederim.

Sabri DELİÇ
Korgeneral
Kolordu ve Elazığ-Malatya
Bingöl-Tunceli-Muş-Bitlis
İlleri Sıkıyönetim Komutanı

E K İ :
Hasan KILIÇ'a ait dosya.

İTİRAZ SEBEBLERİ :

Tunceli İli Türkiye genelinde bölücü ve yıkıcı unsurların mihrak noktalarından biri olup bölücü ve yıkıcı aşırı sol'un her türlü fraksiyonunun faaliyet gösterdiği Devleti Hükümeti, Milleti huzursuz eden bir bölge haline getirildiği bilinen bir keyfiyettir.

Bu bölgedaki yıkıcı ve bölücü terörist ve anarşistlerin Devlet Kuvvetlerine silahlı ...

İĞNEYİ DE ÇUVALDIZI DA

BAŞLARKEN

Demokrat Türkiye'deki yazı denemelerime "Yalancınının Mumu" ile başlamıştım. Bu sayıdan itibaren, gördüğünüz gibi başka bir köşeye taşındım. İki nedeni var bu taşınmanın. Birincisi, "Yalancının Mumu", ayın 30 günü 4 büyük gazetenin 12-16 sayfa dolusu saçıp döktüğü zehirlere, ayda bir defa, 1-2 sayfada panzehir vermeye çalışıyor, sorumluluğu büyük bir sayfa, bir imzanın bu sorumluluğu taşıması zor.

İkincisi ise, benim gönlümde yatan "daha başka şeyleri" yazabilmek arzusu. Türkiye'ye ne yazık ki hala egemen olan Ortaçağ Kalıntısı Parazit sınıflarla ve onların beyin yıkamasıyla savaşmak ne kadar göreyse, gene bu sınıfların bir başka saldırısına karşı savaşmak da o kadar görevdir.. Bu saldırı, henüz yeni yeni uyanmaya başlamış gencecik beyinlere yönelmiş.. Büyük halk kitlelerini yıllar yılı uyuttukları yalanların etkisiz kaldığı anda, başka yöntemleri hareke-te geçiriyorlar: İlerici kavramları saptırmak, karmakarışık etmek, emekçileri, gençleri, şaşırtmak, aydınlarla emekçileri birbirinden koparmak.. Amaç hep aynı: BU SÖMÜRÜ DEVAM ETSİN!.

İşte bu köşede, bu saldırıyla ve ne yazık ki üzerimizde doğurduğu hasarla boğuşmak istiyorum.. Bu iş, biliyorum ki, Egemen sınıfların açık yalanlarıyla boğuşmaktan çok daha güç.. Çünkü ilericilerimiz, demokratlarımız, bir çok saplantıyı-ilericilik gereği-sanarak benimsiyor!. Burjuva ideolojisiyle savaşıyorum sanıyorlar, özellikle Sol Yobazlığı savunurken..

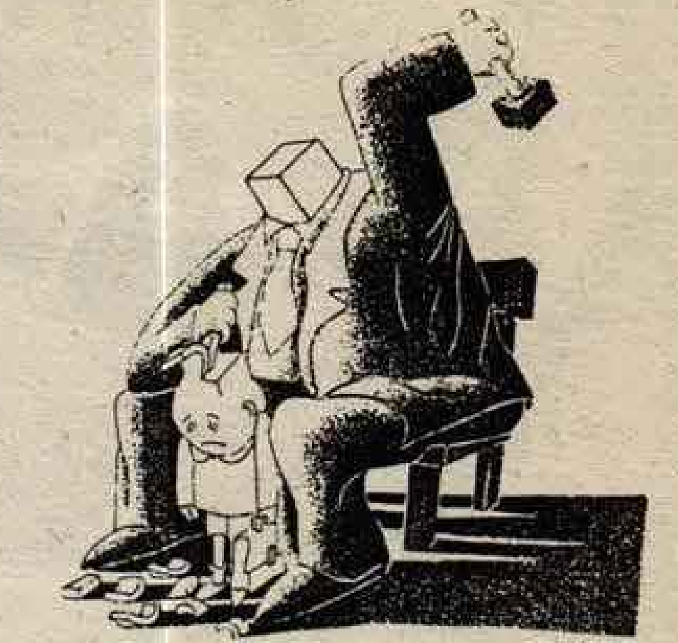
Şimdi diyeceksiniz ki: Sen kendini bütün bunlardan temizlenmiş mi sanıyorsun ki elaleme akıl öğreteceksin?.. Tabii ki hayır!.. Ben de sizlerden biriyim.. Hiç şüphesiz, ben de birçok yanlışı ve saplantıyı taşıyıp farkına bile varmıyorum.. Gene de yazmaktan korkmayacağım." Kolumuzu yen içinde kırmak " kime yarar sağlar ki?.. Yazacağım, eleştirmekten de, eleştirilmekten de korkmayarak..

İğne ve çuvaldız tabii ki acıtacaktır. Ama saplanacağı hedef şu veya bu ideoloji, parti, gurup, fraksiyon değildir. Şimdiden rica ediyorum tüm okurlardan:"Kimleri kastetmiş" diye dedektiflik yapmayalım. Görebildiğim ve eleştirmek istediğim saplantılar " Şunun veya bunun " tekelinde değil!. Mutlaka hepimizde, ama azar azar, ama parça pörçük dağılmış durumda. Bakın, bütün açık yüreklilığimle ve başıma gelebilecekleri bile bile başlıyorum. Bu sütunu okuyacak da aynı içtenlikle çevirirlerse sayfayı, umarım korktuğuma uğramam.. Saygılarımla.

Şanar YURDATAPAN

Hangisi burjuva kültürü hangisi küçük burjuva kültürü hangisi emekçi kültürü

Haydi buyrun bakalım cenaze namazına!.. O kadar arap saçına döndürülmüş bir konu ki bu, yukarıdaki kavramlar arasında doğru bir ayırım yaptığımıza emin olduğumuz anda, bir bakıyoruz hiç ummadığımız bir çıkmaza saplanmışız. Sanırım ilk düştüğümüz çukur "Sekterlik: Yobazlık"oluyor. Bu çok doğal bir şey.. Çocukluğumuzdan beri, yıllar yılı beynimiz belli bir kültürle yoğruluyor, şartlandırılıyoruz.. Sonra günün birinde anlayıveriyoruz ki "Masallar yalan söylüyormuş, antenler de, rotatifler de, şarkılar da, ninniler de".. Öyle acı bir "Aldatılmışlık" hissiki!.. Öyle bir "Kazıklanmış, aptal yerine konmuş" hissediyoruz kendimizi, gözümüzün önünde bütün dünya bulanıveriyor.

Artık hiçbir şeye inanmaz oluyoruz. Bütün doğru bildiklerimizi elimizin tersiyle yıkıp, yeni bir inanç dünyası kurmaya uğraşıyoruz, eğer yıkılmayacak kadar güçlüysek. Ve işte o anda, başka bir tuzak bekliyor bizi: Yobazlık!...

Bu ilk yazımı çok uzatacak değilim. Zaten " Başlarken " bölümü, ister istemez sütunumun yarısını yedi.. Niyetim, bu ilk yazımı, ÇOK ELLE TUTULUR bir dizi soruyla bağlamak, gelecek sayıda hep birlikte tartışmak bu soruların cevaplarını.. Gelişigüzel, ilk aklıma geliveren soruları soracağım. Sanırım günlük hayatımızda hepimiz karşılaşmışızdır bu gibi sorularla. Ya bize sorulmuştur, ya biz başkasına sormuşuzdur. İster eleştiren olalım, ister eleştirilen, mutlaka kafamızın bir köşesine takılmıştır soru ve hiç değilse bir süre kendi kendimizle tartışmışızdır. Haydi gelin, gelecek yazıda hep birlikte tartışalım.

Bu sorulara kendi vicdanınızda verdiğiniz cevapları bana yazın. Bu çağrıya göstereceğiniz ilgi veya ilgisizlik, bize de bu tür tartışmaların gereği olup olmadığını da gösterecek bir yandan. Gerçekten merakla bekliyorum sonucu.. İşte gelişigüzel dizilmiş bir dizi soru:

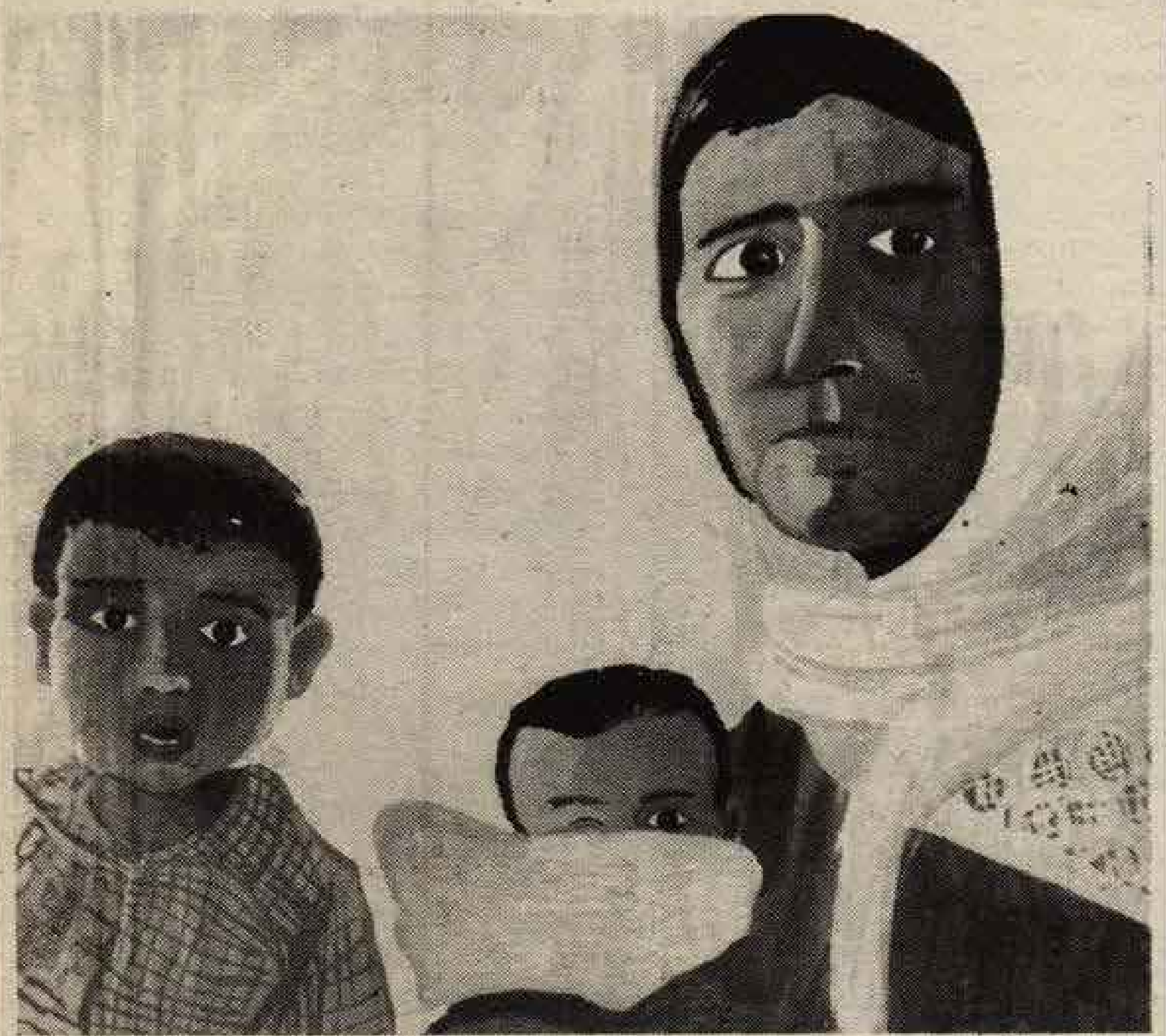
- Şekspir, Volter, Ahmet Mithat Efendi, Yahya Kemal okumak doğru mu değil mi?..
- Leonardo da Vinci, Beethoven, Sokrat, Maksim Gorki hangi sınıfın insanları?.. Bunların eserleri kimin malıdır?
- Bir "Devrimci"ye çiftetelli veya Kasap oyunu oynamak yakışırmı?.. Viski içmesi nasıl bir davranıştır?...
- Hiç aşık oldunuz mu?.. Olduysanız da, olmadıysanız da," Aşık olmayı " ilericilikle bağdaştırıyormusunuz?...
- Şu veya bu nedenle bir Tercüman gazetesi almışsanız, yolda yürürken bu gazeteyi saklamak ihtiyacını duyarmısınız?.. Evetse neden, hayırsa neden?..
- Kızınızın veya kızkardeşinizin bir gençle flört ettiğini öğrendiğinizde açık tepkiniz ne oluyor, içinizden ne geçiyor?..
- Birisi size " Küçük burjuva " dedi mi?.. Veya başka bir saplantıyla suçladı mı?.. Bu durumda ilk verdiğiniz cevap ne oldu?.. (Düşündükten sonra değil ilk anda ne cevap verdiniz?.. Neden ?..)

Soruları daha fazla uzatmayacağım. Şimdi müthiş bir merakla gelecek cevapları bekliyorum. Daha fazlası ve önemlisi, kaç kişi yazmak zahmetine katlanacak, onu daha çok merak ediyorum. Sonucu, gelecek sayı açık açık yazacağım. Gizlemeden, büyütmeden, küçültmeden..

İşkencede Ölenlerimiz

1. İrfan ÇELİK	14.9.1980 İst. Em. Md.
2. Zeki YUMURTACI	18.9.1980 İst. Em. Md.
3. Z. Abidin CEYLAN	24.9.1980 Ank. Em. Md.
4. Şadan GAZETECİ	26.9.1980 İzmit cezaevi
5. Mustafa ÇEVİK	... / ... 1980 ......
6. Ali ÇAKMAKLI	26.9.1980 İst. Em. Md.
7. Ali İNAN	27.9.1980 İst. Em. Md.
8. Hüseyin KARAKUŞ	27.9.1980 İst. Em. Md.
9. A. Hilmi VEZİROĞLU	2.10.1980 Bursa Em. Md.
10. Mehmet CİZRELİ	6.10.1980 MIT Böl. Mer.
11. Hasan Asker ÖZMEN	7.10.1980 Ank. Em. Md.
12. Gülden ERDEM	12.10.1980 Ank. Em. Md.
13. Ekrem EKŞİ	14.10.1980 İst. Em. Md.
14. Ahmet KARLANGAÇ	18.10.1980 İst. Em. Md.
15. Metin AKSOY	21.10.1980 Ağrı Em. Md.
16. Ilhan ERDOST	7.11.1980 Mamak Ask. Cv.
17. Cengiz AKSAKAL	10.11.1980 Artvin MIT Mrz.
18. Ibrahim ESKI	11.11.1980 Ank. Em. Md.
19. Şükrü GEDIK	19.11.1980 Gebze Karakolu
20. Süleyman ÖLMEZ	20.11.1980 Tunceli Em. Md.
21. Mehmet SANI	- 12.1980 Ist. Em. Md.
22. Bir Bayan	7.12.1980 Ist. Em. Md.
23. Ercan KOCA	12.12.1980 Ist. Em. Md.
24. Behçet DINLERER	16.12.1980 Ank. Em. Md.
25. Cengiz	16.12.1980 Sivas Em. Md.
26. Cafer DAGDOGAN	- 12.1980 Adana Em. Md.

Not: Geçen sayımızda yayınladığımız Ibrahim ESKI'nin ölüm tarihi 16.11.1980 yerine 11.11.1980 olacaktır. Düzeltiriz. Yine geçen sayımızda "Işkencede ölenlerimiz" listesinde yeralan Yaşar Okçuoğlu'nun polis tarafından kurşunlanarak öldürüldüğü anlaşılmıştır. Olay şöyle olmuştur: 8 aralık 1981 günü Istanbul Mahmutpaşa camii önünde polis tarafından yakalanan Okçuoğlu, daha sonra yapılan ev tesbitinde kaçmaya çalışırken polis tarafından kurşunlanmış ve 25 aralık'ta kaldırıldığı Taksim Tekyardım hastahanesinde ölmüştür.

"Akdeniz olur gülümseme

YURDUMUZD POSTALLAR Kürt ellerind

● Dayan Diyarbakır Askeri Cezaevinde yatanım, dayan Mamak-taki, Metris Tepe'deki yiğidim. Dayan. Kini sevdana sar da dayan. Dayan az kaldı bahara. Düşmana inat dayan. Düşmana inat gülümse. *"Akdeniz olur gülümse."*

Bahar dolu dizgin gelir Kürt ellerine. Karın zulmundan kurtulan doğa çılgın bir coşkuya Bahar dolu dizgin gelir Kürt ellerine. Karın zulmundan kurtulan doğa çılgın bir coşkuya kapılır. Dağlar sel olur akar. Ovalardan akan dereler günlerce kuşun sesini, kurdun sesini bastırır. Bir coşkudur akar delicesine dereler Murat'a, Dicla'ye, Araz'a. Nevroz boy atar karın altından, şöyle bir silkinir, mor yaprakları arasında sarı süsüyle Kürt gelinine döner. Kar suları azalır ovada. Tarla kuşunun sesi duyulur olur. Dağ taş bezenmeye başlar. Bahardır artık Kürt elleri. Başı karlı dağların eteği gülle nergizle bezenir. Yaban gülü koku salar. Kürt gelinleri, kızları ovalara, dağlara dokülür. Govenkler çekilir dağ eteklerinde. Kızlar çaşır toplar, oğlanlar mantar. Kışla donmuş insan cana gelir, kana gelir, sevdaya gelir. Türkü olur Kürt elleri. Sevdalar kıpırdar, kız kaçırılır, dövüşler başlar. Anlayacağınız dağ, taş, insan kıpırdayan, coşan, kükreyen, gül kokan, ince bir yel gibi esen bir yaşam olur.

Tam iki yıl oldu Kürt elleri bahara hasret. Dicle deli deli akmaz oldu. Murat kar sularına hasret. Nergiz daha uç vermeden ezildi demir kabaralı Amerikan postalları altında. Newroz newrozluğundan utandı, açamaz oldu içi sarılı mor yapraklarını. Küstü newroz. Dağlar boynu bükük iki bahardır. Ağrı ağrılığından utanır, Süphan süphanlığından. Yaslı dururlar iki bahardır. Dağlar tam iki bahardır yiğide hasret.

İKİ BAHARDIR DAĞLAR İŞKENCEDE

Gelinler elleri koyunlarında beklerler gözleri önlerinde. Genç kızlar suskun, namusları Amerikan postallı faşist ordulara tutsak gitmiş, namus pay-u mal. Gelinler kocasız, köyler delikanlısız, yaşlılar çaresizlik içinde. Ve tam iki bahardır Kürt ellerinde bahar yok. Acı var, işkence var, zulum var. Tam iki bahardır dağlar işkencede, köyler baharlı postallar altında inlemekte, çocuklar dipçik korkusunda ürkek, tank sesinden büyümüş gözleriyle babasını aramakta. Babalar hapislerde. Ne zaman döneceği bilinmez Yemen'e giden gibi. Çocuklar şişkin, kaburgaları sayılan karınlarıyla korkunun elinde tutsak.

AĞIT YOK

Zozan altmışını geçti. Şimdi tek başına oturur tek göz damında. Babasını 1925 Şeyh Sait'te öldürdüler, kocasını 1930 da Ağrı' da. Kocasından kalan tek armağan Seyit ise iki yıldır bilinmez bir yerde. Zozan şimdi yalnız. İki koyunu üç keçisi vardı iki yıl önce, şimdi yok. Sattı, parasını otobüslere verdi, trenlere verdi. Çalmadığı kapı kalmadı. **"Bu hapishanede böyle biri yok"** dediler her açılan kapıdan. Şimdi ne iki koyunu var, ne üç keçisi.

Kırıla kırıla geldi 1925'lerden bu güne. Oturur durur tek göz damında. Ağıt yakmaya utanır. Boynu bükük kocasız taze gelinlere bakarda utanır. Her gece kara haberler dolaşır köyü fısıltıyla.

Bu gece gene basacaklarmış köyü."

"Hem bu sefer gelin, kız demeden herkesi doldurup götüreceklermiş cemselerle."

"Zozanın Seyit'i ölmüş işkencede."

"Dün gece dağ köylerini basmışlar."

"Üç kız gelini dağa götürmüş subaylar."

Kara haber yel gibi dolaşır evlerin içini. Tek gözlü damında Zozan'a ulaşır kara haber. Zozan duvaya kaldırır ellerini, yakıştıramaz bu zulmu yaratanına.

ZİLAN'DA YAMAN VURUŞAN BİLİR

Dağ köylerinden Apo Cemil'in oğlunu gözleri önünde kurşuna dizdiler. Tam iki yıldır uyku tutmuyor Apo Cemil'in gözünü. Başını yastığa koyar koymaz oğlu geliyor gözleri önüne. Bir ayağından lastiği düşmüş, yırtık çoraplarından çıkan baş parmağının teki dışarda, gözleri kısılmış, perçemi alnında rüzgarda, sağ kolu başının altında, yüzünün bir yanı kan gölü olan oğlu geliyor gözleri önüne. Uyuyamıyor tam iki bahardır. Ne dua kar ediyor, ne şeyh efsunu. Öyle bakıp duruyor. İhtiyar karısı zorla bir iki lokma ekmek sokuyor dişleri arasından o kadar. Konuşamıyor. Konuşmak isteği duyunca gözleri doluyor, utanıyor, vazgeçiyor konuşmaktan. Oysa bütün köylüler biliyorlar Apo Cemil'in Zilan'da ne yaman vuruştuğunu.

SÖYLEMEDİ KOCASININ YERİNİ

Gelin Şilan çoktan yaslı. Karnındaki tek yavrusunu tam iki yıl önce düşürdü. Ucu kabaralı Amerikan postalı karnına inende anlatılmaz bir acı duydu ve iki gün sonra da düşürdü yavrusunu. Ama gözlerinde bir yiğitlik var, ufak bir pırıltı var her zaman. Söylemedi kocasının yerini.

KÖPEKLER DAĞA KAÇTI

Bundan iki bahar önce köyün köpekleri aman bilmezlerdi. Adam alırlardı at üstünden. Kuyrukları bellerinde çember, dolaşırlardı öyle yiğitçesine. Ama şimdi kuyrukları karınlarının altında, gözleri ürkek, kulakları seste. Tank gürültüleri duyulur duyulmaz kaçıyorlar dağlara. Ve şimdi Kürt dağlarında bir ürkek köpekler dolaşıyor, bir de elleri tomsonlu, ayakları Amerikan postallı askerler.

Bütün köylerin kulakları seste, gözleri yollarda tam iki bahardır. Ama Diyarbakır Askeri Cezaevinden henüz kimse dönmedi geri. Bir yüzbaşı varmış Diyarbakır Cezaeinde: **"Buraya girenin ancak ölüsü çıkar,"** diyormuş. Dediğini de yapıyormuş. Bu iki baharda gerçekten Diyarbakır Askeri Cezaevinden sadece ölü çıkmış. Henüz sağ çıkan yok.

PERÇEMİ HOYRAT YİĞİT

Geçenlerde Mirzo oğlunu görmeye gitmiş oraya. Oranın adını köylüler **"Zulumhane"** koymuşlar. Yolda kurmuş ta kurmuş anlatacaklarını. Bütün köyün malını mülkünü nasıl silaha yatırıp son- radan aldıkları silahları askerlere nasıl teslim ettiğini anlatacakmış, gelinlerin kızların nasıl çırılçıplak edilip köy içinde dolaştırıldığını anlatacakmış. Yaşlıların nasıl falakaya yatırıldığını. Anlatacakmış ki oğlu yılgınlığa düşmesin Zulmhane'de. Yılgınlığa düşmesinde kine bürünsün. Bilirmiş Mirzo zulmun kini ve sevdayı yok edemediğini. İşte bu bizim Mirzo bütün bunları kura kura iki gün de yol gitmiş. İnmiş otobüsten, binmiş otobüse. Varmış Zulumhane'ye. Bir gün de orada beklemiş. Sonunda almışlar görüşe.

Arada tel örgülü küçük bir pencere. Bir baş uzanmış karşıdan. Boynu ince, gözleri yuvasından çıkmış garip yüzlü bir baş. Bakışmışlar bir süre. Mirzo tanımamış oğlunu. Üç dakika geçmeden iri kıllı bir el çekip almış iri güzlü başı küçük pencerenin önünden.

Kemal BURKAY

A AMERİKAN I DOLAŞIR e zulüm var

Baş uzaklaşırken "Babo" diyebilmiş ancak ve de Mirzo bilmiş o zaman kara gözlü, perçemi alnında hoyrat oğlunun bu gözleri yuvasından fırlamış baş olduğunu. Kini kursağında dönmüş, acısı gözlerinde.

SIĞMAZ KİTAPLARA

Seyran iki yıl önce sevdalandı Mahmut'a. Tam iki yıl önce Mahmut okulu bitirip köye döndüğünde. O gün vuruldu. Ne ince dal boyuna vuruldu, ne kara gözlerine, ne de okumuşluğunamvuruldu. Seyran Mahmut'un konuşmasına sevdalandı. Beyaz dişleri arasından süzülüp damlayan, bazan dağların kar suları gibi coşan, kimi zaman da Dicle'nin durgun akışına benzeyen sözlerine vuruldu. Seyran Mahmut'un doğru sözlerine, güzel sözlerine, umut veren

sözlerine vuruldu. Açamadı sevdasını kimselere. Ne arkadaşlarına, ne abisinin karısına. Sır gibi sakladı yüce sevdasını. Sevdası büyüdükçe büyüdü içinde, taşar oldu. Newroz'a anlattı sevdasını, akan suya anlattı, gecelere anlattı, ama insanoğluna anlatamadı nedense. Güzelliği bozulur diye korktu. Namus gibi sakladı sevdasını. Mahmut köylüleri başına toplayıp konuştukça daarttı sevdası. Bundan iki bahar önce bir kara bulutlu gecede köyü bastılar Amerikan postallı askerler. Mahmut vuruştu. Vuruştu mermisi bitinceye kadar. Sonra yakaladılar. Şimdi Zulumhane'de idamını beklemekte. Seyran kitaplara sığdıramıyor bunları. Derelere soruyor, açan güle soruyor, dikenlere soruyor: **"Hiç insanı güzel söz söylüyor diye asarlar mı?"** diye. Çıkamıyor işin içinden. Oysa bütün köyün kızları, gelinleri biliyorlar Seyran'ın Mahmut'a sevdalı olduğunu. Bir de köyün gençleri biliyor Mahmut'un da Seyran'a sevdalandığını. Hatta gençler bir türküye benzer bir şeyler yazdığını da Mahmut'un Seyran üstüne.

"Yüreğim iki şeye vurgun Seyran
Bir sana, bir de yurduma." diye.

KİM BİLİR DAĞIN TAŞIN DİLİNİ

Mehmet Ali bu bahar onbir yaşına bastı. Okuma yazma bilmez. Ömrünce ne okul gördü, ne de adını bildi. Ama Mehmet Ali bir şeyi iyi bilir. Otların dilini, koyun kuzunun dilini. Hele dağları avucunun içinden daha iyi bilir desem yalan olmaz. Bundan iki bahar önce Amerikan postallı askerler Mehmet Ali'yi dağda yakaladılar koyun otlatırken. Aradıklarının adlarını sordular, yerlerini öğrenmek istediler. Mehmet Ali anlamadı dillerini. Mehmet Ali dağın taşın dilini bilir de Türk dilini bilmez. Konuşmaları bir tuhafına gitti, güldü. Dövdüler Mehmet Ali'yi. Ellerinin içi kanadı, ayakları şişiti. Mehmet Ali şaştı kaldı. Bunlar cin diye düşündü. Çünkü bir cinler konuşur bu dilden, diye geçirdi aklından. Mehmet Ali'den yanıt alamayınca bırakıp gittiler askerler. Giderlerken postallarının altını gördü Mehmet Ali. Işıl ışıl parlıyordu kabaralar. Bir de bir acayıp türkü söylüyorlardı Cin dilinde. Korktu Mehmet Ali. Dilleri tutuldu, bayıldı. Köylüler gece buldular Mehmet Ali'yi kurumuş kanlar içinde. Köye getirdiler. İki gün sonra dili açıldı Mehmet Ali' nin. Anlattı:

"Dağı cinler sardı o gün," diye başladı sözüne. **"Ayaklarının altından bir ışık çıkıyordu ki gözlerim kamaştı. Önce dört bir yanımı sardılar, halka oldular. Cin diliyle konuştular benimle. Sonra da dövdüler. Ellerinde acayip makinalar vardı, sesler geliyordu içinden. Sırtlarında acayip silahlar. Önce bir iyi dövdüler beni, sonrada türküleri söyleye söyleye çekip gittiler."**

Mehmet Ali tam iki bahardır evde yatıyor. Uykusunda **"Geliyorlar, geliyorlar,"** diye bağırıyor. Mehmet Ali ne otların dilinden anlıyor, ne koyun kuzunun. Köyde herkes biliyor ayaklarının altı kabaralı cinlerin kimler olduğunu. Bir Mehmet Ali bilmiyor.

YAŞAMAK YASAK

Diyarbakır Askeri Cezaevi kentin dışındadır. Ne büyüklüğü bilinir, ne içinde kaç kişinin bulunduğu. Salho'nun yüz bir yıla hüküm giydiği Diyarbakır kalasından da beterdir bu Zulumhane. Her gece işkence çığlıkları deler geçer duvarları. Ta konca kente ulaşır gecenin sessizliğinde. Çoğunu emziren ana çeker alır memeyi ağzından yavrusunun. Dayanamaz. Herkes dikelir oturur yatağının içinde. Diyarbakır'da geceleri uyunmaz işkence çığlıklarından. Yüzbaşı yemin etmis kimseyi sağ çıkarmamaya. Ne soranları vardır, ne savunanları. Bütün aukatları hapislerdedir Kürt ellerinin. Doktorları, aydınları işkençededir. Çığlıkları duvarları deler de geçer. Ama ne bir soran çıkar, ne bir arayan. Yüzbaşı'da şiştikçe şişer, cesaret gelir kahpe yüreğine. Ve işkenceye başlar sabahtan ertesi sabaha kadar. Kahvaltı öncesi coplatma, iki kaşık su çorba diye kahvaltı yerine. Kahvaltı sonrası iki saat yerde sürünme. Öğleden sonra hücre ve marş. Gece boyu marş ve falaka. Yemek yasak. Sigara ve çay kantinden alırsan serbest. Onu da içmeye vakit bulursan.

Her gün bir iki ölü. Mahkemelerde savunma yapmak yasak. Savunma yaparsa ardı işkence ve ölüm. İki ay boklu su doldurulmuş hücrelerde yat, kalk. Banyo yasak.

Üç gün ayaktan asılma. Bu Zulumhane'nin günlük işleyişi.

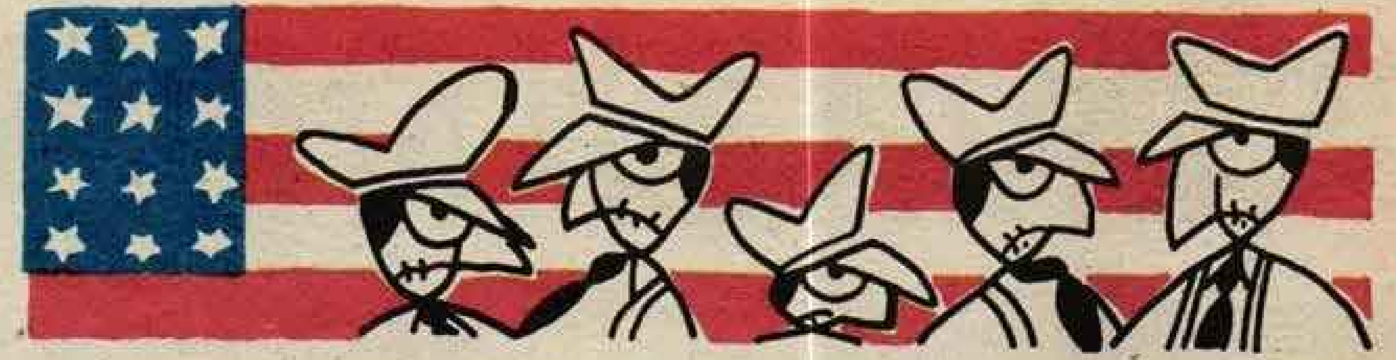
ÖLENCEK DESTAN OLACAK

Kürt dağları ne zulüm gördü bilir misiniz? Köylerin çoluk çocuk denmeyip derelerde kurşuna dizildiğini gördü. Çivili bombalar gördü o dağlar. Zulüm envai çeşidini gördü. Ama eğilmedi. Yas tuttu ömrünce. Dicle neden dilsiz akar? Murat neden sessiz bir kindir? Bilir misin? Ama Murat'a. Dicle'de çok iyi bilir günler boyu kan aktığını. Unutmaz.

Bir gün Kürt ellerine de bahar gelir, gelecek. Ağrı, Karacadağ, Süphan atacak yası başından. Newroz newroz açacak, yaban gülü koku salacak. Mu rat türküler gibi kaynayacak, Dicle coşacak. Mehmet Ali dile gelecek. Gene bilecek otların dilini, koyun kuzunun dilini. Dağlarında cinsiz dolaşacak, korkusuz. Acılar üstüne, umut üstüne, güzel üstüne türküler söylenecek, ağıtlar yakılacak. Dağları için, yurdu için Mahmutlar ölümsüzlüğe kavuşacak, bir destan olacak Kürt ellerinde.

Şimdi/ çiçek açtı
Sungurluda bademler
erik ağaçlarına
üzüm asmalarına
kayısılara/ düşen/ günışığı
senin de hücrene
düşermi bilmem
Uzaklarda
çıplak tepeleri dağların
vermişler/ taşını/ toprağımı
yağmur sularına
tanıktırlar
nice yiğitliklere
nice kavgalara
açlığımıza ve
susuzluğumuza
her akşam/ evlerine
bir traktör dolusu
yorgunluk götüren/ köylülerin iz
tanıktırlar/
neden mapuslara düştüğümüze
simdi
çiçek açtı
Sungurlu'da bademler
madımaklara/kızamıklara
düşen/ günışığı
senin de hücrene
düşermi bilmem

Can YOKSUL

İşkenceciler

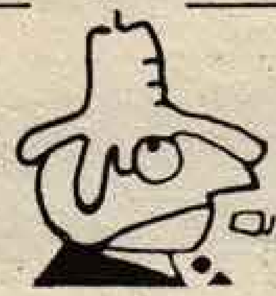
1. Ünal ERKAN — Ankara Emniyet Müdürü
2. Ülke MET — Ank. Em. Md. 1. Şubede müdür DAL grubundan
3. Kemal YAZICIOĞLU — Ank. Em. Md. 1. Şubede Em. Amiri DAL grubundan
4. Azmi DERİN — Ank. Em. Md. 1. Şube Md. DAL grubu
5. Mustafa HASKIRIŞ — Ank. Em. Md. 1. Şubede komser
6. Enver GÖKTÜRK — Ank. Em. Md. 1. Şubede komser muavini
7. Ali AKAN — Ank. Em. Md. muavini
8. Mustafa ÖNER — Ank. Em. Md. 1. Şubede komiser muavini
9. Davut BUÇAK — Ank. Em. Md. 1. Şubede polis DAL grubu
10. Yusuf KÖKEN — Ank. Em. Md. 1. Şubede polis DAL grubu
11. Tugay TUĞRAK — Ank. Em. Md. 1. Şubede polis DAL grubu
12. Mehmet KOÇ — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis (DAL)
13. Rıfat .... — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis (DAL)
14. Bünyamin .... — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis (DAL)
15. Hamdi AKDI — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis (DAL)
16. Bekir PULLU — Ank. Em. Md. 1.Şb. polis (DAL)
17. Hasan ALATAŞ — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis (DAL)
18. Harun BOZOKLUOGLU — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis (DAL)
19. Muzaffer ALTINTAŞ — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis
20. Erol AYTEKIN — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis
21. Bilal SAY — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis
22. Mustafa SEDA — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis
23. Kenan AVCI — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis
24. Cafer ÇAMLI — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis
25. Kemal KÖKER — Ank. Em. Md. 1 Şb. polis

Güneş bir yara gibi açılmış gökte
akıyor kanı
Uçak alanı.
Karşılayıcılar, eller göbekte:
coplar, cipler
hapishane duvarları, karakollar
ve darağacında sallanan ipler
ve siviller göze görünmez
ve bir çocuk işkenceye
dayanamadı
attı kendini emniyette üçüncü
kattan
Ve işte Emniyet Müdürü Bey
uçaktan iniyor
Amerikadan dönüyorlar
mesleki tetkikattan.
incelediler uyku uyutmamak
usullerini
ve memnun kaldılar pek
hayalara bağlanan elektrodtan
ve bizdeki tabutlukların üstüne
bir de konferans vererek
açıkladılar faydalarını
koltuk altlarına kaynar yumurta
koymanın
boyun derisini kibritle ince ince
yakıp soymanın...
Emniyet Müdürü Bey uçaktan
iniyorlar
Amerikadan dönüyorlar
ve coplar, cipler
ve darağaçlarında sallanan ipler
üstad döndü diye seviniyorlar..

Yıl 1959. Nazım HİKMET

YALANCININ MUMU

Antenler yalan söylüyorsa
Yalan söylüyorsa rotatifler

Olsa olsa yatsıya kadar söyler.

"CANES" festivali büyük ödülünü "YOL" kazandı Pekiyi, kim kaybetti?

Asıl kaybeden susuyor, ama kiralık kalemler konuşuyor

Çıldırdılar, çıldırılar !... 'Cannes' film festivalinde büyük ödülü Yunan filmci Kosta Garuas'la birlikte Yılmaz Güney'in 'YOL' filminin kazandığı haberi bomba gibi patladı.

bru Mutlu, henüz "baba" deme-
in zevkini tadamamış, küçücük
aşta yetim kalmıştı.

Yılmaz Güney, mâsum bir hakimi öldürmüştü...

HABER MERKEZİ

Kanlı bir yol takip ederek Altın Palmiye ödülünü alan katil Yılmaz Güney, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde zaferini kutlarken, olayın kurbanı olan ş refli Türk Hâkimi Safa Mutlu'nu kemikleri sızlamaya devam ed

(Devamı Sa: 13 Sü: 8

Aslan basınımız, kapana sıkışmış fare gibi çırpınmaya, bu uluslararası başarıyı gölgelemek için çareler aramaya koyuldu. Önce köhnemiş usullerle saldırdılar. Okuyucunun merhametini tahrik ederek...

Allahtan, daha bunamadık ta, olayı hatırlıyoruz. 'Safa Mutlu' hiç de bu yazıda anlatıldığı gibi 'Masum Türk Hakimi' değildi. Apaçık Faşistti, bu BİR... Olay akşamı kafayı çekip herkesin içinde Yılmaz'a ve karısına ana - avrat sövüp onu kışkırtmaya çalışmıştı, bu iki... Yargıca kimin ateş ettiğinin tek tanığı vardı: Bayan MUTLU... Sonradan ilk ifadesini reddetmiş, 'Kimin ateş ettiğini görmemiştim, baski altında yalan söyledim' diyerek ortalığı bir birine katmıştı, bu da üç ! Şimdi bir soru: Ölen Yılmaz olsaydı, onun oğlunun resmini basarlar mıydı ?..

Cevap: Sabahhattın Ali' nın yetim kızının resmini bastılar mı ?

Evet, bir yandan köhnemiş usullerle saldırırken öte yandan bunların yetersiz kalacağını bildiklerinden 'daha ince' kalemler de devreye girdiler...

Bir zamanlar 'Cumhuriyet' teki dış politika yazılarıyla ve İsmail Cem TRT'sindeki çalışmalarıyla 'Demokrat' bilinen Mehmet Barlas, Milliyet'teki başyazısında - 12 Eylül'den bu yana transfer olduğu sınıfa hizmette kusur etmeyerek - daha ince bir kara çalıyordu bu büyük başarıya:

BUGÜN

MEHMET BARLAS

Yılmaz Güney ve «Yol»

OLAYLARI değerlendirmenin çok zorlaştığı durumlar vardır... Birbiri ile ilgili ve ilgisiz çok değişik olgular, bazen aynı nok-

Acaba olağanüstü koşullar olmasa, bu ödülü verirler miydi ?

Nazlı Ilıcak'ın yazısı bir harika !.. Ve doğru söylüyor. Şöyle demiş,

Aramızdan biri (!) NAZLI ILICAK

Yılmaz Güney'in "Yol" filmi, Cannes Film Festivalinde birincilik ödülünü aldı. Ortada bir ideolojik tavır olduğunu bilmeseydik, "aramızdan" biri-

bile tarafından mahkûm edildiğini söğiştir. Gerçi, Fransa'ya nota ver- mi mesele halka yansımamıştır. Cannes'daki jüri üyelerinin büyük

'İçimizden biri' bu büyük ödülü kazandı diye sevinmemiz gerekirdi. Ama Yılmaz Güney'e 'İçimizden Biri' diyebilir miyiz ?.. Tabii HAYIR. Nazlı abla.. O 'sizin' değil. 'Bizim' içimizden biridir.

SİZE EMANET ...

Sevgili dostlar,

'YALANCININ MUMU' sayfasında artık bir kişinin imzası olmayacak... Sakın yanlış anlaşılmasın. Gazeteden değil, sadece bu sayfadan taşınıyorum. Demokrat Türkiye'ye eskisinden daha çok katkıda bulunmak bana mutluluk verecek.

'YALANCININ MUMU'nu ise artık daha kollektif bir çabayla, hep birlikte hazırlayacağız. Bu sayfa, sizin de katkınızla, daha güzel daha doyurucu olacaktır. İlk sayıdan bu yana, olumlu - olumsuz tüm eleştirilerinize teşekkür borçluyuz. Zaten bu eleştirilerin sustuğu an, o sayfayı yırtıp atmak gerekir.

'Yatsıya' kadar, tüm Yalancı Mumlarını söndürene kadar.

Şanar Yurdatapan

ALLAHIN BELÂSI !...
ATACAK ÇAMUR DA KALMADI Kİ ...
ACABA "HOMOSEKSÜL" Mİ DESEK ?..

Mini yorum

Bu sayfada yorum komalı mı, konmamalı mı ? Bu konuda iki ayrı görüş var:

1.) Konmalı. Üstelik, Türk basınının yalanlarının altında hangi SINIFIN çıkarlarının yattığı anlatılmalı yoksa bu sayfa amaca ulaşmaz.

2.) Konmamalı. Çelişki apaçık gösterilmeli. Okuyucu kendi sonucunu çıkarsın.

Bu defa, ortaya bir kaç soru atıp aradan çekiliyoruz:

Sorular:

1.) Avrupa'da en ünlü Film şenliği hangisidir ?
   a) Berlin, b) Locarno, c) Cannes
2.) Başka bir sanatçımız Cannes büyük ödülünü kazansa ne olurdu ?
   a) Türkiye'ye iadesi istenirdi,
   b) Jüri iltimas yaptı' denirdi,
   c) 'Asil kanlı Türk Sanatçısı' diye göklere çıkartılırdı.
3.) Yılmaz Güney'e neden saldırıyorlar ?
   a) Göz rengini beğenmiyorlar.
   b) Kötü sanatçı da ondan.
   c) Bu bir SINIF meselesi. Yılmaz Emekçilerin sanatçısı, gazeteler patronların emrinde.

Yardım sevaptır
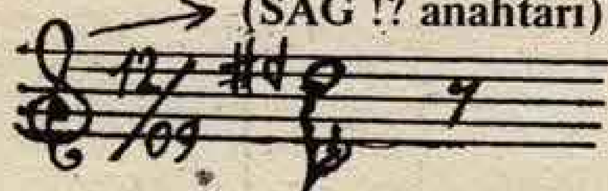
- 'Yılmaz Güney'in iadesi için Yunanistan'a nota verdik.
- Hayır, hayır Fransa'ya verdik.
- İkisine de verdik.
- İsviçre üzülmüş, ona da verelim...

Böyle zırvalayıp durdu Hariciyemiz...

Oysa bizim pratik bir önerimiz var: Yanda görülen notayı teksir edip bütün devletlere birer tane yollasınlar, bitsin gitsin bu iş... Bari şerefiniz kurtulur !...

Nota örneği:

Aşağı Slobovya Dış İşleri Bakanlığına

Vatan haini solcu adi suçlu ve Interpol tarafından aranan ama her nasılsa 'Cannes' da herkesin gözü önünde bile bulunamayan Yılmaz Güney, ola ki sizin ordan geçerse, hemen kulağından tutup bize geri iade edin. Yoksa size daha sert bir nota veririz, kalbiniz kırılır.

Cunta Hariciyesi ...

SENDİKALAR ve POLİTİKA

Arif GELEN

Geçen ay içinde, bizleri ilgilendiren iki sendika üst örgütünün genel kongreleri yapıldı: Biri Berlin'de DGB (Alman Sendikalar Birliği), öteki Ankara'da Türk-iş (Türkiye İşçi sendikaları Konfederasyonu) kongresi. Önce ikincisinden kısaca söz etmek gerekirse, bir hiç için iki yılda bir esen bir gürültü demekle yetinilebilir. En başta dünya işçi örgütlerince sendika diye tanınmayan ve bu yüzden kongresine bile hiçbir yabancı sendikacının gözlemci yada konuk olarak katılılmaya yanaşmadığı Türk-İş, bırakalım şimdiki olağanüstü koşulları, normal zamanlarda da işverenlerin karşısında bir işçi temsilcisi de varmış göstermeliğinden başka anlam taşımamıştır.

Örgütün yöneticiliğine seçilenler, işçilerin ücretlerinden kesilen paralarla kene gibi yaşayan sendika ağalarından başka bir şey değildirler. Bu özellikleriyle, Türk işçisinin gerçek anlamda örgütlenmesini önleyen ve işçinin sömürülmesine yardımcılık eden işveren ortaklarıdırlar. Bugünkü Türk hükümetinde işverenlerin temsilcisi olarak ekonomiyi yöneten bir bakanın yandaşı ve yardımcısı da gene bu Türk-İ'in başındaki sendika ağalarından biridir.

Yeni DGB Genel Başkanı Ernst Breit

Berlin'de yapılan DGB Genel Kurul toplantısında delegeler toplu halde

DGB'NİN GÜCÜ

DGB' nin Berlin kongresinde, Federal Almanya'nın bütün siyasal partilerinin önde gelenleri hazır bulundu. Ülkenin sendikalarının siyasal sistemin bölünmez bir parçası olduğu konusunda tam bir görüş birliği vardı. Böylece DGB, siyasal yönden gördüğü saygınlığın en üst noktasına çıkmış oldu.

Buna karşılık kongrede sendikacılar, şimdiki iktidarın ilk yıllarından bu yana hükümet politikasına karşıt bir tutum almanın en zorunlu bir durum haline geldiği konusunda da görüş birliğindeydiler. Ayrıca, Federal Almanya'nın kuruluşundan bu yana ilk kez, çalışanların çıkarlarının sendikalar tarafındantemsil edilmesine ilişkin kuşkular en geniş ölçüde ileri sürüldü. Çünkü bugüne kadar sendikalar düzenin korunmasında baş rolü alan, hükümet politikasının işlemesinde hükümet ortağı gibi bir rol alan politikalar izlemişlerdi. Örneğin, bu yılki ekonomik politikada hükümetin uygulamakta olduğu tasarruf önlemlerini göz önüne alarak en düşük ücret zamlarına bunun için razı olunmuştu. Gerçi, görevden ayrılan DGB Başkanı Vetter, "sendikalar üçüncü koalisyon ortağı yada dördüncü parti değildir", diyordu ama, Başbakan Schmidt'in DGB'yi bir koalisyon ortağı gibi gördüğü de bir gerçekti. Hiç yadsınamaz ki, Federal Almanya'da sermaye ile emek arasındaki bağ, başka hiçbir ülkede böylesine güçlü değildir. Bunun için, işyerleri sendika ödentilerini toplar, işçi temsilcilikleri ile firma yöneticileri ortak görüşmeler yaparlar, sendikalarla işveren temsilcileri sık sık bir masaya otururlar ve özellikle ekonomik kriz anlarında herkes sendikalara iyice yanaşır.

Oysa buhran zamanlarında daha çok kendini göstermek sendikalar için bir gereksinmedir. Nitekim Berlin'de sendikacılar, böyle zamanların işverenler tarafından yararlanma fırsatı sayıldığından, ücretlerin düşük tutulduğundan, işçilere baskı olduğundan, gerektiği kadar güce sahip olmayan işçilerin işten atıldığından ve firmaların yaptığı sosyal yardımların yok edildiğinden uzun uzun yakındılar.

IG-Metall delegelerinden Franz Steinkühler bunu şöyle dile getirdi: "Çalışanların ve sendikaların ne ölçüde geri itildiği, amacı ortadan kaldırmaksızın, yani iç barışı bozmaksızın sosyal devleti ortadan kaldırmaya ne ölçüde girişilebileceği bugün çok iyi anlaşılmaktadır. "Anlaşılıyor ki, işsizliğin yükseldiği şu buhran zamanlarında, bir yandan düzen koruyucu, öte yandan da karşı güç olmak sendikalar için dayanılması zor bir çelişki haline gelmiştir. Bu konuda IG-Metall Başkanı Loderer kongrede şöyle dedi: "Politika ile olan köprüyü atmamak gerekir. Şu nokta yeterince belirtilmemiştir ki, bizler üyelerimizin çıkarlarına ihanet etmek için değil, onları savunmak için politika yapıyoruz."

YİTRİRİLEN İNANÇ

17 sendikanın oluşturduğu, sekiz milyon üyesi olan DGB'nin durgun, hareketsiz, bürokratik ve ast-üst ilişkili bir kuruluş olduğunu Berlin'deki kongreye katılan beşyüz delege iyice sezdi. Ancak delegelerin buna karşı ses çıkarmaması, örgüte karşı duyduğu güvenden çok bir bıkkınlığın sonucu diye yorumlandı. Çünkü şimdiye kadar yapılan eleştirilerden, bunlara karşı yapılan savunmalardan dolayı herkese bir bıkkınlık gelmişti. Bundan da dikkati çekici olan taraf, üst yöneticilere karşı yapılan suçlamaları olduğu gibi kabullenme eğilimiydi. Bu da, örgütün birliğine olan inancın sönmüş olduğunu gösteriyordu.

Bu noktada, en keskin konular üzerindeki tartışmalarda bile bir şey değişmedi. DGB'nin ekonomik kuruluşları konusunda yapılan tartışmalar sırasında delegelerin isteksizliği daha açıkça kendini gösterdi.

Bunun altında derin bir öfke yatıyordu. Sendikaların üyeleri özellikle son zamanlarda üst yöneticilere ve izledikleri politikaya karşı büyük öfke duyuyorlardı. Orta derecedeki yöneticiler üyeleri yatıştırmak için büyük çaba harcamışlardı. Üyelerin yitirdikleri çok şey vardı: İşçi temsilcilerine karşı duyulan manevi bağ, örgüte olan güven ve ortak amaçlara olan inanç.

Bu genel eksikliğe karşı kongre bir şey getirmedi. Son olaylar, bazı kişiler için, sendikaların sorunlarını kendi güçleri ile çözmeyi başaramıyacaklarının bir kanıtı olarak yorumlandı. Yeni bir başlangıç için gerekli dürtüyü, sendikaların üzerinde durması gereken önemli bir konuyu kongre ortaya koymayı başaramadı. Servet birikimi, çalışma saatlarının kısaltılması ve işsizlikle savaşım konusunda DGB'nin tüm söyledikleri hep sözde kalmış, bir adım ileriye bile gidilmemişti. Kongre, bu konularda da yeni bir şey getirmeden sona erdi.

İhracatçılar bir yandan kârda bir yandan yakınıyorlar

Alman ihracatçıları yıllardır durmadan yakınıyorlar, ihracatın nerdeyse duracağı korkusunu sürekli yayarlar. En büvük yakınmaları da, ücretlerin başka ülkelere göre yüksek olması, bu yüzden yabancı rakipleriyle baş edememeleridir. Ayrıca, başka hükümetlerin ekonomiye yaptığı yardımdan çok az bir ölçüde Bonn hükümetinin şirketlere yardımda bulunduğunu öne sürerler. Ancak bu yakınmaların temeline inildiği hiçbir esasa dayandırılmadıkları anlaşılır.

Bunun başlıca kanıtı, ihracatın geçen yılki durumudur. Yalnız 1981 yılında Alman ihracatçıları 100 milyon markın üstünde 23 büyük sipariş aldılar. 1982 de bu siparişlerin bir kat daha artacağı hesaplanıyor. Dışardan gelen siparişlerin değeri %45 artarak yirmi milyar marka ulaştı.

Alman ihracatçıların başlıca müşterilerini Arap ülkeleri oluşturuyor. Geçen yıl Libya 3,1 milyar, Irak 2,8 milyar mark siparişle yatırım mallarında baş müşteri oldular. Büyük bir müşteri olarak İran'ı yitirdiler ama, yitirdiklerinden daha fazlasını başka yerde buldular. Geçmiş yıllarda en büyük siparişi 350 milyon mark olan Irak, daha sonraları önemli müşterileri arasına girdi.

Yatırım malları ihracatçıları arasında en önemli yerlerden birini Gute-Hoffnungs-Hütte firması alıyor. Uluslararası piyasada büyük bir rekabet Bir devlet kuruluşu olan Hermes Sigorta şirketi, firmaların yabancı şirketlere açtığı ihracat kredilerini sigorta ederek bir güven sağlıyor. Özellikle büyük tesisler ihraç eden şirketler, ihracattan sağladıkları başarının, Hermes şirketinin kredi politikasının bir sonucu olduğunu açıkça söylüyorlar. Bu da dönüp dolaşıp vergi ödeyen kişilerin kesesine dayanıyor.

İran'daki son devrimden önce tesis ihraç etmekte olan şirketler, siparişlerin yarıda kalması yüzünden büyük zararlara uğrayacaklardı. Onların bu zararları Hermes sigortası tarafından karşılanınca şirketlerin hiç zararı olmadı. Zarar vergilerden sağlanan para olmasına rağmen, geçen yıl bu firmanın aldığı ek dış siparişler 4,5 milyar markı buldu. Rekabette kazanmış olmanın sırrı ise, büyük tesislerin yapımında Alman firmalarının öteden beri dünya piyasasında tanınmış olmasıdır. Bunun yanında daha önemli bir nokta var. Bazı ülkeler, en başta Sovyetler Birliği, bir kısım Federal Alman firmalarının teknolojisinden vazgeçemez durumda bulunuyorlar. Geçmiş yıllarda alınan yatırım malları ve bunlarla yapılan tesisler, teknolojik bağımlılığı sağlamış bulunuyor.

Alman ihracatçılarının rekabet gücünün fazla oluşu, devletçe sağlanan ihracat garantilerinden ileri geliyor. ile karşılandı. Böylece, ihracatçıların başarılarının kendi marifetleri olmadığı, çalışanların vergisi ile bu başarının sağlandığı ortaya çıkıyor.

Son yıllarda ihracat işlemlerinin petrol ihraç eden ülkelere kayması, bu ülkelerin de petrol gelirlerinde şimdi azalmalar ortaya çıkması, ihracat rizikolarını arttırdı. Ama Alman ihracatçısı arkasında bir destek olduğunu bildiği için işine güvenle bakıyor. Irak'ın açtığı son savaş yüzünden gelirlerinin azalması, bu ülkeden alınan siparişlerin bir kısmını şimdiden tehlikeye sokmuştur. Bu durumda devlet yardımı olmasaydı, ihracatçıların ortadoğu pazarını çoktan terketmiş olması gerekirdi. Bu pazarla birlikte Sovyetler Birliği, Alman ihracatı için ileriki yıllarda da büyük bir destek olacak.

Alman ekonomisinin gittikçe ihracata daha bağımlı hale gelmesi iç piyasanın durgunlaşmasından ileri geliyor. Yapılan hesaplara göre, ihracattaki artış olmasaydı, işsizlerin sayısı çok daha yüksek olacaktı. Aşağıdaki tablo bu durumu daha iyi açıklıyor:

Büyük tesisler için gelen siparişler
(milyon mark olarak)

	1981	1980	1979
İçerden	5 850	6 584	6 594
Dışardan	19 886	13 723	12 604

DGB kongresinde Türkiyeli işçilere eşit haklar ve seçim hakkı isteyen önergeler reddedildi

12. DGB Genel kurulunda Türkiyelilerle ilgili karara bağlanması istenen 19 önerge verildi. Bunlardan 9'u yabancı düşmanlığına karşı alınması gereken bir takım önlemleri içeriyordu. Dördü Türkiye'de işçi sendikalarına DİSK yöneticilerine uygulanan baskıları kınıyordu. Öteki altı önerge de seçim hakkının verilmesi, yabancı gençlerin sosyal durumlarının düzeltilmesi ve eğitim sorunlarının ele alınmasını öneriyordu.

DGB Genel Kurulu Türkiye'de uygulanan baskıları kınayan dört önergeden ikisini kabul etti, seçim hakkı ve eşit haklar verilmesi istenen önergeleri ise reddetti.

Yabancıların ekonomik ve sosyal durumlarının düzeltilmesini amaçlayan önergelerin DGB Genel Kurulunda reddedilmesi demokratik kamuoyunu hayal kırıklığına uğratmıştır.

Para değerleri nasıl düştü

PARA DEĞRLERİ NASIL DÜŞTÜ?

Batılı ülkelerde en sağlam paralar İsviçre frangı ile Alman markıdır. Son yıllarda bu paralar bile değerlerinden birşeyler yitirdi. Birçok ülkede para değerinin düşmesi ekonomik gelişmeyi sıfır düzeyine indirdi. Buna paralel olarak da insanların yaşama düzeyinde duraklama oldu. Bazı ülkelerde bu duraklama, bir noktadan sonra gerileme niteliğini aldı. Böylece insanlar her yıl biraz daha sıkıntılı günler yaşama, alıştıklarından da vazgeçme zorunluğuna katlanma durumu ile karşılaştılar.

Bir ülkenin parasının değeri nekadar çok düşmüşse, o ülkede sefalet ve yoksulluk öylesine artmış demektir. Bir Alman ekonomi dergisi, 1975 ile 1982 yılları arasında Batı Avrupa ülkelerinde hangi paraların hangi ölçüde düştüğünü, ekonomik sıkıntıların hangi oranlara ulaştığını hesaplamış. Aşağıda verdiğimiz bu hesaba, Türk kaynaklarından sağlanan bilgilerle, Türk parasında bu dönem içinde meydana gelen düşmeyi, öteki ülkelerle bir karşılaştırma olanağı sağlasın diye buna ekledik.

Fiyat artışları yüzünden para değerinde 1975-1982 döneminde meydana gelen düşüşlerin oranı, yüzde olarak:

İsviçre 19, Federal Almanya 25, Avusturya 31, Japonya 32, Hollanda 33, Belçika 35, Danimarka 49, İsveç 49, Fransa 51, İngiltere 57, İrlanda 61, İtalya 65, İspanya 66, Yunanistan 67, Portekiz 73, Türkiye 400.

Devlet yardımı olmadan yaşayamayan şirketler

Kapitalist sistemde devletin büyük şirketleri para yardımı ile ayakta tutması vazgeçilmez bir uygulama biçimi oldu. Büyük elektronik firması AEG'yi, devletten yardım almadan yıkımdan kurtarmak için bankaların yaptığı girişim bir sonuç vermedi. Şirketi kurtarmak için şimdi Bonn hükümetinin yardımı bekleniyor.

Büyük bankaların, ayrıca da büyük sanayi şirketlerinin ve sigorta şirketlerinin sürekli olarak açtıkları krediler 1980 yılından bu yana 1,5 milyarı geçtiği halde AEG zarar etmekten kurtulamadı. Zarar kaynakları gücünden bir şey yitirmediği için şirket, zaten küçülmüş olan kendi sermayesini biraz daha yedi. Son iki yıl içinde 15 milyar satışa karşılık zarar 1,3 milyar markı buldu. Bu yıl da bu açığa 500 milyon mark daha ekleneceği tahmin ediliyor.

Federal hükümet yetkilileri, 120 bin işçi çalıştıran AEG'deki iş yerlerinin korunması için hazırlanan bir planın uygulanmasından sonra gerekli para yardımını vermeyi düşünüyorlar. Bu plan gereğince AEG birbirinden bağımsız üç parçaya bölünecek:

— 1,7 milyar mark satışı olan ve onbin kişiyi çalıştıran televizyon firması Telefunken;

— 3 milyar mark satışı olan ve 22 bin kişi çalıştıran, çamaşır makinası, buz dolabı, bulaşık makinası ve ocak yapımcısı firmalar;

— On milyar marktan fazla satışı olan ve 87 bin kişi çalıştıran öteki AEG firmalari (tesis yapımı, naberleşme tekniği, motor üretimi alanları ile büro makinaları yapan Olympia firması).

Bu yeni düzenleme ile, en çok zarar eden Telefunken firması tek başına kalacak, bunun yanında da ev âletleri yapan firmalarda bazı işletmeler kapatılacak, bir kısım çalışanların işlerine son verilecek ve böylece firmaların sağlığa kavuşması sağlanacak. talihli durumda sayılan firmalar, yatırım malları yapanlar. Bu firmaların daha güçlü duruma getirilmesi için bunlara daha büyük firmalardan ortaklar da aranıyor.

Uluslararası Af Örgütü sığınmacılar sorumlusu Grens:

“Yeni yasadan Türkiyeli sığınmacılar büyük zarar görecektir

● *Federal konseyin önerdiği yeni yasa, yabancılar polisi ve sınır koruma kuvvetlerine karar yetkisi veriyor*

● *Politik sığınmacılarla ilgili sert önlemlerin arkasında uluslararası çıkarlar ve yabancı düşmanlığı yatıyor*

Politik sığınma yasasında yapılması düşünülen değişikliklerle ilgili olarak Uluslararası Af Örgütünün Federal Almanya politik sığınma uzmanı Wolfgang Grens Demokrat Türkiye'nin sorularını yanıtladı.

DEMOKRAT TÜRKİE - *Bilindiği gibi, varolan iltica yasasında yapılması düşünülen değişiklikler, son günlerde siyasi partilerin, parlamento ve eyaletler meclisinin çok uğraştığı konulardan biri durumunda... Önerilerin farklılığına karşın, herkesin birleştiği nokta yasanın şu ya da bu biçimde sertleştirilmesi yolunda... Yasa ile ilgili değişiklik önerileri hangileridir, bu konuda son gelişmeler nelerdir ?*

Grens - Federal Parlamento 14 Mayısta hükümet partileri SPD ve FDP tarafından önerilen iltica yasası ile ilgili değişiklik önergesini kabul etmişti. Oylamada muhalefet partileri karşı oy kullanmışlardı. Yasa tasarısı daha sonra Eyaletler Meclisi'ne geldi. Ama Eyaletler Meclisi'nde muhalefet partileri çoğunluğu oluşturdukları için tasarı buradan geçemedi. Burada belirtmek istediğim bir nokta da oylamada SPD'nin yönetimde olduğu bazı eyaletlerin de muhalefet partileriyle birlikte karşı oy kullanmasıdır... Muhalefet partileri yasayı yeterince sert bulmuyorlardı. Durum böyle olunca yasa tasarısı uzlaştırma komisyonuna gönderilerek, komisyondan bir **"orta yol"** bulması istendi. Ama komisyon bir **"orta yol"** bulmak yerine, kendisi bir yasa tasarısı hazırladı. Burada yine belirtilmesi gereken bir nokta, komisyonun ilk yasa tasarısını yeterince sert olmadığı gerekçesiyle ağır bir dille eleştirmesidir. Sonuçta, komisyon hazırladığı yasa tasarısı meclis ve parlamentonun gündemine geldi.

YENİ İLTİCA YASASININ İÇERDİKLERİ

DEMOKRAT TÜRKİYE - *Şu anda görüşülmekte olan yeni yasa tasarısı neleri içeriyor ?*

Grens - Kısaca özetlemek gerekirse, yeni yasa yabancılar polisine ve sınır koruma polisine iltica dilekçeleri konusunda karar verme ve uygulama hakkı tanıyor. Bunun yanısıra, iltica dilekçelerini inceleyen Federal Daire (Bundesamt) deki yargıç sayısının azaltılmasını, iltica dilekçesi verenlerin gezi özgürlüğünün daha da kısıtlanmasını içeriyor.

DEMOKRAT TÜRKİYE - *Uluslararası Af Örgütü yakında büyük bir olasılıkla yürürlüğe girecek olan bu yeni yasa ile ilgili neler düşünüyor ?*

Grens - Biz Uluslararası Af Örgütü olarak iltica yasası ile ilgili olarak yapılması düşünülen değişiklikleri her noktasında eleştiriyor ve her bakımdan tutarsız ve yersiz buluyoruz. Böylesi bir uygulama insan haklarına aykırı olacaktır. Eleştirimizn yoğunlaştığı nokta, yabancılar polisine ve sınır koruma polisine karar hakkı verilmesiyle ilgili. Bu, son derece teklikeli ve korkunş boyutlarda yasal ve sosyal yanlışlar yapılmasına olanak tanıyan bir anlayıştır. Bundan da öte varolan merkezi sistemdeki kontrol mekanizmasının safdışı bırakılmasıdır. Bu yüzden ülkelerinde politik kovuşturmaya uğrayıp Almanya'ya gelen kişiler sınırdan geri çevrilip ülkelerine teslim edileceklerdir. Bundan kimsenin haberi de olmayacaktır. Böylece karanlık bir sayı oluşacaktır. Yabancılar polisi bir mahkemenin görevini yapamaz. Çünkü ne bağımsızlığı vardır ne de özerk bir organdır. Tam tersine gerek orada ___ çalışan memurlar gerekse bir bütün olarak yabancılar polisi emir altında olan bir kurumdur. Yani kendi özgür iradesi ve görüşü doğrultusunda hareket edemez. Düşünelim bir, bir eyelette ilticacıların sayısı artmışsa, ya da o bölgede örneğin, Türkiyeli ilticacılar halk tarafından sevilmiyorsa, eyalet yönetimi yabancılar polisine bu gibi ilticacılar hakkında belli direktifler verecektir. Yani ilticacaının politik kovuşturmaya uğrayıp uğramadığı değil, o eyaletin günlük politiksı sığınma hakkının tanınıp tanınmasında belirleyici olabilecektir. Bu akıl almaz bir önlemdir. Üstelik 1980'den bu yana iltica yasası zaten biriri ardına gelen önlemlerle kuşa çevrilmiştir. **"İlticacı akınını durdurmak"** sloganı altında vize uygulamasıyla başlayan sert önlemler önce bir, sonra iki yıllık çalışma yasağı, ardından da toplama kampları ve benzeri bir dizi önlemlerle süregelmiştir. Almanya'ya artık zaten bu girişi olanaksız kılmaktadır. Buraya gelmek isteyen birisinin vize ve transit gelme engellerini aşması gerek... Eğer Almanya'ya gelmeden başka bir ülkeye uğradığı saptanırsa, o kişiyi, "neden o ülkede sığınma dilekçesi vermedin" diye sınırdışı ediyorlar. Bü yüzden "Süddeutsche Zeitung" adlı gazetenin yazdığı gibi bu gereksiz bir yasadır ve zamansız gelmiştir.

DEMOKRAT TÜRKİYE - *Sizce yasa neleri amaşlamaktadır ?*

Grens - Yeni yasa açıkça yabancılar polisini ve sınır koruma polisini bir iltica makamı yapmayı amaçlamaktadır. Biraz önce saydığım engelleri hasbelkader aşıp ülkeye girebilmiş bir politik sığınmacıyı düşünün. Sınır koruma polisi tarafindan en yakın yabancılar polisine gönderilecek ve kendisinden hemen iltica dilekçesi alınacaktır. Alman yasalarını, iltica yasasını ve almancayı bilmeyen birisi zaten polisin vicdanına kalmış olacaktır. Orada dilekçesi incelenecek ve kendisine Federal Almanya'aı dört hafta içinde terketmesi istenen bir kâğıt verilecektir. Eyalet meclisi yasanın gerekçe metninde şöyle demektedir: "Deneyler göstermiştir ki Asya ve Afrika'dan gelen politik sığınmacıların dilekçeleri gözle görülür bir biçimde yetersizdir. Bu kimseler politik kovuşturmaya uğradıkları için değil, ekonomik nedenlerden dolayı Federal Almanya'ya gelmektedirler." Böylece yasanın amacı ortaya konulmaktadır.

DEMOKRAT TÜRKİYE - *Türkiyeli politik sığınmacılar arasinda yaygın ve - bizce de - haklı bir kanı da, gerek mahkemelerin gerekse yabancılar polisinin ve Sosyalamt'ın bazı ülkelerden gelen sığınmacılara (örneğin Polonya) açıkça farklı davrandıkları biçiminde... Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Yeni iltica yasası bu ayrıcalıklı tutuma daha çok ödün vermeyecek mi ?*

Grens - Hiç kuşkusuz. Varşova Paktı ülkelerinden gelen politik sığınmacılar şu ya da bu nedenden dolayı sevilmekte ve dediğiniz gibi açikça farklı tutum görmektedirler. Hatta bunu şöyle formüle edersek yanlış olmaz. Politik sığınmacılar sınıflandırılmışlardır. Bunların başında Varşova Paktı ülkelerinden gelen politik sığınmacılar Federal Daire başta olmak üzere birçok mercii **"rahatsız"** etmektedirler. Çünkü NATO müttefiği bir ülkeden gelenlere, iltica hakkı verilmesi **"bir sorun"** haline gelmektedir.

DEMOKRAT TÜRKİYE - *İltica işlemlerinin yürütülmesinde ve yeni yasada uluslararası bloklar ve pozisyonlar da rol oynamakta mıdır ?*

Grens - Evet. Bakın, Ankara'daki Almanya Büyük Elçiliğinin raporlarına dayanarak Bonn'daki Dış Bakanlık Türkiye ile ilgili raporlar hazırlamaktadır. Bu raporlar darbeden önce şöyleydi: **"Ülkede endiş edilecek bir durum yok, huzur ve düzen hakim."** Darbeden sonra ise aynı ifade ama tersyüz edilmiş: **"Ülkede kaos vardı. Ama şu anda endişe edilecek bir durum yok. Askeri idare huzur ve düzeni sağladı."**

DEMOKRAT TÜRKİYE - *Peki ama Türkiye'den gelen sayısız belge insan haklarının ayaklar altına alındığını kanıtlamıyor mu? Hepsi bir yana dört bin politik tutuklu için istenen idamlar ve Türk Ordusu'nun yarıdan çoğunun Doğu Anadolu'da oluşu bir şeyler anlatmıyor mu ?*

Grens - İltica işlemlerini yürütün makamlar için tek resmi belge Dış Bakanlığın raporlarıdır... Bu raporlar tüm bilimsel kurumların, hukukçuların raporlarından ya da belge ve haberlerden daha üstün tutuluyor, açıkçası tutulmak isteniyor.

PEKİ KÜRTLER ?

DEMOKRAT TÜRKİYE - *Ama somut olaylar da var. Örneğin iltica dilekçesi vermiş bir Kürt okurumuz şunları yazıyordu. Münih Eyalet Mahkemesi Suriye'den gelen Kürt sığınmacılara yalnızca halkının bağımsızlığını savundukları gerekçesiyle hemen iltica hakkı veriyormuş. Oysa Türkiye'den gelen Kürt sığınmacılar geri çevriliyor. Okuyucumuz söz konusu kararın fotokopisini de yollamış.*

Grens - Uluslararası ilişkiler iltica işlemlerinde rol oynuyor. Hessen Mahkemesi'nin de bir kararında yer aldığı gibi Türkiye'de Kürt halkının bağımsızlık ve otonomi hakkı için mücadele edip kovuşturmaya uğramak politik olarak görülmüyor. Federal Daire bu gibi faaliyetlerin Türk Ceza Yasasınca yasaklandığını, dolayısıyla politik değil, adı bir suç olduğunu kabul ediyor. Hatta geçenlerde yaşadığısatarken yakalandığını ve bu nedenle işkence gördüğünü kanıtladı. Mahkeme ise, onun işkence gördüğünü kabul ettiğini ama işkencenin cezai bir kovuşturma sırasında olduğundan politik iltica nedeni sayılamıyacağını açıkladı. Bu akıl almaz mantığın yolaçtığı tartışmalarda şunu sürekli yineledim: Polonya Ceza Yasası da Dayanışma Sendikası'nın faaliyetlerini yasaklamaktadır. Bu mantığa göre, Dayanışma'nın bildirisini dağıtan bir üyesi de politik kovuşturmaya uğradığını ileri süremez. Çünkü Polonya Devleti bunu cezai bir kovuşturma olarak görmektedir. Ama dediğiniz gibi polonyalılarda politik olan kovuşturma, Türkiye Kürdistan'ında cezai olabiliyor. Oysa işkencenin, idamın politik olanı ile olmayanı ayrımını yapmaya kalkmak bir yargı organı için son derece tehlikeli, muğlak bir durumdur. Ve bu mantık, sonunda, politik konuşturma mı cezai kovuşturma mı sorusuna yanıtını o devletin yasalarında aramaktadır. Oysa, deneyimler göstermiştir ki, tüm devletler baskı ve cezaları politik olarak nitelemekten kaçınmaktadırlar. Çünkü bu insan haklarını çiğnediğini kabul etmek, kendisini ele vermektir.

EN ÇOK ZARARI TÜRKİYELİ İLTİCACILAR GÖRECEK

DEMOKRAT TÜRKİYE - *Yine Türkiyeli sığınmacıları düşündüren bir konu da kendilerinin yabancı düşmanlığının hedef tahtası yapılmak istenmeleri... Yeni yasanın "yanlış zamanda" çıkmasında artan yabancı düşmanlığının politik alandaki etkileri de rol oynuyor mu?*

Grens - Yeni yasa resmen tüm iltİcacılar için geçerli ama bundan en zararı Türkiyeli ilticacılar görecek. Pratikte istenildiği gibi kullanılabilecek olan yeni yasa, kuşkusuz ki yabancılar polisi tarafından asıl olarak yabancı düşmanlığının hedefi durumundaki Türkiyelilere yöneltilecek. Ve elbette ki artan yabancı düşmanlığı bu yasanın çıkmasında bir baskı unsuru olmuştur. Buna iyi bir örnek de şudur. Geçen yıl Wiesbaden Eyalet Mahkemesi'nin kabul ettiği yüz yirmi üç Türkiyeli'nin iltica dilekçelerine karşı, Federal Savcı itiraz etmiş, bu dilekçelerin tanınmamasını istemiştir. Ayrıca Varşova Paktı üyesi ülkelerden gelen sığınmacıların dilekçeleri reddedilse bile bunlar ülkelerine geri yollanmamaktadır. Üstelik böylelerine çalışma ve oturma izni verilmekte, ev bulunmakta, okumak isteyenlere veya serbest çalışma yapmak isteyenlere teşvik fonları açılmaktadır. Öte yandan Çinhindi ülkelerinden sığınmacıların yarıdan çoğu salt ekonomik nedenlerle gelmekte, eyaletler tarafından kitlesel halde kabul edilip sosyal konutlara yerleştirilmektedirler. Bunlar olurken Türkiyeli ilticacıların uğradığı haksız davranışlar, yalnızca Türkiyelilerde kanlanmaya çalışılan yabancı düşmanlığıyla açıklanabilir. Ve bu ayırcalıklı uygulamalar yasayapıcının gerçeklerini inandırıcı olmaktan çıkarmakta, yabancı düşmanlığından kaynaklanan politik hesapların da yeni yasanın çıkmasında rol oynadığını göstermektedir.

Politik sığınmacıların gönderilmesine karşı kampanya açıldı

Almanya'daki Türk-Alman demokratik kuruluşları, Türkiye Cuntasının istediği politik sığınmacıların geri verilmesi çalışmalarına karşı protesto kampanyası başlattı. Üzerinde Türkiye'deki faşist uygulamaları anlatan yazı ve resimlerin bulunduğu kartlar çeşitli kişi ve kuruluşlarca Federal Almanya Adalet Bakanlığına postalanıyor. Kartlarda politik sığınmasının Türkiye'ye geri verilmemesi isteniyor.

AF ÖRGÜTÜ KARŞI ÇIKIYOR

Gazetemizin bu konudaki sorularını yanıtlayan Uluslararası Af Örgütü sığınmacılar sorumlusu Grens şunları söyledi:" **Resmi bilgilere göre Askeri Yönetim 12 kişinin geri verilmesi için başvuruda bulunmuştur. Bu kişilerin çoğunluğu dilekçeleri kabul edilmiş yada işlemde bulunan politik sığınmacılardır. Bilindiği gibi politik sığınma istemi, geri gönderilmeyi engellemektedir. Ne var ki Türkiye, iki ülke arasında imzalanan " suçluların iadesi " sözleşmesine uymamaktadır. 1980 yılında Türkiye'ye geri gönderilen Levent Beğen, adi suçlu olarak tanıtılmıştı. Daha sonra Ankara'da politik takibata uğradığı hatta bu nedenle işkence gördüğü öğrenildi. "**

" Türk makamları geri istediği kişilerin " adi suçlu " oldukları ileri sürmektedir. "

YABANCI DÜŞMANLIĞI BÜYÜYOR

HASTA OLDU DİYE İŞTEN ATILDI: Wetzlar'da hastalığı nedeniyle işe gelemeyen bir yurttaşımız işten atıldı. Kendisine **"maaşının geri kalanını ve kağıtlarını"** veriyoruz diye imzalattırılan kağıdın altında yer alan **"işten çıkarılmamı kabul ediyorum"** ibaresini okuyamayan işçimizin itirazını mahkeme reddetti. Karara gerekçe olarak, **"fazla hastalığın fabrika üretimini aksatması"** gösterildi.

KOMAYA GİRDİ: Unkel'de yolda yürümekte olan 12 yaşındaki Mustafa Özünlü bir yabancı düşmanının saldırısına uğradı. Kendisine **"Türk müsün?"** diye sorduktan sonra saldıran Helmut Börner adındaki Neo-Nazi tarafından burun kemiği ve dişleri kırılan küçük Mustafa hastahaneye kaldırıldı. Komadaki Türk gencinin sağlık durumunun ağır olduğu ama hayati tehlikeyi atlattığı bildirildi.

YABANCI DÜŞMANI POLİS ŞEFİ: Altenkirchen Yabancılar Polisi şefi bölgesine yabancıları **"temizlemek"** için atandığını ilan etti. Sudan nedenlerle yabancı işçilerin oturma izinlerini uzatmayan yabancı düşmanı polis şefi, son olarak Güngör Serin adlı bir yurttaşımızı eskiden işlediği bir trafik suçundan dolayı sınırdışı etti.

NEO-NAZİLER SALDIRDI: Hanau'da bir gurup Neo-Nazi Türk gençlerine saldırdı. Garip Sanlı adında bir yurttaşımızı feci şekilde döven faşist saldırganlar, olaydan sonra kaçmayı başardılar.

İŞÇİ YURDU ATEŞE VERİLDİ: Mannheim'da 60 Türkiyelinin kaldığı işçi yurdu yabancı düşmanları tarafından kundaklandı. Yangında mucize eseri can kaybı olmadı. 4 yurttaşımız hastahaneye kaldırıldı. Olayın failleri kaçmayı başardı.

ALMAN ASKERLERİ TÜRKLERİ İSTEMİYOR: "Alman Ordusu ve Türk askerleri" konulu bir açık oturumda Alman askerlerine Türklerin Alman Ordusu'na alınmalarıyla ilgili görüşleri soruldu. Askerler özetle şunları söylediler: **"Türkler, sosyal hakları kısıtlanarak ülkelerine geri gönderilmelidir. Biz bir Türk onbaşıdan emir almayız. Orduya alınacak Türkler için özel birlik kurulmalıdır."** Söz alan Alman komutanlar ise **"endüstride kullanılan Türkler asker olarak da kullanılmalıdır.Eğer bizler gibi yetiştirilirlerse yadırganmazlar"** şeklinde konuştular.

300 ALMAN TÜRK MAHALLESİNİ BASTI: Dillingen'de Lunapark'ta eğlenen gençlerimiz yabancı düşmanlarının saldırısına uğradı. Karşi koymaları üzerine olay bir meydan kavgası halini aldı. Bu arada bir Alman kolundan yaralandı. Bunu hazmedemeyen "Roker" gurupları daha sonra çevre köylerden yardım toplamaya başladılar. Şehir merkezinde hoparlörle tüm gericileri, faşistleri ve yabancı düşmanlarını Türk mahallesine saldırıya katılmaya çağırdılar. Akşama doğru 300'e yakın yabancı düşmanı Türkiyeli işçilerin oturduğu "Hüttenwerk" lojmanlarını basmaya geldiler. Bu arada kapıların arkasında barikatlar kuran yurttaşlarımız kırdıkları sandalye bacaklarıyla kendilerini savunmaya hazırlandılar. Bu arada olay yerine gelen polis kapıları tutarak olası bir meydan kavgasını önledi. Gece geç saatlerde dağılan faşist çeteler yolda gördükleri bir yurttaşı feci şekilde döverek hastahanelik ettiler. 3 gün süren olaylardan sonra şehirde havanın çok gerginleştiği bildiriliyor. Yurttaşlarımız guruplar halinde işe ve alışveriş yapmaya gidiyor, geceleri nöbet tutuyorlar. Hepsi de can korkusu içinde. Alman polisi saldırının **"yabancı düşmanlığından veya politik nedenden kaynaklanmadığını"** iddia ediyor.

7 YAŞINDAKİ KERİM'İ, İKİ ALMAN ÇOCUĞU ÖLDÜRMÜŞ: Worms'ta babasının çalıştığı döküm fabrikasının vincinde boynundan asılmış bir durumda ölü olarak bulunan 7 yaşındaki Kerim Güldüren'i iki Alman çocuğunun öldürdüğü belirlendi. Hatırlanacağı üzere Alman polisi olaydan sonra ısrarla kaza olasılığı üstünde durmuştu. Ancak küçük Kerim'in babası Mustafa Güldüren ve Worms'taki Türkiyeliler, olayın yabancı düşmanlığının bir ürünü olduğunu söylemişlerdir. Zorlamalarla yapılan otopside Alman polisinin yanıldığı ispatlandı. Kerim vinçte ölmemiş, boğazı sıkılarak öldürülmüştü. Boğazındaki parmak izleri küçük çocuklara aitti. Alman polisi bu kez de **"Kerim kendi boğazını sıkarak intihar etmiş (!)"** dedi. Kerim'in arkadaşları arasında yapılan bir soruşturma, cinayeti iki Alman çocuğunu Alsheim çocuk hastahanesinin sinir hastalıkları bölümünde gözaltına alınan Mainz savcılığı, zanlı çocukların yasalar uyarınca yargılanıp cezalandırılmayacağını açıkladı.

İSVİÇRE'DE HALK OYLAMASI YABANCILARIN ALEYHİNE SONUÇLANDI: İsviçre parlamentosu tarafından iki yıl önce hazırlanan ve ülkede yaşayan 520 bin yabancı işçinin sosyal haklarını genişletmeyi öngören yasa önergesi yapılan halk oylaması sonucunda reddedildi. Yaklaşık 4 milyon seçmenin %34'ünün sandık başına gittiği, oyların %50.4'ünün yasa aleyhine kullanıldığı bildiriliyor.

Demokrat Türkiye'nin Almanya röportajı

Sicilleri elimizde

● Biz geldik, bizim sırtımızdan sürü sürü yerli avantacılar da geldiler Almanya'ya. Biz canımızdan can verdik, onlar semizlediler.
● Biz işçiler, temelli dönüş yaparsak, entegrasyon faslından aylığa bağlanmış yerli yazarlar, sanatçılar burada aç kalacaktır.
● 12 Eylül öncesi devrim türküleriyle mangalda kül bırakmayan sol kalpazanlar, 12 Eylül sonrası sazlarıyla Konsolosluklara teslim oldular, günah çıkardılar.

Dursun AKÇAM

"*Temel Topsakal'la görüşmelisin.*" dedi Mesudiye'li Cevat. "*Temel bizim Karadenizlidir. İşçi sorunlarını en iyi o bilir.* Temel Usta, Türkiye'de Sanat Enstitüsünde okumuştur. 13 yıldan beri Almanya'da çalışır. Doğru bildiğini söylemekten çekinmez. Biraz dikkafadır. O yüzden çok işyeri değiştirmiştir. Şimdi arbeitlostur!.."

Cevat randevu aldı. Bir pazar günü gittik Topsakal'a. Oldukça derli toplu bir evi ve aile düzeni vardı. Dostlukla karşıladı. Çay içtik, sohbetleştik.

Sıra bizim konuya gelmişti:
"*Biliyorsun,*" dedim, "*yabancı işçileri, özellikle Türkleri dönüşe zorlamak için türlü önlemler...*"

Sözümü kesti:
"*Tamam tamam!.. Kısacası sepetlemek istiyorlar diyeceksin.*"
"*Bizimkilerde inadına direniyorlar, dönmek istemiyorlar!..*"
"*Doğru!*"dedi.
Sen dönecek misin ? "diye sordum.
"*Hayır.*" dedi.
"*Neden dönmüyorsun?..*"
Yüzü birden sertleşti:
"*Sana ne?..*"
"*Bu konuda bir dizi yazı hazırlamak istiyorum da...*"
Alaylı bir gülümseme yayıldı dudaklarında:
"*Ben zaten sözün gelişinden anlamıştım. Sen de bir maişet kapısı bulmuşsun kendine, sen de Almanlar hesabına çalışıyorsun!*"
Cevat'a döndü:
"*Anladın mı? Bana, 'Türkiye'ye neden dönmüyorsun?' diye soruyor. Ben söylemeyeceğim, yazacak, sonra da bu yazdıklarını bir rapor halinde Behördelerden birisine verecek. Ardından bir imza, gelsin entegrasyon faslından DM.'lar...*"
Kahvesini yudumladı:
"*Her gelen anamızı soruyor, babamızı soran yok!..*" dedi, başını sertçe çevirdi bana:
"*Ayni soruyu ben sana soruyorum, sen niye dönmüyorsun Türkiye'ye? Madem Türkiye güzel, her şey güllük gülüstanlık, sen niye geldin? Üstelik bizler gibi işsiz değildin, mülksüz değildin. Niye geldin?..*"
Yanıtlamak istedim, susturdu:
"*Ne diyeceğini biliyorum. 'Ben politik kişiyim. Askeri cuntadan kaçtım. Yakalasalardı işkence yapacaklardı, hapse atacaklardı,' falan filan. Yani Türkiye'de yaşama şansım yoktu.' diyeceksin!..*"dedi, sürdürdü:
"*Bizim de yaşama şansımız yoktu hemşerim. İşimiz yoktu, toprağımız yoktu. Ama biz kendiliğimizden gelmedik, getirildik, Alman patronlarına kazanç sağlamak için. Aynı zamanda gönderildik, Türkiye'deki patronlara döviz yetiştirmek, hükümetlerin döviz açığını kapatmak için, Anlayacağın* [illegible] *doydular. Biz yaşlandık. Onlar taze kan istiyorlar.*"
Temel gözlerini gözlerime diredi:
"*Sorum yine sanadır hemşerim. Sizi buraya ne getiren oldu, ne de gönderen. Siz kendi ayağınızla kaçıp geldiniz, korkudan kaçtınız.. Zindanlardaki arkadaşlarınızı bırakıp kaçmanız mertliğe sığmaz bu bir, ikincisi, yazılarınızla, yayınladığınız kitaplarla yoksul halk yığınlarına daha iyi, daha güzel bir dünya yaratmaktan söz ettiniz ve onları mücadelenin içine ittiniz. Sonra da tehlike belirir, belirmez tabanları yağlayıp kaçtınız ve onları kapanın içinde yalnız bıraktınız! Bu mu mertlik, bu mu halkın yazarı, sanatçısı olmak!...*"

DOMUZ ETINDEN SUCUK YAPIP BESMELE ILE SATTILAR

Topsakal ne sözlerine ara veriyor, ne de söz hakkı tanıyordu:
"*Biraz dinle. Kendini savunacağını biliyorum, 'Hapiste hiç bir iş yapamazdım Türkiye'de. Elim, kolum bağlı olurdu. Dışarda kalsaydım bile yazamazdım, konuşamazdım. Burada serbestim. Askeri cuntanın yasakları yok, polisi, jandarması yok, zindanı yok. O bakımdan görevimi burada daha kolay yapabilirim diyeceksin, değil mi?*"
Başını salladı, gülümsedi:
"*Dur pakayım, onu da soracağum. Buraya geldiğün kaç yıl oldu? Neler yaptın? Türkiye'de haksızlığın kurbanı onca vatandaşımız ağızları, dilleri bağlı olaraktan acı çekerken, sen bu serbestlik içinde onlar için neler yapmaktasın, söyle?*"
Bıyiklarıla oynadı, hafiften gülümsedi:
"*Ben de sanmıştım bu hususlarda bir şeyler konuşacaksın! Türkiye'dekileri atmışsın bir kıyıya, buradaki işçilerin sorunları diyerekten soruyorsun, Türkiye'ye niye dönmüyorsun?' Sen, benim dönüp dönmeyeceğimi bir yana pırak da Türkiye'de kapana kıstırılmış insanlardan, onların sorunlarından haber ver!..*"
Gözlerime bakarak muzipce gülümsedi:
"*İşin o yanı tehlikeli değil mi? Türkiye'ye dönememek, yurttaşlıktan atılmak korkusu var. Ayrıca işin ucunda beş para yok, Almanya'da pasaportsuz, parasız pulsuz kalmak da var. Ama Almayadaki işçiler, işçii sorunları dedin miydi maşallah herkes bülbül. Ne korkusu kaygısı, ne de başka illeti var, ve de deste deste entegre markları...*"
Araya girmek istedim, yine izin vermedi:
"*Dur pakalım, daha yeni başladım. Buradaki işçilerin sırtından maişet sağlayan yalnız sen değilsin, daha niceleri!.. Hem de onlar tutuklanma, işkence vb. korkulardan kaçmış değiller. Kendi ayakları ile peşimizden tıpış tıpış gelmişlerdir. Hangi birini saysam, sıra sıra, boy boy avanta takımı, asalak takımı...*"
"*Bizim peşimizden resmi görevliler geldiler, Konsoloslar, ne idüğü belirsiz ateşeler, müfettişler, sürü sürü memurlar... Her biri dolgun aylıklara bağlandılar. Yaptıkları tek iş var, pasaport damgalamak, paramızı almak. Aylıklarına para yetişmeyince mühür ücretini artırdılar. Bastılar damgayı, aldılar parayı, aylık, yolluk olarak indirdiler cebe. Biz öldük dirildik, onlar yediler. Üstelik çalım yaptılar, caka sattılar işçilere. Benim verdiğim damga parası ile aylık alan sanki onlar değil, benim!..*"
Temel sigarasını yaktı:
"*Sonra efendime söyleyeyim, komisyoncular geldi, naylon şirket kuran düzenbazlar geldi. Kimi nakliyacı oldu, eşyamızı aldı kaçtı, kimi traktör sattı, ev sattı dolandırdı. Kimileri kooperatif kurdu, fabrika kurdular ve bizim alın teri marklarımızı vurdular. Izmit'te bir yapı kooperatifine ortak ettiler, tam 15 bin Markımı yediler. Yıllardır uğraşırım, ortada ne bir kooperatif var, ne de yakasına yapışacağım biri!..*"
Okkalı bir küfür bastı, sürdürdü:
"*Hangi birini saysam?.. Esnaf geldi peşimizden, eksport geldi. Alman tüccarları bir yandan, yerli esnaf bir yandan marklarımıza göz diktiler. Yerliler, Almanlara rahmet okuttular. Domuz etinden 'Türk sucuğu' yaparak besmele ile sattılar. Kısacası ağzımızdaki lokmadan, bindiğimiz uçağa, girdiğimiz helaya değin her alanı parsellediler. Cepleri, enseleri, göbekleri şişti. Bizler canımızdan can verdik, onlar semizlediler.*

SILA SESİ BÜLBÜLLERİ

Kaşları dikildi, alnında damarlar kabardı Temel'in:
"*Dil bilmezliğimizi de sömürdüler. Tercüman, vergi uzmanı, danışman, dava vekili vb. bir yığın aracı, tefeci türedi. Bizden yoldukları paralarla onlar mersedeslere bindiler, lüks evlerde oturdular. Bizler, çöplüğe atılmış arabaların direksiyonuna eyvallah dedik, gettolarda yıkıma terkedilmiş helasız, banyosuz barınaklarda mesken tuttuk...*
"*Bankalar da geldiler peşimizden, 'Gurbetçi vatandaşlara hizmet götürmek amacı ile! şubeler açtılar yanıbaşımızda. Elimizdeki paraları çekmek için şeytanca formüller uydurdular, böylece 'Gurbetçi vatandaşlara hizmet!' etmeye soyundular.*"

Yumruğunu masaya vurdu:
"*Biz memlekette iken bankaların kapısından giremezdik. Karşılık mal göstermeyen yoksullara beş para vermezlerdi. Tarım kredilerinde bizleri iki yüz, üç yüz lira ile savarlar, milyonları toprak ağalarına bastırırlardı...*
"*Ben Türkiye'de Merkez Bankasının adını bilmezdim. Bankalar bankası, bu haşmetli Bankayı Almanya'da öğrendim. Bankanın genel müdürü, Rüsselsheime işçi lojmanlarına değin geldi. Büyük bir tevazu içinde yufka yüreği ile konuşurken yüreğim parça parça oldu!*
Hep gurbetçi vatandaşlarını düşünmüş gece gündüz. O yüzden dayanamamış, sorunlarımıza çözüm aramak için çıkmış gelmiş ayağımıza!.. Konuşması sonunda bir de küçük hedaye broşür verdi. Broşürde DM.lar için hazırlanmış mevduat hesapları bir bir sıralanmıştı!.. O duyarlı yüreği, DM. yüreğiymiş meğer.
"*Askeri Cuntanın hükümeti de bu yarışa, köprü ve baraj satışı ile katıldı! Bizleri bu ünlü yapıtlara ortak ediyorlar!.. Bu incelik, kadirbilirlik karşısında yüreğimiz parça parça parçalandı!.. Yahu bunlar bizi çocuk mu, aptal mı sanıyorlar. Altı kazıklı horoz şekeri ile aldatacaklar ha!..*"
Temel'in öfkesi birden kahkahaya dönüştü:
"*Hani şu şarkıcı, türkücü diberler varya, yanlarında güzide Türk sanatçılarının güzide ustaları. Bunlar da büyük bir sanatçı duyarlığı ile bizleri düşünürler. O yüzden zaman zaman saz ve söz gurupları oluşturarak 'Sılanın Sesi Kervanı' olarak çıkar gelirler Almanya'ya. Amaçları, 'Sevgili gurbetçi vatandaşlarına vatan hasreti gidermek!' Ah canım!..Vatan hasreti gidermenin iki saatlik ücreti 40-60, bazan 100 DM !.. Gurbetçinin gerçekten özlemini, öfkesini, sevincini dile getirmiş olsalar o da dert değil...*
"*Geçtiğimiz aylarda bu Sılanın Sesi bülbüllerini, organizatör dolandırmıştı. O yüzden bir otelde sazlariyle birlikte yatak ücretleri yerine rehin alınmışlardı. Sılanın kuşları perişandı, sılanın sesi yerine kendi acılarını terennüm eylediler!..*
"*Sıla Sesi bülbüllerinden ayrı bir de devrimci sanat bezirganları vardı 12 Eylül öncesinde. Bunlar da salonlarda devrim bülbülü olur öterler, Nazım Hikmet'ten, Pir Sultan, Köroğlu, Dadaloğlundan bestelenmiş kavga türküleriyle dinleyenleri coşturur, alkış ve mark toplarlardı. 12 Mart şehitleri, Kızıldere olayları için de ağıtlar yakarlardı. Alkış arttıkça Marklar da artardı. Bir yandan da kaset doldurur, tüccarlık yaparlardı.*
"*Amma velakin ne zaman ki 12 Eylül darbesi oldu, ne zaman ki Türkiye'ye dönememe tehlikesi, vatandaşlıktan atılma korkusu başladı, o zaman bunlar ortalıktan toz oldular. Sazlarıyla Konsolosluklara sığınarak günah çıkardı, özür dilediler. Bir daha böyle haltlar karıştırmayacaklarına söz verdiler. Bunların sicilleri elimizdedir...*"

ENTEGRASYON ADINA SANATIMIZI PİÇLEŞTİRDİLER

Topsakal konuşurken çay veriyor, sigara veriyor fakat yine söz vermiyordu:
"*Bir kısım sinemacılar, tiyatrocular da geldiler bizim ardımız sıra, yine bizler için! Türklerin Almanlarla kaynaştırılması, etegrasyon numarası bunlar için biçilmiş bir kaftandı. Alman entegrecileri daha çok sahne çalışmalarına önem veriyorlardı. O nedenle de behördelerdeki entegrasyon ödeneklerinin kapısı sonuna dek açıktı bu tür çalışmalara. Bunlar sözüm ona sahneledikleri oyunlarla, yaptıkları filimlerle iki toplumu kaynaştırmaya çalışıyorlardı. Ne var ki, entegrasyon adına sanat yapacağız derken sanatımızı da kültürümüzü de, dilimizi de yozlaştırdılar, piçleştirdiler.*
"*Hele şu öğretmenlere ne dersin, öğretmenlere...*" diye sürdürdü Topsakal, "*Bu öğretmenlerin büyük bir bölümü solcu, komünist zanlısı olarak kaçıp gelmişlerdi Almanya'ya. Bizler gibi işçiydiler. Çöpçülük, bulaşıkçılık, fabrikalarda işçilik yaparlardı. Bizim çocuklarımızın yüzü suyu hürmetine öğretmen oldular. Işçilikten aldıkları paranın çok üstünde aylığa bağlandılar. Yıldızları birdenbire parladı. Yeni model arabalara oturdular. Burjuvalar gibi tatil sefalarına çıktılar. Solculuğu da devrimciliği de bir kalemde silip attılar ve arazi oldular. Türkiye'ye yönelik türlü politik toplantılar olur, bunlar ortada yok. Isçi haklarına yönelik protesto mitingleri olur, bunlar yok. Türkiye'den canını kurtaran Töb-Der'li öğretmenler kaçar gelir, bunlar saklanırlar. Nerede mi görünürler? Bazan öğrenci velilerini ziyaret ederlerken!..Bu vesile ile de bazıları tencere, tabak satarlar. Hem ziyaret, hem ticaret!.. Ama öğretmenler tümden böyledir diyemeyiz. Inançlı, kişilik sahibi, dürüst öğretmenlerin sayısı elbet de az değildir, sözümüz onlara hiç değildir, selam onlara...*

DEVRİMCİ YAZARLAR ALMANYA'DA ENTEGRASYONUN ÜCRETLİ MEMURLARI OLDULAR

Topsakal alttan alta süzdü:
"*Sıkı dur sıra sende, sizde, yani yazar çizer takıminda. Bizim adımıza iş yapan, para kazanan epeyce yazar sanatçı da var şu Almanya'da. Içlerinde çok ünlüler de var. Türkiye'de bir zamanlar mangalda kül bırakmazlardı, 'Işçim, emekçim, yoksul halkım...' der yırtınırlardı. Hele yoksul köylülük onlar için bitmez tükenmez bir kaynaktı. Ne hikayeler, romanlar, röportajlar döktürürlerdi. Politik arenalarda devrim ve sosyalizm üstüne nutuklar çekerlerdi...*

Temel Topsakal çayını yudumladı, soğumuştu. Karısına ünledi:

"*Taze çay demle!..*" Ensesini kaşıdı. Alttan alta tepkilerimi ölçüyordu:
"*Işte böyle!*" diye başladı, "*Bu ünlü yazarlarımız da çıkageldiler demiştik. Safa geldiler, hoş geldiler. Biz işçilerin çoğunlukla okuması yazması yok. Dedik bizim derdimizi yazar savunurlar yaban elde, dedik bizleri aydınlatır, uyanmamıza yardımcı olurlar. Ama nerde!.. Alman markını görür görmez kuzuya döndüler. Türkiye'de yüz binlerin okuduğu gazetelerde politik yazılar yazanlar, kavgacı görünenler, burada iki sayfalık, dört sayfalık gazeteler çıkararak, entegre nisaleleri yazarak entegrasyon faslından aylığa bağlandılar. Gelsin paralar, paralar... Onlar bizleri entegre edemediler sanatımızın içine ettiler ancak!*"

Temel önüne baktı, cık cık etti:
"*Bence en acı olanı şu, bu yazarların yazdıklarından ajite olan gençler, şimdi Türkiye'de zindanlarda çile çekerken, darağaçlarında sallandırılırken, bunlar burada entegrasyon kuyrukçuluğu yapıyorlar Alman hükümetine!..*

Yüzüme baktı, yine müzipçe gülümsedi:

"*Şimdi tekrar soruyorum sana, biz işçiler Almanya'dan temelli gidersek, bizim sırtımızdan geçinen cümle avantacı takımının hali ne olur?.. Onun icin sen bu soruyu bana değil, git onlara sor! Biz işçiyiz, nerede olursa olsun sırtımıza yük veren olur. Ya sırtımızdan geçinenlerin hali nice olur?*

Hamburg Konsolosluğu önüne kanlı etler bırakıldı

Haziran ayı başında bir gurup Alman anti-faşisti Hamburg Türk Konsolosluğu önüne kanlı etler ve askeri cuntayı protesto eden bir pankart bıraktılar. Olay Türk basını tarafından çarpıtılarak verildi. **"Anti-faşist mücadele uluslararasıdır."** imzası ile gazetemize gönderilen almanca bir mektupta göstericiler aynen şu açıklamayı yapıyorlar:

" 4 Haziran 1982 tarihinde, gün be gün türk ve kürt halklarının kanını döken faşist cuntanın iğrenç cinayetlerinden duyduğumuz tiksintiyi, Türk konsolosluğu kapısına kanlı etler bırakarak dile getirdik. Yanına da üzerine 'Katil Evren faşist cinayetlerin hesabını soracağız.' yazılı bir pankart ve bomba süsü verilmiş bir karton kutu koyduk. Bu eylemi Avrupa'nın 25 şehrinde, Türkiye'deki idam, işkence ve katliamları açlık grevi yaparak protesto eden Kürt ve Türk işçilerini desteklemek amacıyla yaptık. Aynı zamanda İstanbul Metris cezaevinde açlık grevi yaparak direnen 1000'den fazla tutuklu anti faşistle dayanışma içinde olduğumuzu bildiririz."

Bu olaydan kısa bir süre sonra Köln'de açlık grevinin yapılmakta olduğu Botsmühle kalesine gelen polisler, grevde yatmakta olan yurttaşlarımızın tırnaklarını kontrol ederek boya aradı. Grev komitesi polisin tutumunu protesto etti. Grev sözcüsü ise yaptığı açılamada, konsolosluk görevlilerini asılsız iddialarda bulundukları için suçlayarak, **"yalan ve muhbircilik zaten onların asıl mesleğidir"** şeklinde konuştu.

KÖLN TÜRK KONSOLOSLUĞU ÖNÜNDE PROTESTO GÖSTERİSİ YAPILDI

Köln Türk Konsolosluğu önüne gelen bir grup alman gösterici duvarlara Türkiye'deki baskıları protesto eden sloganlar yazdılar. Askeri cuntanın baskı ve zulmünü kınayan göstericiler, insan haklarına yönelik saldırıların sona erdirilmesini istediler.

Konsolosluk görevlilerinin tehditlerine rağmen eylemlerini sürdüren göstericiler daha sonra olay yerinden ayrıldılar.

Fransa'da cunta protesto edildi

Yurtdışı Antifaşist Eylem Birliği Komitesi (BİRKOM) Komitesi Gronoble'de bir gece düzenleyerek, Türkiye'deki işkence, idam ve cezaevlerindeki toplu katliamları protesto etti. F.Almanya'dan Ufuk Adalı ve Arkadaşlarının da katıldığı geceye çok sayıda Fransız demokratın katıldığı gözlendi.

PARİS'DE EVREN'İN RESMİ YAKILDI

Paris Türk konsolosluğunun önünde toplanan bir grup gösterici askeri cuntanın insan haklarına yaptığı saldırılara derhal son vermesini istedi. Göstericiler Evren'in resmini yaktıkatan sonra dağıldılar.

FAŞİST TÜRK İŞ ADAMI NEFRETLE KINANDI

Paris'te süpermarket işleten MHP'li bir Türk iş adamı demokrat işçilere yöneltiği sözlü saldırılarını eyleme ve muhbirciliğe dönüştürünce, ilerici kamuoyu tarafından nefretle kınanmıştır.

Sözkonusu iş adamı bir süreden beri dükkanına gelen demokrat işçileri tehdit etmekte, **"kendisinin Almanya'da 20 süpermarketi olduğunu ve orada bir çok solcunun başını yediğini"** söylemekteydi. Tehditlerini eyleme dönüştüren saldırgan iş adamı son olarak oğluyla beraber iki işçimize sladırarak dövdü. Olaydan bir gün ze saldırarak dövdü. Olaydan bir gün sonra pazar yerinde 20 demokrat işçiyi de polise yalan söyleyerek göz altına aldırdı.

Bunun üzerine hemen harekete geçen Fransız ve Türkiyeli demokratlar polis binasının önünde toplanarak faşist iş adamını ve onun yasadışı tanıklığına inanıp demokrat işçileri tutuklayan polisi protesto ettiler. Kamuoyunun tepkisi giderek büyürken sosyalist milletvekilleri, hükümet bakanları, sendikalar ve avukat kuruluşları da polisi esrar kaçakçısı olduğu sanılan bu kişiye inandığı için kınadılar. Daha sonra gözaltına alınan 20 işçimiz serbest bırakılırken, kamuoyunun nefretini kazanan muhbir iş adamı ortadan kayboldu. Halen süpermarketini açamayan iş adamının bu kez de **"can güvenliği olmadığı gerekçesiyle"** polise başvurduğu öğrenildi.

METZ'DE MHP'LİLER İŞÇİLERE SALDIRDI

Türkiyelilerin yoğun olarak yaşadıkları Fransa'nın Metz şehrinde faşist saldırılar arttı. Federal Almanya'dan geldiği ve Türkiye'de cinayetelere karışmış olduğu sanılan MHP'li bir komandonun bu saldırıları örgütlediği öğrenilmiştir. Saldırılarda son olarak 2 demokrat işçinin bıçaklanması üzerine Türkiyeli ve Fransız anti faşistler büyük bir protesto gösterisi düzenlemişlerdir. Bu arada işçilerden bir heyet vali ile görüşmüş, yerel basın olaydan haberdar edilmiştir. Kamuoyu önünde yüzleri açığa çıkan MHP'li saldırganların, derneklerine uğramadıkları bildirilmektedir.

İkinci kuşak vatandaşlığa alınıyor

İşçilerimizin Almanya'da büyüyen ve 21 yaşını geçmemiş çocuklarının Alman vatandaşlığına geçişini kolaylaştıran bir yasa tasarısı Federal Parlamento'da karar aşamasında. Federal Hükümet tarafından hazırlanan ve başbakan Schmidt'in imzasıyla meclise sunulan tasarı kabul edilirse aşağıdaki koşullara uyan gençlerimiz kolaylıkla Alman vatandaşı olabilecekler:

1- 21 Yaşını doldurmamış olmak.
2- En az 8 yıl aralıksız Almanya'da bulunmuş olmak.
3- Almanya'da 1 yılın üzerinde hapis cezası almamış olmak.
4- Türk vatandaşlığından çıkmak.

Yasa tasarısı ayrıca 23 yaşını doldurmamış yabancı gençlere de bir kereye özgü bir hak tanıyarak, 12 yaşından itibaren yaşamını Almanya'da sürdürmüş olanların da yasanın yürürlüğe girmesinden sonra, bir yıl içinde başvurmaları halinde kendilerine bu hakkı tanımaktadır.

" Alman toplumuna uyum sağlamış yabancı gençlere demokratik bir ülke olarak bu hakkın verilmesi " gerektiğini ifade eden Federal Hükümet sözcüsü, " Yabancı gençlerin Alman akranlarıyla aynı şanslara sahip olmaları için bu kapıyı açtıkları " söyledi. Buna karşın konuyla ilgili çevreler " Yabancı gençlerin işçi rezervi ve Alman ordusuna asker olmalarını planladığını, yasa tasarısının bu amaca yönelik olduğunu " belirterek," Ana babaların sınır dışı edildiği bir ortamda çocuklara vatandaşlık hakkı tanımanın demokratiklikle değil, olsa olsa ekonomik ve militarist çıkar hesaplarıyla bir ilgisi olabilir " dediler.

Şu anda meclis komisyonlarında görüşülen tasarı daha sonra Federal Meclisin oyuna sunulacak. Kabul edilmesi halinde Senatoya gönderilecek. Eğer senato geri çevirirse yeniden mecliste ele alınarak orta bir yolun bulunmasına çalışılacak.

Sosyalizm tüm sorunları çözer mı?

Kamil TAYLAN

Uzun Cumartesi. Frankfurt kentinin büyük mağazaları sıcağa rağmen bir karınca yuvası gibi dolup taşıyor. Herkes yaklaşan tatilin son hazırlıkları içinde...

Binlerce bisikletli, sokaklar tıklım tıklım çeşitli yörelerden toplanıp gelen bisikletliler çevre kirliliğini, atom santrallerini ve hükümetin enerji politikasını protesto etmek amacı ile düzenlenen yürüyüşe katılıyorlar. Mitinge katılanların arasında Almanlarla birlikte Türkiyeliler de var. Yabancıların konut sorununu gündeme getirmek için katılmışlar. Bu arada Türkiye'de büyük boyutlara ulaşan çevre kirliligini de Alman arkadaşlarıyla tartışıyorlar.

Elinde bir tomar bildiri olan başka bir Türkiyeli, bisikletli vatandaşlarımıza yaklaşıyor ve "keskin devrimci" bir tavır takınarak "biz burada .... yoldaşın fikirlerini halka aşılamaya çalışıyoruz, siz ise saçı uzun aklı kısa, baldırı çıplak Almanlarla, çevre kirliliğinden bahsediyorsunuz. .... Yoldaşın sosyalizm anlayışında, çevre kirliliği sorunu sosyalizm ile birlikte kendiliğinden çözülecektir" diyor ve tartışıyor.

Acaba sorun "keskin devrimci" arkadaşın ileri sürdüğü gibi kendiliğinden çözülecek midir?

Aslında sorunu çevre kirliliği ile sınırlandırmak yanlış olur. Aynı şekilde sorunu sosyalizme bağlamak, yahut "Marx yoldaşın, açıklamalarına göre ...." diye soruna yaklaşmak işin sonunda zevzeklikten ileri gitmez. Marx'ın yaşamı süresince çevre kirliliği, enerji dar boğazı, su sıkıntısı, nüfus patlaması, gibi sorunlar henüz ortaya çıkmamıştı.

Aynı şekilde bu sorunların çözümünde sosyalizme bel bağlamak yeterli olmaz. Evet belki sosyalist düzen, sorunların çözümlenmesini çabuklaştırabilir, fakat unutmamak gerekir ki bugün dünyada çevreyi, sosyalist ülkeler, kapitalist ülkelerden daha fazla kirletmekte ve birgün dünyadaki ham maddelerin tükenebileceğini kapitalist ülkelerden daha az düşünmektedirler.

Eğer biz ilericiler, sosyalistler şimdiki düzene alternatif olmak istiyorsak, dünyanın her tarafında tartışılan uzun dönemdeki insanlığın geleceği hakkında dar görüşlerimizi belirtmemiz gerekiyor.

Dünya nüfusu, yapılan araştırmalara göre şimdiye oranla %50 artarak 6,5 milyarı aşacak ve bunun büyük bir kısmı 3. dünya ülkelerinde yaşamlarını sağlamaya çalışacaktır. Dünya nüfusu %50 oranında artarken, dünyadaki yiyecek miktarı ise ancak %15 artmış olacaktır. Sonuç olarak yüzlerce milyon insanın açlıktan ölmesi aritmetik olarak kaçınılmaz görülüyor.

Günümüzde özellikle az gelişmiş ülkelerde insanlar yaşamlarını sürdürmek için ormanları yakıyor ve bunlardan tarla yapmaya çalışıyor.

Her yıl dünyada 18 ile 20 milyon arasında orman yok ediliyor. iki bin yılına dek dünyadaki ormanların %40'ı yok edilmiş olacak. Bunun sonucu olarak tarım alanındaki verim erozyon, çölleşme, su baskınları nedeni ile düşecek. Ayrıca ormanların sağladığı yağışlar azalacağı için dünyanın bir çok ülkesinde su sıkıntısı büyük boyutlara ulaşacaktır.

Ve bunun sonucunda da milyonlarca insan yaşamını yitirecek!..

2030 yılında dünya nüfusu en iyimser tahminlere göre 10 milyarı aşacak, ve 2100 yılında 30 milyarı bulacak.

Ormanların yok edilmesi, atmosferdeki ozon tabakasının bozulması sonucu, önümüzdeki yıllarda büyük iklim değişiklikleri bekleniyor. Bunun yanı sıra yağışlara karışan zehirler özellikle endüstri ülkelerinde ormanları kurutacak ve deniz ürünlerinin toplam gıda maddeleri içindeki oranda düşecek. Şu anda dünya üstünde görülen hayvan ve bitki türlerinin %20'si ortadan yok olacak.

Kısacası insanlığın, önümüzdeki yıllarda mücadelesi yalnız sosyalizm savaşı değil, aynı zamanda uğrunda mücadele ettikleri sosyalist sistemin yaşayabileceği bir dünyayı da koruma mücadelesidir. Bu açıdan tabiatın sömürülmesine karşı yürütülen kavga, insanların sömürülmesine karşı yürütülen kavgadan koparılmamalıdır. Özellikle gelişmiş endüstri ülkelerinde görülen "Yeşiller" veya "Renkliler" gibi adlar altında sadece tabiatın sömürülmesine karşı çıkanlarla, "sosyalizm tüm sorunları" çözer deyip, tabiatın sömürülmesini unutanlar birbirlerine yaklaşmak zorundadırlar, hemde uluslararsı düzeyde. Çünkü dünyanın sorunu bir ülkenin sorunu değildir.

DÖVİZ GELSİN CANLARI CEHENNEME

Vergi uzmanı Mustafa YILMAZ

Türkiye'de Cunta Şefi Evren'den, cuntanın sivil piyonlarına değin hemen hepsi yurt dışında çalışan işçilerden övgüyle sözederler. Ama hepsi de döviz üstüne ve döviz için. Yurt dışında işçiler adına oluşturulmuş sözde kurumlar, temsilcilikler de bunun için. Bankaların Almanya şubeleri, gurbetçilerin alın terlerini çekmek için türlü adlar altında hesap açmaktadırlar, "Evladiyelik", "Ömür boyu gelir", "Gurbet geliri", "Emeklilik geliri" vb.leri. İşçi paraları üstüne böylesine bir şebeke oluşturan devlet ve hükümet yetkilileri, öte yandan işçilere karşı yasal görevlerini bile yerine getirmezler.

Bir kaç somut örnek üstünde duralım.

EMEKLİLİK SİGORTASI İŞLEMLERİ

Almanya'da çalışan işçiler için Türkiye'de özel emeklilik sigortası kurulmuştur. Bu sigortadaki hesabına her ay istenilen keseneği mark olarak yatıranlar, 15 yıl sonra belirli bir aylık gelirle emekli olacaklardır.

Türk hükümetince bu konuda yapılan açıklamada, "Emeklilik sigortasına yatırılan kesenekler vergi dışı bırakılacaktır" denmiş, daha çok işçiyi özendirmek için geniş propaganda yapılmıştır.

Ancak Alman maliyesi, "Türk hükümetinin bizimle böyle bir anlaşması yoktur!" diyerek düzenlenmiş vergi beyannamelerini kabul etmemiştir. İşçiler böylece sigorta primlerinde de vergi ödemek zorunda kalmışlardır.

Bu konuda Türk hükümetine, konsolosluklara yapılan başvurular da sonuçsuz kalmış, "Kendi hakkınızı kendiniz arayın!" denilerek yol gösterilmiştir! Ve işçiler kendi paralarıyla avukat, tercüman tutarak kendi haklarını kendileri aramak zorunda kalmışlardır. Böylece hükümetin tavsattığı ve yapmadığı görevi emekçiler ceplerinden para ödeyerek yapmaya çalışmışlardır.

BEDELLİ AŞKERLİK

"Vatan millet sakarya" nutuklarıyla mangalda kül bırakmayan "milliyetçi" hükümetlerin, "kutsal askerlik hizmeti"ni de döviz karşılığı satışa çıkardıklarını biliyoruz. 10 bin mark ödeyenler, bu "kutsal vatan görevinden" kurtuldular. Bu görevin bedeli şimdilerde 20 bin DM oldu!

Gelgelelim, bu **"kutsal görevin"** satışına daha çok müşteri bulabilmek için yine yaygın bir propagandaya giriştiler. Bu propagandalardan birisi de **"Bedelli Askerlik parası"** vergiden düşülecekti. Ancak bunu da Alman maliyesi reddetti. **"Kutsal görev için"** yatırılan markların çatır çatır vergisini aldı! Sebep: **"Türk hükümetiyle böyle bir anlaşmamız yok!"**

Oysa bu tür kararlar alınırken Türk hükümetinin Alman hükümetiyle görüşmesi, işi sağlama bağlaması onun en baştaki göreviydi. Ama döviz üç kağıtçılığını kim yapacaktı!..

BELGENİN BELGESİZLİĞİ

Yine bilindiği gibi Almanya'da çalışan işçiler, Türkiye'deki çocuklarına, anasına, babasına, bakmaya zorunlu olduğu yakınlarına belli ölçülerde para göndermekte, yardım yapmaktadır. Yapılan bu yardımlar belgelendirildiği takdirde vergiden düşülmekte, **"vergi iadeleri"** yıl sonunda yardım yapan işçiye ödenmektedir.

Gel gör ki, Türkiye'den bu belgeleri almak bir sorun, Alman maliyesine kabul ettirmek ayrı bir sorun! Bir kez görevli memurlar Türkiye'de bu belgeleri işçilere kolay vermiyorlar. Bazıları rüşvet istiyorlar. Kimi kez belge noksan düzenlenmiş olduğundan burada kabul edilmiyor. İkinci kez aynı belge için **"Önce verilmişti"** denilerek türlü zorluklar çıkarılıyor ve uzayıp gidiyor.

Banka havalesiyle gönderilen paraların "alındı"sını da belgelemek ayrı bir sorun. Köydeki gariban anne-baba, çocuklar yol bilmez, kırtasiyecilik bilmez. Bankalarsa yalnız aldıkları dövizi bilirler. "Alındı" makbuzunun alınması ile de iş bitmiyor. Türkçe çevrilecek, tercümana para! Konsolosluk onaylayacak, belge başı 19 Mark onay parası!

Alman maliyesi bu keşmekeşliği ortadan kaldırmak için tek tip "Bakım belgesi" bastırmıştır. Bu belge düzenlenir, en yakın devlet görevlisi mühürler, onaylar, iş biter. Ama Türkiye'de bitmez. Alman görevliler, muhtarların onayladığı belgelerden kuşkuya düşerler. Bunu konsolos görevlilerine söylerler. Konsolos beyler de **"doğrudur"** derler, **"Bizdeki muhtarlar yolsuzluk yaparlar!"**.

Böylece tüm ülkelerin muhtar onayları kabul edilir, Türkiye'deki muhtarlar hariç! Muhtarların yerine valilerin, kaymakamların imzalaması koşulu getirilir. Kırtasiyecilik ve çile de o ölçüde artar. Ve işçinin anasından emdiği fitil fitil burnundan getirilir.

Tüm bu olan bitenler karşısında hükümet ve devlet görevlileri yalnız seyircidirler. Ama sıra dövize gelince dalaverenin her türlüsü...

Önümüzdeki sayılarda tüm oyunları bir bir sergilemeye devam edeceğiz.

Yunanistan'da Türkiye sergisi açıldı

Sergi Lavrion kampında kalan Türkiyeli politik sığınmacılar tarafından açıldı.

YUNANLILAR İŞKENCE RESİMLERİNİ İLGİYLE İZLEDİLER

12 Eylülden sonra cinayet ve işkencelerden kaçarak Yunanistan'a sığınan Türkiyeli anti faşistler başkent Atina'da ' Türkiye Sergisi ' açtılar. Sergide askeri cuntanın insan haklarına saldırıları resim, belge ve dökümanlarla anlatıldı. Türkiyeli anti-faşistler Avrupa'nın 25 şehrinde sürmekte olan açlık grevlerini desteklediklerini açıklayarak, grev komitesine bir dayanışma telgrafı gönderdiler.

İşgüzar değil kukla

"Yabancı düşmanlığını protesto etmek amacı ile kendisini yakan Semra Ertan olayı karşısında Alman sorumluları bir ölçüde utandı, ve köşeye sıkıştılar. Bu düşmanlığı besleyen, geliştiren CDU Başkanı Kohl bile, "Semra olayı bizleri sarsarak kendimize gelmemizi sağlayacak bir intihardır." demek zorunda kaldı. Bavyera Eyaleti Başbakanı Strauss da bu olay karşısında etkilendi, "Semra Ertan olayı acıdır." diyerek yabancı düşmanlığını kınama gereğini duydu.

İşte tam bu sırada köşeye sıkışmışların imdadına Hamburg Başkonsolosu yetişti. Ve bir doktor çalımı ile Semra hakkında "rapor" yayınladı. Başkonsolos raporunda, "Semra Ertan hastalık nedeniyle Kiel'de tedavi görmüştür. Hastalık kocasının ölümünden sonra daha da artmıştır. İş bulduğu yerlerde hastalığı nedeni ile işine devam edememiştir. İntiharında herhangi bir kimsenin rolu ve sucu yoktur."

Aferin Başkonsolosa! Kuşkusuz bir aferin de Alman yetkililerinden almıştır. Semra'nın hastalığını, ablası Zühal olay günü açıklamıştır zaten. Ancak Semra, Alman radyo ve televizyon muhabirlerine intihar olayını daha önceden açıklarken hastalık nöbeti içinde değildi. Ne yapacağını bilen bilinçli ve kararlı insanların tavrı içindeydi... Sonra böyle rapor yayınlamak konsolos beyin görevimi idi ve bunun zamanımıy dı? Argoda bunun adına, "Al sepetten bir tane!" derler.

Aslında bu işguzarlığı bay konsolos kendi insiyatifi ile yapmış değildir. Önce Semra olayını duygusal planda sömürerek tiraj alan bir gazete, daha sonra bu tavrını sürdürmeyi ileriye yönelik ticari açıdan sakıncalı buldu. Yabancı düşmanlığının alabildiğine körüklenmesi ve Türklerin Almanyayı terke zorlanması Türk Hükümeti gibi Cuntacı basının da işine gelmektedir. Çünkü onlar da yalan satarak işçilerin sırtından milyonlarca döviz kazanmaktadırlar.

O nedenle bu gazete, bir manevra yaparak Semra'nın intihar olayını onun hastalığına bağlayan bir yayın yaptı. Ardından da bay konsolosa bir doktor ağzıyla açıklama yaptırdı.

O nedenle bu konsolosa bir işgüzardan çok bir kukla demek daha doğru olur.

Aferin Essen Konsolosuna

Son günlerde okuyucularımızdan telefonla, mektupla konsolosluk görevlileri hakkında şikayetler almaktayız. İşlerini yaptırtmak için konsolosluklara giden okuyucularımızın gazeteleri, görevliler tarafından zorla ellerinden alınmakta, tehdit edilmektedirler. Hatta, bazı görevliler işi daha da ileri götürerek okuyucularımızın adlarını saptamakta, "Bu gazeteyi okumakta devam ederseniz, sizi Türkiye'ye, Evren Paşa'ya şikayet ederiz, o zaman görürsünüz gününüzü!" gibi ilkel tehditler savurmaktadırlar. Özellikle Essen Konsolosluğu bu alanda rekor kırmıştır!

Her türlü düşüncenin rahatlıkla söylendiği Federal Almanya'da ücretli memurların böylesi işgüzarlıkları, ülkemiz adına ayrıca utanç verici bir durumdur.

Bunlar konsolos görevlileri mi, yoksa Evren Paşa'nın operasyon timleri mi?

Bu denlisi de fazla memur beyler, ayıp ayıp çok ayıp!..

İşçi dövizlerinin resmi tacirleri

KONSOLOSLUKLAR

Her ülkenin bir başka ülkede kurulmuş konsoloslukları vardır. Bizim de vardır. Konsoloslukların görevi, bir takım konularda ülkesini temsil etmek, özellikle ithalat ve ihracat işlerini yürütmek bu alanda diplomatik temaslar kurmak. Ayrıca o ülkeye çalışmak, iş yapmak yada başka nedenlerle giden yurttaşlara yardımcı olmak ve yol göstermek...

Bu amaçla Federal Almanya'da da kurulmuş konsolosluklarımız vardır, sayısına bereket. Dünyanın hiçbir ülkesinde bizim Almanya'daki konsolosluklar kadar çok konsolosluk yoktur. Ve bizim konsolosların yaptığı işleri bir başka ülkenin konsolosu yapmaz.

Federal Almanya'da neden bu kadar çok Türk Konsolosluğu vardır? Yanıtı kolay. Bizim konsoloslar, asıl görevleri yerine işçilerin marklarına el koymayı kendilerine görev bilmektedirler. Yani bu konsolosların hikmeti varlıkları, işçilerin dövizleri üzerine kurulmuştur. Bunun için türlü kırtasiye metodları markların bir kısmı ile kendi aylıklarının açıklarını kapatırlar, geriye kalanı da uçan kuşa borçlu hükümete yetiştirmeye çalışırlar.

Yabanelde gurbetçiler, "bizim hükümetimiz, bizim devletimiz" diyerek bu konsolosluklardan medet umarlar. Ama hiç bir zaman aradıklarını bulamazlar. Ancak döviz karşılığı birtakım resmi işleri yaptırmak için giderler konsoloslara. Kolay giremezler içeri. İtilip kakılırlar, horlanır, aşağılanırlar. Neden sonra memur beylerin karşısına çıkabilirler. Görevli memurların, bu işçilere karşı görevleri bellidir, çat pat iki satır yazı yazmak, mühür vurmak, imza atmak karşılık olarakda işçilerden para almak!.. Yani işçiler, yalnız mark ödemek için giderler konsoloslara.

GELSİN PARALAR PARALAR

Bir yıllık pasaport uzatılması 20 DM. dır. Söz gelimi 7 nüfuslu bir işçi ailesinin bir yıllık pasaport ücreti 140 DM. tutar. Bunun 5 yıllık uzatması ise 700 DM. dır.

Federal Almanya'da 1.5 milyondan çok insanımız yaşar. Bu insanlar yanlız pasaport uzatmak için yılda konsolosluklara 30 Milyon DM. öderler. Gelgelelim yurttaşlarımız, yalnız pasaport uzatmak için aşındırmazlar konsolosluk kapılarını. Onların daha nice nice ücretli kırtasiye işleri vardır. Örneğin "umumi vekaletname", "taahütname", "imza tasdiki", "davetiye", vb. işler var. Ve her bir onay için işçiler 34 DM. ödemek zorundadırlar. Her yurttaş, bu işler için en az yılda iki kez (bazıları yılda on kez onbeş kez) konsoloslukta evrak onaylatamış olsalar bile bu iş için ödenen markların toplamı ortalama 25 milyon DM. dolayındadır. Her evrak için ayrıca alınan 3 ile 5 DM. arasındaki pul parası bu toplamın dışındadır. Ve asgari bir hesapla yalnız pul paralarından 5 milyon DM. alınmaktadır. Neyse ki çevirilerin onayı biraz ucuz. Ondört mark. Bu para çeviri parası değil, bir evrakın onay parasıdır. Ne varki onlar, ondört markı haklı bir gerekçeye dayandırmak için sizin çevirttiğiniz metni kabul etmezler ve kendilerinin hazır matbu çevirilerinin altına damgayı basar ve sizi yolcu ederler. Bu işten topladıkları para on milyon DM. dolayındadır.

Daha bitmedi. El kapılarında çalışan yurttaşlarımızın ülkemizle çeşitli iş bağlantıları vardır, özel bağlantılar vardır. Özel işler için noterden özel vekaletname gerekir. Bu özel vekaletnamenin onay ücreti ise 24 DM.dır. Bu yoldan aldıkları mark toplamı ortalama 20 milyon DM'ı bulmaktadır. Genel toplamı da hesap ettik, yılda 100 milyon! Evet gurbetçi yurttaşlarımız, her yıl F.Almanya'daki konsoloslara 100 milyon mark öderler.

MARK SIZDIRMANIN BİR BAŞKA YOLU

Konsolosluklarda sürekli bağış kampanyaları açılır. Ve bu kampanyaların bir türlü sonu gelmez. Örneğin "Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Bağış Kampanyası", "Kara Kuvvetleri Güçlendirme Bağış Kampanyası", "Deniz Kuvvetlerini Güçlendirme Bağış Kampanyası", "Atatürk Yılı Bağış Kampanyası". Bitmeyen tükenmeyen bağış kampanyaları...

Konsolosluğa işi düşen işçiler bu kampanyaya bağış yapmak zorundadırlar. Bu bağışı yapmazlarsa işleri askıya alınabilir. Daha tehlikelisi vatan hayini gözü ile bakılırlar. Korkar bizim işçiler o yüzden, istemeseler de bağış yapmak zorundadırlar! Ama bilmezler ki bu yaptıkları bağışlarla hükümetçe çevrilen silahlar satın alınmaktadır ve bu silahlarla insan temel hakları ve özgürlükleri katledilmektedir.

Unutmadan ekliyelim, yeni bir bağış kampanyası daha başlatıldı. E-5 Karayolu kampanyası! Bu kampanya için de en az 10 mark bağış istenmektedir. Toplanan bağışlarla E-5 karayolu üstünde ilk yardım merkezleri kurulacakmış. Hani bizim işçiler izne giderken bu yolda çok kaza yaparlar, çok can kaybederler, işte onlar için bu yardım merkezleri!.. Ama bir süre sonra falanca ülkeye yardım merkezi kurmamıza izin vermediler (!) diyecekler ve toplanan paraları kimbilir nerede nasıl yiyecekler?.

Değişik adlar altında Federal Almanya'daki işçilerden konsoloslukların topladıkları para 100 Milyonun üzerindedir demiştik. Gelgelelim, bizim işçiler, yalnız Almanya'da değil, Avrupa'nın öteki ülkelerinde de vardırlar. Ve aynı metodla soyulmaktadırlar. Bunların sayısı yaklaşık 2,5 Milyon dolayındadır. Ve ortalama bir hesapla 200 milyona yakın döviz de bu insanlardan alınmaktadır. Böylece Federal Almanya ile birlikte bizim konsolosluklar işçilerden DM. değeri üzerinden bir yılda 300 milyon döviz toplamaktadırlar. Konsoloslarımızın yıllık cirosu maşallah! hiç de az değil. Buna karşın, bu konsoloslukların işçilerin dertlerine, türlü sorunlarına yardımları nedir? Bilen varsa parmak kaldırsın!

MADALYONUN ÖTE YÜZÜ

Konsolosluklarda çalışan bir yığın resmi görevli var, memur var. Her konsolosta vasat 20 memur çalışır. Müsdahdem ve mahalli katip dışında kalan (Başkonsolostan meslek memuruna kadar) görevliler ortalama ayda 4000 DM. alırlar. Federal Almanya'da 250'ye yakın memur çalışmaktadır konsolosluklarda. Bu memurların bir ayda maaş karşılığı aldıkları para 1 milyon DM.'dır. Bir yılda 12 milyon!.. Buna Büyükelçilikde çalışan 70 kişiyi de katarsak Federal Almanya'da memur aylıklarının toplamı 15 milyon DM. tutmaktadır. Bu sayıya öteki Avrupa ülkelerinde çalışan memur aylıklarını da katarsak ortalama yılda 50 milyon DM. eder. Yani bu mühürcü ve imzacı memurlar işçilerden topladıkları 300 milyon DM.'ın 50 milyonunu maaş olarak geri alır ve ceplerine indirirler.

DAHA BAŞKA AVANTALAR

Konsolos memurları kırmızı diplomat pasaportu taşırlar. Yaşadıkları ülkede vergi ödemezler. Örneğin onlar için araba vergisi yoktur. Benzini %50 ucuza alırlar. Sigara onlar için sadece 1 DM.'dır. Dışarda 20 DM.'a satılan içkiyi bunlar 7 DM.'a alırlar. Büyük mağazalardan yaptıkları alışverişler için %10 indirim yapılır. Yeni bir arabayı %15 indirimli satın alma hakları vardır. Hiçbir gümrük onları arayamaz. İsteseler her gidişte arabalarının alabildiği kadar video aleti ve gümrüğe tabi herşeyi götürebilirler Türkiye'ye. Bu yüzden de sık sık giderler. Ziyaret için değil, ticaret için!..

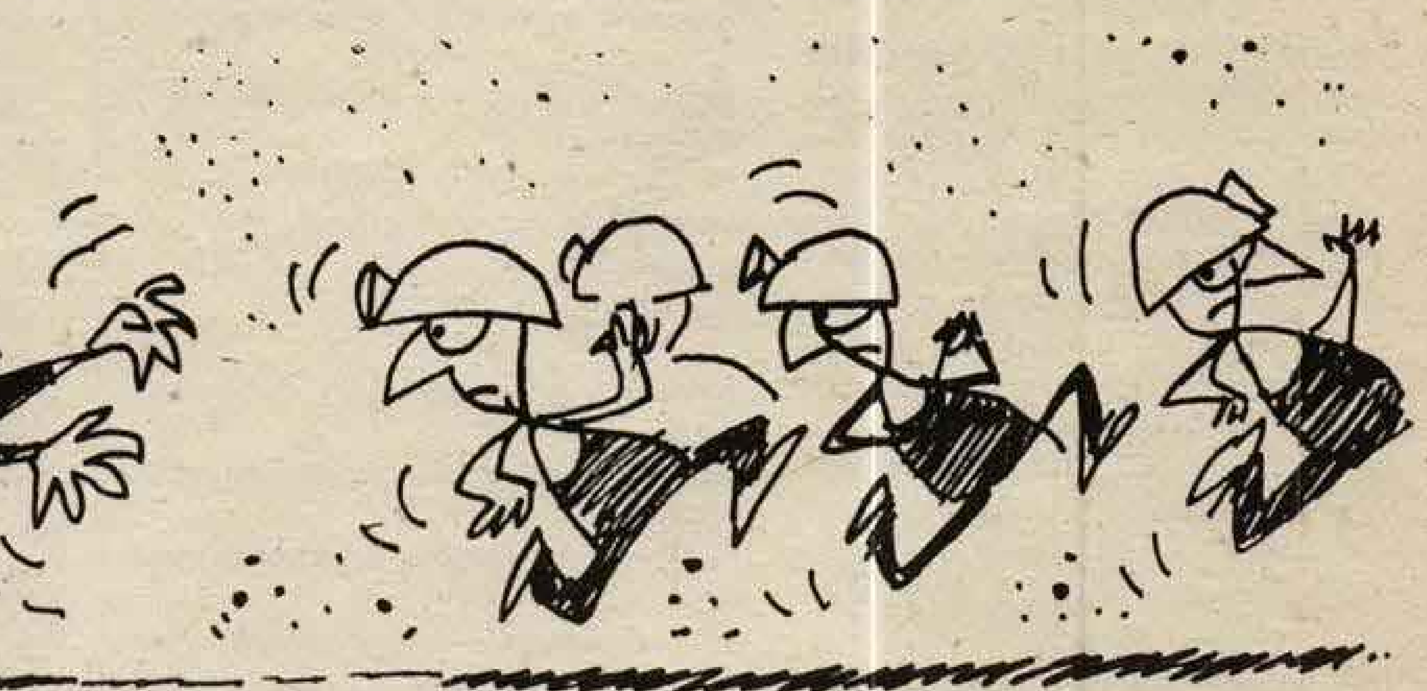
Bunun yanında bu mühürcü memurlar, bulundukları ülkede ticaret de yaparlar. Örneğin 1 marka aldıkları sigarayı 2 marka satarlar. İçkiyi ve öteki bütün eşyayı da öyle satarlar. Yeni araba alanlar Merkez Bankasına işçiler gibi 2 yıl önceden belli bir para yatırmak zorunda da değildirler. Ve her üç yılda bir araba ticaretini tavsatmazlar!..

Yani anlayacağınız, bu talan düzenine mühürcü memurların işleri hiç de fena değildir. O yüzden faşist düzenin, talancı düzenin en sadık savunucuları ve piyonları olurlar. O nedenle işçilerin cebinde gördükleri «Demokrat Türkiye»ye kızacaklardır. Çünkü işçiler bir takım gerçekleri öğrenirlerse ve işçilerimiz, ah işçilerimiz, bu talan ve soygun düzenine karşı çıkarlarsa avantacı piyonların çıkarları elden gidebilir, düzenleri sarsılabilir.

Sonuç olarak söylersek, korkması gerekenler işçilerimiz değildir. Alın terleriyle yaşayan emekçilerimiz değildir. Demokrat Türkiye'yi okuyanlar ve yazanlar hiç değildir. Korkması gerekenler, bu vurgun ve talan düzeninden çıkarları olanlardır, emekçilerin alın terleri üzerinde günlerini gün edenlerdir. Bu tarih boyunca hep böyle olmuştur. Onun için korkuyorlar, işçiye, aydına, demokrata, devrimciye, sosyaliste saldırıyorlar. Onun için onlar, iyinin, güzelin, doğrunun da düşmanıdırlar!

Elbet uzun sürmez bu tersine işleyen düzen devran! Gün gelir hesaplar sorulur birgün!..

DÖĞÜŞEREK ÖLDÜLER

Macar şairi

MİKLOS RADNOTİ

Hazırlayan: Emine ERDEM

"Şair insanlarla birliktedir fırtına gürlediğinde" diyordu Rus-Sovyet şairi Bryusov... Yarına kalacak şairler, sanatçı ve yazarlar da fırtına gürlediğinde insanlardan, ezilen çoğunluktan yana olanlar olsa gerek... Fırtına gürlediğinde insanlığını, direncini yitirmeyen, faşizme boyun eğmeyen bir şairi anımsayalım bir kez daha. Bir Macar şairini, Miklos Radnoti'yi...

Miklos Radnoti 5 Mayıs 1909'da Budapeşte'de doğdu. Zengin bir aileden geliyordu. Szeged üniversitesinde filoloji öğrenimi görerek ortaokul öğretmenliğine hak kazandı. Yahudi olması nedeniyle öğretmenlikten alındı. Yazınsal çalışmalarıyla ve özel dersler vererek geçimini sağlıyordu.

Ağırbaşlılığı ve alçakgönüllülüğüyle tanınan şair, ilk şiirlerinde yirminci yüzyıl Fransız şiirinin etkisini yansıtır. Bu şiirlerde yalın doğa yaşantısı ve yaşam mutluluğu, dışavurumcu biçim öğeleriyle ve gerçeküstü görünümlerde dile gelir. Daha Szeged Üniversitesi'nde öğrenci olduğu otuzlu yıllarda, antifaşist sorunsalı onu da önemli ölçülerde etkiler. İlk şiir kitabı 1930 yılında yayınlanır. Bu yıllarda yazdığı şiirler acı dolu trajik duyguları ve faşizmin yaklaşan önsezilerini taşır. 1931'de Paris'e yaptığı bir gezi, onun politik bilinçlenmesinde ve şiir gelişiminde büyük bir anlam taşır. Aynı yılda yayınladığı *"Yeni Çobanların Türküsü"* adlı şiir kitabı, kiliseye hakaret ve halkı kışkırtma gerekçesiyle toplatılır. 1933'de yayınladığı *"İyileşen Rüzgar"* ve 1935'de yayınladığı *"Yeni Ay"* adlı kitapları devrimci bir coşku ve enternasyonalist duygularla doludur.

İspanya Özgürlük Savaşı'nın büyük etkisi, yürek tutuşturan ateşi ve Avrupa'yı sarsan faşist tehdit onun şiirlerinin devrimci özünü daha da belirginleştirir. 1938'de yayınladığı *"Sarp Yol"* adlı kitabında bu gelişimi görmek olanaklıdır.

1940'da faşistler tarafından Sırbistan'da bir bakır madeninde çalışmaya gönderilir. Kendisinden uzun süre haber alınamaz. Bu sıralarda, faşist çalışma kamplarında yazdığı son şiirlerinde, o barbar dönemin uzlaşmaz karşıtlıklarının izleri vardır. İnsanların mutlu ve adil bir dünya isteğinin gerçekleşmesi umutsuz görünen o dönemde şair, umudunu yitirmez. Bu insanlık dışı koşullar altında faşizme boyun eğmeden yazdığı şiirlerinde Radnoti, özellikle şiirsel anlatımda ve müzikal uyumda klasik gücüne erişir.

İnsanların barış içinde bir yaşama özlem duygusu, karanlık günlerin geride kalacağına olan inancı bir yanılgı değildi. Naziler bozguna uğruyorlardı. 1944 yılında bozgundan dönen naziler Radnoti'yi kurşuna dizdiler. Toplu bir mezara gömdüler.

Sonra emekçi Sovyet insanları, milyonlarca canın öldürülmesine, sosyalist anayurtlarının kana bulanmasına neden olan faşizme öldürücü darbeyi vurdular. Faşizmi ininde susturdular.

Aralarında Radnoti'nin de bulunduğu toplu mezarlar açıldığında şairin cebinde şiirleri bulundu. Bu şiirler, 1946'da *"Gök Köpükleniyor"* adlı bir kitapta toplanarak yayınlandı. Faşizmin karanlığından süzülen onurlu bir sanatçının aydınlığını yansıtır bu şiirlerin dizeleri...

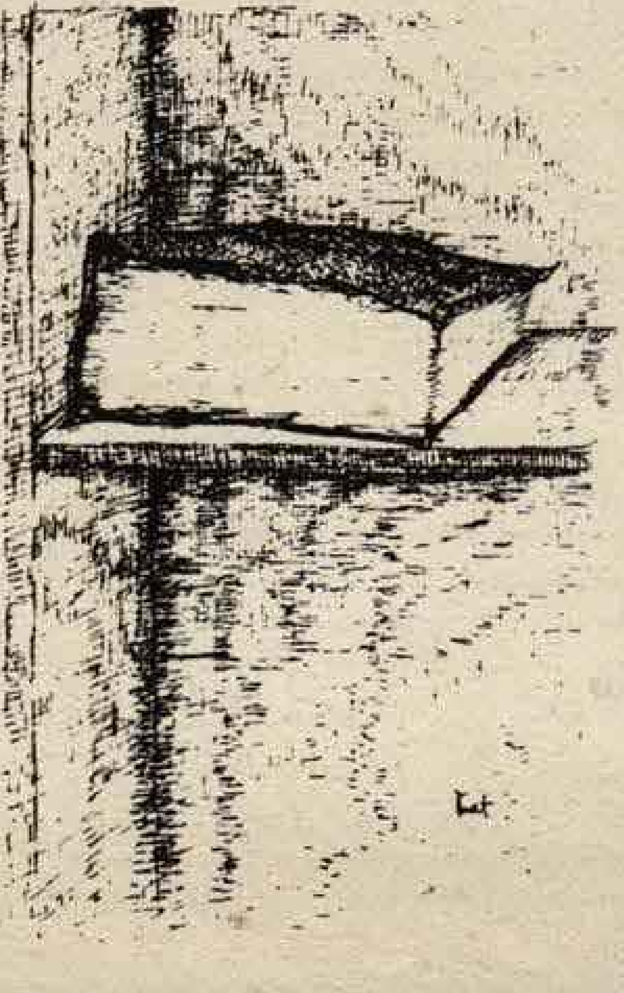
Şairin *"Dün ve Bugün"* adlı şiirini Ataol Behramoğlu'nun türkçesiyle izleyelim.

DÜN ve BUGÜN

Dün yağmur çiseliyordu ve
önümüzde
diz çökmüş bir insan gibi duran
çalılıktan, çayırlığa
iki sevdalı çıktı ve uzaklaşıp gittiler
Çiçekler gibi açılmış dudaklarıyla.

Bugünse yamaçtan bize doğru
sürünen
toplardır ve balçık içinde dönen
tekerlekler
Miğferlerle örtülü alınlar
Ve arkada kan ve ter kokuları
bırakarak
Yürüyen askerler

Kumral Çocukluk! Çoktandır yoksun
artık!
Yaşlılıksa ulaşılmayacak kadar
uzak!
Dizlerine kadar kan içinde duruyor
şair
söylediği her türküyü son türkü diye
adlandırarak.

KÖPRÜLERİ YAKTIM

Diler Erdoğdu Elif Elaldı yı getirdi, tanıştırdı, gitti.

Çekinerek oturdu Elif-üzüm karası gözleri ağlamaya gebe. Başını önüne eğdi, parmaklarıyla oynadı. Parmakları kalın, parmak uçları aşınmış, kör keserle yontulmuş gibi, emekçi parmakları.

"Sigara içer misin?"

"Cık!"

"Çay, kahve?.."

Ses etmedi.

"Meyve suyu, bira?.."

İrkildi:

"Ömrümde ağzıma içki koymadım."

"Öyleyse çay..." **vardı...**

Yaşı 40-45 vardı, göz halkaları daha yaşlı gösteriyordu. Anadolu kadınının geleneksel ağırbaşlılığı, suskunluğu içindeydi.

"Sıkılıyor musun?"

"Ne de olsa... Ama sen yabancı değilsin. Başka birisi olsaydı gelir miydim!"

Sıkıca sarındığı kara pardesünün düğmelerini çözdü. Saçlarını itti arkaya, yeniden tokaladı. Utandı, önüne baktı.

Garson çayları getirdi:

"Bitte schön!"

"Danke schön!"

O hiç oralı olmadı.

"Kadınlar haiminde kalıyorsun?"

"Bilmektesin"

"Haim geçici... Atarlarsa?.."

"Atsınlar, iş bulur çalışırım."

Iş bulmak aslan ağzında. Işi olanları da atıyorlar..."

"Ne olursa olsun bir yana tepremem!"

Memlekete gitmez misin?"

"Köprüleri yaktımda geldim, gidemem?"

"Anlamadım? Ali ile köprülerini yakmış olabilirsin. Ama memleket?.."

"Ali benim ikinci kocam. Ali'yi zulum götüre, dert götüre. Yıkılmış yuvamı o hepten yıktı. Sonra da getirdi yaban elde kurda kuşa, sele attı."

Maraş soykırımında faşistler katletmişlerdi Elif'in ilk kocası Hasan'ı. O kanlı günleri yaşadı yeniden. Gözleri dolu dolu yaşadı ağladı:

"Gece karanlıkta bastılar evimizi. Yumrukladılar, tekmelediler, can alıcı cellatlar. Karyolanın altına sakladı kocam beni, çocukları. Elinde ekmek bıçağı nöbete durdu önümüzde!.."

Kapıyı kırarak girdiler. sönmüş ışığı yaktılar, ünlediler, 'Teslim ol komünist oğlu komünist!' Saklandığımız odaya kabza, dipçik, zincir saldırdılar. Yere yıktılar Hasan'ı. Vuruyorlardı her yerine, yumrukları, ayakları, tabanca, tüfek kabzalarıyla vuruyorlardı. Üstlerine atıldım, 'Kıymayın zalımlar!' dedim. Tokatladım, saçlarımdan sürüklendim, 'Komünist orospu!' diyorlardı vurdukça. Ötesini bilmiyorum. Çocukların ağlaşmaları üstüne uyandım. Çırılçıplak yerdeyim, ağrılar, sızılar içindeydim. Her yanım kan. Hasan'ı gördüm, yüzükoyun, elleri arkadan bağlı, soluksuz. Urbaları kan. Evin içi kan. Hasan soluksuz ceset!..

Sustu, göz yaşlarını kuruladı, direndi, yeniden toparlandı:

"Hasan duvar ustasıydı. Hum, kireç, toprak içinde gelirdi her akşam. Elleri param parça. Sağ-sol işine karışmazdı. Boş kaldığı zamanlar, kahveye gider, tavla oynardı. O kahveye faşistler gidemezdi."

"Iki yetim çocuk, dul ana, yüreğimiz yara kalakalmıştık. Elimde işim yok, para kazanacak hünerim yok. Evimiz gecekondu, aylık kirası 500 lira. babası sağdı Hasan'ın o zaman. Iki oğlu ile birlik yaşardı. aldı götürdüler bizi. On can insan, iki oda, bir sofa'da yarı aç, yarı tok yaşamaya çalışırdık."

Yüreğini çekti. Ürkek gözlerle çevreyi taradı. Karşı masada sarmaş dolaş çiftleri görünce utandı. Bir süre öyle kaldı. Sonra ağırdan sürdürdü:

"Evde sürekli geçimsizlik vardı. Kardeşler kavgalaşırlardı, karıları da geri kalmazdı kocalarından. Ayrılacaklardı. Ancak hiç birisi tek başına yaşayacak güçte değildi. Büyük kaynım fırın işçisi, küçüğü boyacıdı. Kazançları ev kirasına, ekmek parasına ancak yeterdi. Bu tatsızlıkta benim ve çocuklarımın da payı vardı. Yük olmuştuk onlara, kavgaların kaynağı hep yoksulluk. Yüze bir şey demezlerdi ama hoşnut olmadıkları her hallerinden belliydi. Kendimi bir konuk görüyordum. Geleceğimi karanlık görüyordum. Ne olacaktı benim halim, çocuklarım? Yeniden evlenmek, bir erkeğin gölgesine sığınmak?.. Başka çare göremiyordum. Yaşlanırsam bu fırsatı da kaçıracaktım. O nedenle karar verdim. Önüme çıkacak ilk erkekle evlenecektim..."

Komşumuz Hediye teyze aracılık etti. Ali, onun yakınıymış Almanya'da işçi. Karısı bırakmış kaçmıştı, iki yıl öncesinden. Yeniden evlenmek istiyordu.

"Gözüm pek tutmamıştı adamı çaresizdim, evet dedim. Kaynatam, kayınlarım karşı çıktılar, ' O adamın dayısı bizim düşmanımız. Onlar sünni, onlar yobaz. Bizim aile onurumuzu çiğnemeye ve bizi rüsvay eylemeye hakkın yok! Evlenirsen seni öldürürüz!' dediler."

"Dinlemedim, gizlice kaçtım, geldim Alaman'a. Çocuklarımıda bir yıl sonra getirecektim. Zaten bu koşulla evlenmeyi kabullenmiştim."

Düşündü, düşündükçe elemlendi:

"Adam keyfince kullanmak için evlenmiş benimle meğer. Yobaz, pis, para hastası.. Bir oda, bir sofa, 150 mark kiralı, bir inin içine soktu beni. Evde eşya adına ne varsa hepsi çöplükten. Eski, yırtık, pis şeyler. Üstündeki elbiselerde çöplükten. Elbiseyi, çamaşırı bana da çöplükten getirirdi. Bazıları büyük gelirdi giyemezdim. 'Ileride şişmanlarsın giyin!' diye zorlardı. Bazıları dar gelirdi, atardım. Bu kez de, 'Domuzlar gibi şişmissin, sana göre elbise nereden bulayım, zayıfla giyin!' derdi. Demekle yetinmezdi, her seferinde döverdi. Biliyordu bir yana kıpırdayamayacağım, biliyordu ve onun için de her aklına eseni yapmaktan çekinmiyordu!

"Çöpçüydü. Aylığını bilmezdim. Parasını bankaya yatırıyordu. Ayrı yollardan da para kazanıyordu. Ekmekçilerden, lokantalardan çöplüğe atılacak bayat 'brötchen'leri torbalara doldurur getirirdi. Bunları ısıtır, yumuşatır, naylon torbalar içinde komşulara satardı. Taş gibi kalanlarıda bize yedirirdi. Hangi bir hünerini saysam!.. Fisch markttan atılan kokmuş balıklarıda kasalarla taşırdı eve! Bu balıkları temizlerken yüreğim ağzımdan gelirdi, igrenir, kusardım, ses edemezdim. Temizlenen kokmuş balıkları, koku giderici bir tozla kurutur, komşulara ucuz fiyatlarla satardı. Bir seferinde bu balıkları yiyenler zehirlenmiş, hastanelik olmuşlardı. Hemşehrilik, komşuluk hatırına şikayet etmemişler, suçu kendileri yüklenmişti.

"Asıl kıyamet çocuklarımı getirdikten sonra koptu. Bana bir yıl demişti. Iki yıl oyaladı. Bir cehennem içindeydim. Çocuklarımın yokluğu hepten kahrediyor beni. uzun kavgalardan sonra tanıdık hemşehirilerin de yardımıyla kızımı, oğlumu getirtebildim. Adamın büsbütün dengesi bozuldu. Yediğimiz, içtiğimiz zehir oldu. Oysa çocuklarımın bir masrafı olmuyordu. onlar da bizim gibi çöplükten yiyor, çöplükten giyiniyorlardı. Yine de bir ana iki çocuk esir gibiydik. ha deyince yumruğu başımızda."

"Oğlumu da kızımı da okula gönderiyordum. Harçlık vermezdi. Okulu için spor giysileri isterlerdi, almazdı. Ezilirlerdi arkadaşları içinde. 'Ne işleri vardı okulda, neden kuran kursuna yollamadın!' diyerek başımın etini yerdi. Kızım Havva'ya takmıştı kafasını. Hep baş örtüsü ile dolaşmasını isterdi. Okulda'da başını açmayacaktı. Ses etmezdik. Gülüyor, ayıplıyorlardı arkadaşları. O yüzden çocuk okula vardığı zaman baş örtüsünü çıkarır, saklar, öyle girerdi sınıfa. Ali'den saklı tutuyorduk. Sonunda kuşkulanmaya başlamıştı."

"Bir gün okula gitmiş, denetlemiş ve kızın okul bahçesinde başı açık dolaştığını görmüş!.. Saçlarından sürüte sürüte eve getirmişti. Havva'nın iki gözü iki çeşme! Makası aldı eline, yatırdı kızı altına, saçlarını koyun gibi kesmeye başladı. Engel olmak istedim, ters ters baktı, 'Yaklaşırsan, saçları yerine boğazını keserim!' dedi. Kıpırtısız kaldım."

"Elim ayağım tutmuyordu. Ne yapacağımı bilemiyordum. Bir den anımsadım. Bir Türk kadın vardı. Kadınların, çocukların sorunlarıyla ilgileniyordu. Bir kaç kez bize gelmişti. Ben olanı biteni anlatmıştım, o dinlemişti. 'Başın darda kalanda bana telefon et.'derdi her zaman."

" Hemen telefon kulubesine koştum, olayı aktardım. 'Şimdi geliyorum!' dedi. Içeri girdiğimde Havva'nın saçları tümden kesilmiş, kafası çirkin bir biçimde kellenmişti. Ve gözleri kan çanağı, bitmiş tükenmişti çocuk."

Dolu dolu ağladı Elif. Neden sonra toparlanabildi:

"Hızır gibi yetişti o kadın. Yanında iki de Alman arkadaşı vardı. Manzarayı gördüler. Hiç bir şey demeden aldı götürdüler. Nereye götürdüklerini o zaman bilememiştim. Sonradan öğrendim, gençler yurduna (Jugendheim) götürmüşlerdi."

"Bu olaydan sonra korkunç nefret ettim adamdan. Korkuyu, ölümü bir yana bırakarak yatağımı ayırdım, mutfakta yattım. Kapıyı içerden kitliyordum. Bir kaç gece böyle devam etti. Sonunda geldi dayandı kapıya gecenin yarısında. Bağırdı, kapıyı tekmeledi, açmadım. 'Gelir seni keserim!' dedi, duymazlıktan geldim. Giremedi yanıma."

"Sabahleyin sofa'ya çıkar çıkmaz üstüme saldırdı. Artık o bir düşmandı. Suratına olanca gücümle bir yumruk attım. Büsbütün kudurdu. Aldı altına. Suratımı, başımı gözümü tekmeliyor, yumrukluyordu. Oluk gibi kan aktı burnumdan. 'Imdat!' diye inledim bir kaç kez. Üstümüzde oturan Yugaslav komşu yetişti ve beni kurtardı. Yüzüm gözüm kan içinde..."

Yüreğini çekti derinden:

"Işte böyle kardeşim, şimdi çocuklarım gençlik hayımında, ben kadınlar hayımındayım. Bir ummanın içindeyim. ne köprüm, salım, sandalım var, ne de bir dayanağım. Ama yıkılmayacağım, dayanacağım sonuna dek. Yaşayacağım, yaşatacağım çocuklarımı..."

D. A.

Jüri Üyesi Gabriel Garcia Marquez:

"YOL" filmi güçlü bir nefes

"Bu film, Türkiye'de yaşanan faciaları etiyle, kemiğiyle hissettiriyor"

Cannes Film Festivali'nin jüri üyesi ve Güney Amerika Ülkelerinin ünlü yazarı Gabriel Garcia Marquez'in Le Monde gazetesinde, "YOL" filmi üstüne yayınlanan yazısını özet olarak sunuyoruz.

« Yılmaz Güney'in YOL Filmi, 90 dakikalık yoğun bir gösterimde, insana, Türkiye'de bugün yaşamanın ne denli bir facia olduğunu, etiyle kemiğiyle hissettiriyor. Holywood'un bütün olanaklarından yararlanabilen "MİSSİNG"in aksine YOL, siyasi bir tutuklu tarafından en ince ayrıntılarına kadar hapishanede yaratıldı. Başka kişilerin aracılığı ile çevrilişi de hapishaneden idare edildi. O kadar ki gerçek yapımcının kimliğini tam hakkıyla kestirmek güç. Sinema dünyası bugüne kadar böyle bir olay yaşamamıştı. Aramızdaki tartışmalarda bizi en çok etkileyen filmin YOL olduğu oybirliği ile kabul ediliyordu. Filmin bir ödül alacağı da açıktı. Hangisi verilecekti? Bence YOL, "Jüri özel ödülü" için yapılmıştı. Bir yandan yaratıcısını kestirme güçlüğü, diğer yandan özel güçlü bir nefes. Filmin en güzel yanlarından biri de bu...

Çok büyük bir iş yaptığımızın bilincine bitiş töreninde vardık. Bir Yunanlıyla bir Türkü, aynı şeref kürsüsünde, bütün dünyanın gözleri önünde sevinçle kucaklaştırmak mucizesini başarmıştık.

NEREDEN NEREYE...

Bu ay size Meksika'dan bahsetmekten vazgeçtim. Bu,aslında yazmaktan vazgeçtiğim yazım değil. Düşünüp, taşınıp bir türlü yazmayı beceremediğim, o kadar konu var ki. Ne yapayım yazar değilim, bu yönde kabiliyet yok bende. Kafamdakileri bir türlü istediğim gibi, düşündüğüm gibi kağıda geçiremiyorum. Ama benim bu yön deki kabiliyetsizliğim hiç de büyük bir eksiklik, sorun değil. Öyle yazarlar, öyle kalemler var ki, şarkıcı, film artist'i olduğuma şükredin siz.

Son günlerde, her akşam yatağıma uzanıp, başucumdaki lambanın hemen yanında duran sevgili kitabımın içine dalıyorum. Onunla seviniyorum, hırslanıyorum, üzülüyorum. İçimdeki " söyleyemediklerimi, çözemediklerimi ", onda buluyor, rahatlıyorum. Çetin Altan'ın 12 Mart sonrasında yayınlanmış " KAHROLSUN KOMÜNİZM DİYE DİYE " adlı kitabı. Ben de bu edebiyatla büyüdüğüm için, adı çok hoşuma gidiyor. Fazla uzatmadan bölümlerinden bir kaç tanesini gelin sizlerle birlikte okuyalım:

Radyolarla televizyonlardan fışkıran politikacı demeçleri, aile büyüklerinin öğütleri, gazete manşetleri, nutuklar, dinsel yazılar, işe girme sınavları, savcı iddianameleri, brifingler, emirler, yasa sorunları bitmez tükenmez bir şartlandırma sürüp gidiyor kitleler üstünde.

Sonunda, örneğin bir Hitler çıkıyor, milyarlarca yıl daha var olacak olan okyanusları, altmış yetmiş yıl ancak yaşayabilecek güçteki insanoğluna göstererek:

- " Bu denizler senin," diyor." Gidip ölmelisin bu denizler için." Ve karşısındaki milyonlar tekrarlıyorlar:
- Bu denizler bizim, gidip ölmeliyiz bu denizler için.
- Avrupa senin. Asya senin, Afrika senin...
- Avrupa benim, Asya benim, Afrika benim.
- Yapıştır avuçlarını kıçına, kaz adımlarıyla yürü.

Yığınlar, avuçlarını kıçlarına yapıştırıp, kaz adımlarıyla yürüyorlar.

Örneğin bir papaz çıkıyor kürsüye:
- Bu dünyada sonuncu olan, öteki dünyada birinci olacak, diyor. Bu dünyada fakir kalmak öteki dünyada zengin olmak demektir.

Kitleler öd ağacı kokuları içinde başlarını sallıyorlar:
- Doğru, doğru, doğru..

Bir nutukçu:
- Halkı kışkırtıp zehirleyenler idam edilecek, diye bağırıyor.

Yüzleri görünmeyen uzun kulaklı kişiler, halkı kışkırtıp zehirleyenleri arıyorlar her yerde.

Melike Demirağ

- Ve sonra dünya nüfusunun yüzde ikisi, mavi sulara bakan bir otel terasından dalgaları seyrediyor, müzikli bir yemek salonunda kuşkonmaz yiyor ve özenli bir Amerikan barda Burgonya şarabı içiyor, mırıl mırıl konuşan tatlı bir kadınla sevişiyor.

Dünyada yaşayanların yüzde doksansekizi ise basamak basamak, acımasız kara bir açlığa inen, ağlamalar, inlemeler, çığlıklar, itişip kalkışmalarla dolu bir merdivenin üstünde, şartlandırılmış beyinleriyle, bir türlü çözemedikleri bir çileyi yaşıyorlar. Hem de:
-- Bu denizler bizim diyerek.
-- Yaşarken fakir olanlar, öldükten sonra zengin olacaklar diyerek,
-- Bizi kışkırtanlara, zehirleyenlere kulak asmıyalım diyerek.....

11 Eylül 1975

Ta Tanzimat Fermanından bu yana " Hukuk Devleti " kurma çabaları içindeyiz. Ne çare ki bir türlü "Devlet" eşit "Kaba Kuvvet" inancından kendimizi kurtaramıyoruz.

Bunun temeldeki nedenleri feodallikten henüz arınmamış olmamız. Oysa çağımızda deyil böyle "Devlet" eşit "kaba kuvvet" anlayışı, burjuva hukukuna dayalı endüstri toplumları bile "Ekonomik adaleti" sağlıyamadığı gerekçesiyle sert eleştirilere uğramaktadır.

Burjuva hukukunun dahi bir devleti ayakta tutmaya yetmiyeceği inancı, kamu hukuku doktrinlerinde kesin bir ağırlık kazanmış; bizim anayasamıza dahi sade "Hukuk Devleti" değil "Sosyal bir hukuk devleti" tanımlaması girmişken;"Sosyal"dan vazgeçtik, "Hukuk"dan yoksun bir "Devlet"i ayakta tutmayı nasıl başarabiliriz?

Biz "Vatan" deyince "Toprak", "Devlet" deyince de onu yöneten "Kaba Kuvvet" anlayışına demir atmışız.

Çağımızın devlet anlayışı ise "Toprağı yöneten kaba kuvvet" değildir artık.

Oysa her sıkışıklıkta "Devleti kurtarma" önerisi, modern " Sosyal hukuk devletini " pekiştirme olarak değil, "Toprağı yöneten kaba kuvveti" kanıtlama olarak ortaya çıkıyor.

Hatta bir çok kişide " Sosyal Hukuk devletine " doğru atılımlar, devletin yok edilmesi olarak değerleniyor. Çünkü onlara göre devlet, hala yukarda belirttiğimiz gibi, "Toprağı yöneten kaba kuvvet" anlamındadır.

İsterseniz bir bakıma,"feodal kalıntılarla çağdaşlık özleminin çatışmasıdır" da diyebiliriz buna..

O nedenledir ki modern devlette muhalefet potansiyeli (kurulu düzenin kağıt üstüne yansıması olan) yasaları zorlarken, biz de iktidar, muhalefete karşı yasaları çiğnemektedir.

Neden, çünkü bizde özellikle Anayasa feodallik ötesi bir anayasadır.

"Devleti kurtarma" nutku söyliyenlerin arada sırada düşünmeleri yerinde olur:

Hangi tür devleti kurtarmak istemektedirler?

"Toprağı yöneten kaba kuvvet" anlamındaki devleti mi? Yoksa Anayasada yazılı "Sosyal hukuk devleti" ni mi?

Şayet ikincisini kurtarmak istiyorlarsa, " Hukuk "u çiğniyerek onu kurtarma olasılığı yoktur.

"Polis her yerde bir şeyler yapar" "Gözaltına aldıklarımızın ayaklarına sopa vuruyoruz","Saldırıları milleti sevenler düzenliyor" diye "Sosyal hukuk devleti" kurtulmaz, batar! Kimse devlet saymaz böyle bir yönetimi. Kimse devlet itibarı göstermez ona.

"Vatan demek devlet demek","demokrasi demek hukuk demek," kolaydır. Bunların ne olduklarını düşünmek ve çağdaş tanımlarını yapmak zordur.

O nedenle bizim siyaset dünyamızda en çok kullanılan sözcükler bunlar olduğu halde, gerçek anlamlarını pek az kişi bilmektedir bunların.

Bu yüzden de bazan işkencelerle, taşlı sopalı saldırılarla Anayasayı bin kez çiğniyenler:"Devleti kurtaran vatansever kuvvet"; anayasayı savunanlar da "devleti çökerten hain kişiler" olarak görülebilmektedir.

Ger kalmışlık deye de buna diyorlar zaten!...

27 Eylül 1975

Daha o kadar, gerçekleri dile getiren ve 1975'de yazılmasına rağmen, bugünde hala geçerliliğini koruyan yazılarla dopdolu bu güzel kitap.......

İnanıyorum ki günün birinde, yani bugünleri de atlattığımızda, daha nicelerini yazılmış bulacağız.

Bütün yürekli, güzel, insan yazarlara binlerce sevgiler, saygılar....

SİYABEND Û XECÊ

BİR KÜRT MASALI 5

Türkçe söyleyen: Hüseyin Erdem

Uyuzun amcasının tutunacak dalı yoktu. Üzgündü, çaresizdi. Kendi gözleriyle de görmüştü olanları... Uyuz'un sabahın erinde ettiklerini. O artık istese de istemese de köylüler öldüreceklerdi Uyuz'u. Belki kendisini de... Söyledi: *"Ben de bıktım Uyuz'un ettiklerinden inanın. Destur benim değil, sizlerindir... Bana da sorarsanız eğer öldürebilirsiniz Uyuz'u. Bu ettiklerine karşılık, kanı sizlere helaldır. Kim öldürürse Uyuz'u, kanından biraz da bana getirsin!"*

Köylülerin yüreğine su serpildi biraz. Uyuz'un amcası da hak vermişti onlara Bu kez köylüler söylediler: *"Vay Uyuz, vay Uyuz, herkes senin başını kendi için kesti, vay Uyuz..."*

Öfkeli insanlar evlerine döndüler. Ertesi gün olan olacaktı artık. Kimi kılıcını, kimi sopasını, kimi baltasını aldı. Herbiri silahını başucuna koydu. Uyuz'a cezasını vermenin heyacanıyla, sabah çözülene dek, kimsenin gözüne uyku girmedi o gece...

Sabahın erinde gün ışıklarıyla birlikte kılıcını, sopasını, baltasını kavrayan fırladı evinden dışarıya... Sılıva'nın sırım boylu, burma bıyıklı yiğitleri toplandılar. Sayıları yüzelli idi. Öfke ile Uyuz'un evine doğru yürüyüşe geçtiler. Evi çevirdiler...

Darı uykusundaydı Uyuz... Yarı uyur, yarı uyanık... Seslere uyandı. Kalktı yatağından, dışarı çıktı. Baktı ki nice ordulara bedel yiğitler, boşandı boşanacak bir yağmur gibi geliyorum diyorlar...

Yiğitlerin burma bıyıklarından, kara gözlerinden taşan öfkeyi gördü. Sonra baktı, süzdü onları... Seslendi yiğitlere ve söyledi: *"Yiğitler, düğüne gidiyorsanız eğer, bilin kurduyum ben türlünün ve bulgurun... Eğer kahramanlık göstermek, pehlivanlık etmek için savaşa gidiyorsanız söyleyin ben de gideyim, bir yüksek tepenin başına seyredeyim has yiğitlerin savaşını..."*

On ineği öldürüldüğü için yüreği çok yanan, öfkesi burnunda bir yiğit, seslendi yiğitler içinden ve söyledi. Yiğitlerin en önünde duruyordu: *"Ey Uyuz oğlan ey... Gönlüm rüzgârda... Biz eğlenceye düğüne gitmiyoruz. Savaşa savaşmaya da gitmiyoruz... Tanrı gücüyle, bir saate kalmaz, senin kafanla top gibi oynayacağız!"*

Uyuz çok öfkelendi bu söze, bu niyete...Kim oluyordu ki bunlar?.. Dünyanın tüm ırmaklarının akışındaki güçten daha da güçlüydü Uyuz'un öfkesi...

Kalktı ayağa Uyuz
Taşıdığı azrail gücüyle Uyuz
Gizli yiğitliğiyle Uyuz
Kaptı deve toynağını Uyuz

"Ey yer, ey gök, ey tanrı" dedi ve daldı aç kurtların ak tüylü koyun sürüsüne dalışı gibi, yüzelli Sılıva yiğidinin arasına. Kime yetiştiyse, kimi yakaladıysa bir deve toynağı indirdi böğrüne. Bir saat içinde yüzelli Sılıva yiğidini serdi yere.

Devrilen her beden, yüreklerinden kopan bir parçaydı geride kalanların.. Ana babaların yüreklerine ateş düştü. Yas oldu, ağlama oldu... Irmakların suları geri akıyordu sanki anaların ağıtlarına...

Uyuz, bir süre yerde uzanıp duran Sılıva yiğitlerine baktı. Yüreği dayanamadı yerde serili yiğitlere... Yanlarına vardı. Herbirini bacaklarından tutup çekti, gübre yığınının üzerine getirdi. Sonra söyledi: *"Her gece amcamın konuklarıydınız, şimdi de benim konuklarımsınız burada."*

Altı gün geçti. Yiğitler gübre yığını üzerinde serili duruyorlardı daha. Köyden ne gelen vardı ne giden... Dayanamadı Uyuz: *"Ey yer, ey gök, ey tanrı kurbanınız olsam. Ana babaları gelse de evlerine götürseler bunları... Yıkasalar, kefenlerini giydirseler, kara toprağa gömseler... Belki kötülüğümle iyiliğim başabaş gider."*

Köyden acılı analar, ocağı sönmüş babalar geldiler. Herkes oğlunun cenazesini aldı. Genç gelinlerin, sevdalı kızların, anaların ağıtları arasında evlerine götürdüler... Yıkadılar yiğit ölülerini ve gömdüler... Geriye yürek acısı kaldı bir...

Acı haber tez duyulur derler. Öyle oldu. Sılıva yiğitlerinin ardından yükselen ağıt dağları sardı, ovaların üzerinden kederli rüzgarlarca esti... Başka diyarlara ulaştı...

Derler ki başka köyden bir delikanlı Sılıva köyünden bir kızla nişanlıydı. O da duymuştu Uyuz'un ettiklerini. Cezasız kalmamalıydı bu... Kısrağına bindi bir gün, çıktı evinden, düştü yola. Rüzgar oldu aştı dağları, Sılıva'ya geldi. Nişanlasının evi önünde durdu... Sordu... Bir kez daha dinledi olanları. Sonra, *"söyleyin bana"* dedi. *"Uyuz'un evi nerede?"* Söylediler... Uyuz'un evine doğru yöneldi nişanlı yiğit...

Soylu bir arap kısrağına süvariydi. Kısrağın perçemleri onurlu alnında yalçın kayalardan dökülen bir şelaleydi sanki... Yeleleri nazlı boynunun iki yanından akan ve duru sularda yıkanan salkım söğüt dallarınca yerleri öpüyordu... İnce boylu yiğit kısrağın üzerinde oturmuyor, onunla birlikte uçuyordu sanırsın... Bir çavdar dalınca nazlı, kartallarca görkemliydi at üzerinde duruşu... Bir elinde kırk kertikli mızrağı vardı. Öteki elinde atın dizginleri, kolunda da kızıl renkli bir kalkanı... Renkli kuşağının sarmaya kıyamadığı belinden yiğitliğine yaraşır kılıcı kısrağın yanından yere doğru sarkıyordu... Yiğit, nice yürekleri tutsak eden kara gözlerinin bakışıyla çevresine bakıyordu... Gördü sonunda onu.

Uyuz, bir kayanın üzerinde oturuyordu. Yırtık pırtık giysileri içinde, güneşin sıcağında başını kaşıyordu. Yaklaşan fırtınadan, başına gelecek felaketten habersizdi. Nişanlı yiğit topuğunu kısrağına vurdu. Uyuz'a doğru sürdü... Nişanlısı, yiğidin ardından kan ter içinde koşuyordu. Uyuzdan korkuyor, sevdiği için yüreği yanıyor, kaygılanıyordu. Seslendi nişanlısına, söyledi: *"Ey yiğidim, o gördüğün Uyuz, bin yediyüz yiğide bedeldir. Onunla döğüşe gidersen eğer bil ki nişanlını bir daha göremezsin."*

Nişanlısının sesini duyan yiğit onun yakarışlarına aldırmadı. Bir topuk daha vurdu kısrağına, daha bir hışımla sürdü Uyuz'a doğru... Gitti... Uyuz'un ardında durdurdu atını. Kırk kertikli mızırağının ucunu dayadı Uyuz'un sırtına... Uyuz başını kaldırdı geriye döndü... Bir de ne görsün?

(Devamı gelecek sayıda)

DEMOKRAT TÜRKİYE'YE

(...) Öncelikle işlerinizin zorluğunu, yoğunluğunu ve belki de bu aşamada bir kısım eksikliklerin olabileceğini, böyle de olsa haberlerle, şiirlerle, masallarla, öykülerle ve benzeri yazı türleri ile önemli bir boşluğu doldurduğunuzu belirtmeliyim.

Demokrat Türkiye'yi çıktığından beri okuyorum. Çıkış yazısında ve başka yazılarda doğrudan ya da imalı olarak sol içinde " **TARAFSIZ** " olduğunu, gazete gücü ölçüsünde solun veya faşizme karşı olanların birliğine hizmet edeceğini, artık fraksiyonculuğun yettiğini söylüyor.

Kuşkusuz, birliği savunmak ve bunu hayata geçirmeye çalışmak güzel ve yüce bir görev.

Ne ki, bence birlik konusuna bir iyi niyet girişimi gibi bakmamak gerekir. Hele hele bir çok önemli konu atlanarak ya da şurasından burasından değinilerek geçmek...

Bunun yerine bir çok önemli konu bilimsel ve fakat anlaşılır bir üslupla açıklanmalı ve okurların kafası açılmalı.

Örnek vermek gerekirse: Falkland, Polonya, Afganistan sorunları, ya da Evren'in Bulgaristan gezisi... Bir sorun yeni doğarken veya diplomasi aşamasında iken şöyle olmalı, böyle olmalı denebilir belki. Ama ortada bir sıcak savaş varken, insanlar ölüp oluk oluk kan akıyorken, bir birine tamamen ters iki sistemin temsilcileri öpüşüyorken mutlaka bunda bir giz olduğu açıklanmalı ve mutlaka bir yandan fiili olarak yana olunmalı ve orda yer almalı.

Denebilir ki bu konularda " **Demokrat Türkiye** " görüş ve düşüncesini açıkladı, gelişmelerle ilgili yazılar yazdı. Doğru. Ama bence net değil. Solun birliği ancak solu bugüne kadar meşgul eden konuların bilimsel açıklanmasıyla olabilir. Bildiğiniz gibi bir çok konunun doğruluğunu ya da yanlışlığını hayat gösterdi. Ne garip ki halen ülkemiz gerçeklerine uymayan faraziyelerle uğraşanlar devam ediyorlar uğraşlarına.

Ama her şeye karşın karamsarlığa yer yok.(...)

İsviçre'den M.K.

GELECEK DE VAR MUTLAKA

Yurdumuzun dört bir yanında
Kara bulutlar dolaşıyor
Her gün zam zulum pahalılık
İdam sehpalarında gardaş
Yüreğim parçalanıyor

Bu generaller yılan gibiler
Günden güne kan içtiler
Bayram seyran deyip geçtiler
Tanıyın halk düşmanıdır bu generaller

Güya Türkiye Cumhuriyetini temsil ediyorlar
Dört bin tane idam istiyorlar
Babo bunlar kana doymuyorlar
İşkencelerde öldürüp
Adına demokrasi diyorlar

Sen ağlama Fatsalı bacı
Sil gözündeki direniş ruhlu yaşı
Bak götürdüler yiğit evladını
Onlara inat yetmişinde de olsan
Yine dik yeşil zeytin ağacı

Yurdumun her yanında
Yüreğim parçalanır benim ise
Almanyada
Yarısı mersinde adana diyarbakır
istanbulda
Yarısı yeni çeltekte izmir aşkale
erzurumda
Yüreğim parçalanıyor hey gardaşım
Sağmalcılarda mamakda ankarada
Mainz Schott fabrikasından

Can Özgür

Selam Demokrat Türkiye'ye.

Bizler, yurtlarından binlerce kilometre uzaklarda çalışmak ve okumak zorunda bırakılan, Amsterdam Türkiyeli İşçiler Derneği çatısı altında güçlerini birleştiren işçiler ve öğrenciler olarak Demokrat Türkiye'yi yürekten selamlarız.

Yurt içinde Türkiye halklarının, faşist cuntanın ağır baskı ve terörü altında inlediği, yurt dışında yabancı düşmanlığının büyük boyutlara ulaştığı, yabancı işçilerin sorunlarının korkunç düzeye ulaştığı bugünlerde yayın hayatına başlayan ve sorunlarımıza el atan Demokrat Türkiye'yi yürekten selamlarız.

Bizsu A.T.İ.D olarak Demokrat Türkiye'yi yaşatmak ve en geniş kitleye ulaştırmak için üzerimize düşen görevi yapmaya çalışıyoruz ve çalışacağız da.

Hollanda ATİD

Tırnaklar ne güne bekler
İşçiyiz, köylüyüz yoktura
Var fidandan yetişirler
Almanya el kapıları
Sağlam ağaç, özü çürür
Fabrika, iş sahaları
Deliyim, ben de deliyim
Bir akıl veren olmadı
Yaylada avlık, eliyim?

G.A

HASRET
Yıllardır
uzakta,
gurbette,
hasretteyiz.
Bir hasret
ulaşılacak
taa yüreğimizin içinde.
Bir hasret
taa yarınlara
özgür vatana

DİLAN

Demokrat Türkiye gazetesinin yazı kurulu. Gazetenizin bu güne kadar yayınlanan tüm sayıları elimize geçti. Tüm satırlarını sindirerek okuduk. Türkiye'de silah zoruyla yönetime el koyan askeri faşist cuntanın devrimcilere, demokratlara ve tüm ilericilere karşı girişilen bu baskıları Avrupa'da bulunan emekçi kardeşlerimizi aydınlattığınız için teşekkür ediyor ve çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

Bonn'dan Rahilat

Dört nemli duvar arasındayım
Hücrem öyle dar ki
Gökyüzünü özledim
demir parmaklıklar arasındayım

Yine adım sesleri geliyor şarp şarp
Beni bekliyorlar işkence masaları
Coplar falakalar elektirik makinaları
Daha niceleri

Görme beni
Tanıyamazsın
Her yanım çürük
Sökülmüş parmaklarım, tırnaklarım
Kollarımdaki zincirler paslı
Yüreğim, düşlerim, inancım
Koparamadılar benden
Taptaze taşıyorum onları
Anlıyorsun yani

CEM ÖZGÜR

SİZLER
Hak edilmeyen para,
İnsanlığa karşı yasalar,
Rezil apoletler,
Kâr, kâr için çırpınan sermaye,
kokuşan kapitalizm,
Saldırgan emperyalizm,
Sizler,
Can çekişen umutsuzluk,
Vahşi işkenceler,
Çaresiz dar ağaçları,
Yanınıza kalmayacak yaptıklarınız,
Çünkü,
Yaşamı yeniden kuracağız......

Latif, Nisan 1982

Bir Demokrat okuru ne diyor, sorun.

(...)

Geçen gün konsolosluğa, pasaport uzatmaya gittim. Kalbimde beşer sene uzatacaktım. Dedilerki insan başına 20 DM verilecek. Bizlerde tam 7 nüfusuz. Hesap ettim, tam 700 Alman markı tuttu. Pekalâ bu ne parasıdır? Bizler bilmiyoruz. tüm emekçiler birleşmeli bu haksızlığın karşısına geçmelidir. Duyuluyorki, yarın öbürgün Almanlarda böyle bizlerden oturum parası alacaklardır. O zaman çalış ve senenin tam bir buçuk aylığı mühür ve imzaya verilecektir. Ben şahsen buna karşıyımdır. Siz Demokrat Türkiye bu hususta neler düşünüyorsunuz? Bizleri biraz aydınlatın. Hakikaten büyük bir sorun.

(F.S.T-HAMM)
Hamm. Westfalen

Yılların özlemini duyduğumuz böyle bir gazetenin "DEMOKRAT TÜRKİYE"nin Avrupa'da yayın hayatına geçmesi biz Türkiyelileri çok sevindirdi.

Bize en içten duygularla seslenen, Türkiye işçi ve emekçi kitlesinin sorunlarına eğilen DEMOKRAT TÜRKİYE'ye basın ve yayın görevinde üstün başarılar temeni eder, bu görevde üstün başarılar dileriz.

Saygılarımızla
Karataş Ailesi-Hasselt

Demokrat Türkiye'ye,

Sizlerin büyük uğraşlar sonunda çıkardığınız ilericilerin, yurtseverlerin ve devrimcilerin gazetesi olan Demokrat Türkiye'nin büyük bir sevinçle her iki sayısını almış bulunmaktayım. Ne kadar bahtiyar olduğumu bilemezsiniz. Bende bu bahtiyarlığıma karşı büyük bir saygı ile teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Her gün bir iki saat okuyorum doymak nedir bilmiyorum. Çok yerlerini dört defa okuduğum oldu. Ve isterim ki her gün yayına çıksın. Bu da elimizde olan yaşatmasıdır ve de yaşatacağız. Elimde olan son paramı yatırdım sevdiğim gönül verdiğim gazeteme. Ben siyasi bir nedenle güzel yurdumu ve beş yavrumu, eşimi bırakıp buralara geldim. Ama elime doğru dürüst bir gazete geçmedi. Bir gün bir dernekte ilanını gördüm. Heyecanlı bir şekilde sordum. Ne zaman çıkacak, şubat'da dediler. Neticede aldık, okuduk, öğrendik ve moral aldık. Mücadeleye gene sarıldık.

A.O.

MEMLEKETIM

Sen ılık günlerin altın beşiği
Dört mevsimli bahar memleketim
Gül kokusu fırat köpüğü
Düşüncem, aşkım, hasretim
Sen dört yanı azgın düşman

Sen karış karış gezdiğim toprak
İçtiğim su gönlümde sevda
Rüyalarıma giren sevgili
Sen dal burnunda tek çiçek
Sen dağ rüzgarı, yol ortası, su başı
Mali hal gelecek.

Gün ışımadan
Damarda kan...
Ovada su gibi akan

Muzaffer Durkaya

Köroğlu

KİZİROĞLU MUSTAFA BEY KOLU

4

Ömer POLAT

Köroğlu gecenin karanlığından sıyrıldı, kentin sokaklarına girdi. Sokaklar temiz, evler ek badanalı, bahçeli. Arkasını gün doğana verdi, Kiziroğlunun konağının yolunu tuttu. Ardında Kırat, bir ayağı topal, seke seke düştüler yola. Mevsim bahar akşamı, ince bir yel konuk gezmekte evleri tek tek. Herkes dışarı dökülmüş. Kimi yerlerden saz sesleri gelmekte inceden ince. Kimi, çoluk çocuğunu başına toplamış bezir çırası ışığında, yemek yemekteler kapı önlerinde. Kimileri derin sohpetlerde.

Köroğlu geçti aralarından. Her meclise selam verdi, selam aldılar, buyur ettiler, oturmadı. Gide gide kentin son evine vardı. Ev değil de küçük bir dam deyin siz ona. Bezir çırası bile yoksul yanmakta kapı önünde. Dört kişi oturmuşlar. Sırtları duvara yaslı. İkisi çocuk, biri kadın, biri erkek. Gözleri erkekten yana. O anlatmada, öbürleri derin bir sessizlik içinde dinlemekteler. Köroğlu'nun gelişini gördüler, erkek ayağa kalktı. Köroğlu selam verdi.

"Aleykümesselâm ya Derviş baba," diye aldı selâmı can-u yürekten.

Köroğlu'nu geçip gider görünce ardından yürüdü:

"Buyursaydın bize ya Derviş baba," dedi.

Köroğlu durdu, omuzu üstünden geri baktı adama, sevecen, çağıran bir çift dost dost göz gördü.

"Otursaydın yanımıza. Bir çift söz ederdik. Bir kaşık sıcak suyumuzu içer, istersen gene giderdin Derviş baba."

Köroğlu dayanamadı, atın başını çevirdi. Iki çocuktan erkek olanı seğirtti, dizginleri aldı Köroğlu'nun elinden, götürdü atı bir direğe bağladı.

Kadın içeri koştu, daha Köroğlu duvarın dibine serili hasıra ulaşmadan elinde yamalı bir minderle çıktı, konuğun altına serdi. Köroğlu mindere oturdu, çocuklar her biri bir yanına, baba karşıya. Ana ayakta kaldı. Baba, karısına döndü, Köroğlu'na aç olup olmadığını sormadan dedi ki:

"Tez kara tavuğu getir."

Köroğlu *"aç maç değilim"* demeye kalmadan kadın içeri girdi, elinde bir kara anaç tavuk çıktı. Adam hemen kesti tavuğu. Kadın tavuğu kanları süzüle süzüle içeri taşıdı.

Köroğlu aç değildi aslında. Ama ev sahiplerinin konuk severliği karşısında bir şey diyemedi, diyemediği gibi midesinde de bir boşluk duydu ufaktan. Çocukların başlarını okşadı.

Gelirken gördüm," dedi bir baba sevecenliğinde, *"babanız size ne anlatıyordu öyle?"*

Çocukların ikisi de birden yanıtladılar.

"Keloğlan'ı!"

Babanız nasıl olsa burada. Gene anlatır Keloğlan'ı. Ama ben? Gelip geçici bir dervişim. Gelin bu gece ben size bir öykü anlatayım, daha iyi. Ha, ne dersiniz?"

Çocukların ikisi de dirseklerini Köroğlu'nun dizlerine dayadılar, gözlerini yüzüne diktiler, o da saçlarını okşadı çocukların.

"Buraya gelirken aç değildim çocuklar," diye başladı sözlerine. *"Ama baba ve ananızın konukseverliği beni burda hem alıkoydu, hem açıktırdı. Gelin ben de size bir konukseverlilik öyküsü anlatayım... Zamanın birinde İran taraflarında Hatem Tai adında bir bey yaşarmış. Çadırlarda oturur, binlerce at beslermiş. Onun yılkısındaki atların ünü İran'dan Turan'a, Şam'dan Van'a, Bizans'tan Rusya'ya ulaşmışmış. Ama binlerce at içinde bir at varmış ki, bütün atların şahıymış. Hatem Tai'de karısından sonra en çok bu atı severmiş. Üstüne at yokmuş dünya üzerinde."*

"Kiziroğlu'nun Alapaçasından da mı iyiymiş?" diye sordu oğlan.

Köroğlu duymazlıktan geldi, öyküyü sürdürdü.

O atın güzelliğini seyretmeye bir çift göz az gelirmiş. Rengi kurşun rengiymiş. Kulakları kula, saçları, kuyruğu gümüş suyuna batırılmış gibiymiş. Koşunca yalı, kuyruğu göz kamaştırırmış. Dalgalanırmış gün ışığı gibi. İşte Hatem Tai'nin bu atının ünü yılkıdaki bütün atlardan bir kat daha fazlaymış. Atın ünü şahibinin ününe denkmiş. Bu atın ününü Bizans Kralı' da duymuş. Çok istemiş böyle bir atı olsun. Bilirsiniz krallar, zalim beyler güzel olan her şeyin kendilerinin olmasını isterler. İşte bu Bizans Kralı yüz deve yükü inci, elmas, altınla bir kervan çıkartmış yola. Kervanın önüne de en ünlü söz bilen elçisini katmış. *"Git ne pahasına olursa olsun o atı bana satın al, getir,"* demiş.

Kervan yola çıkmış, uzatmayalım, günlerden bir gün Hatem Tai'nin ülkesine varmış. Ama gökte kara bulutlar varmış kurşun ağırlığında. Bir fırtına esiyormuş ki görülmemiş. Derken ardından yağmur boşanmış gökten. Bir karanlık çökmüş ki göz gözü görmez.

"Yazın Köroğlu'na bir acı name Tez yetişsin leke kondu yurduma Sözüm haksız ise gel beni dinle Doğru kelam söyleyende şer olmaz."

Yağmurla gelen fırtına ağaçları bile kökünden koparıp götürüyormuş. Neyse ki kervanda iyi yol bulucular varmışta bulmuşlar. Hatem Tai'nin çadırlarını. Hatem Tai ve adamları büyük bir konukseverlik göstermişler kralın adamlarına. Tıpkı sizin ana ve babanızın bana gösterdiği konukseverlik gibi bir konukseverlik. Geceye kalmadan sofralar kurulmuş kıl çadırlarda. Büyük tepsiler içinde göçebe pilavı, üstü silme kızarmış et, ve ibrikler dolusu buz gibi ayran. Kralın adamlarının bile ağzı açıkta kalmış. Yemişler, içmişler. Hatem Tai sormamış konuklara neye geldiklerini. Çünkü törede ayıp sayılırmış. Konukların altlarına yün döşekler serilmiş. Dışarda fırtınalı bir gece. Uyumuş uzak yoldan gelen konuklar hemencecik. Ertesi gün mavi bir gök yüzü ile karşılaşmışlar konuklar çadırlarından çıkınca. Dün geceden eser yokmuş. Dağlar, gülüyle, nergiziyle bir gelin gibi duruyormuş karşılarında. Sadece inceden esen bir yel, dağların bin bir kokusunu getiriyormuş düz ovadaki çadırlara. Konuklar şaşıp kalmışlar bu güzelliğe.

(Devamı gelecek sayıda)

İspanya

GENERALLER ORDUSU

Nazım ALFATLI

Bir ordunun gücü bünyesindeki subay hele general sayısı ile ölçülecek olursa İspanyol ordusu en başta gelir. İspanya'daki general sayısı tüm nato ordularındaki generallerden fazladır. Kara kuvvetlerinde 8, hava kuvvetlerinde 3.3, deniz kuvvetlerinde de 4 kişiye bir subay düşer.

Teçhizat bakımından İspanyol ordusu diğer NATO ordularına nazaran geridir. Savunma Bakanı İspanyol Ordusunun NATO ölçülerine göre yenilenmek zorunda olduğunu açıklamıştır. Böylece Amerikan ordusu, devreden çıkardığı uçakları, tankları gemileri vs.. İspanyol ordusuna satabilecektir. Türkiye'nin 31 yıldır çektiğini İspanya'da çekecektir. Amerikanın İspanya'yı natoya katmasının önemli nedenlerinden biri bu kazığın altında yatmaktadır. İspanya büyük ölçüde Amerika, daha az bir ölçüde Batı Avrupa ülkeleri için askeri ve sivil bir pazar olacaktır.

Üstelik Türkiye tipi bir darbe devamlı gündemdedir. Darbe teşebbüsünde bulunan iki subaya verilen 30 ar senelik hapis cezası diğer subaylara verilen ve gülünç denecek kadar hafif olan cezaları örtbas etmek içindir. Buna İspanyol hükümeti bile itiraz ediyor. İspanya için düşünülen, Türkiye de gerçekleştirilen senaryo, Portekiz hatta İtalya için bile planlanmakta olup, Fransız ve Yunan rejimlerinin ortadan kaldırılması ile tamamlanacak ve böylece Avrupa güneyden kilitlenmiş olacaktır.

NATO'nun 1951'den beri Türkiye'yi ne hale soktuğunu göz önüne alırsak, İspanya halklarının bekleyen tehlikeli oyunu görmekte güçlük çekmeyiz.

İSPANYA GERÇEĞİ

Milattan iki yüz yıl önce Romalıların idaresi altında olan İspanya üçüncü yüzyılda, kuzeyden gelen **WİSİGOTH'ların istilasına uğrar. 8 inci yüzyıldan itibaren islam orduları ile karşılaşır.** İslamın İspanya'ya girip yayılması, 9 uncu yüzyıldan 14 üncüye kadar devam eder. İspanya krallığı gelişme ve yükselme dönemini 16 ıncı yüzyılda CHARLES QUINT ile yaşar. 1700'lerden sonra gerilemeğe başlayan İspanyanın sömürgeleri, teker teker bağımsızlıklarını elde ederler. 1930'da monarşi yerini Halk Cephesi (Frente Popular) ne bırakır. Genç İspanyol Cumhuriyeti, ikinci dünya savaşından az önce faşizmin kurşunları altında can verir. Franco 40 yıl kalır iktidarda. Ölümünde yerini " **manevi oğlu** " JUAN CARLOS'a bırakır. İspanyol ordusu düşünce ve yapı açısından değiştirilemediğinden altı yıldan beri denenmekte olan Avrupa tipi parlementer demokrasi cılız bir fidandan daha fazla canlılığa sahip değildir.

SİYASİ YAPI

İspanya'nın siyasi yapısı Monarşidir. Çok partili demokrasi ve parlementer rejim uygulanır. Yürütme yetkisi kıralın elindedir. Başbakan ve hükümet meclis önünde sorumludur. Meclis 350, senato 208 temsilciden oluşur. Sağcı bir hükümet iktidardadır. En güçlü parti İspanya Sosyalist İşçi Partisidir. Komunistler, aşırı sağcılar ve bağımsızlar da temsil edilmektedirler.

İspanya'nın Yüzölçümü 504.782 km. dir.(Türkiye'nin 2/3'ü kadar). Nüfusu 37 milyondur. Halkın % 19'u tarımda çalışır ve ulusal üretime, % 9 oranında katkıda bulunur. Sanayide çalışanlar % 38'dir. Ulusal üretime katkıları % 40 civarındadır. OCKD ülkelerinin toplam sanayi gücü ile bir kıyaslama yapılacak olursa İspanyanın gücü % 3 kadardır. Adam başına yıllık ulusal gelir Türkiyenin tam 4 katıdır. Önemli gelir kaynaklarından biri de turizmdir.

Bu nedenler bile Amerikanın İspanya'yı bırakmaması için yeterlidir. NATO'ya girişle demokrasinin tehlikeye girdiğini söyleyenler şöyle diyorlar:" **Amerika ya solun iktidara gelmesini önleyecek ya da İspanya'nın NATO'dan çıkmasını.**"

İSPANYA NATO'DA

4 Nisan 1949'da kurulan NATO, 30 mayıs 1982'de İspanyayı 16. üye olarak sessiz sedasız bağrına bastı. 1951'de Türkiye ve Yunanistan'ın da girdiği karşılıklı savunma antlaşmasının ilk 13 üyesi şunlardı: ABD, Almanya, Fransa, İngiltere, Kanada, İtalya, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Portekiz, Danimarka, Norveç, İzlanda.

15 aydır iktidarda olan sağcı koalisyon hükümeti İspanya'nın Batı dünyasına kurumsal bağlarla bağlanmasını dış politikasının en önemli boyutlarından biri olarak görüyordu. Bu da NATO ve Ortak Pazara girmekle gerçekleşebilecekti. Böylece ilk adım atılmış oldu.

CALVO SOTELO'nun yönettiği hükümet, NATO'ya girişi askeri politik ve ekonomik açılardan özetle şöyle savunuyor." **İspanya'nın, geleceğini güvence altına alabilmesi, Batı dünyasına fiilen girmesi ile mümkün olabilir; demokrasinin daha sağlam temellere oturtulabilmesi Batı demokrasileri ile olan ilişkilerin geliştirilmesine bağlıdır, NATO üyeliği ortak pazara girişi kolaylaştıracak niteliktedir ve bu da İspanya** ekonomisine yeni bir canlılık getirecektir"

MUHALEFETİN TAVRI

29 ekim 1981'de 146'ya karşı 186 oyla meclisin aldığı karar muhalefet tarafından anti-demokratik olarak nitelendirildi. İspanyol Sosyalist İşçi Partisi (İ.S.İ.P.) kararın halk tarafından referandum ile alınmasını istiyordu. İ.S.İ.P. bir asırlık tarafsızlık geleneğinin baltalandığını, kararın dünya askeri dengesini etkileyeceğini ileri sürerken, NATO'nun Portekiz, Yunanistan ve Türkiye askeri faşist diktatörlükleriyle çok iyi anlaştığına değinerek, demokrasinin tehlikeye atıldığını iddia ediyordu. İspanya Komünist Partisi (İ.K.P.) ise alınan kararın demokrasiye geçişte olumsuz rol oynayacağını ileri sürüyordu. İspanya'nın NATO'ya girişine karşı olan sadece sol değil, sağ ve aşırı sağın bir kısmı da karşıdır.

GÜLÜNÜ SEVEN...

NATO İspanya'yı bağrına bastı basmasına fakat pürüzsüz olmayacak bu iş. İngiltere-Arjantin çatışmasında İspanya'nın tutumu diğer NATO ülkelerinden farklı. İspanya, Arjantinin adaları bir oldu bittiye getirerek işgalini bir saldırı olarak kabul etse de, adaların Arjantin, milli egemenlik sınırları içinde olduğunu ve esas sorumluluğun sömürgeci İngiltere'de bulunduğunu vurguladı.

İkinci diken ise İspanya ile İngiltere arasında. Bilindiği gibi Cebelitarık boğazının bir kısmı İngiltere egemenliğinde. İspanyollar bu bölgeyi IBER yarımadasının doğal uzantısı olarak kendi sınırları içinde görüyorlar. Milliyetçi hislerin zirvede olduğu İngiltere'nin bu sorunun çözümüne yanaşması şimdilik beklenmiyor.

Üçüncü diken de İspanya ile İngiltere arasında. Bilindiği gibi Cebelitarık boğazının bir kısmı İngiltere egemenliğinde. İspanyollar bu bölgeyi IBER yarımadasının doğal uzantısı olarak kendi sınırları içinde görüyorlar. Milliyetçi hislerin zirvede olduğu İngiltere'nin bu sorunun çözümüne yanaşması şimdilik beklenmiyor.

Üçüncü diken de İspanya'nın İsrail'e karşı olan tutumu. Şimdiye kadar İsrail'i tanımayan İspanya arap ülkeleri ile olan ilişkilerini zedelemek zorunda kalabilir.

İĞNEYİ KENDİNE ÇUVALDIZI BAŞKASINA BATIR

İspanyol hükümetinin FALKLAND adaları çatışmasında takındığı tavır art düşüncesiz değildi. İspanya Arjantin'in kıta bütünlüğünü savunurken, Cebelitarık boğazını düşünüyordu. Fakat İngilizlerin sömürgeciliğini kendisi Fas'a karşı aynen sürdürmekte. Haritada görüldüğü gibi CEUTA VE MELILLA bölgeleri halen İspanya'nın egemenliğinde. Faslılar aynı gerekçeleri ileri sürerek o bölgeleri egemenlikleri altına almak isteyebilirler. NATO'nun bu üsleri kullanıp kullanmıyacağı da açıklık kazanmış değil.

GİDİŞ-DÖNÜŞ BİLETİ

İspanya, NATO'da ne kadar kalacak? Soru bizim generallere sorulsa, " **NATO var oldukça derler. Hiç te olmayacak bir iş değil bu. 1983 baharında yapılacak seçimlerde İ.S.İ.P.**'nin ya yanlız ya da bir sol koalisyonla iktidarı alması bekleniyor. Endülüs'te yapılan bölgesel seçimler-ki İ.S.İ.P.'nin mutlak çoğunluğu alması ile sonuçlandı.

İşte o zaman, savundukları referandumu gerçekleştirebilirler ve sandıktan " **NATO'ya hayır çıkarsa planlar altüst olabilir ve İspanya'nın durumu zorlaşabilir. Görünen o ki ABD İspanya'yı kolay kolay bırakacağa benzemez.**

İspanya'nın batı dünyası için ne denli stratejik bir öneme sahip olduğu bilinmektedir. İspanya NATO'nun doğu-batı kanatları arasında merkezi bir yerdedir. Savaş halinde Avrupa kıtasına yapılacak çıkartmalara çok elverişlidir. Yine gerektiğinde Batı Avrupaya silah ve malzeme hangarlığı yapacak büyüklüktedir.

NATO toplantısı yapılırken

Yüzbinler barış için yürüdü

laif-foto Günay Ulutunçok

Federal Almanya'daki tüm demokratik örgütlerin birlikte düzenledikleri **"Savaşa ve silahlanmaya karşı barış yürüyüşü"** 10 haziran 1982 günü yapıldı. 300 bin kişinin katıldığı büyük yürüyüşte, Bonn'da yapılan Reagan'ın da katıldığı "NATO doruk toplantısı" protesto edildi.

10 haziran günü Almanya'nın her köşesinden on binler akın akın Bonn'a geliyordu. Trenler, otobüsler ve hatta bisikletler de otoyollarda insan taşıyordu sabahın erken saatlerinde Bonn'a doğru. Alman, Türk, Kürt, Filistinli, İranlı, Afrikalı, Fransalı, Hollandalı, İsveçli, Norveçli, Avusturyalı tüm emperyalist savaşa, zorbalığa, nükleer silahlara karşı olanlar geliyordu.

Yüzbinlerin katıldığı Barış yürüyüşü Ren nehrinin sağında yapıldı. Başbakanlık köşküne polis kimseyi yaklaştırmadı. Ancak bir grup gösterici polis barikatlarını aşarak köşkün demir parmaklıklarına kadar yanaşmayı başardı. Amerikan bayraklarını yakan bu göstericileri, polis daha sonra geri çevirdi.

Beş ayrı güzergahtan miting alanında toplanan 300 bini aşkın kalabalık sürekli barış şarkıları söylüyor, topluca sloganlar atıyorlardı. NATO'nun savaş hazırlıkları ve Amerika'nın savaş kışkırtıcılığını protesto ediyorlardı. Miting'te çeşitli ulusların temsilcilerinin yanısıra, Türkiyeden'de bir kişi konuştu. Almanya ve Avrupa'da açlık grevi yapanlar adına da bir konuşma yapıldı, Türkiye'deki faşist baskılar, işkence ve katliamlar anlatıldı. Konuşmacı idam ve katliamların durdurulmasını istedi.

Yapılan konuşmalardan sonra mitingin dağılması geç saatlere değin sürdü.

BARIŞ YANLILARI BERLİN ZİYARETİNİ REAGAN'IN BURNUNDAN GETİRDİLER

Bonn'daki "NATO **doruğu**"ndan sonra Berlin'e geçen Reagan burada da protesto gösterileriyle karşılaştı. Polisin her türlü gösteri ve yürüyüşü yasaklamasına rağmen Berlin'in tüm alanlarını dolduran göstericiler Reagan'ın konuk edildiği saraya doğru yürüyüşe geçtiler. NATO'nun savaş planlarını ve ABD emperyalizmini protesto eden sloganlar söyleyen barış yanlıları polis barikatlarını aşarak sarayın bahçesine kadar sokuldular. Burada bulunan ABD bayraklarını yakan göstericilerin sloganları sarayda bulunan Reagan tarafından da duyulabiliyordu.

Önce geri çekilmek zorunda kalan polis, daha sonra tüm gücünü toplayarak coplar, sis ve göz yaşartıcı bombalarla saldırıya geçti. Bu arada şehirde özel hal ilan edildi ve basınçlı su sıkıcılar harekete geçirildi. Bunun üzerine göstericilerin bir kısmı geri çekilmeye başladı. Bu sırada otomobilleri ters çevirerek polisin ilerlemesini önleyen göstericiler, dükkanlarda buldukları sandalye ayakları, tahta parçalarıyla kendilerini savundular. Çatışmalar şehrin tüm semtlerine yayıldı. Akşam olurken Reagan kendisine refakat eden başbakan Helmut Şchmidt'le hava yoluyla şehirden ayrıldı. Çatışmalar sokak aralarında ve barikat arkalarında gece geç saatlere değin sürdü. Olaylarda polis ve göstericilerden yüzlerce kişi yaralanarak hastahaneye kaldırıldı.

Federal Almanya ve Avrupa'nın 25 kentinde askeri cunta protesto ediliyor.

Açlık grevleri amacına ulaşıyor

- *Grevlerde Türkiye'deki baskı, zulüm, işkence, idam ve hapishanelerdeki katliamlar protesto ediliyor.*
- *24 mayıs 1982 günü başlayan grevlere Türkiyeli Türk-Kürt anti-faşist gruplar katıldı.*

Türkiye'de askeri cuntanın, devrimciler, demokratlar ve halkımız üstünde sürdürdüğü sistemli baskılar, işkenceler, yapılan idamlar, yurt dışındaki Türkiyeli anti-faşist yurtseverleri, Avrupa'nın demokrat kamuoyunu öteden beri tedirgin etmekteydi. Ayrıca cezaevlerindeki insanlık dışı baskılar, zaman zaman tutukluların, çeşitli metotlarla katledilmeleri olayı da bu tedirginliği daha da artırıyordu.

Son olarak Diyarbakır Askeri Cezaevinde MAzlum Doğan ve dört arkadaşının katledilmeleri olayı bardağı taşıran son damla oldu. Bu nedenle çeşitli politik görüş ve inançtan Türk-Kürt anti-faşistler, işkenceleri, idamları, hapishanelerdeki toplu katliamları protesto etmek amacı ile F.Almanya'nın 15 kentinde açlık grevlerine başladılar. Paris, Londra, Stockholm, Viyana, Hasselt, Cenevre, Zürih, Amsterdam ve Rotterdam gibi Avrupa kentlerinde de aynı nedenlerle açlık grevlerine başlandı.

Grevcilerin somut gerekçeleri ve talepleri özet olarak şöyle:

1- Diyarbakır Askeri Cezaevinde mart ayı sonlarında 10'dan fazla tutuklu katledilmiştir. Adlarını öğrenebildiğimiz Mazlum Doğan, Ömer Demirkol, Cemal Kılıç, Garabet Demirci, Tahir Şahin bunlardan birkaçıdır. Ve son olarak da Ferhat Kurtay (*yüksek mimar*) katledilmiştir.

İstanbul Alemdağ Askeri Cezaevinde ocak 1982'de Şerif Şar, Hakan Mermeroğlu, Bahadır Dumanlı adlarında üç anti-faşist yurtsever öldürülmüştür:

- Katledilen devrimciler hakkında cuntanın açıklama yapması ve Federal Parlamentonun ve millet vekillerinin bu konuda girişimde bulunması,
- Demokratik kuruluş temsilcilerinin katılacağı bir komisyon kurulması, bu komisyonun Diyarbakır, Metris ve Mamak Askeri Cezaevlerini ziyaret etmesine olanak sağlanması.
- 10 Haziran'da Bonn'da yapılacak NATO Zirve Toplantısı nedeniyle Federal Parlamentoda Türkiye'deki işkence, idam ve katliamların insan hakları açısından tartışılması.

AÇLIK GREVLERİNİN YANKILARI

Türkiyeli yurtseverlerin başlattıkları açlık grevlerini Federal Almanya ve Avrupa'nın öteki ülkelerinden birçok demokratik kuruluş ve kişiler desteklediler. Dayanışma grevleri yaparak, bildiri, afiş, el ilanları dağıtarak, bazı kentlerde taşıtların önünü tutarak grevlerin amacını dünya kamuoyuna duyurmaya çalıştılar. Özellikle Alman, Fransız, İspanyol anti-faşistleri dayanışmalarını aralıksız sürdürmektedirler.

Cuntacı Türk basınından başka Avrupa'nın birçok ülkesinde basın, radyo ve televizyon açlık grevlerine geniş yer verdi. Bağımsız yerel gazeteler, grev haberlerini manşet yaptılar.

Bu arada Dünya Sendikalar Birliği İsviçre'deki açlık grevine bir mesaj göndererek desteğini bildirdi. Dünya Kiliseler Birliği bu amaçla bir komisyon oluşturmayı ilke olarak kabul etti. İnsan Hakları Komisyonu olayla yakından ilgilenmekte, grevcilerden ayrıntılı bilgi istemektedir.

Paris'te başlatılan grev, tüm sendikalar, sosyalist ve komünist partiler tarafından desteklendi. Ayrıca işkencelere karşı kurulmuş bir dini örgüt olan ACAT grevcileri desteklemektedir. Fransız Sosyalist Partisi Türkiye'ye bir heyet gönderilmesini kabul etti ve Avrupa Konseyinde konunun gündeme alınmasını da kararlaştırdı. Böylece grevcilerin istemleri kabul edilmiş olduğundan, Paris'teki grev 5 haziran günü sona erdi.

Amsterdam'da, Sosyalist ve İşçi Partileri grevi desteklediler ve konuyu parlamentoda tartışmayı karara bağladılar.

Londra, Stockholm, Hasselt ve Avrupa'nın daha başka kentlerinde sürdürülen grevler, sosyalist ve komünist partilerin, işçi sendikalarının ve bazı yerlerde kiliselerin desteğini aldı, taleplerin yerine getirilmesi yolunda gerekli zemin oluşturuldu. Londra'da bir komisyon kurulması kabul edildi. Bunun üzerine açlık grevi 10 haziran günü sona erdi.

Ayrıca Belçika Sosyalist Parti millet vekili Jef Sleeck ve Katolik Kilisesinden papaz Rob Wercx açlık grevine katıldılar. Türkiye'ye gönderilecek kurula bu iki örgütten birer temsilci ve bir hukukçu katılacak.

Almanya'da çeşitli demokratik kuruluşların aktif desteği de sürmektedir.

Hamburg, Köln, Nürnberg'de alman demokratları Türk Konsoloslukları önünde protesto gösterileri yaptılar. Konsolosluk kapısına siyah çelenk bıraktılar. Bu arada SPD parlamento Parti Grubu İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Volker Neumann açlık grevcilerini desteklediklerini bildirdi.

Grevin başarısında en büyük etken, politik inanç ve grup farkı gözetmeksizin Türkiyeli anti-faşist, yurtsever birçok örgütün örnek bir dayanışma içinde direnmeleri olmuştur.

AÇLIK GREVLERİNİ DESTEKLEYEN KİŞİ VE KURULUŞLAR

BELÇİKA: Sosyalist Parti Başkanı, Van Mielt Carl, eski Ticaret Bakanı Willi Clas, Sosyalist Sendikalar Birliği (FGTB) Genel Başkanı George Debune, Kamu İşçileri Sendikası, Öğretmenler Sendikası, Memurlar Sendikası, Katolik Sendikalar Birliği, İnsan Hakları Komitesi (LİPA), **Kızıl Haç, ai Belçika Seksiyonu.**

İNGİLTERE: Maden İşçileri Sendikası, Gazeteciler Sendikası, Mühendisler Sendikası, Memurlar Sendikası, Avukatlar Birliği.

HOLLANDA: Radikal Parti, Hollanda Sendikalar Birliği (FNV), Hıristiyan Demokrat Partisi (CDA) ve Avrupa Parlamentosu Temsilcisi.

İSVİÇRE: Dünya Sendikalar Birliği Başkanı ve Avrupa Konseyi İsviçre Temsilcisi Richart Müller, Hıristiyan Sendikalar Birliği ve İnsan Hakları Komisyonu Avrupa Temsilcisi.

FRANSA: Sosyalist Partisi, Komünist Partisi, İşçi Sendikaları Konfederasyonu CFDT, İşkencelere karşı dini kuruluş ACAT.

FEDERAL ALMANYA: SPD Federal Parlamento Parti Grubu İnsan Hakları Komisyon Başkanı Volker Neumann, Öğretmenler Sendikası GEW (4 eyalette), Kağıt ve Matbaa İşçileri Sendikası Başkanı ve Yazarlar Birliği Başkanı Bernt Engelmann, Teoloji Profesörü Dr.Dorothee Sölle, Komponist Prof.Dr.Jens Rohwer, Bremen Belediye Başkanı Hans Koschnick, FDP Hamburg eyalet başkanı Klaus Brunnstein, Sosyal İşler senatörü Dr.Henning Scherf, Die Grüne (merkezi), Die Falken, SPD Gençlik Kolları, IG-Metall (Duisburg ve Nürnberg).

DİGER PARTİ ve ÖRGÜTLER: El Salvador Kurtuluş Cephesi, şili Sosyalist Partisi, MİR, İtalyan Komünist Partisi, Alman Komünist Partileri, Yunanistan Sosyalist Partisi (Pasok), Filistin Halk Cephesi, Filistin Demokratik Cephesi, Eritreli Öğrenciler Birliği, Uluslararası Af Örgütü (merkezi), İran Halkın Fedaileri (A), Halkın Mücahitleri.

Gazetemiz baskıya verilirken açlık grevleri devam ediyordu.

İstanbul Metris'te 1000 siyasi tutuklu açlık grevinde

İstanbul Metris Cezaevinde bulunan 1000 siyasi tutuklu 21 Mayıs 1982 gününden beri açlık grevindeler. Siyasi tutklular, **"Cezaevinde dayağın kaldırılmasını, savunma hakkını kısıtlayıcı önlemlerin durdurulması"**nı istiyorlar.

Geçtiğimiz günlerde Metris Askeri Cezaevinde bulunan tutukluların yaşam koşulları daha da ağırlaştırıldı. Tutuklulara her gün dayak atılıyor. Oluşturulan özel ekipler, tutkluları sabah ve akşam sayımlarında copla, yumrukla, tekmeyle dövüyorlar. Bir yandan da görüş yasağı sürdürülüyor. Tutukluların büyük bir bölümü dört aydan bu yana yakınlarıyla görüştürülmüyorlar. Bir kısım sanıklar altı aydır avukatları ile yüz yüze getirilmediler.

Cezaevi koşullarının bu denli ağırlaştırılması üzerine tutuklular açlık grevine başladılar. Tutuklu aileleri de cezaevi yönetiminin bu baskılarını protesto etmek için, cezaevi önünde oturarak direnişe geçtiler.

Açlık grevindeki tutuklular, Sıkıyönetim Komutanı Haydar Saltuk'un Metris Cezaevi ile ilgili 5 Ekim 1981 tarihli talimatının uygulanmasını istiyorlar. Bu talimatta, **"tutuklulara hiçbir şekilde müessir fiilde bulunulmaması, darp ve şiddet uygulanmaması, müdafi ve ziyaretçileriyle görüştürülmeleri, mahkemelerce verilen dava belgelerinin tutuklulara verilmesi ve elkonulmaması"** buyrukları yer almaktadır.

Bütün bu gelişmeler üzerine, bir grup tutuklu ailesi Ankara'ya giderek MGK'ne başvurdu. Tutuklu aileleri kendilerini karşılayan bir generalle görüştüler. Henüz bir sonuç alınamadı. Grevde olan 20 tutuklunun durumu ağır. Gazetemiz baskıya hazırlandığı sırada İstanbul Metris Cezaevindeki açlık grevi devam ediyordu.

